PATVIRTINTA
Kėdainių rajono savivaldybės tarybos
2019 m. ..... d. sprendimu Nr. .....

KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS IKI 2030 METŲ

Kėdainiai, 2019

TURINYS

SANTRUMPOS 4
I. BENDROJI INFORMACIJA....6
II. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO IKI 2020 METŲ ĮGYVENDINIMO EIGOS IR REZULTATŲ ANALIZĖ 12
2.1. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO IKI 2020 METŲ RENGIMO EIGOS APŽVALGA 12
2.2. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO IKI 2020 METŲ ĮGYVENDINIMO EIGOS APŽVALGA IR REZULTATŲ ANALIZĖ 13
III. KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBEI SVARBIŲ STRATEGINIO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ 17
IV. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ 23
4.1. BENDRA INFORMACIJA APIE KĖDAINIŲ RAJONĄ....23
4.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA 25
4.2.1. Demografinė situacija....25
4.2.2. Užimtumas ir darbo rinka 34
4.3. EKONOMINĖ APLINKA 39
4.3.1. Ekonomika ir verslas 39
4.3.2. Žemės ūkis....50
4.3.3. Statyba ir gyvenamasis fondas 59
4.3.4. Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas 64
4.4. SOCIALINĖ APLINKA....77
4.4.1. Švietimas 77
4.4.2. Sveikatos priežiūra 88
4.4.3. Socialinė apsauga 99
4.4.4. Kultūra ir menas 107
4.4.5. Kūno kultūra ir sportas 114
4.4.6. Nevyriausybinės organizacijos, jaunimas....119
4.4.7. Viešasis saugumas ir viešoji tvarka 124
4.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA....129
4.5.1. Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas....129
4.5.2. Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra 135
4.5.3. Energetinė infrastruktūra 138
4.5.4. Transporto ir susisiekimo infrastruktūra....140
4.5.5. Technologinė ir informacinė infrastruktūra....145
4.6. VIEŠASIS VALDYMAS 147
4.7. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ 151
V. KĖDAINIŲ RAJONO PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI ..162

5.1. I PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....165
5.2. II PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 167
5.3. III PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 169
5.4. IV PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....172
VI. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS 174
VII. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO VERTINIMO RODIKLIŲ IR ĮGYVENDINIMO, STEBĖSENOS IR ATSISKAITYMO UŽ REZULTATUS TVARKA 176
PRIEDAI 179
1 priedas. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų priemonių planas 179
2 priedas. Efekto (vizijos vertinimo) rodikliai.....215
3 priedas. Rezultato (prioritetų/ tikslų vertinimo) rodikliai.....217
4 priedas. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų įgyvendinimo ataskaitos forma.....226
5 priedas. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų keitimo/ papildymo forma 227

SANTRUMPOS

AJC	Atviras jaunimo centras
AJE	Atvira jaunimo erdvė
Aprašas	Strateginio planavimo Kėdainių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašas
BPG	bendrosios praktikos gydytojas
BVP	bendrasis vidaus produktas
d.	diena
EEĮ	elektros ir elektroninė įranga
ES	Europos Sąjunga
EUR	euras
GIS	Geoinformacinė sistema
gyv.	gyventojai
GMP	greitoji medicinos pagalba
HISIC	Higienos instituto sveikatos informacijos centras
IT	informacinės technologijos
JO	jaunimo organizacijos
KAS	kolektyvinės apsaugos statiniai
km	kilometrai
KRSA	Kėdainių rajono savivaldybės administracija
KRSSP	Kėdainių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas
kt.	kita
LAKD	Lietuvos automobilių kelių direkcija
LDB	Lietuvos darbo birža
LIMIS	Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema
LMS	Lietuvos moksleivių sąjunga
LR	Lietuvos Respublika
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
LR žemės ūkio rūmai	Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai
LSD	Lietuvos statistikos departamentas
m.	metai
m. m.	mokslo metai
mėn.	mėnuo
MI	materialinės investicijos
NGK	natūrali gyventojų kaita
Nr.	numeris
NVO	nevyriausybinės organizacijos
proc.	procentai
proc. p.	procentiniai punktai
SADM	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SPK	Strateginio planavimo komisija
SPP	Strateginis plėtros planas
SSGG	Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
SVV	smulkusis ir vidutinis verslas

Kėdainių ligoninė	Viešoji įstaiga Kėdainių ligoninė
TUI	tiesioginės užsienio investicijos
tūkst.	tūkstantis
KSC	Kėdainių sporto centras
KKC	Kėdainių kultūros centras
KRATC	Viešoji įstaiga Kauno regiono atliekų tvarkymo centras
KRSA	Kėdainių rajono savivaldybės administracija
KŠPT	Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba
Kauno APGV	Kauno apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba
Kėdainių PSPC	Viešoji įstaiga Kėdainių pirminės sveikatos priežiūros centras
Kėdainių TVIC	Viešoji įstaiga Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras
Kėdainių VB	Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka
Kėdainių VSB	Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
VĮ	Valstybinė įmonė
VšĮ	Viešoji įstaiga
VVG	vietos veiklos grupė

I. BENDROJI INFORMACIJA

Strateginis planavimas savivaldybėje – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai, kaip vykdyti savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius.

Pagrindiniai strateginio planavimo dokumentai savivaldybėse yra:

- savivaldybės strateginis plėtros planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės atskiros ūkio šakos (sektoriaus) plėtros programa (-os), kurią tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės strateginis veiklos planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- metiniai veiklos planai, iš kurių savivaldybės administracijos ir seniūnijų metinius veiklos planus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius, o savivaldybės biudžetinių įstaigų metinius veiklos planus, suderinęs su savivaldybės administracijos padaliniais, tvirtina biudžetinės įstaigos vadovas.

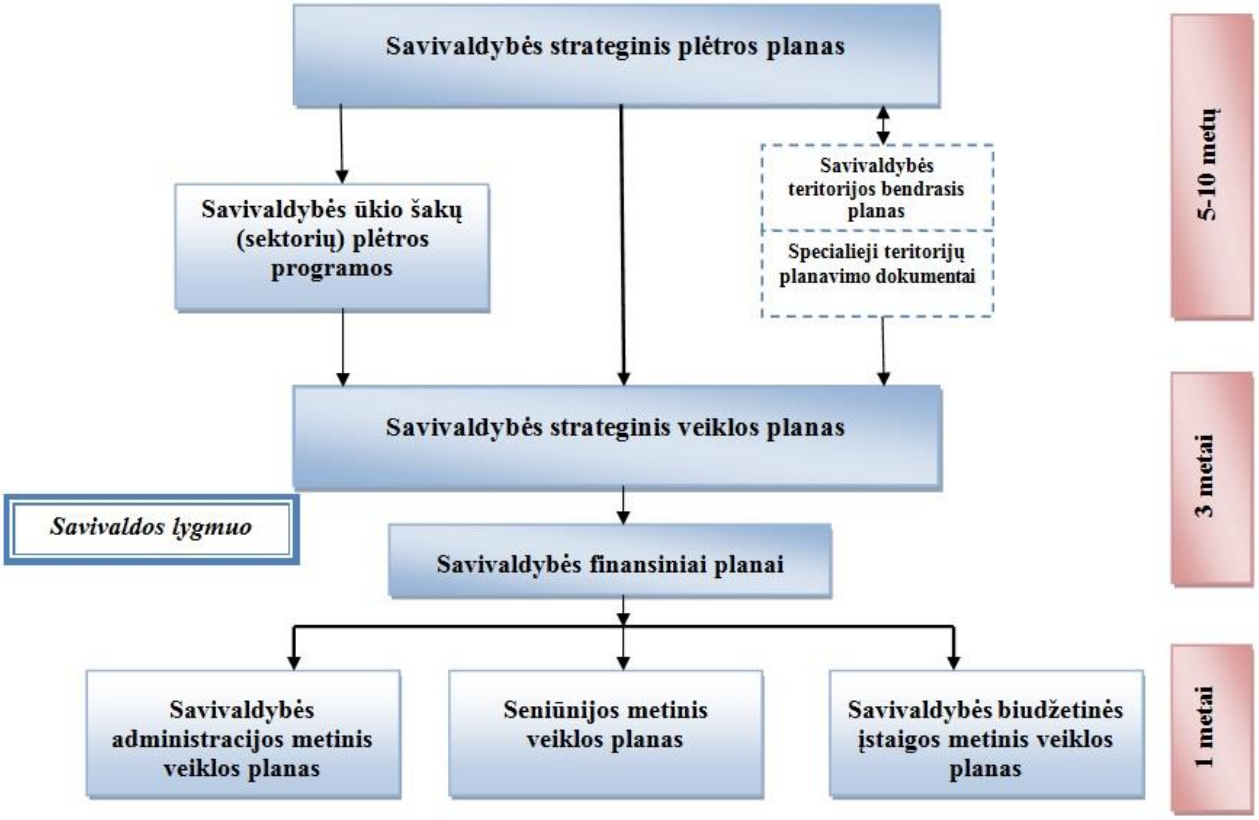

1.1. pav. ***Savivaldybės strateginio planavimo dokumentų schema***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Šiuo metu Kėdainių rajono savivaldybė vadovaujasi Kėdainių rajono strateginiu plėtros planu iki 2020 metų[1]. Baigiantis esamo Kėdainių rajono strateginio plėtros plano (toliau – SPP) įgyvendinimo laikotarpiui bei pasikeitus Kėdainių rajono savivaldybės ir visos Lietuvos vidaus ir

[1] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. TS-3, patikslintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. TS-133, 2013 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-294, 2014 m. gegužės 23 d. sprendimu Nr. TS-109, 2014 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. TS-183, 2015 m. liepos 3 d. sprendimu Nr. TS-167, 2015 m. rugsėjo 18 d. sprendimu Nr. TS-219, 2018 m. balandžio 20 d. sprendimu Nr. TS-85, 2018 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. TS-154

išorės aplinkos situacijai, kilo poreikis parengti naują Kėdainių rajono savivaldybės strateginį plėtros planą. Atsižvelgus į dabartines rajono vystymosi tendencijas, valstybinio lygmens ilgalaikio strateginio planavimo dokumentus bei ES struktūrinės paramos skirstymo laikotarpius, kai kurios Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų numatytos priemonės tapo nebe tokios aktualios, be to, atsirado naujų poreikių ir galimybių. Atsižvelgdama į tai, Kėdainių rajono savivaldybės administracija inicijavo *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* parengimą.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų rengimo tikslas – parengti naują Kėdainių rajono savivaldybės SPP, kurio įgyvendinimo laikotarpis – 2020–2030 metai, perkeliant į jį esamo SPP neįgyvendintas, aktualias priemones ir papildant naujomis.

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2030 metų yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji Kėdainių rajono savivaldybės plėtros strategija: plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapai. SPP sudaro galimybes nustatyti dabartinę rajono vietą ir reikšmę šalies ekonominiame bei socialiniame gyvenime, įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuoti jų reikšmę savivaldybės vykdomai politikai.

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2030 metų rengtas vadovaujantis:

- Strateginio planavimo metodika[2];
- Regionų plėtros planų rengimo metodika[3];
- Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijomis[4];
- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“[5];
- 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa[6];
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu[7];
- Kauno regiono plėtros planu iki 2020 metų[8],;
- Kėdainių rajono savivaldybės bendruoju planu [9];
- Kėdainių rajono strateginiu plėtros planu iki 2020 metų;
- Kėdainių miesto bendruoju planu 2010–2020 metams [10];
- kitais dokumentais bei teisės aktais.

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2030 metų rengtas atsižvelgiant į toliau esančiame paveiksle nurodytus penkis pagrindinius strateginio planavimo dokumentų rengimo principus[11] (kryptingumo, orientavimo į rezultatus, efektyvumo, atvirumo (partnerystės) bei bendrumo principas).

[2] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (nauja redakcija nuo 2010-09-01)
[3] Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706
[4] Patvirtintos Lietuvos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1435
[5] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015
[6] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482
[7] Patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154
[8] Patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2010 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. 1
[9] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. TS-68
[10] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. TS-274
[11] Pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Kryptingumas	Orientavimas į rezultatus	Efektyvumas	Atvirumas (partnerystė)	Bendrumas
• SPP suformuluoti loginiais ryšiais susieti tikslai, uždaviniai bei planuojami pasiekti rezultatai.	• SPP nustatant tikslus kartu suplanuoti ir siekiami rezultatai; siekiant užtikrinti, kad bus pasiekti planuoti rezultatai ir laiku priimti valdymo tobulinimo sprendimai, informacija apie veiklos rezultatus nuolat stebima, analizuojama ir vertinama.	• SPP nustatytų tikslų ir rezultatų siekiama mažiausiomis sąnaudomis, racionaliai paskirstant išteklius ir nuolat ieškant veiklos efektyvumo didinimo rezervų bei naujų veiklos tobulinimo būdų.	• Savivaldybės tikslai ir būdai, kaip jų pasiekti, nustatomi konsultuojantis su savivaldybės bendruomene; SPP ir jo įgyvendinimo ataskaitos – vieši dokumentai, skelbiami savivaldybės interneto svetainėje.	• Siekiant kryptingos, palyginamos ir nuoseklios savivaldybių veiklos atliekant joms priskirtas funkcijas, savivaldybių plėtra bei veikla planuojama, įgyvendinama ir stebima vadovaujantis Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų nuostatomis.

1.2. pav. ***Strateginio planavimo dokumentų rengimo principai***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Rengiant *Kėdainių rajono strateginį plėtros planą iki 2030 metų* taikytos lyginamosios, aprašomosios ir santykinių rodiklių, loginės priežasčių ir pasekmių analizės bei ekspertinio vertinimo metodai.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų rengimo laikotarpis – 2019 m. sausis–2019 m. rugsėjis. SPP struktūra pateikiama 1.3 paveiksle.

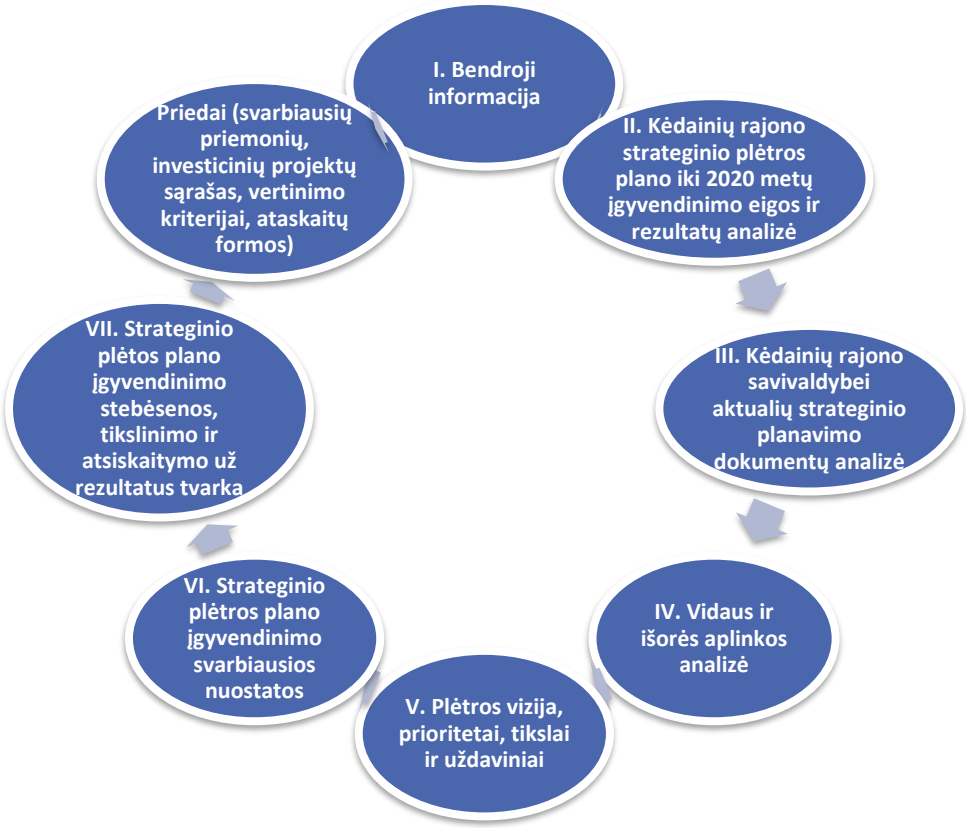

1.3. pav. ***Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų struktūra***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Bendrosios informacijos dalyje nurodomas *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* rengimo tikslas, SPP struktūra, kas dalyvavo jį rengiant, pateikiama kita svarbi informacija.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo eigos ir rezultatų analizės dalyje pateikiama *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* rengimo eigos apžvalga bei plano įgyvendinimo eiga ir rezultatai.

Kėdainių rajono savivaldybei aktualių strateginio planavimo dokumentų analizės dalyje nagrinėjami pagrindiniai nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai strateginio planavimo dokumentai, kuriais vadovaujantis rengtas *Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2030 metų*.

Vidaus ir išorės aplinkos analizė apima savivaldybės ekonominės ir socialinės būklės analizę ir išvadas, kurios pagrindžia *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* prioritetų, tikslų ir uždavinių pasirinkimą. Analizės tikslas – visapusiškai įvertinti Kėdainių rajono savivaldybės valdymo srities plėtrai svarbius vidaus ir išorės veiksnius: pateikti bendrąją informaciją apie Kėdainių rajoną, atlikti demografinės aplinkos analizę (demografinė situacija, užimtumas ir darbo rinka), ekonominės aplinkos analizę (ekonomika ir verslas, žemės ūkis ir miškininkystė, statyba ir gyvenamasis fondas, turizmas, gamtos ir kultūros paveldas), socialinės aplinkos analizę (švietimas, sveikatos priežiūra, socialinė apsauga, kultūra ir menas, sportas, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės ir jaunimo politika, viešasis saugumas), aplinkos apsaugos analizę, infrastruktūros analizę (transportas ir susisiekimas, inžinerinė ir energetinė infrastruktūra, technologinė aplinka).

Siekiant įvertinti tam tikros srities vystymosi tendencijas rajone, vidaus ir išorės aplinkos analizės dalyje atliktas rodiklių lyginimas perspektyvoje. Vidaus ir išorės aplinkos analizei buvo pasirinktas penkerių metų analizės laikotarpis, nagrinėjant kuo naujesnius, išoriniuose statistikos portaluose prieinamus duomenis. Analizė vykdyta lyginant šalies, Kauno apskrities bei šių savivaldybių duomenis:

- Kėdainių rajono,
- Kaišiadorių rajono,
- Jonavos rajono,
- Raseinių rajono,
- Klaipėdos rajono,
- Telšių rajono,
- Panevėžio rajono,
- Utenos rajono.

Vidaus ir išorės aplinkos analizei taikytas dokumentinio tyrimo metodas, kuris apima oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius (pagrindinis – Lietuvos statistikos departamentas), standartizuotas išorines duomenų bazes (nacionalinės sveikatos rodiklių, švietimo rodiklių, aplinkos apsaugos rodiklių ir kt. duomenų bazes), įvairių registrų (kultūros paveldo objektų, saugomų teritorijų ir kt.) duomenis, informaciją, pateikiamą įvairiuose Kėdainių rajono savivaldybės dokumentuose, metinėse veiklos ataskaitose, Kėdainių rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių metinėse veiklos ataskaitose ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius.

Vidaus ir išorės aplinkos analizės išvadoms suformuluoti taikytas stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizės metodas.

Prieš pradedant formuluoti *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* plėtros viziją, prioritetus, tikslus, uždavinius bei priemones, buvo sudarytos keturios teminės darbo grupės, kurios atitinka suformuluotus keturis *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* prioritetus (žr. 1.4 paveikslą).

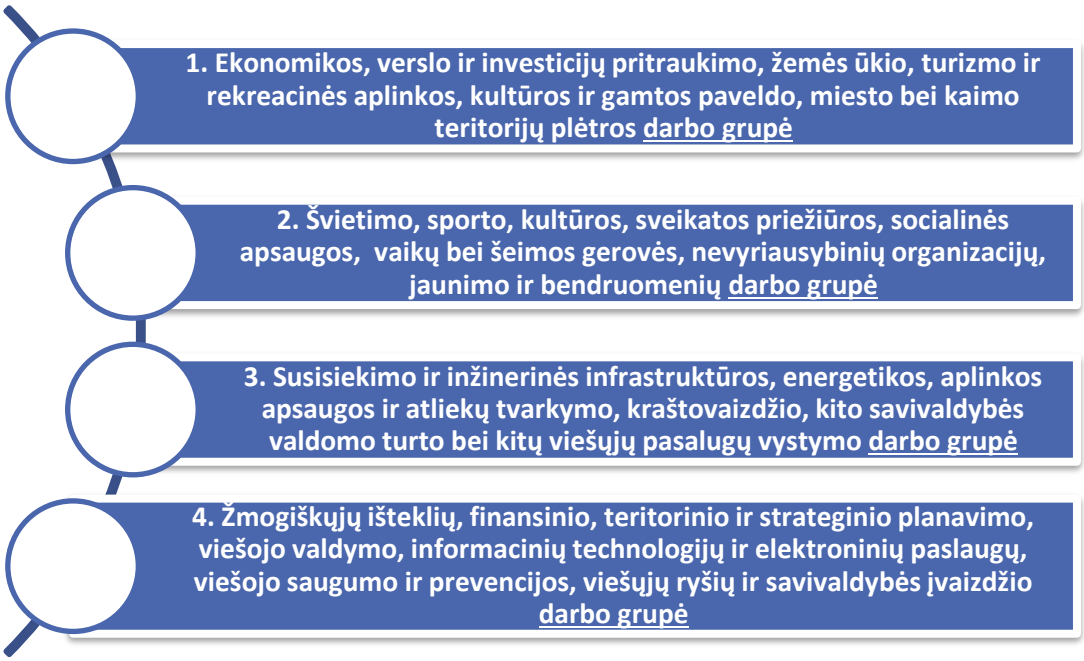

1.4. pav. ***Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų rengimo darbo grupės***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal pateiktą Kėdainių rajono savivaldybės administracijos informaciją

Į darbo grupes buvo kviečiami Kėdainių rajono savivaldybės administracijos (toliau – KRSA) darbuotojai, Kėdainių rajono savivaldybės tarybos nariai, Kėdainių rajono savivaldybės įmonių ir įstaigų vadovai bei darbuotojai, socialinių bei ekonominių partnerių atstovai. Projekto vykdytojas į strateginio plėtros plano rengimo procesą siekė įtraukti kuo daugiau suinteresuotų šalių ir įvairių sričių ekspertų, nes kiekvieno iš jų nuomonė yra labai svarbi formuojant savivaldybės viziją, strateginius plėtros prioritetus, strateginius tikslus, uždavinius, priemones ir pagrindinius projektus. Visų darbo grupių bendras dalyvių skaičius siekė 79 dalyvius. Darbo grupių susitikimų grafikas pateiktas 1.1 lentelėje.

1.1. lentelė. ***Darbo grupių susitikimų grafikas***

Darbo grupė	Susitikimai dėl aplinkos analizės ir SSGG	Susitikimai dėl plėtros vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių formavimo	Susitikimai dėl plėtros priemonių ir pagrindinių investicinių projektų formavimo	Susitikimai dėl SPP įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos	Kėdainių rajono savivaldybės strateginio planavimo komisijos posėdžiai
I darbo grupė	2019-03-14	2019-05-08	2019-06-17	2019-07-02	2019-06-13 2019-10-07
II darbo grupė		2019-05-08	2019-06-27		
III darbo grupė		2019-05-10	2019-06-19		
IV darbo grupė		2019-05-10	2019-06-19		

Šaltinis: sudaryta autorių

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo svarbiausių nuostatų dalyje pateikiama *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė, nurodomi pagrindiniai strateginiam plėtros planui įgyvendinti reikalingi lėšų šaltiniai, subjektai, kurių bendradarbiavimas būtinas užsibrėžtiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti.

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo, atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus tvarkos dalyje aprašomas patvirtinto *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* įgyvendinimo metu įvykstančių kiekybinių ir kokybinių pokyčių stebėjimo bei vertinimo procesas, kurio metu rengiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos.

Prieduose pateikiamas *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* priemonių planas, svarbiausių (investicinių) projektų sąrašas, vertinimo kriterijai ir ataskaitų formos. Rengiant *Kėdainių rajono strateginį plėtros planą iki 2030 metų*, atliktos Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų, įmonių ir organizacijų apklausos. Išsamios apklausų ataskaitos (iš viso 2 ataskaitos) pateikiamos prieduose, o pagrindinės išvados – integruojamos į SSGG analizę.

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2030 metų įgyvendinamas jame numatytas priemones, projektus perkeliant į Kėdainių rajono savivaldybės veiklos planą ir kiekvienų metų savivaldybės veiklos programas bei užtikrinant SPP įgyvendinimo kontrolę ir poveikio savivaldybės raidai vertinimą. Strateginis planavimas yra nuolatinis procesas, todėl siekiant užtikrinti plano aktualumą numatyta, kad, keičiantis Kėdainių rajono savivaldybės aplinkai ir atsiradus naujiems poreikiams bei galimybėms, SPP bus peržiūrimas.

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2030 metų yra skirtas Kėdainių rajono savivaldybės politikams, Kėdainių rajono savivaldybės administracijai, Kėdainių rajono savivaldybei pavaldžioms įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo, kultūros ir kaimo bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

II. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO IKI 2020 METŲ ĮGYVENDINIMO EIGOS IR REZULTATŲ ANALIZĖ

2.1. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO IKI 2020 METŲ RENGIMO EIGOS APŽVALGA

Strateginiai planavimo dokumentai pagal Strateginio planavimo metodiką, Regionų plėtros planų rengimo metodiką ir Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas savivaldybėse apima strateginės plėtros ir strateginės veiklos planus.

Šiuo metu Kėdainių rajono savivaldybė strateginį planavimą vykdo pagal Strateginio planavimo Kėdainių rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašą[12] (toliau – Aprašas). Vadovaujantis juo Kėdainių rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentų sistemą sudaro:

1) plėtros planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;

2) atskiros ūkio šakos (sektoriaus) plėtros programa, kurią tvirtina savivaldybės taryba;

3) veiklos planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;

4) metiniai planai, kuriuos tirtina: savivaldybės administracijos ir seniūnijų metinius planus – savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės biudžetinių įstaigų, suderinus su jų veiklą kuruojančiais savivaldybės administracijos padaliniais – įstaigos vadovas.

Vadovaujantis minėtu Aprašu, Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plano struktūrą sudaro bendroji informacija, vidaus ir išorės veiklos analizė, plėtros vizija, plėtros prioritetai ir tikslai, plėtros plano įgyvendinimo svarbiausios nuostatos ir priedai.

Apraše nurodyta, kad SPP gali būti pradėtas rengti likus metams iki jo galiojimo pabaigos ir patvirtintos iki strateginio veiklos plano projekto parengimo. Apraše taipogi nurodyta, kad parengtas SPP projektas turi būti skelbiamas savivaldybės interneto svetainėje 10 kalendorinių dienų ir pradedamas jo viešas svarstymas.

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2020 metų parengtas atsižvelgiant į išorės ir vidaus aplinkos analizę, apimančią laikotarpį iki 2010 metų, o duomenys lyginti su šalies, Kauno apskrities ir Kauno apskrities savivaldybių duomenimis. Išorės ir vidaus aplinkos analizė vykdyta analizuojant šiuos sektorius: ekonomika ir verslas; žmogiškieji ištekliai; viešosios paslaugos; infrastruktūra ir aplinkos apsauga, o kiekvieno sektoriaus analizės pabaigoje pateikta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų nurodyta **Kėdainių rajono savivaldybės plėtros iki 2020 m. vizija:**

- *Kraštas, išsiskiriantis istoriniu Radvilų miestu su unikaliu senamiesčiu bei daugiakultūriniu paveldu;*
- *Klestintis Vidurio Lietuvos regioninis žinių ekonomikos, išvystyto transporto ir logistikos, chemijos ir maisto pramonės bei modernaus žemės ūkio centras;*
- *Kraštas, kuriame išplėtota darnų žmogaus ir aplinkos vystymąsi užtikrinanti infrastruktūra, sukurta saugi bei sveika aplinka gyvenimui, darbui ir poilsiui bei gyvena tolerantiškumą puoselėjanti, kūrybingų bei iniciatyvių žmonių bendruomenė.*

[12] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 3 d. sprendimu Nr. TS-168 (pakeista Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. TS-187

Minėtame plane numatyti 3 Kėdainių rajono savivaldybės plėtros iki 2020 metų prioritetai:

I prioritetas. Efektyvūs ir kvalifikuoti žmogiškieji ištekliai žinių ekonomikai;

II prioritetas. Konkurencinga vietos ekonomika;

III prioritetas. Darnų žmogaus ir aplinkos vystymąsi užtikrinanti infrastruktūra.

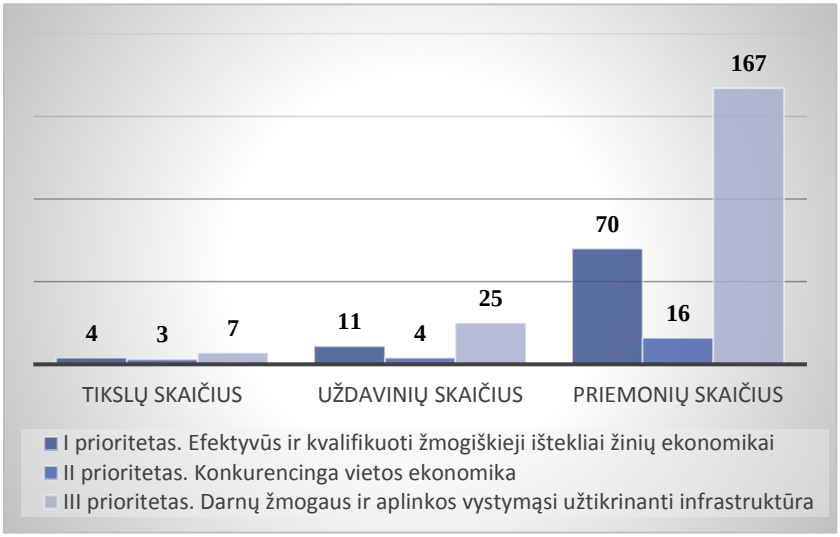

Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų 3 prioritetams įgyvendinti buvo suformuluota 14 tikslų, 40 uždavinių ir 253 priemonės, kurios suskirstytos pagal prioritetus. Daugiausia priemonių (iš viso 167, arba beveik 66 procentai visų priemonių) buvo numatyta III prioritetui, t. y. darnų žmogaus ir aplinkos vystymąsi užtikrinančiai infrastruktūrai. Mažiausiai priemonių (iš viso 16, arba šiek tiek daugiau nei 6 procentai) numatyta II prioritetui, t. y. konkurencingos vietos ekonomikos siekiui įgyvendinti. 70 priemonių, arba 28 procentai visų numatytų priemonių buvo suplanuota I prioritetui, t. y. efektyvių ir kvalifikuotų žmogiškųjų išteklių žinių ekonomikai kūrimui įgyvendinti. Atsižvelgiant į tokį priemonių paskirstymą, darytina išvada, kad planuodama priemones iki 2020 m. Kėdainių rajono savivaldybė didžiausią dėmesį skyrė darnų žmogaus ir aplinkos vystymąsi užtikrinančios infrastruktūros kūrimui rajone. Pažymėtina, kad dauguma priemonių yra tęstinės, vykdomos visą SPP įgyvendinimo laiką.

Apibendrinimas

Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2020 metų buvo patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. TS-3, patikslintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. TS-133, 2013 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-294, 2014 m. gegužės 23 d. sprendimu Nr. TS-109, 2014 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. TS-183, 2015 m. liepos 3 d. sprendimu Nr. TS-167, 20105 m. rugsėjo 18 d. sprendimu Nr. TS-219, 2018 m. balandžio 20 d. sprendimu Nr. TS-85, 2018 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. TS-154.

Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų buvo numatyta rajono plėtros vizija iki 2020 m., 3 prioritetai, 14 tikslų, 40 uždavinių ir 253 priemonės. Daugiausiai priemonių suplanuota III prioritetui, o mažiausiai – II prioritetui įgyvendinimui.

2.2. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO IKI 2020 METŲ ĮGYVENDINIMO EIGOS APŽVALGA IR REZULTATŲ ANALIZĖ

Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų numatyta ir aprašyta SPP stebėsena, kuri leidžia įvertinti plano įgyvendinimo rezultatyvumą bei efektyvumą.

Analizuojant Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo stebėsenos aprašą, nustatyta, jog buvo išsikeltas nevisiškai tinkamas SPP stebėsenos tikslas – sukurti patikimą ir objektyvią rajono savivaldybės plėtros koordinavimo, strateginio plėtros plano

papildymo, keitimo tvarką, optimaliai paskirstyti savivaldybės biudžeto, ES ir valstybės paramos bei kitas tikslines lėšas. SPP įgyvendinimo metu patį procesą reikia ne tik koordinuoti, pildyti, keisti, tačiau ir kontroliuoti, vertinti įdiegtų priemonių poveikį rajono socialiniam bei ekonominiam gyvenimui, o lėšas skirstyti ne strateginiame plėtros plane, o strateginiame veiklos plane.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo stebėsenos apraše yra tinkamai nurodyti asmenys ar skyriai, atsakingi už SPP stebėsenos sistemos diegimą savivaldybėje – t. y. administracijos direktorius ir Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus darbuotojai, tinkamai nurodyta institucija, kuri tvirtina SPP stebėsenos sistemą, t. y. Kėdainių rajono savivaldybės taryba.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo stebėsenos apraše nurodyta, kad stebėsenos sistemos institucinę struktūrą sudaro du lygmenys – politinis stebėsenos lygmuo (savivaldybės taryba, tarybos komitetai, Strateginio planavimo komisija (toliau – SPK) bei socialiniai ir ekonominiai partneriai) ir administracinis stebėsenos lygmuo (administracijos direktorius, strateginį planavimą koordinuojantis skyrius, už SPP įgyvendinimą atsakingi savivaldybės administracijos padaliniai, ekspertai). Iš dalies prie politinio lygmens priskirti socialiniai ir ekonominiai partneriai bei prie administracinio lygmens priskirti ekspertai atitinka visuomeninį lygmenį stebėsenos sistemos institucinėje struktūroje, todėl galima teigti, kad į Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų rengimo procesą buvo įtraukta ir visuomenė.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo stebėsenos apraše nurodytos visų suinteresuotų pusių atsakomybės. Jos nurodytos tinkamai: politiniame lygmenyje savivaldybės taryba tvirtina SPP įgyvendinimo atskaitas bei pakeitimus, savivaldybės tarybos komitetai svarsto ir derina SPP įgyvendinimo ataskaitas ir pakeitimus, SPK teikia pasiūlymus dėl SPP įgyvendinimo ataskaitų bei pakeitimų, o socialiniai ir ekonominiai partneriai – plėtoja bendradarbiavimą su savivaldybe, teikia pasiūlymus dėl SPP įgyvendinimo ataskaitų ir pakeitimų; administraciniame lygmenyje Strateginio planavimo ir investicijų skyrius apibendrina ir susistemina savivaldybės struktūrinių padalinių pateiktus pasiūlymus dėl SPP, rengia įgyvendinimo atskaitas, teikia pasiūlymus dėl SPP keitimo SPK, Administracijos struktūriniai ir teritoriniai padaliniai surenka iš visų savo skyrių darbuotojų informaciją, ją apibendrina ir teikia Strateginio planavimo ir investicijų skyriui; ekspertų grupė, kuri renkasi pagal poreikį, teikia pasiūlymus dėl atskirų rajono ūkio sektorių plėtros, SPP įgyvendinimo ataskaitų.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų stebėsenos apraše numatytas ir metinių SPP įgyvendinimo ataskaitų rengimas (ne rečiau kaip kas treji metai), ir pagrindiniai stebėsenos rodikliai (nurodyti rodiklių pavadinimai ir mato vienetai, tačiau nenurodytos jų siekiamybės, t. y. siekiamos reikšmės, rodiklių reikšmių informacijos šaltiniai), ir SPP papildymo bei keitimo tvarka (pasiūlymai dėl pakeitimų ar papildymų Strateginio planavimo ir investicijų skyriui pateikiami raštu, tačiau nėra nurodyta konkreti data, kada pasiūlymai ir pakeitimai turi būti teikiami, vadinasi, pasiūlymai priimami visus metus).

Nors pačiame Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų stebėsenos apraše nurodoma, kad SPP turi būti pateikiami efekto (pagal kuriuos vertinamas prioriteto įgyvendinimas ir parodoma nauda, kurią gauna ne tik tiesioginiai naudos gavėjai, bet ir rajono bendruomenė), rezultato (pagal kuriuos vertinamas tikslo įgyvendinimas ir parodoma nauda, kurią gauna tiesioginiai naudos gavėjai įgyvendinus tikslą) ir produkto (pagal kuriuos vertinamas uždavinio arba priemonės įgyvendinimas, t. y. materialinis ar intelektinis produktas ir (ar) paslaugos, kurie atsiranda tikslingai naudojant finansinius ir kitus išteklius uždaviniui arba priemonei įgyvendinti) vertinimo kriterijai, tačiau nurodytame vertinimo kriterijų sąraše nėra aiškiai išskirta, kokie vertinimo kriterijai (efekto / rezultato / produkto) yra vertinami. Nors Kėdainių rajono strateginio

plėtros plano iki 2020 metų stebėsenos apraše nurodyta, kad turi būti vertinamos vertinimo kriterijų (rodiklių) reikšmės ir jos lyginamos arba su tam tikru standartu (norma) arba su vidutine Lietuvos reikšme (vidurkiu), arba su praėjusių metų reikšme, tačiau pačiame SPP vertinimo kriterijų reikšmės (siekiamybės arba normos) nebuvo nustatytos. Todėl tikėtina, kad rodikliai lyginami su Lietuvos vidurkiu arba praėjusių metų reikšmėmis.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų stebėsenos apraše nurodyta, kad visi vertinimo kriterijai gali būti vertinami „labai gerai“, „gerai“, „patenkinamai“ arba „blogai“. SPP tikslus ir uždavinius rekomenduojama peržiūrėti, jei daugiau kaip 10 proc. SPP nustatytų tikslų arba uždavinių įgyvendinimas įvertinamas „blogai“ arba 30 proc. – „labai gerai“.

Per Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo laikotarpį, apimantį 2012−2018 m. imtinai, SPP buvo pakeistas (patikslintas) 8 kartus: 2 kartus 2013 m., 2 kartus 2014 m., 2 kartus 2015 m. ir 2 kartus 2018 m. Taipogi 2 kartus buvo teikta metinė SPP stebėsenos ataskaita – 2015 metais už 2012−2014 m. ir 2018 metais už 2015−2017 m.

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų stebėsenos apraše buvo numatyta SPP įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sistema (metiniai rodikliai) pagal atskirus rajono plėtros strateginio plano prioritetus. Iš viso numatyti 90 rodiklių, iš kurių daugiausiai (37) – I prioritetui, mažiausiai (24) – II prioritetui ir 29 – III prioritetui.

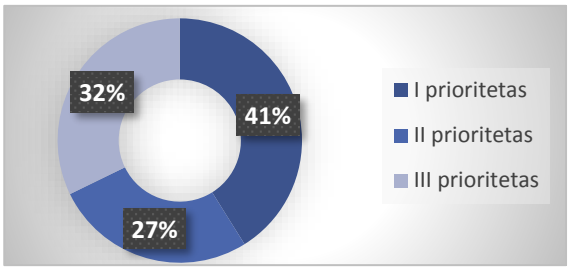

Siekiant įvertinti Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo rezultatus, bus pasinaudota Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo stebėsenos 2015−2017 m. ataskaitos duomenimis[13]. Pagal šią ataskaitą, iš 253 priemonių 2017 m. pabaigoje buvo vykdoma 210 priemonių (83 proc.), iš jų įvykdyta – 52 priemonės (20 priemonių – 2012−2014 metų laikotarpiu ir 32 priemonės – 2015-2017 metų laikotarpiu). Daugiausiai vykdomų ir įvykdytų priemonių (100 proc.) yra II prioritete, 90 proc. vykdomų ir įvykdytų priemonių yra I prioritete ir 79 proc. – III prioritete. **Taigi, iki 2017 m. pabaigos Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2020 metų įgyvendintas 83 proc.**

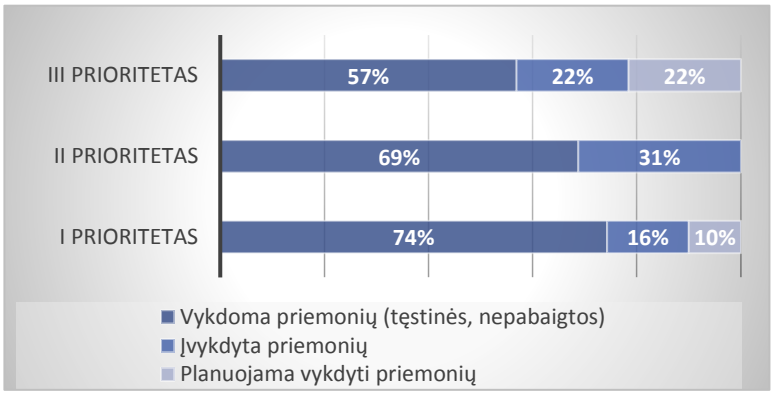

Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimui iš viso buvo numatyta 245,4 mln. EUR (iš jų beveik 10 proc. – Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto lėšos, 22 proc. – Valstybės biudžeto lėšos, 55 proc. – ES fondų, kitų užsienio valstybių paramos lėšos ir 13 proc. – privačios lėšos). Iki 2017 m pabaigos buvo panaudota 76,7 mln. EUR lėšų, iš jų 49,1 mln. EUR arba 64 proc. investuotos 2012−2014 metų laikotarpiu ir 27,6 mln. EUR lėšų arba 36 proc. – 2015−2017 metų laikotarpiu.

Vertinant stebėsenos sistemos rodiklius, Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo stebėsenos 2015−2017 m. ataskaitoje nurodyta, kad stabilūs arba teigiamo pokyčio yra 89 rodikliai iš 90 (99 proc.). **Taigi, iki 2017 metų pabaigos Kėdainių rajono**

[13] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. TS-207

strateginiame plėtros plane iki 2020 metų numatytos priemonės 99 proc. daro teigiamą arba stabilų poveikį rajono plėtrai.

Apibendrinimas

Kėdainių rajono strateginiame plėtros plano iki 2020 metų stebėsenos sistemos apraše buvo aiškiai išskirtos procedūros, asmenys, institucijos, atsakingos už tų procedūrų vykdymą, duomenų pateikimo laikas, numatyta SPP įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sistema (metiniai rodikliai) pagal atskirus rajono plėtros strateginio plano prioritetus. Nurodytoje rodiklių sistemoje nebuvo pateiktas rodiklių reikšmių atskaitos taškas, siekiamybės, informacija apie rodiklių reikšmių duomenų šaltinius.

Per Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimo laikotarpį buvo pateiktos 2 metinės SPP įgyvendinimo ataskaitos. SPP per šį laikotarpį buvo patikslintas 8 kartus.

Įvertinus suplanuotų priemonių įgyvendinamumą, nustatyta, kad Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2020 metų laikotarpiu nuo 2012 m. iki 2017 m. pabaigos įgyvendintas 83 proc., o suplanuotos priemonės 99 proc. daro teigiamą arba stabilų poveikį rajono plėtrai.

III. KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBEI SVARBIŲ STRATEGINIO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ

Šios analizės tikslas yra apžvelgti savivaldybei aktualius strateginio planavimo dokumentus, jų pagrindinius prioritetus ir tikslus, kurių nuostatos turi atsispindėti Kėdainių rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane.

Strateginio planavimo dokumentų sistema apima ilgalaikes ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentų nuostatas, kurios perkeliamos į trumpesnės trukmės planavimo dokumentus, savivaldybių strateginio planavimo dokumentus. Vienų planavimo dokumentų nuostatos turi atsispindėti kituose susijusiuose dokumentuose ir vieni kitiems neprieštarauti.

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus, yra šie: „Europa 2030“[14], Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, „Nacionalinės pažangos programa“.

Vieningo ES ekonomikos augimo siekiama prisidedant prie projekto „Europa 2030“. Šiame dokumente suformuoti šeši tikslai:

1) Europos ekonominio ir socialinio modelio atnaujinimas;
2) žiniomis grindžiamas augimas: galimybių suteikimas individui;
3) demografijos problema: visuomenės senėjimas, migracija ir integracija;
4) energetinis saugumas ir klimato kaita: nauja industrinė revoliucija;
5) išorės ir vidaus saugumas: nuolatinis uždavinys;
6) Europa pasaulyje: tapti ryžtinga veikėja.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas[15] yra privalomas formuojant regioninę politiką. Tai yra pagrindinis planavimo dokumentas, reglamentuojantis šalies teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikę strategiją. Svarbiausias šio dokumento principas – užtikrinti tvarią ir pusiausvyrą teritorijos raidą, sudarančią tinkamas strateginės visuomenės ir ūkio plėtotės prielaidas.

Pagal savo raidos problemiškumo erdvinę sklaidą Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane visi šalies rajonai sudaro keturias stambias problemines sritis – dvi pasižymi santykinai mažu problemiškumu (Šiaurės Lietuvos ir Pietvakarių – Vidurio Lietuvos) ir dvi apima vidutinio bei didelio problemiškumo rajonus (Rytų Lietuvos bei Vakarų – Vidurio Lietuvos). Kompleksiniai probleminiai arealai buvo išskirti pagal du kriterijus: bendrą kraštotvarkinį problemiškumo mastą ir įvairovės koncentraciją; santykinę aplinkosaugos problemų svarbą, kad būtų galima išskirti svarbiausias socialinės ir ekonominės raidos ekologinių ribojimų zonas. Vidurio (Marijampolė – Jonava – Biržai) zona, į kurią patenka Kėdainių rajonas, yra viena iš trijų zonų Lietuvoje, išsiskiriančių didžiausiu santykiniu aplinkosaugos problemiškumu.

Vadovaujantis archeologijos paveldo (piliakalniai ir senovės gyvenvietės), taip pat architektūros ir urbanistikos paveldo (pilys, bažnyčios, vienuolynai, dvarų paveldas, etnografiniai kaimai) verte ir išsidėstymu, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane yra nustatyta per 120 kraštovaizdžio tvarkymo politikos požiūriu reikšmingų kultūros vertybių teritorinių arealų. Kėdainių rajono arealas priskirtas prie ypač svarbių nacionalinės reikšmės arealų.

Pagal veiksnius Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane yra išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos (turizmo) teritorinės plėtros galimybės numatytos pagal arealų

[14] PROJEKTAS „EUROPA 2030“ iššūkiai ir galimybės, Svarstymų grupės ataskaita Europos Vadovų Tarybai dėl „ES 2030“ ateities, 2010 m. gegužės mėn.: https://www.consilium.europa.eu/media/30774/qc3210249ltc.pdf
[15] Patvirtintas Lietuvos Respublikos 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154

patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą. Kėdainių–Panevėžio regioninės reikšmės rekreacinė sistema priskiriama gana mažo ir mažo potencialo rekreaciniams arealams.

Pramonės ir verslo teritorinės plėtros kontekste įvertinta, kad Kėdainių rajono savivaldybėje būtina suformuoti pramonės ir verslo plėtros zonas bei priskirti vidurio: Marijampolė–Kaunas–Kėdainiai–Jonava pramoninių zonų kompleksui.

Pažymėtina, kad dabartinis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas galioja iki 2020 m. todėl, vadovaujantis LR Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo“, yra pradėtas rengti naujas LR teritorijos bendrasis planas. Juo siekiama sukurti gyvą, veiksmingą teritorijų planavimo dokumentą, kuriuo bus vadovaujamasi priimant kitus – valstybės ir žemesnio teritorijų planavimo lygmens, sektorinius sprendimus. Tai bus pamatinis erdvinio Lietuvos teritorijos planavimo dokumentas, integruojantis šalies sektorinių strategijų, programų ir planų nuostatas.

Šiuo metu (2019 m. sausio mėn.) yra įgyvendintas pirmas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo etapas, kurio metu atlikta esamos būklės analizė, įvertinanti daugybę sričių: gamtinius išteklius, urbanizaciją ir susisiekimo sistemas, inžinerinę infrastruktūrą, socialinių bei ekonominių struktūrų raidą bei būklę. Jų rezultatai atsispindi GIS pagrindu sukurto savivaldybių žemėlapio sluoksniuose, kuriuos galima lyginti ir derinti. Dar trys sritys – nekilnojamasis kultūros paveldas, kraštovaizdis ir gamtos vertybių bei ekosistemų apsauga – bus įtrauktos vėlesniame laikotarpyje. Savivaldybių žemėlapis pasiekiamas interneto naršyklėse kompiuteryje ar telefone adresu www.bendrasisplanas.lt/interaktyvus-duomenys. Tikimasi, kad šis interaktyvus žemėlapis padės planuojant biudžetą, traukiant investicijas, prižiūrint švietimo ar gydymo institucijų tinklą, vystant turizmą bei numatant žemės gelmių išteklių gavybą.

Kitame LR bendrojo teritorijos plano rengimo etape pagal atliktos analizės duomenis bus formuojama LR teritorijos bendrojo plano koncepcija, kurią turės patvirtinti LR Seimas, o konkrečius sprendinius, suderinus su visuomene, – LR Vyriausybė. LR teritorijos bendrasis planas taps vienu pagrindinių šalies vystymosi dokumentų, jo suformuluoti sprendiniai galios iki 2030, o pasiūlyta vizija – iki 2050 metų. Sprendiniai yra ypač svarbūs siekiant Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi tikslų. Pažymėtina, kad LR teritorijos bendrasis planas turės būti parengtas iki 2020 metų.

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“[16] apima valstybės viziją ir raidos prioritetus bei jų įgyvendinimo kryptis iki 2030 metų. Valstybės vizija yra „Lietuva – sumani šalis, kurioje gera gyventi ir dirbti“. Išskiriamos pažangai svarbios vertybės – atvirumas, kūrybingumas ir atsakomybė bei 3 pažangos sritys: visuomenė, ekonomika ir valdymas. Pokyčiai šiose srityse įtvirtins pažangos vertybes ir remsis darnaus vystymosi principais. Pokyčių tikimasi šiose srityse: 1) sumani visuomenė; 2) sumani ekonomika; 3) sumanus valdymas. Šie prioritetai yra detalizuojami rengiant vidutinio laikotarpio strateginius dokumentus, programas, planus. Strategijai įgyvendinti parengta Nacionalinės pažangos programa – pagrindinis valstybės plėtros strateginis dokumentas.

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa[17] – strateginis dokumentas, apimantis ES strategiją „Europa 2020“ ir Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Svarbu paminėti, kad ši programa galioja tik iki 2020 m., tačiau nauja programa dar nėra rengiama. Programoje išskiriami vertikalieji ir horizontalieji prioritetai. Vertikalieji prioritetai yra šie:

1) Visuomenės ugdymas, mokslas ir kultūra (tapatybės, pilietiškumo, atsakomybės ir bendradarbiavimo stiprinimas, mokymosi visą gyvenimą, kūrybiškumo, verslumo, lyderystės, žinių kūrimo, sklaidos ir panaudojimo, sveikatos ir gamtinės aplinkos tausojimo skatinimas);

[16] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015
[17] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482

2) Veikli ir solidari visuomenė (socialinių inovacijų diegimas, gyventojų gerovės, socialinės aprėpties, bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų vaidmens, kokybiško užimtumo didinimas);

3) Ekonominiam augimui palanki aplinka (augimui palankios reguliacinės ir mokesčių aplinkos užtikrinimas, palankių sąlygų verslumui ir verslo plėtrai sudarymas, tvarios, tolygios ir efektyvios ekonominės infrastruktūros kūrimas bei teritorinės sanglaudos regionuose didinimas);

4) Į aukštą pridėtinę vertę orientuota, integrali ekonomika (į globalias rinkas orientuotų vertės kūrimo tinklų, verslo produktyvumo ir darnaus vystymosi skatinimas, paskatų inovatyvaus verslo plėtrai kūrimas);

5) Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas (strateginių kompetencijų viešojo valdymo institucijose stiprinimas ir šių institucijų veiklos valdymo gerinimas, viešojo valdymo procesų atvirumo užtikrinimas ir visuomenės dalyvavimo juose skatinimas, paslaugų kokybės gerinimas ir jų prieinamumo didinimas).

Horizontalieji prioritetai apima sritis, kurioms būdingos kompleksinės problemos ir kurių negalima išspręsti pasitelkus vienos ar kelių sektorinių politikų priemones. Programoje išskiriami 3 horizontalieji prioritetai: kultūra, regioninė plėtra ir sveikata visiems.

Vertikaliųjų ir horizontaliųjų prioritetų tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo kryptys yra derinami tarpusavyje.

Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis[18] apibrėžė Europos struktūrinių ir investavimo fondų naudojimą 2014–2020 m. Pagal šią sutartį Lietuvai buvo skirta 8,351 mlrd. eurų parama ekonomikos augimui skatinti, darbo vietoms kurti, kaimo plėtrai ir žuvininkystei. Partnerystės sutartis apėmė ES fondų veiksmingo ir efektyvaus panaudojimo strategiją, jungiančią vienuolikos tematinių tikslų pasiekimui skiriamą finansavimą iš Europos regioninės plėtros fondo (3,501 mlrd. EUR), Europos socialinio fondo (1,127 mlrd. EUR), Sanglaudos fondo (2,049 mlrd. EUR), Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (1,613 mlrd. EUR) bei Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (63 mln. EUR). Dar 31,8 mln. EUR buvo numatyta skirti pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą. Partnerystės sutartyje buvo numatyti šie teminiai prioritetai:

1) mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas;

2) informacinių ir ryšių technologijų prieinamumo ir naudojimo didinimas bei kokybės gerinimas;

3) mažųjų ir vidutinių įmonių, žemės ūkio sektoriaus ir žuvininkystės bei akvakultūros sektoriaus konkurencingumo didinimas;

4) perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas;

5) prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas;

6) aplinkosauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas;

7) tvaraus transporto skatinimas ir kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas;

8) užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas;

9) socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu;

10) investicijos į švietimą, įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą;

11) institucinių pajėgumų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas.

Pagal Lietuvos partnerystės sutartį 2014–2020 m. Lietuvoje buvo parengtos šios trys veiksmų programos:

1. *2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programa,* kurios įgyvendinimui buvo skirta 6 709 mln. EUR; atsakinga institucija – LR Finansų ministerija; Europos

[18] Patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. (pakeitimas patvirtintas 2018-04-11 sprendimu Nr. C(2018)2076)

struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos socialinis fondas, Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas, Jaunimo užimtumo iniciatyva;

2. *Lietuvos 2014–2020 m. kaimo plėtros programa,* kurios įgyvendinimui buvo skirta 1 613 mln. EUR; atsakinga institucija – LR Žemės ūkio ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos žemės ūkio fondas;
3. *Žuvininkystės sektoriaus veiksmų programai*, kurios įgyvendinimui buvo skirta 63 mln. EUR; atsakinga institucija – LR Žemės ūkio ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas.

Pažymėtina, kad 2018 m. gegužės mėn. Europos Komisija (toliau – EK) pateikė pasiūlymą dėl 2021–2027 m. ES biudžeto, vadinamo **Daugiamete finansine programa**. Šiam dokumentui po derybų turės pritarti ir Europos Parlamentas. 2021–2027 metams EK siūlo 1 134,6 mlrd. EUR apimties ES biudžetą, kuris sudarytų 1,11 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų. Vertinant 2018 m. kainomis, Sanglaudos politikai siūloma skirti 330,6 mlrd. EUR, Bendrajai žemės ūkio politikai – 325,28 mlrd. EUR, ES infrastruktūros tinklų priemonei – 21,72 mlrd. eurų, Kaimynystei ir tarptautinio bendradarbiavimo instrumentui – 79,2 mlrd. EUR. EUR. Sutarimas dėl naujos ES Daugiametės finansinės programos turėtų būti pasiektas 2019 m.

Regiono lygmens svarbiausias strateginis dokumentas yra **Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų**[19], kuris rengiamas atsižvelgiant į savivaldybių plėtros planus ir yra vienas pagrindinių dokumentų, pagal kurį bus skirstoma ES struktūrinė parama. Dėl šios priežasties labai svarbus yra Kauno regiono plėtros plano ir Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano suderinamumas.

Kauno regiono plėtros plane iki 2020 metų yra formuluojami prioritetai ir tikslai:

1 prioritetas. Pažangi ekonomika

1.1. tikslas. Plėtoti Kauno regioną kaip mokslo ir verslo partneryste pagrįstą aukštos pridėtinės vertės pramonės kraštą
1.2. tikslas. Padidinti gyventojų verslumą ir užimtumą, kuriant ir išlaikant darbo vietas, didinant verslo įvairovę ir darbo vietų pasiekiamumą
1.3. tikslas. Plėtoti regiono transporto infrastruktūrą
1.4. tikslas. Siekti, kad Kauno regionas taptų tarptautinio ir vietinio turizmo bei įvairiapusiškų poilsio paslaugų centru

2 prioritetas. Gyvenimo kokybė

2.2.tikslas. Vystyti subalansuotą mokymosi sistemą
2.3.tikslas. Užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą
2.4.tikslas. Plėtoti Kauno regioną kaip vieną iš Europos sveikatos regionų
2.5.tikslas. Plėtoti socialinę infrastruktūrą ir bendruomenines iniciatyvas, skirtas gyventojų gyvenimo kokybės ir gyvenamosios aplinkos gerinimui
2.6.tikslas. Visapusiškai vystyti ir modernizuoti kaimo vietoves ir verslą kaime

3 prioritetas. Žmogaus ir aplinkos santara

3.1.tikslas. Skatinti darnų išteklių naudojimą, užtikrinti ekosistemų stabilumą Kauno regione
3.2.tikslas. Parengti regiono įvairių lygmenų teritorijų bei socialinės ekonominės plėtros planavimo dokumentus, diegti ir tobulinti planavimo sistemas

[19] Patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2010 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. 1

Kėdainių rajono savivaldybės plėtra yra planuojama vadovaujantis Kėdainių rajono strateginiu plėtros planu iki 2020 metų [20], Kėdainių rajono savivaldybės 2018–2020 metų strateginiu veiklos planu[21], Kėdainių rajono bendruoju planu[22], kitais teritorijų planavimo dokumentais, bendraisiais, detaliaisiais ir specialiaisiais planais.

Kėdainių rajono strateginiame plėtros plane iki 2020 metų yra išskiriami šie prioritetai bei jų tikslai:

I prioritetas. Efektyvūs ir kvalifikuoti žmogiškieji ištekliai žinių visuomenei

1.1. tikslas. Didinti rajono žmogiškųjų išteklių kompetenciją ir padidinti jų sugebėjimus prisitaikyti prie dinamiškos aplinkos pokyčių
1.2. tikslas. Plėtojant informacines technologijas sudaryti palankias sąlygas žinių visuomenės kūrimui rajone
1.3. tikslas. Sumažinti socialinę atskirtį bei didinti socialinę sanglaudą, plėtojant socialines ir kultūrines paslaugas
1.4. tikslas. Ugdyti saugią, išsilavinusią, aktyvią ir savo tikslų siekiančią bendruomenę

II prioritetas. Konkurencinga vietos ekonomika

2.1. tikslas. Sudaryti verslo plėtrai ir investicijoms palankią aplinką
2.2. tikslas. Išsaugoti ir plėtoti veikiančių rajone įmonių potencialą bei skatinti naujų verslo įmonių steigimą
2.3. tikslas. Didinti verslo ir žemės ūkio konkurencingumą rajone, formuojant tam reikiamą infrastruktūrą

III prioritetas. Darnų žmogaus ir aplinkos vystymąsi užtikrinanti infrastruktūra

3.1. tikslas. Modernizuoti ir pritaikyti viešąją infrastruktūrą šiuolaikiniams poreikiams
3.2. tikslas. Diegti aplinkos kokybę gerinančias sistemas
3.3. tikslas. Atnaujinti infrastruktūrą kaimo ir miesto vietovėse, sudarant tinkamas gyvenimo ir poilsio sąlygas rajono gyventojams
3.4. tikslas. Sukurti kokybišką, visiems prieinamą ir tęstinę švietimo sistemą rajone
3.5. tikslas. Optimizuoti sveikatos priežiūros įstaigų tinklą ir gerinti sveikatos paslaugų kokybę bei prieinamumą
3.6. tikslas. Tobulinti kultūros ir sporto infrastruktūrą bei optimizuoti šios infrastruktūros įstaigų veiklą
3.7. tikslas. Didinti socialinių ir viešųjų paslaugų teikėjų įvairovę bei stiprinti paslaugų materialinę bazę
3.7. tikslas. Pagerinti esamą situaciją savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo srityje

Siekiant užtikrinti nuoseklų Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų įgyvendinimą, yra rengiami 3 metų veiklos planai, atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes, įtraukiamos ilgalaikio plano priemonės. **Kėdainių rajono savivaldybės 2018–2020 m. strateginiame veiklos plane** suformuota vienuolika programų: Švietimas ir ugdymas (01), Sveikatos apsauga (02), Socialinės apsaugos plėtojimas (03), Kūno kultūros ir sporto plėtra (04), Kultūros veiklos plėtra (05), Kultūros paveldo išsaugojimas, turizmo skatinimas bei vystymas (06), Infrastruktūros objektų priežiūra ir plėtra (07), Aplinkos apsauga (08), Žemės ūkio plėtra ir melioracija (09), Parama verslui ir verslo plėtra (10), savivaldybės valdymo tobulinimas (11).

Apibendrinimas

[20] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 10 d., sprendimu Nr. TS-3
[21] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. TS-1
[22] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. TS-68

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus, yra šie: „Europa 2030“, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, „Nacionalinės pažangos programa“.

Pagrindinis regioninio lygio strateginio planavimo dokumentas, kuriuo vadovaujantis turi būti planuojama Kėdainių rajono savivaldybės plėtra – Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų , o savivaldybės reikšmės strateginiai dokumentai – Kėdainių rajono strateginis plėtros planas iki 2020 metų, Kėdainių rajono savivaldybės 2018−2020 metų strateginis veiklos planas, Kėdainių rajono bendrasis planas ir kitais teritorijų planavimo dokumentais, bendraisiais, detaliaisiais ir specialiaisiais planais.

IV. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ

4.1. BENDRA INFORMACIJA APIE KĖDAINIŲ RAJONĄ

Kėdainių rajonas išsidėstęs Lietuvos centrinėje dalyje. Rajone yra geografinis šalies centras – Ruoščių kaimas. Šiaurėje ribojasi su Panevėžio ir Radviliškio, rytuose – su Ukmergės, pietryčiuose – su Jonavos, pietuose – su Kauno, vakaruose – su Raseinių rajono savivaldybėmis. Didžioji rajono dalis išsidėsčiusi Nevėžio žemumoje. Vakaruose kyla į Rytų Žemaičių plynaukštę. Per rajono vidurį iš šiaurės į pietus prateka Nevėžis. Į jį teka intakai: Šušvė, Liaudė, Dotnuvėlė, Smilga, Obelis, Kruostas, Barupė ir kiti. Rajone telkšo 10 ežerų ir 34 tvenkiniai. Didžiausi miškai – Dotnuvos, Josvainių, Lančiūnavos, Pernaravos.

Kėdainių rajonas užima 167 664 ha plotą. Tai yra didžiausias Kauno apskrities rajonas, sudarantis 20,8 proc. Kauno apskrities ir 2,57 proc. Lietuvos teritorijos.

2018 m. sausio 1 d. žemės ūkio naudmenos rajone užėmė 65,3 proc. bendro ploto, miškai – 25,6 proc., keliai – 1,4 proc., užstatyta teritorija – 3,4 proc., vandenys – 2,2 proc., kita žemė – 2,1 proc.

Kėdainių rajono savivaldybės, kaip administracinio teritorinio vieneto, centras yra Kėdainių miestas. Kėdainiai nutolę nuo Vilniaus apie 150 km, Kauno – apie 50 km, Klaipėdos – apie 200 km. Kėdainių rajone yra vienas miestas – Kėdainiai, dešimt miestelių – Akademija, Dotnuva, Gudžiūnai, Josvainiai, Krakės, Pagiriai, Pernarava, Surviliškis, Šėta, Truskava ir 534 kaimai. Kėdainių rajono savivaldybė suskirstyta į vienuolika seniūnijų: Dotnuvos, Gudžiūnų, Josvainių, Kėdainių miesto, Krakių, Pelėdnagių, Pernaravos, Surviliškio, Šėtos, Truskavos, Vilainių.

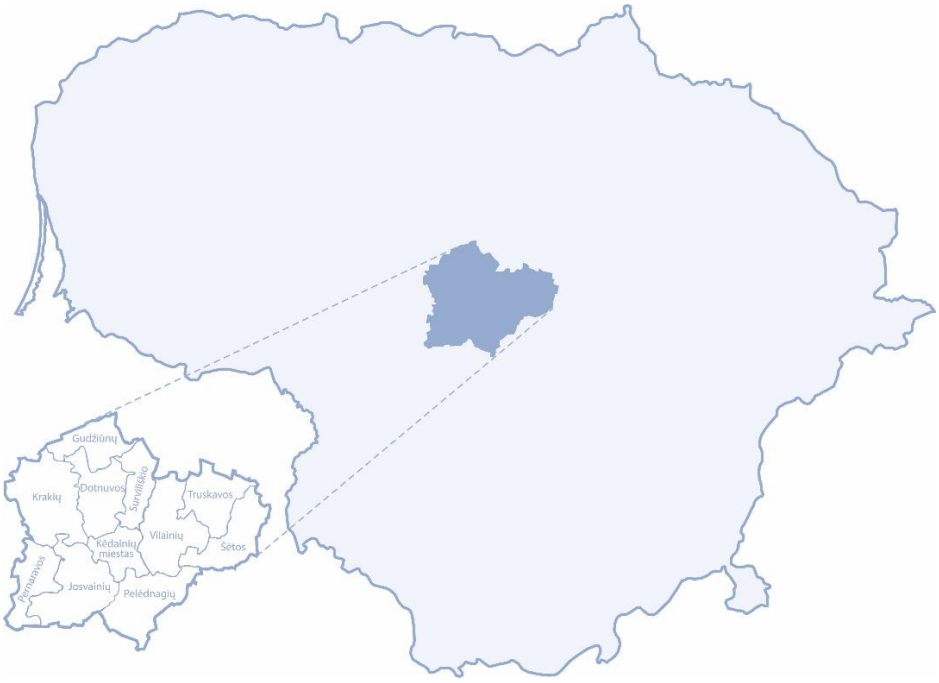

4.1.1. pav. ***Kėdainių rajono vieta šalyje ir seniūnijos***
Šaltinis: sudaryta autorių

Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m. buvo 65 seniūnaitijos:

1) Dotnuvos seniūnijoje – 7 seniūnaitijos (Ąžuolaičių, Akademijos, Beržų, Dotnuvos, Šlapaberžės, Mantviliškio, Vainotiškių);
2) Gudžiūnų seniūnijoje – 6 seniūnaitijos (Vikaičių, Miegėnų, Alksnėnų, Devynduonių, Gudžiūnų apylinkių, Gudžiūnų);

3) Josvainių seniūnijoje – 8 seniūnaitijos (Skaistgirių, Kampų II, Angirių, Svilių, Juodkaimių, Kunionių, Vainikų, Josvainių);
4) Kėdainių miesto seniūnijoje – 8 seniūnaitijos (Taikos, Naujoji, Liaudies, Pergalės, Babėnų, Parko, Žemaitės, Radvilų);
5) Krakių seniūnijoje – 7 seniūnaitijos (Pajieslio, Meironiškių, Krakių, Ažytėnų, Barkūniškio, Plinkaigalio, Pašušvio);
6) Pelėdnagių seniūnijoje – 6 seniūnaitijos (Beinaičių, Medekšių, Paobelio, Pelėdnagių, Nociūnų, Labūnavos);
7) Pernaravos seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Langakių, Paaluonio, Pelutavos, Pernaravos);
8) Surviliškio seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Kalnaberžės, Surviliškio, Užupės, Sirutiškio),
9) Šėtos seniūnijoje – 6 seniūnaitijos (Pagirių miestelio, Pagirių kaimų, Kaplių, Šėtos miestelio pietinė dalis, Šėtos miestelio šiaurinė dalis, Šėtos kaimų);
10) Truskavos seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Petkūnų, Anciškio, Paežerių, Okainių);
11) Vilainių seniūnijoje – 5 seniūnaitijos (Aristavos, Šventybrasčio, Tiskūnų, Vilainių, Lančiūnavos).

Rajono teritoriją kerta automagistralės: Vilnius−Klaipėda (A1), Sitkūnai−Panevėžys (A8, dalis „Via Baltica“ kelio), 5 krašto ir 32 rajono keliai. Geležinkelio linija jungia su Vilniumi, Kaunu, Klaipėda ir kitomis gyvenvietėmis.

Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje įsteigta 30 draustinių (4 valstybiniai, 26 savivaldybės), be to, rajone yra dalis Krekenavos regioninio parko. Draustinius sudaro: 10 kraštovaizdžio, 8 botaniniai, 3 ornitologiniai, 5 botaniniai-zoologiniai, 1 telmologinis, 1 geomorfologinis, 2 hidrografiniai. Kėdainių rajone yra 8 valstybinės reikšmės gamtos paveldo objektai, iš jų 2 geologiniai gamtos paminklai.

Bendrosios informacijos apie Kėdainių rajoną apibendrinimas

Vidurio Lietuvos rajonas, kurio plotas – 167 664 ha

- Kėdainių rajonas yra išsidėstęs Lietuvos vidurinėje dalyje;
- Kėdainių rajono teritorija – 167 664 ha.

Kauno apskričiai priklausantis rajonas, turintis 1 miestą, 10 miestelių ir 534 kaimus

- Kėdainių rajono savivaldybė priklauso Kauno apskričiai. Kėdainių rajone yra 1 miestas (savivaldybės centras – Kėdainiai), 10 miestelių ir 534 kaimai.

Rajonas suskirstytas į 11 seniūnijų ir 65 seniūnaitijas

- Kėdainių rajono savivaldybės teritorija suskirstyta į 11 seniūnijų: Dotnuvos, Gudžiūnų, Josvainių, Kėdainių miesto, Krakių, Pelėdnagių, Pernaravos, Surviliškio, Šėtos, Truskavos, Vilainių;
- Seniūnijos yra padalintos į 65 seniūnaitijas.

4.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA

4.2.1. Demografinė situacija

Demografija – 1) mokslas, tiriantis gyventojų sudėtį, kiekybinius ir kokybinius jos kitimus, gyventojų judėjimą; 2) gyventojų statistikos duomenys[23].

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje gyveno 46 626 gyventojai (8,3 proc. Kauno apskrities ir 1,7 proc. šalies gyventojų). Lyginant 2014 m. ir 2018 m. pradžios duomenis, Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų skaičius sumažėjo 8,4 proc., tuo tarpu šalyje gyventojų skaičiaus mažėjo 4,6 proc., o Kauno apskrityje – 4,1 proc. Išankstiniais 2019 m. pradžios duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų skaičius toliau mažėja, taip pat mažėja Kauno apskrities ir šalies gyventojų skaičius.

4.2.1.1. lentelė. Gyventojų skaičius 2014–2019 m. pradžioje

Administracinė teritorija/Metai	2014 m.	2018 m.	Pokytis, lyginant 2014 m. ir 2018 m., proc.	2019 m.*
Lietuvos Respublika	2 943 472	2 808 901	-4,5	2 793 986
Kauno apskritis	587 238	563 112	-4,1	561 468
Kėdainių r. sav.	**50 881**	**46 626**	**-8,4**	**45 889**
Jonavos r. sav.	44 470	42 052	-5,4	41 630
Kaišiadorių r. sav.	32 358	30 257	-6,5	29 909
Klaipėdos r. sav.	52 110	56 131	7,7	58 440
Panevėžio r. sav.	37 488	35 734	-4,7	35 444
Raseinių r. sav.	35 489	32 510	-8,4	31 918
Telšių r. sav.	44 610	40 682	-8,8	39 881
Utenos r. sav.	41 008	37 914	-7,5	37 427

**išankstiniai duomenys*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojamuoju laikotarpiu visose Kauno apskrities savivaldybėse neigiamas gyventojų skaičiaus pokytis viršijo šalies vidurkį. Gyventojų skaičiaus mažėjimas Kėdainių rajono savivaldybėje ir Raseinių rajono savivaldybėje buvo didžiausias Kauno apskrityje ir siekė 8,4 proc. Tai rodo, jog Kėdainių rajono savivaldybė šalies ir apskrities mastu demografinį potencialą praranda gana sparčiai.

Kėdainių rajone yra įsikūręs vienas miestas – Kėdainiai, kuris yra ir savivaldybės centras. 2018 m. pradžioje Kėdainiuose gyveno 23 366 gyventojai ir tai sudarė 50,1 proc. visų Kėdainių rajono gyventojų. Per pastaruosius penkerius metus gyventojų skaičius Kėdainių mieste mažėjo sparčiau (8,8 proc.) nei rajone (8,4 proc.). *Miesto ir kaimo gyventojų*[24] santykis Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje buvo apylygis bei siekė atitinkamai 50,1 proc. ir 49,9 proc. 2018 m. pradžioje Lietuvos miesto gyvenamosiose teritorijose gyveno 67,1 proc. gyventojų, o kaimo gyvenamosiose teritorijose – 32,9 proc. gyventojų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, *gyventojų tankis*[25] Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje siekė 27,8 gyv./km^2, kai 2014 m. pradžioje šis rodiklis buvo 30,3 gyv./km^2. Analizuojamas rodiklis 2018 m. pradžioje buvo mažesnis nei šalyje (43,0 gyv./km^2) ir Kauno apskrityje (69,6 gyv./km^2).

[23] Apibrėžimas pateiktas *Tarptautinių žodžių žodyne*. Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985.
[24] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *kaimo gyventojas* – gyventojas, gyvenantis kaimo gyvenamojoje vietovėje; *miesto gyventojas* – gyventojas, gyvenantis mieste, t. y. kompaktiškai užstatytoje gyvenamojoje vietovėje, turinčioje daugiau kaip 3 tūkst. gyventojų, iš kurių daugiau kaip du trečdaliai dirba pramonės, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse. Miestuose gali gyventi ir mažiau negu 3 tūkst. žmonių, jeigu šie miestai turėjo miesto statusą iki įsigaliojant Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymui (1994 m. liepos 19 d.)
[25] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyventojų tankis* – gyventojų skaičius 1-ame km^2, t. y., gyventojų ir ploto, kuriame jie gyvena, santykis.

Analizuojamu laikotarpiu *gyventojų sudėtis pagal lytį* Kėdainių rajone kito nežymiai. 2018 m. pradžioje 1 000-iui vyrų teko 1 169-ios moterys, kai 2014 m. pradžioje – 1 171-a. Šis rodiklis buvo artimas 2018 m. pradžios šalies rodikliui (kur 1 000-iui vyrų teko 1 165-ios moterys) ir šiek tiek mažesnis nei Kauno apskrityje (kur 1 000-iui vyrų teko 1 189-ios moterys).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013−2017 m. laikotarpiu šalyje didėjo įregistruotų *santuokų*[26] skaičius (3,5 proc.). Kitokia tendencija pastebima Kėdainių rajono savivaldybėje, kur tuo pačiu laikotarpiu santuokų skaičius sumažėjo 14,2 proc., arba 50 santuokų (žr. 4.2.1.1 paveikslą). Vadovaujantis išankstiniais 2018 m. duomenimis ir lyginant su 2017 m., visose nagrinėjamose teritorijose (išskyrus Panevėžio rajono savivaldybę), fiksuojamas įregistruotų santuokų skaičiaus mažėjimas.

Ištuokų[27] skaičius 2013–2017 m. mažėjo visose nagrinėjamose teritorijose (išskyrus Klaipėdos rajono savivaldybę) (žr. 4.2.1.1 paveikslą). Kėdainių rajono savivaldybėje minėtu laikotarpiu ištuokų skaičius sumažėjo 15,8 proc., arba 31 ištuoka (2013 m. buvo užregistruotos 196 ištuokos, 2017 m. – 165 ištuokos). Šis rodiklis buvo artimas šalies vidurkiui (-14,6 proc.). Vadovaujantis išankstiniais 2018 m. duomenimis, Kėdainių rajone, kaip ir visose nagrinėjamose savivaldybėse, išlieka ištuokų mažėjimo tendencija.

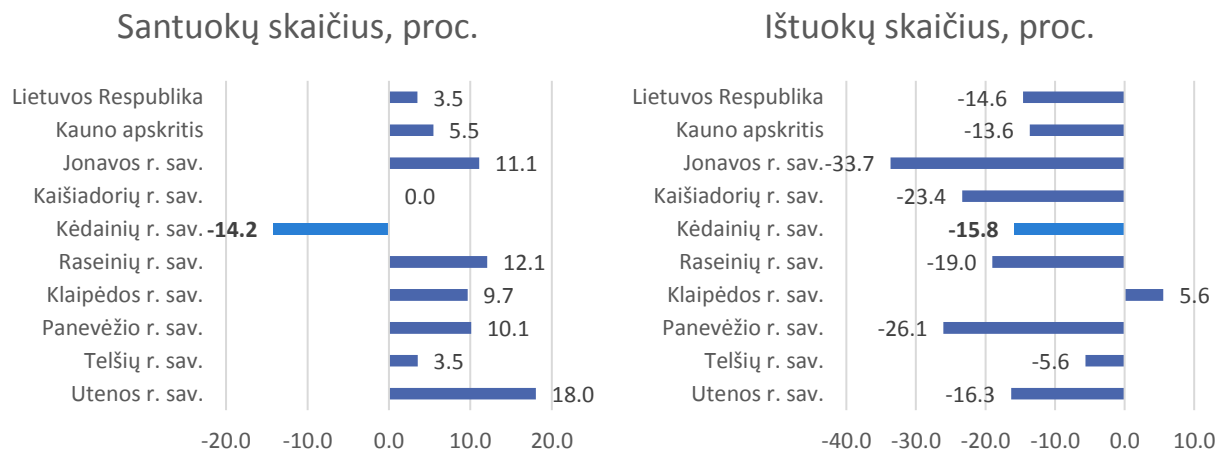

4.2.1.1. pav. Santuokų ir ištuokų skaičiaus dinamika, 2013–2017 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyventojų amžiaus grupių santykis yra svarbus visuomenės socialinei ir ekonominei gerovei užtikrinti, kadangi darbingo amžiaus gyventojams tenka vaikų ir pensinio amžiaus gyventojų išlaikymo našta.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014−2018 m. laikotarpiu vaikų (0−15 m. amžiaus) dalis bendroje šalies gyventojų struktūroje padidėjo 0,2 procentiniais punktais ir sudarė 15,9 proc. visų šalies gyventojų (arba kas 6,3 gyventojo – vaikas). Priešinga tendencija pastebima Kėdainių rajono savivaldybėje, kur 0−15 m. amžiaus gyventojų dalis nagrinėjamu laikotarpiu sumažėjo 0,6 procentiniais punktais ir bendroje gyventojų struktūroje sudarė 15,4 proc. (žr. 4.2.1.2 paveikslą).

Darbingo amžiaus gyventojai[28] 2018 m. pradžioje sudarė 59,3 proc., arba 27 660 visų Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų. Lyginant 2014 m. ir 2018 m. pradžios duomenis,

[26] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *santuoka* – įstatymų nustatyta tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius.
[27] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *ištuoka* – įstatymų nustatyta tvarka nutraukta santuoka. Santuoka laikoma nutraukta nuo teismo sprendimo ją nutraukti įsiteisėjimo dienos, pažymėtos santuokos nutraukimo įraše.
[28] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *darbingo amžiaus gyventojai* – asmenys nuo 16 metų iki Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus.

fiksuojamas nežymus (0,1 proc.) darbingo amžiaus gyventojų dalies visų gyventojų tarpe padidėjimas. Tuo pačiu laikotarpiu darbingo amžiaus gyventojų dalis Kėdainių rajono savivaldybėje buvo mažesnė nei šalyje (61,6 proc.) ir Kauno apskrityje (61,3 proc.). Vadovaujantis statistiniais duomenimis, galima daryti prielaidą, kad Kėdainių rajonas pasižymi mažesniu darbingo amžiaus gyventojų skaičiumi, o tuo pačiu ir aktyvios darbo jėgos trūkumu.

2018 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje gyveno 11 778 *pensinio amžiaus gyventojai*[29]. Jų dalis bendrame gyventojų skaičiuje siekė 25,3 proc. ir buvo didesnė nei šalyje (22,4 proc.) bei Kauno apskrityje (22,9 proc.). 2014–2018 m. pradžios duomenimis, pensinio amžiaus gyventojų skaičius savivaldybėje išaugo 0,5 procentinio punkto (2014 m. pradžioje pensinio amžiaus gyventojai sudarė 24,8 proc. savivaldybės gyventojų).

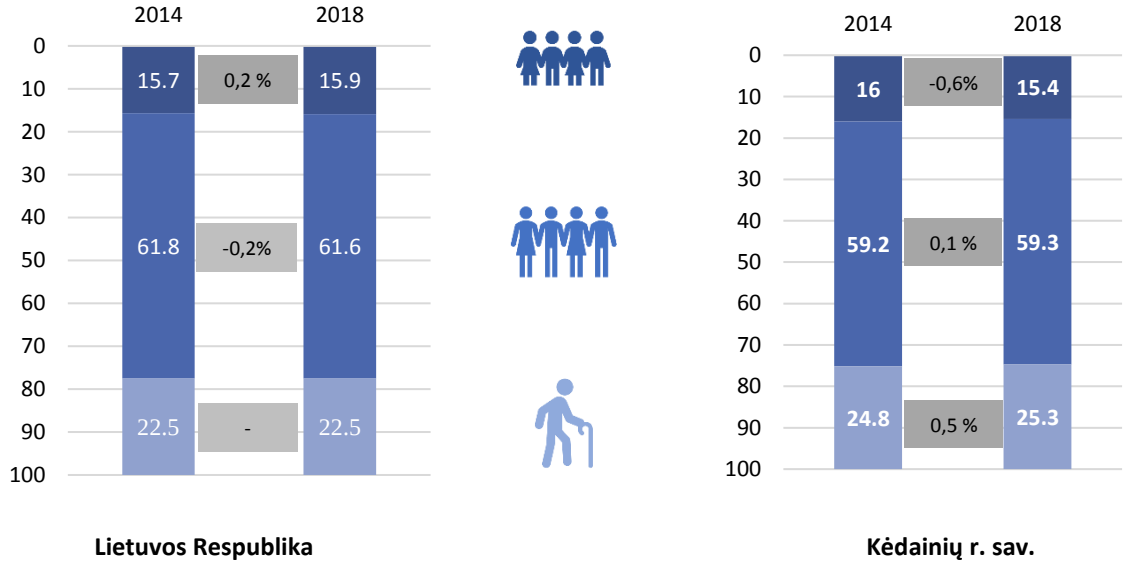

4.2.1.2. pav. Gyventojai pagal amžiaus grupes Lietuvos Respublikoje ir Kėdainių rajono savivaldybėje, 2014–2018 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyventojų skaičiaus mažėjimą Kėdainių rajone, kaip ir šalyje bei Kauno apskrityje, lemia kelios priežastys: 1) visuomenės senėjimas; 2) neigiama natūrali gyventojų kaita (toliau – NGK); 3) gyventojų migracija į kitas šalies vietoves ir užsienio valstybes.

Reikšmingas rodiklis, apibūdinantis visuomenės senėjimą, yra *demografinis senatvės koeficientas*[30]. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014–2018 m. laikotarpiu (vertinant metų pradžios duomenis) šalyje, Kauno apskrityje ir kitose nagrinėjamose savivaldybėse gyventojai senėjo. Demografinis senatvės koeficientas šalyje padidėjo 4,0 proc. (2014 m. pradžioje siekė 126, 2018 m. pradžioje – 131), Kauno apskrityje – 3,8 proc. (2014 m. pradžioje siekė 131, 2018 m. pradžioje – 136), Kėdainių rajono savivaldybėje – 10,8 proc. (2014 m. pradžioje siekė 139, 2018 m. pradžioje – 154). Tai reiškia, kad Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje 100 vaikų iki 15 metų amžiaus teko 154 pagyvenę asmenys. 2018 m. pradžioje didesnį nei Kėdainių rajono savivaldybės demografinį senatvės koeficientą, tarp nagrinėjamų savivaldybių, turėjo Raseinių rajono (165) ir Utenos rajono (192) savivaldybės, o sparčiausias koeficiento augimas fiksuotas Jonavos rajono savivaldybėje (17,6 proc.).

[29] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *pensinio amžiaus gyventojai* – asmenys, sulaukę teisės aktų nustatyto pensijos amžiaus, ir vyresni.
[30] Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *demografinės senatvės koeficientas* – pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus.

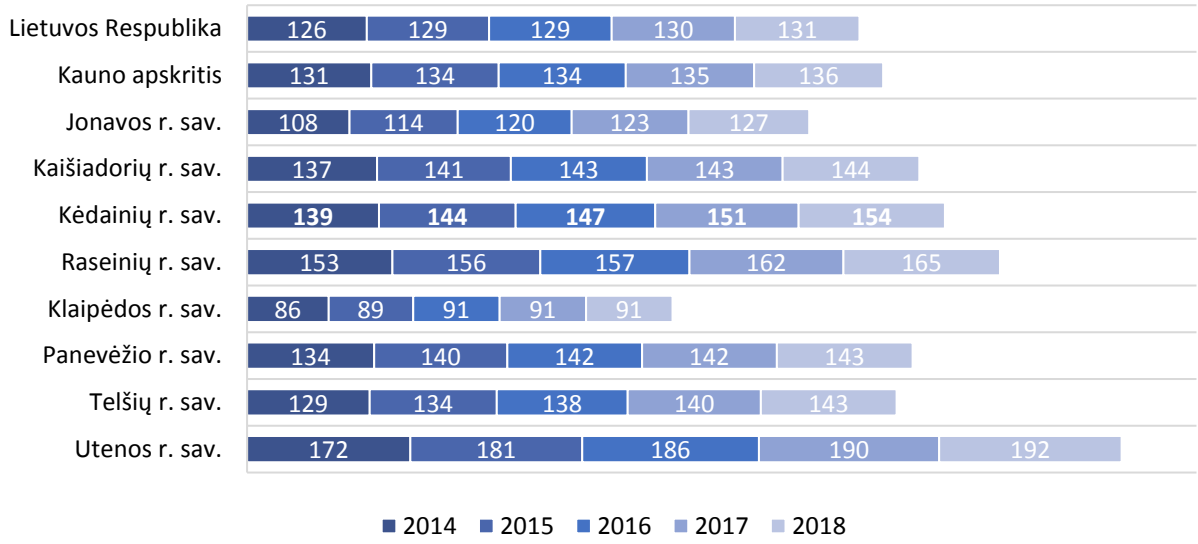

4.2.1.3. pav. ***Demografinis senatvės koeficientas 2014–2018 m. pradžioje***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. šalyje gimė 28 696 naujagimiai, t. y., 4,0 proc. mažiau nei 2013 m. (29 885). Kauno apskrityje 2017 m. gimusiųjų skaičius siekė 5 564 (3,9 proc. mažiau nei 2013 m. (5 789)), Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. gimė 429 naujagimiai ir per penkerius metus šis rodiklis sumažėjo 14,5 proc. bei buvo mažiausias nagrinėjamu laikotarpiu. Pažymėtina, kad gimstamumo mažėjimo tendencija 2013−2017 m. laikotarpiu fiksuojama visose nagrinėjamose savivaldybėse. Tačiau, vadovaujantis išankstiniais 2018 m. duomenimis, dalyje analizuojamų savivaldybių pastebimi teigiami gimstamumo pokyčiai.

Lyginant 2013 m. ir 2017 m., mirtingumas mažėjo šalyje (-3,3 proc.), Kauno apskrityje (-0,4 proc.), beveik visose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Panevėžio rajono savivaldybę, kur mirtingumas išaugo 10,1 proc. Analizuojamu laikotarpiu mirtingumas Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo 0,7 proc. ir pagal šį rodiklį buvo artimas Kauno apskrities rodikliui. Vadovaujantis išankstiniais 2018 m. pradžios duomenimis, gyventojų mirtingumas Kėdainių rajone ir toliau mažėja.

4.2.1.2. lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičius 2013–2018 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*	*2018 m.**
Gimusieji							
Lietuvos Respublika	29 885	30 369	31 475	30 623	28 696	*-4,0*	*28 212*
Kauno apskritis	5 789	5 956	6 117	6 025	5 564	*-3,9*	*5 712*
Kėdainių r. sav.	**502**	**476**	**481**	**474**	**429**	***-14,5***	***375***
Jonavos r. sav.	442	452	475	447	395	*-10,6*	*382*
Kaišiadorių r. sav.	278	287	277	284	259	*-6,8*	*241*
Klaipėdos r. sav.	635	556	570	568	597	*-60*	*648*
Panevėžio r. sav.	354	367	341	347	320	*-9,6*	*322*
Raseinių r. sav.	315	354	325	295	268	*-14,9*	*268*
Telšių r. sav.	469	460	446	420	383	*-18,3*	*338*
Utenos r. sav.	308	297	322	320	281	*-8,8*	*299*
Mirusieji							
Lietuvos Respublika	41 511	40 252	41 776	41 106	40 142	*-3,3*	*39 835*
Kauno apskritis	8 042	7 846	8 468	8 215	8 012	*-0,4*	*7 941*
Kėdainių r. sav.	**825**	**833**	**834**	**789**	**819**	***-0,7***	***753***

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*	*2018 m.**
Jonavos r. sav.	645	606	625	666	599	*-7,1*	*623*
Kaišiadorių r. sav.	523	513	506	529	490	*-6,3*	*430*
Klaipėdos r. sav.	610	569	556	573	577	*-5,4*	*588*
Panevėžio r. sav.	526	505	569	574	579	*10,1*	*527*
Raseinių r. sav.	572	541	654	611	567	*-0,9*	*525*
Telšių r. sav.	704	625	653	658	661	*-6,1*	*633*
Utenos r. sav.	668	622	613	681	643	*-3,7*	*652*

**išankstiniai duomenys*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Patikimesni rodikliai, vertinantys gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, yra gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičiaus pokyčiai, tenkantys 1 000-iui gyventojų.

4.2.1.3. lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2013–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*
Gimusieji, tenkantys 1 000-iui gyventojų						
Lietuvos Respublika	10,1	10,3	10,8	10,7	10,1	-
Kauno apskritis	9,8	10,2	10,5	10,5	9,8	-
Kėdainių r. sav.	**9,8**	**9,4**	**9,7**	**9,8**	**9,1**	***-7,1***
Jonavos r. sav.	9,9	10,2	10,9	10,4	9,3	*-6,1*
Kaišiadorių r. sav.	8,5	8,9	8,7	9,1	8,5	-
Klaipėdos r. sav.	12,2	10,6	10,7	10,5	10,8	*-11,5*
Panevėžio r. sav.	9,4	9,8	9,2	9,5	8,9	*-5,3*
Raseinių r. sav.	8,8	10,0	9,4	8,7	8,1	*-8,0*
Telšių r. sav.	10,4	10,4	10,3	9,9	9,3	*-10,6*
Utenos r. sav.	7,4	7,3	8,0	8,1	7,3	*-1,4*
Mirusieji, tenkantys 1 000-iui gyventojų						
Lietuvos Respublika	14,0	13,7	14,4	14,3	14,2	*1,4*
Kauno apskritis	13,6	13,4	14,6	14,3	14,1	*3,8*
Kėdainių r. sav.	**16,0**	**16,5**	**16,8**	**16,3**	**17,3**	***8,1***
Jonavos r. sav.	14,4	13,7	14,4	15,5	14,2	*-1,4*
Kaišiadorių r. sav.	16,0	16,0	16,0	17,0	16,0	-
Klaipėdos r. sav.	11,8	10,8	10,5	10,6	10,4	*-11,9*
Panevėžio r. sav.	14,0	13,5	15,4	15,7	16,0	*14,3*
Raseinių r. sav.	16,0	15,3	18,9	18,0	17,2	*7,5*
Telšių r. sav.	15,6	14,1	15,0	15,5	16,0	*2,6*
Utenos r. sav.	16,1	15,3	15,3	17,3	16,8	*5,0*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. šalyje 1 000-iui gyventojų teko 10,1 naujagimių ir lyginant su 2013 m. išliko toks pat. Gimusiųjų skaičius 1 000-iui gyventojų Kauno apskrityje 2017 m. siekė 9,8 bei analogiškai kaip šalyje, lyginant su 2013 m. liko nepakitęs. Kėdainių rajono savivaldybės 2017 m. gimstamumo 1 000-iui gyventojų rodiklis (9,1), lyginant su 2013 m., sumažėjo 7,1 proc., bet buvo vienas aukščiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių. 2013–2017 m. laikotarpiu tarp lyginamų savivaldybių didesnis nei šalyje gimstamumo rodiklis 1 000-iui gyventojų fiksuotas tik Klaipėdos rajono savivaldybėje.

2013–2017 m. laikotarpiu mirtingumas 1 000-iui gyventojų augo šalyje, Kauno apskrityje ir beveik visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Jonavos ir Klaipėdos rajonų savivaldybes, kur rodiklis sumažėjo atitinkamai 1,4 proc. ir 11,9 proc. Kėdainių rajono savivaldybėje

nagrinėjamu periodu mirtingumo 1 000-iui gyventojų rodiklis augo greičiau (8,1 proc.) nei šalyje (1,4 proc.) ir Kauno apskrityje (3,8 proc.).

4.2.1.4. lentelė. Natūrali gyventojų kaita 2013–2018 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*	*2018 m.**
Lietuvos Respublika	-11 626	-9 883	-10 301	-10 483	-11 446	*-1,5*	*-11 623*
Kauno apskritis	-2 253	-1 890	-2 351	-2 190	-2 448	*8,7*	*-2 229*
Kėdainių r. sav.	**-323**	**-357**	**-353**	**-315**	**-390**	***20,7***	***-378***
Jonavos r. sav.	-203	-154	-150	-219	-204	*0,5*	*-241*
Kaišiadorių r. sav.	-245	-226	-229	-245	-231	*-5,7*	*-189*
Klaipėdos r. sav.	25	-13	14	-5	20	*-20,0*	*60*
Panevėžio r. sav.	-172	-138	-228	-227	-259	*50,6*	*-205*
Raseinių r. sav.	-257	-187	-329	-316	-299	*16,3*	*-257*
Telšių r. sav.	-235	-165	-207	-238	-278	*18,3*	*-295*
Utenos r. sav.	-360	-325	-291	-361	-362	*0,6*	*-353*

**išankstiniai duomenys*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2017 m. laikotarpiu *natūrali gyventojų kaita*[31] išliko neigiama šalyje, Kauno apskrityje bei visose analizuojamose savivaldybėse, išskyrus Klaipėdos rajono savivaldybę. Lyginant 2013 m. ir 2017 m., šalyje natūralios gyventojų kaitos rodiklis sumažėjo 1,5 proc., Kauno apskrityje išaugo 8,7 proc., o Kėdainių rajono savivaldybėje – 20,7 proc. Vadovaujantis išankstiniais duomenimis, 2018 m. natūralios gyventojų kaitos rodiklis Kėdainių rajono savivaldybėje išliko neigiamas, bet, lyginant su 2017 m., gerėjo.

Lietuvos statistikos departamente skiriama tarptautinė ir vidaus migracija. Tarptautinę migraciją apibūdina *emigracija*[32] ir *imigracija*[33].

4.2.1.5. lentelė. Emigravusių ir imigravusių asmenų skaičius, 2013–2018 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*	2018 m.*
Emigracija, asmenys							
Lietuvos Respublika	38 818	36 621	44 533	50 333	47 925	*23,5*	32 206
Kauno apskritis	8 301	7 624	8 175	9 891	9 085	*9,4*	5 994
Kėdainių r. sav.	**922**	**808**	**812**	**905**	**916**	***-0,7***	**653**
Jonavos r. sav.	718	705	701	823	787	*9,6*	554
Kaišiadorių r. sav.	405	348	347	452	407	*0,5*	292
Klaipėdos r. sav.	575	584	698	856	994	*72,7*	709
Panevėžio r. sav.	329	330	357	540	627	*90,6*	411
Raseinių r. sav.	342	359	357	433	505	*47,7*	358
Telšių r. sav.	603	592	687	770	825	*36,8*	522
Utenos r. sav.	441	444	474	617	634	*43,8*	383
Imigracija, asmenys							

[31] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *natūrali gyventojų kaita* – gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas.
[32] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *emigracija* – išvykimas į kitą valstybę, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.
[33] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *imigracija* – atvykimas į šalį, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*	2018 m.*
Lietuvos Respublika	22 011	24 294	22 130	20 162	20 368	*-7,5*	28 914
Kauno apskritis	4 185	4 503	4 269	3 850	3 665	*-12,4*	5 270
Kėdainių r. sav.	**408**	**436**	**445**	**299**	**321**	***-20,6***	**472**
Jonavos r. sav.	333	349	310	425	436	*30,9*	374
Kaišiadorių r. sav.	159	200	173	120	113	*-28,9*	207
Klaipėdos r. sav.	339	352	392	500	813	*139,8*	1 130
Panevėžio r. sav.	152	197	210	156	109	*-28,3*	214
Raseinių r. sav.	237	241	222	153	118	*-50,2*	180
Telšių r. sav.	280	311	281	196	150	*-46,4*	329
Utenos r. sav.	241	290	257	163	157	*-34,9*	269

**išankstiniai duomenys*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Emigracijos mastai, lyginant 2013 m. ir 2017 m., Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo 0,7 proc., kai tuo tarpu šalyje išaugo 23,5 proc., Kauno apskrityje – 9,4 proc. 2013–2017 m. laikotarpiu tarp nagrinėjamų savivaldybių tik Kėdainių rajono savivaldybėje emigracija, nors nežymiai, bet sumažėjo. Kitose savivaldybėse analizuojamu laikotarpiu emigracija augo nuo 0,5 proc. iki 90,6 proc. (didžiausia emigracija fiksuota Panevėžio rajono savivaldybėje). Žvelgiant į išankstinius 2018 m. pradžios duomenis, matyti, kad emigracijos rodikliai pastebimai mažėja.

Imigracijos mastai Kėdainių rajono savivaldybėje, lyginant 2013 m. ir 2017 m., sumažėjo 20,6 proc. (šalyje – 7,5 proc., Kauno apskrityje – 12,4 proc.). Tarp analizuojamų savivaldybių mažiausiai imigrantų užregistruota Raseinių rajono savivaldybėje (-50,2 proc.), o daugiausiai – Klaipėdos rajono savivaldybėje (139,8 proc.). Vadovaujantis išankstiniais 2018 m. duomenimis, visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Jonavos rajono savivaldybę, pastebimas imigrantų srauto augimas. Pažymėtina, kad 2018 m., lyginant su 2017 m., imigracija Kėdainių rajone išaugo 47,0 proc. ir pagal šį rodiklį lenkė šalies bei Kauno apskrities rodiklius (atitinkamai 42,0 proc. ir 43,8 proc.).

Neto tarptautinė migracija[34] Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. siekė -595 gyventojų. 2013–2017 m. laikotarpiu nebuvo nei vienos savivaldybės, kurioje neto tarptautinė migracija būtų teigiama. Didžiausi neigiami tarptautinės migracijos rodikliai tiek šalyje, tiek Kauno apskrityje, tiek Kėdainių rajono savivaldybėje buvo užfiksuoti 2016 m. Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento išankstiniais 2018 m. pradžios duomenimis, visose nagrinėjamose teritorijose pastebima rodiklio gerėjimo tendencija.

Vidaus migracijos rodiklius atspindi *vidaus migrantai*[35]. Kauno apskritis priskiriama prie apskričių, į kur gyventojai atsikelia (imigruoja), nes 2017 m. iš Kauno apskrities į kitas šalies apskritis išvyko 13 617 asmenys, o atvyko – 14 722 asmenys (*neto vidaus migracija*[36] siekia – 1 155).

2017 m. iš Kėdainių rajono savivaldybės išvyko 1 388 asmenys, o atvyko – 1 127 (neto vidaus migracija siekia -261). Išvykusiųjų skaičius penkerių metų laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje padidėjo 18,9 proc. ir buvo žemesnis už Kauno apskrities vidurkį (23,8 proc.). Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013−2017 m. atvykusiųjų skaičius tiek Kauno

[34] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto tarptautinė migracija* – imigravusių ir emigravusių asmenų skaičiaus skirtumas.
[35] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *vidaus migrantas* – asmuo, atvykęs arba išvykęs į naują gyvenamąją vietą šalies viduje ir ketinantis joje apsigyventi nuolat arba ne trumpiau kaip 6 mėnesius.
[36] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto vidaus migracija* – atvykusių ir išvykusių gyventojų skaičiaus skirtumas.

apskrityje, tiek Kėdainių rajono savivaldybėje augo (atitinkamai 24,9 proc. ir 23,0 proc.). 2013–2017 m. laikotarpiu į Kauno apskritį atvykusių asmenų skaičius viršijo išvykusių asmenų skaičių.

4.2.1.6. lentelė. Vidaus migrantai 2013–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*
Išvykusieji, asmenys						
Kauno apskritis	10 995	12 182	12 138	13 310	13 617	*23,8*
Kėdainių r. sav.	**1 167**	**1 212**	**1 140**	**1 377**	**1 388**	***18,9***
Jonavos r. sav.	1 075	1 279	1 166	1 167	1 173	*9,1*
Kaišiadorių r. sav.	679	741	676	747	813	*19,7*
Klaipėdos r. sav.	1 257	1 502	1 484	1 661	1 845	*46,8*
Panevėžio r. sav.	1 000	1 041	1 054	976	1 052	*5,2*
Raseinių r. sav.	791	852	920	1 053	1 054	*33,2*
Telšių r. sav.	1 045	1 089	1 079	1 283	1 237	*18,4*
Utenos r. sav.	926	886	1 112	998	916	*-1,1*
Atvykusieji, asmenys						
Kauno apskritis	11 786	13 002	12 706	14 058	14 722	*24,9*
Kėdainių r. sav.	**916**	**999**	**974**	**1 117**	**1 127**	***23,0***
Jonavos r. sav.	1 054	1 194	1 028	1 149	1 219	*15,7*
Kaišiadorių r. sav.	606	672	611	713	759	*25,2*
Klaipėdos r. sav.	1 964	2 468	2 404	3 198	3 502	*78,3*
Raseinių r. sav.	586	681	665	822	783	*33,6*
Telšių r. sav.	739	847	829	961	947	*28,1*
Utenos r. sav.	743	811	992	823	833	*12,1*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Svarbus demografinę rajono situaciją apibūdinantis rodiklis yra *migracijos saldo arba neto migracija*[37], kuris parodo skirtumą tarp išvykstančių ir atvykstančių gyventojų skaičiaus. Migracijos saldo 2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje bei Kauno apskrityje buvo neigiamas. Neigiamas migracijos saldo Kėdainių rajono savivaldybėje, lyginant 2013 m. ir 2017 m., išaugo 11,9 proc., t. y. mažiau nei Kauno apskrityje (29,8 proc.) ir šalyje (64,0 proc.). Tarp nagrinėjamų savivaldybių neigiama migracija daugiausiai išaugo Raseinių rajono savivaldybėje (212,3 proc.), o labiausiai sumažėjo Klaipėdos rajono savivaldybėje (-213,4 proc.).

4.2.1.7. lentelė. Migracijos saldo 2013–2017 m.

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*
Lietuvos Respublika	-16 807	-12 327	-22 403	-30 171	-27 557	*64,0*
Kauno apskritis	-3 325	-2 301	-3 338	-5 293	-4 315	*29,8*
Kėdainių r. sav.	**-765**	**-585**	**-533**	**-866**	**-856**	***11,9***
Jonavos r. sav.	-406	-441	-529	-416	-305	*-24,9*
Kaišiadorių r. sav.	-319	-217	-239	-366	-348	*9,1*
Klaipėdos r. sav.	471	734	614	1 181	1 476	*-213,4*
Panevėžio r. sav.	-207	-177	-240	-61	-424	*104,8*
Raseinių r. sav.	-310	-289	-390	-511	-658	*212,3*
Telšių r. sav.	-629	-523	-656	-896	-965	*53,4*
Utenos r. sav.	-383	-229	-337	-629	-560	*46,2*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[37] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto migracija* – imigravusių ir emigravusių asmenų skaičiaus skirtumas.

Galima teigti, kad pagrindiniai įtakos Kėdainių rajono demografinės situacijos blogėjimui turintys veiksniai yra sparčiai didėjantis demografinės senatvės koeficientas, išliekanti neigiama natūrali gyventojų kaita bei neigiamas migracijos saldo rodiklis. Migracijos saldo rodiklio augimas neigiamai veikia gyventojų skaičiaus kaitą bei paspartina visuomenės senėjimo procesus. Didelę įtaką neigiamam migracijos saldo rodikliui daro išliekantis aukštas emigracijos lygis. Spartūs emigracijos procesai tiek Kėdainių rajono savivaldybėje, tiek šalyje gali išryškinti kartų kaitos problemas, sukelti negrįžtamas socialines-ekonomines pasekmes. Spartus demografinės senatvės koeficiento blogėjimas gali nulemti NGK rodiklio blogėjimą ir ateityje.

Tačiau, vadovaujantis išankstiniais 2018 m. pradžios duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje fiksuojamas mirtingumo rodiklio gerėjimas, emigruojančių gyventojų skaičiaus mažėjimas, atvykstančių gyventojų skaičiaus augimas, darbingo amžiaus gyventojų bendroje rajono gyventojų struktūroje pagerėjimas, kas rodo, kad Kėdainių rajonas yra potencialiai patrauklus gyventi ir dirbti.

Kėdainių rajono demografinės situacijos apibendrinimas

46 626 gyventojai

2018 m. pradžioje Kėdainių rajone gyveno 46 626 gyventojai. Tai sudarė:

- 8,3 proc. Kauno apskrities gyventojų,
- 1,7 proc. šalies gyventojų.

Gyventojų mieste ir kaime santykis – 50,1:49,9

Rajono administracijos centre – Kėdainiuose, vieninteliame mieste rajone, gyvena 50,1 proc. rajono gyventojų.

Teigiami aspektai

- 2013–2017 m. sumažėjusi tarptautinė emigracija.

Neigiami aspektai

- 2013–2017 m. 8,4 proc. sumažėjo gyventojų skaičius.
- 2017 m. mirė 390-ia asmenų daugiau nei gimė, išvyko 856-iais asmenimis daugiau nei atvyko, o 100-ui vaikų teko 154 šešiasdešimt penkių metų ir vyresni asmenys.
- Kėdainių rajono savivaldybėje darbingo amžiaus gyventojų dalis (59,3 proc.) 2018 m. pradžioje buvo mažesnė už šalies (61,6 proc.) ir Kauno apskrities (61,3 proc.) rodiklius.

4.2.2. Užimtumas ir darbo rinka

Darbas – tai žmogaus pragyvenimo, socialinio statuso, pilnavertiškumo šaltinis. Kiekviena valstybė, vykdydama užimtumo politiką, siekia ne tik užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę, žmonių interesus atitinkantį pragyvenimo lygį, bet ir socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių – ilgalaikių bedarbių, jaunimo, darbo rinkoje diskriminuojamų ir kt. asmenų – integraciją į darbo rinką, visuomenę, vietos bendruomenę. Užimtumas ir darbas neatsiejami nuo ekonominio stabilumo palaikymo, konkurencinio pranašumo didinimo, ir yra valstybės, regionų, apskričių ekonominės ir socialinės gerovės pagrindas.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, *užimtų gyventojų*[38] skaičius Lietuvos Respublikoje 2013−2017 m. laikotarpiu šalyje išaugo 4,8 proc. Kėdainių rajono savivaldybėje, lyginant 2013 m. ir 2017 m., užimtų gyventojų skaičius sumažėjo 13 proc., Kauno apskrityje – -0,3 proc. Kėdainių rajono savivaldybėje užimtų gyventojų skaičius turi tendenciją mažėti, kai tuo tarpu šalyje fiksuojamas nedidelis augimas.

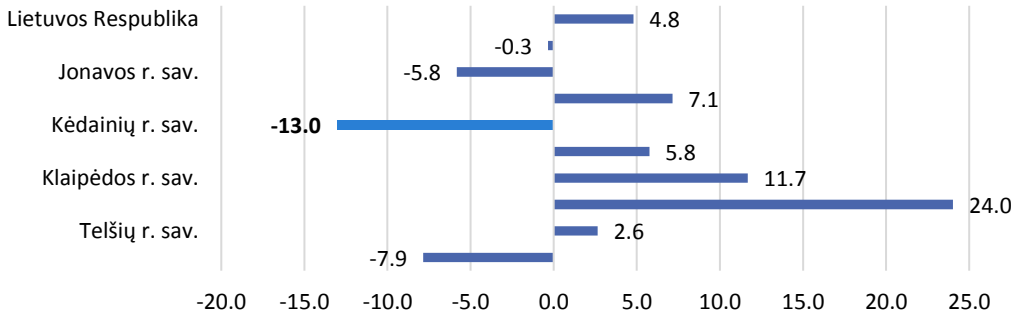

4.2.2.1. pav. ***Užimtų gyventojų pokytis 2013-2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2014–2018 m. laikotarpiu visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Kėdainių rajoną, registruotų *bedarbių*[39] skaičius mažėjo: šalyje registruotų bedarbių skaičius sumažėjo 14,1 proc., Kauno apskrityje – 2,9 proc., kai Kėdainių rajono savivaldybėje – išaugo 4,0 proc. Sparčiausiai registruotų bedarbių skaičius mažėjo Panevėžio ir Telšių rajonų savivaldybėse.

4.2.2.1. lentelė. ***Registruotų bedarbių skaičius 2014–2018 m., tūkst.***

Metai/ Administracinė teritorija	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	*Pokytis proc., lyginant 2014 m. ir 2018 m.*
Lietuvos Respublika	173,0	158,2	144,9	139,6	148,6	*-14,1*
Kauno apskritis	30,6	27,2	25,2	26,1	29,7	*-2,9*
Kėdainių r. sav.	**2,5**	**2,3**	**2,2**	**2,3**	**2,6**	***4,0***
Jonavos r. sav.	3,3	2,8	2,5	2,4	2,7	*-18,2*
Kaišiadorių r. sav.	1,7	1,5	1,4	1,5	1,6	*-5,9*
Klaipėdos r. sav.	2,4	2,3	2,0	1,9	2,1	*-12,5*
Panevėžio r. sav.	2,5	2,2	2,0	1,9	1,9	*-24,0*
Raseinių r. sav.	2,0	2,0	1,9	1,8	1,9	*-5,0*
Telšių r. sav.	2,7	2,1	1,9	1,8	1,9	***-29,6***
Utenos r. sav.	2,6	2,5	2,5	2,2	2,3	***-11,5***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[38] Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *užimti gyventojai* – 15 metų ir vyresni asmenys, dirbantys bet kokį darbą, gaunantys už jį darbo užmokestį pinigais ar natūra arba turintys pajamų ar pelno.
[39] Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *bedarbis* – nedirbantis nustatyto (15–74 metų) amžiaus asmuo, kuris aktyviai ieško darbo ir per apibrėžtą laikotarpį gali pradėti dirbti.

Registruotų bedarbių skaičiaus mažėjimas iš dalies yra nulemtas gyventojų skaičiaus mažėjimo, todėl patikimesnis rodiklis, atspindintis užimtumo situaciją, yra *registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis)*[40].

2014-2018 m. nedarbo lygis šalyje mažėjo ir 2018 m. siekė 8,5 proc.

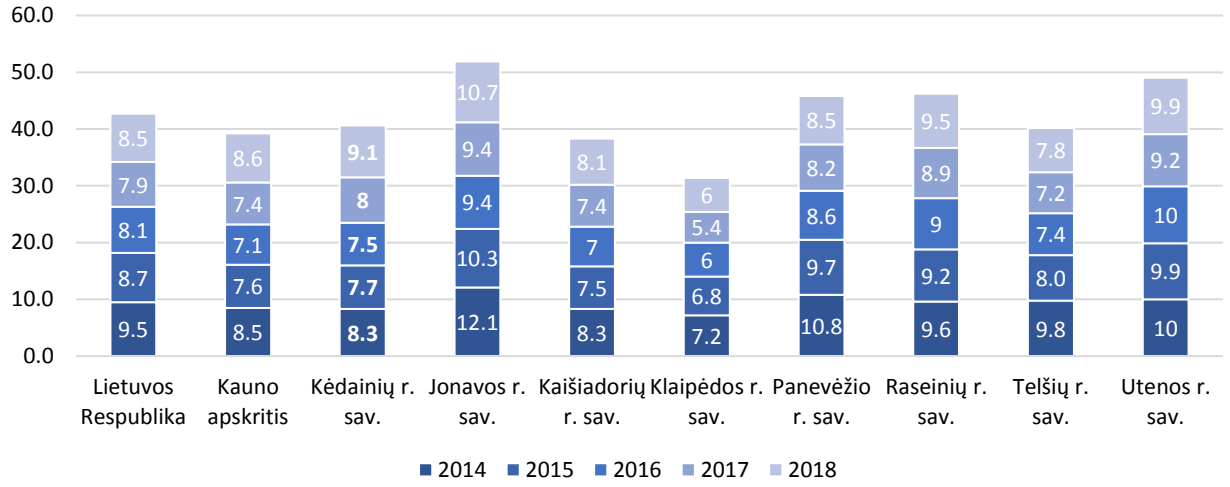

4.2.2.2. pav. ***Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis) 2014–2018 m., proc.***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Beveik visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Kauno apskritį ir Kėdainių rajoną, nedarbo lygis 2014−2018 m. laikotarpiu mažėjo. Labiausiai sumažėjo Jonavos rajono savivaldybėje (1,4 procentinio punkto). Kėdainių rajono savivaldybėje nedarbo lygis per penkerius metus išaugo 0,8 procentinio punkto ir 2018 m. siekė 9,1 proc. 2018 m. nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių tarpe geresnė nedarbo lygio situacija nei Kėdainių rajone (9,1 proc.) buvo tik Kaišiadorių rajono savivaldybėje, kur minėtas rodiklis siekė 8,1 proc.

Pagal Lietuvos darbo biržos 2018 m. pradžios duomenis, vidutinis metinis jaunimo (16–29 m. amžiaus) nedarbo lygis (bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų) Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 15,1 proc. ir lenkė šalies (15,8 proc.) bei Kauno apskrities (16,4 proc.) rodiklius – 16,4 proc.

Analizuojant bedarbių pasiskirstymą pagal išsilavinimą, 2018 m. didžiąją bedarbių dalį Kėdainių rajone sudarė turintieji vidurinį išsilavinimą (53,3 proc.). Panaši tendencija vyrauja ir šalies bei Kauno apskrities bedarbių struktūroje (atitinkamai 50,5 proc. ir 54,0 proc.). Kitokia situacija pastebima analizuojant aukštąjį universitetinį išsilavinimą turinčius bedarbius. Kėdainių rajone, kitaip nei šalyje ar Kauno apskrityje, 2018 m. pradžioje buvo užfiksuota mažiausia tokių bedarbių dalis ir buvo lygi 5,4 proc., kai šalyje šis rodiklis siekė 11,0 proc., o Kauno apskrityje – 14,3 proc.

2018 m. pradžioje didžiausią bedarbių dalį Kėdainių rajono savivaldybėje sudarė paslaugų srities specialistai (35,4 proc.), toliau – darbuotojai, dirbę žemės ūkio, medžioklės ir miškininkystės (19,3 proc.), pramonės srityse (15,3 proc.) ar besivertę kita veikla (14,8 proc.).

[40] Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *nedarbo lygis* – rodiklis, išreiškiamas bedarbių ir darbo jėgos santykiu.

2017 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje buvo registruotos 3 037 *laisvos darbo vietos*[41]. 2013–2017 m. laikotarpiu laisvų registruotų darbo vietų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje iki 2016 m. didėjo, o 2017 m. nežymiai sumažėjo.

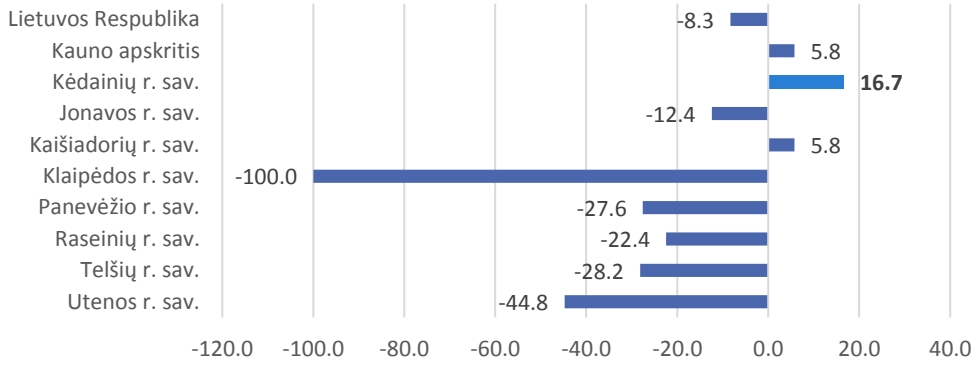

4.2.2.3. pav. ***Registruotų laisvų darbo vietų pokytis 2013-2017 m. laikotarpiu, proc.***
Šaltinis: Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

2017 m. šalyje buvo 222 086 laisvos darbo vietos. Tuo pačiu laikotarpiu Kauno apskrityje buvo užfiksuotos 46 872 laisvos darbo vietos, arba 21,1 proc. visų laisvų šalies darbo vietų. Daugiausiai laisvų darbo vietų tais pačiais metais buvo registruota Kėdainių rajono savivaldybėje – 3 037, arba 6,5 proc. visų laisvų Kauno apskrities darbo vietų. Tai rodo, kad Kėdainių rajonas turi potencialo pritraukti naujų darbingo amžiaus gyventojų.

Laisvų darbo vietų 2017 m. nebuvo Klaipėdos rajono savivaldybėje, o mažiausia pasiūla buvo užfiksuota Panevėžio rajono savivaldybėje (1 204) ir Kaišiadorių rajono savivaldybėje (1 777).

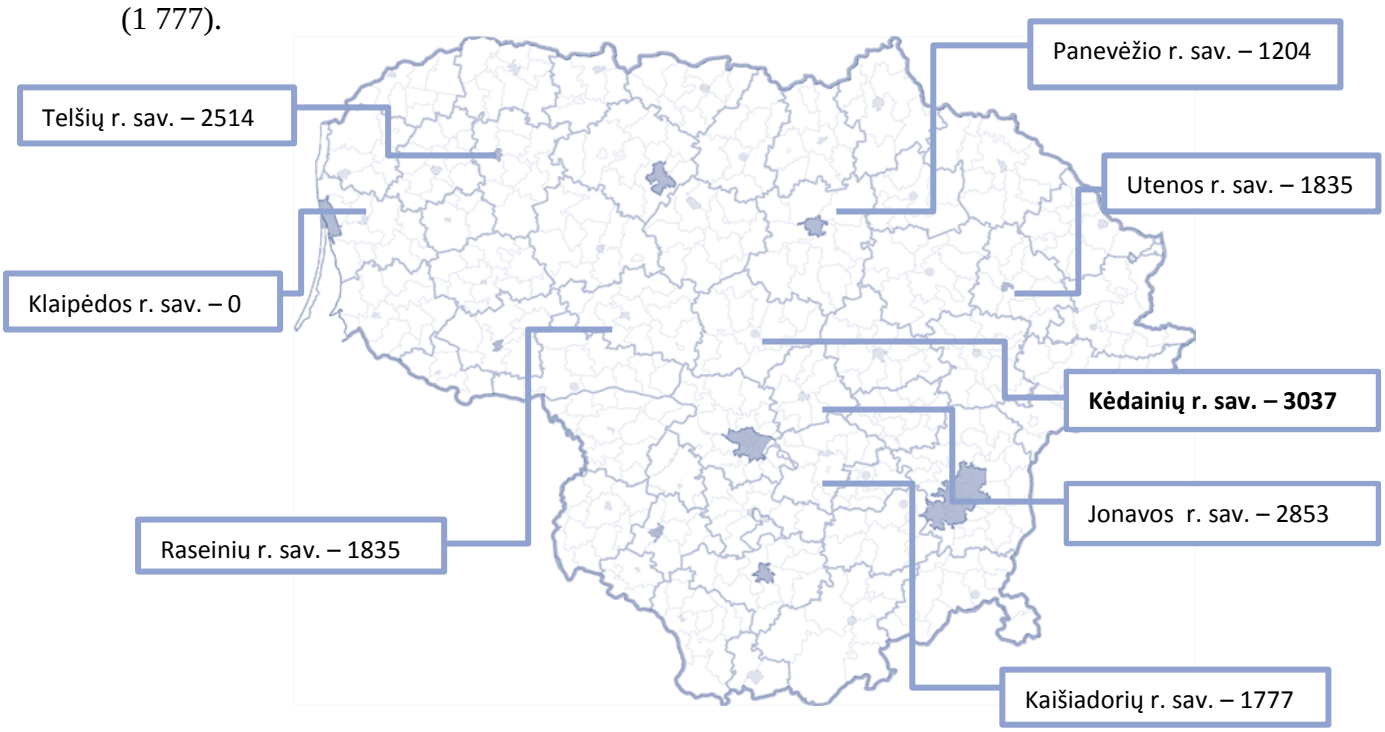

4.2.2.4. pav. ***Laisvų darbo vietų pasiskirstymas savivaldybėse 2017 m.***
Šaltinis: Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

[41] Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *laisva darbo vieta* – naujai sukurta, neužimta arba artimiausiu metu tapsianti laisva mokamo darbo vieta, dėl kurios darbdavys imasi ir yra pasirengęs toliau imtis aktyvių veiksmų, ieškodamas tinkamo kandidato ne iš tos pačios įmonės ir į kurią iš karto ar per tam tikrą laikotarpį ketina priimti kandidatą.

Įdarbintų asmenų skaičius 2013–2017 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo 3,0 proc. 2017 m. buvo įdarbinti 3 105 asmenys, iš kurių 2 985, arba 96,1 proc., – neterminuotam darbui. 2013–2017 m. laikotarpiu įdarbinimas tiek neterminuotam darbui (-2,9 proc.), tiek terminuotam darbui (-5,5 proc.) mažėjo.

4.2.2.2. lentelė. ***Darbo jėgos[42] pasiūla, paklausa ir įdarbinimas Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m.***

Metai/ Rodiklio pavadinimas	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc. 2017 m., lyginant su 2013 m.*
Registruota laisvų darbo vietų	2 603	2 919	2 953	3 441	3 037	*16,7*
Įdarbinta asmenų, iš jų:	3 202	3 254	3 211	3 164	3 105	*-3,0*
- nuolatinis darbas	3 075	3 161	3 110	3 062	2 985	*-2,9*
- terminuotas darbas	127	93	101	102	120	*-5,5*
Bedarbių veikla pagal lengvatinį verslo liudijimą	1 079	1 329	1 468	1 327	1 434	*32,9*
Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės	812	969	980	876	682	*-16,0*

Šaltinis: Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

2013–2017 m. bedarbių, kurie pradėjo vykdyti veiklą pagal lengvatinius *verslo liudijimus*[43], skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje padidėjo beveik trečdaliu – 32,9 proc. (1 079 – 2013 m. ir 1 434 – 2017 m.).

Pagal *aktyvios darbo rinkos politikos priemones*[44] Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. laikotarpiu buvo įdarbinta 4 319 asmenų, arba vidutiniškai 864 asmenys kasmet. Didžiausias skaičius asmenų, įdarbintų pagal aktyvios darbo rinkos politikos priemones, buvo 2015 m. (980 asmenų), o mažiausias – 2017 m. (682 asmenys).

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis[45] Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m. pabaigoje siekė 915,3 Eur ir atsiliko nuo Kauno apskrities rodiklio (956,3 Eur) bei šalies rodiklio (961,7 Eur). Kėdainių rajono savivaldybės vidutinio mėnesinio *bruto* darbo užmokesčio rodiklis buvo vienas didžiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių. Lyginant 2013 m. ir 2018 m. duomenis, Kėdainių rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis *bruto* darbo užmokestis išaugo 47,5 proc. Minėtas darbo užmokesčio augimas buvo lėtesnis nei šalyje (48,8 proc.) ir Kauno apskrityje (53,3 proc.).

[42] Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *darbo jėga* – visi užimti gyventojai ir bedarbiai.
[43] Pagal VšĮ „Versli Lietuva“, *verslo liudijimas* – tai dokumentas, kuris patvirtina, kad asmuo yra sumokėjęs fiksuoto dydžio pajamų mokestį (nepriklausantį nuo gaunamų pajamų) ir gali verstis tam tikra veikla.
[44] Vadovaujantis Lietuvos darbo birža, *aktyvios darbo rinkos politikos priemonės* – darbo rinkos politikos priemonės, kuriomis siekiama padėti darbo ieškantiems asmenims padidinti jų užimtumo galimybes ir derinti darbo pasiūlą ir paklausą (LR užimtumo rėmimo įstatymo 2 str. 1 d.).
[45] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bruto darbo užmokestis* – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą darbo uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį. Neįskaitoma materialinė, laikinojo nedarbingumo pašalpa, mokama neatsižvelgiant į finansavimo šaltinį, kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas, išeitinė išmoka ir pan.

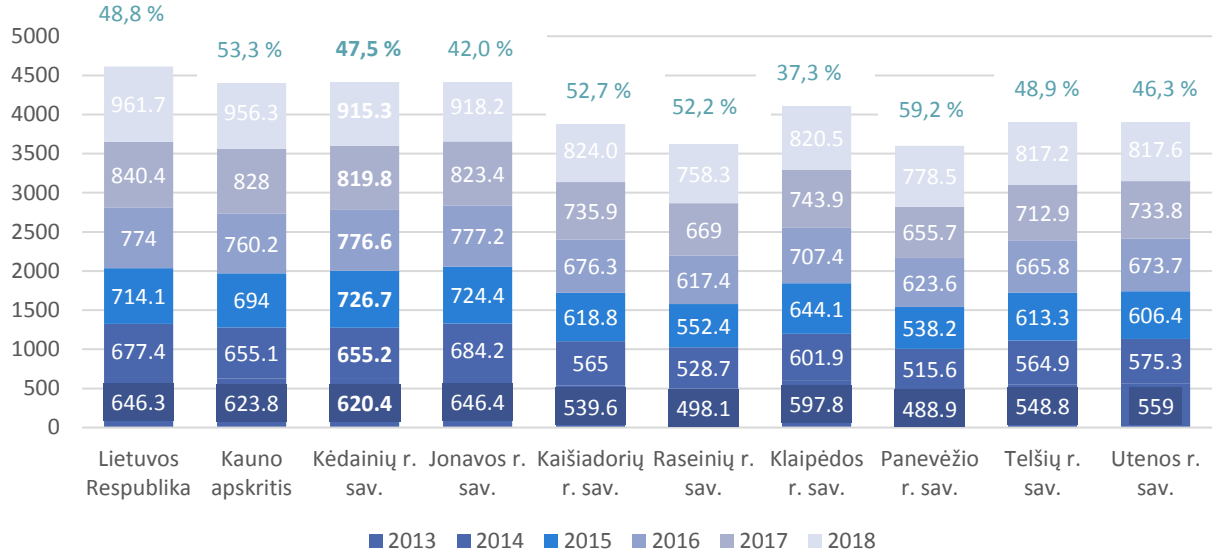

4.2.2.5. pav. ***Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2013–2018 m., Eur***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kėdainių rajono užimtumo ir darbo rinkos situacijos apibendrinimas

Užimtų gyventojų skaičiaus mažėjimas – -13,0 proc.

2013–2017 m. užimtų gyventojų skaičiaus mažėjimas siekė 13,0 proc. Jis buvo:
- didesnis nei Kauno apskrityje (-0,3 proc.).

Tuo pačiu laikotarpiu šalyje fiksuotas užimtumo augimas 4,8 proc.

Nedarbo lygis – 8,0 proc.

2017 m. nedarbo lygis siekė 8,0 proc. Tai buvo:
- vienas mažiausių rodiklių, nagrinėtų tarp Kauno apskrities savivaldybių, bet didesnis už Kauno apskrities nedarbo lygį (7,9 proc.),
- didesnis nei šalies nedarbo lygis (7,4 proc.).

Vidutinis darbo užmokestis – 915,3 Eur

2018 m. vidutinis darbo užmokestis Kėdainių rajono savivaldybėje siekė 915,3 Eur. Tai buvo:
- vienas didžiausių rodiklių, nagrinėtų tarp Kauno apskrities savivaldybių (didesnis Jonavos rajono savivaldybėje – 918,2 Eur),
- mažesnis nei šalies (961,7 Eur) ir Kauno apskrities vidutinis darbo užmokestis (956,3 Eur).

4.3. EKONOMINĖ APLINKA

4.3.1. Ekonomika ir verslas

Pagrindinių makroekonominių šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2018 m. rugsėjį paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2018–2021 metams numatoma, kad Lietuvos *bendrasis vidaus produktas*[46] (toliau – BVP) vidutiniu laikotarpiu gali augti vidutiniškai 2,8 proc. per metus. Trumpuoju laikotarpiu (2019 m.) BVP augimas gali siekti 2,8 proc. Numatomas infliacijos paspartėjimas vidutiniu laikotarpiu kiek sumažins gyventojų perkamąją galią, tačiau realiam darbo užmokesčiui augant sparčiau nei infliacija, namų ūkių vartojimas išliks gana didelis ir reikšmingai prisidės prie BVP augimo. Prie ekonomikos augimo prisidės ir didėsiantis investicijų lygis šalyje, kurį vidutiniu laikotarpiu skatins palankios bankų kreditavimo sąlygos, alternatyvūs finansavimo šaltiniai, aktyvesnis Europos strateginių investicijų fondo lėšų bei ES investicijų panaudojimas.

4.3.1.1. lentelė. ***Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai***

Metai/ Makroekonominiai rodikliai	2017 m.	Projekcija 2018 m. rugsėjis			
		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	3,9	3,4	2,8	2,5	2,5
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis (vidutinis metinis), proc.	3,7	2,7	2,5	2,5	2,5
Vidutinis mėnesinis *bruto* darbo užmokestis, EUR	840,4	915,2	983,8	1047,0	1109,9
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc. (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	7,1	6,3	5,9	5,9	5,9

Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija

Siekdamas konkurencingumo augančios darbo jėgos kainos sąlygomis, verslas turės didinti darbo našumą, efektyviai naudoti gamybos priemones ir darbo jėgos išteklius, investuoti į plėtrą (inovacijoms ir žmogiškųjų išteklių kvalifikacijai kelti). Numatoma, jog vidutinis mėnesinis *bruto* darbo užmokestis šalyje 2019 m. padidės 7,5 proc., 2020 m. – 6,4 proc., 2021 m. – 6,0 proc. Darbo užmokestis sparčiausiai augs privačiame sektoriuje, ypač ten, kur didelė darbo jėgos paklausa ir kur darbo užmokestis yra mažiausias. Atsižvelgiant į tai, augantis darbo užmokestis atspindi stiprėjančias derybines darbuotojų galias ir darbo užmokesčio suvienodėjimą link darbo užmokesčio dydžio bendroje ES darbo rinkoje.

Nuo 2017 metų spalio metinė infliacija Lietuvoje mažėja. Metinė infliacija ypač sumažėjo 2018 metų kovą išnykus prieš metus padidintų akcizų tarifų alkoholiniams gėrimams poveikiui. Sąlygas infliacijai mažėti sudaro palankesnės maisto žaliavų kainos, kurios sumažino pieno produktų, vaisių, daržovių kainas, stabilios neenerginių pramoninių prekių kainos. Vartojimo prekių ir paslaugų kainų augimą šiemet skatins brangesnė nafta ir išliekantis (nors ir silpnesnis) paslaugų kainų kilimas.

Bendrasis vidaus produktas – svarbiausias rodiklis, nusakantis apskrities išsivystymo lygį ir augimą. 2013–2016 m. šalies BVP augo 11,1 proc. (nuo 34 959,6 mln. Eur iki 38 849,4 mln. Eur). Šio rodiklio augimą reikšmingai paveikė gamybos apimčių augimas ir atsigaunantis vartojimas. Kauno apskrities BVP padidėjo 2,9 proc. (nuo 6 863,9 mln. Eur iki 7 874,5 mln. Eur). Vadovaujantis išankstiniais 2017 m. duomenimis, BVP toliau auga tiek šalyje, tiek Kauno apskrityje. 2017 m., lyginant su 2016 m., fiksuojamas 8,6 proc. BVP augimas šalyje ir 9,2 proc. augimas Kauno apskrityje.

[46] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrasis vidaus produktas (BVP)* – galutinė šalyje per tam tikrą laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų vertė. BVP yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento informacija, kasmet Kauno apskritis sukuria apie 20 proc. viso šalies BVP ir patenka tarp didžiausią BVP dalį kuriančių apskričių. Didesnę šalies BVP dalį sukuria tik Vilniaus apskritis (2016 m. bei išankstiniais 2017 m. duomenimis – 40,7 proc.).

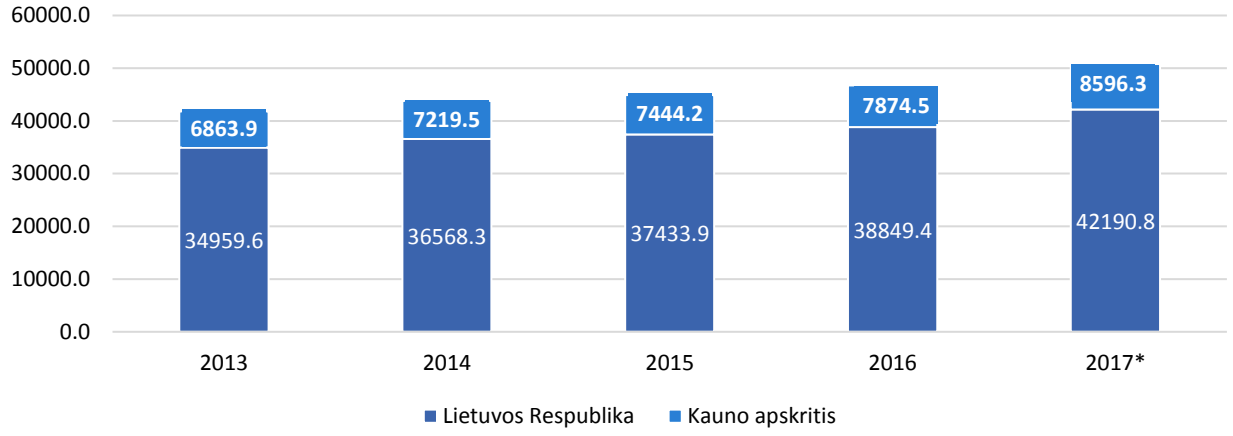

** išankstiniai duomenys*

4.3.1.1. pav. ***Šalies ir Kauno apskrities BVP 2013–2017 m., mln. EUR***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2016 m. BVP, tenkantis vienam gyventojui, Kauno apskrityje viršijo šalies vidurkį (13,5 mln. Eur), buvo mažesnis tik už Vilniaus ir Klaipėdos apskričių rodiklius (atitinkamai 19,6 mln. Eur ir 13,8 mln. Eur) bei siekė 13,7 mln. Eur. Vadovaujantis išankstiniais 2017 m. duomenimis, BVP, tenkantis vienam gyventojui, augo visoje šalyje, o Kauno apskritis pagal šį rodiklį aplenkė Klaipėdos apskritį (atitinkamai 15,2 mln. Eur ir 15,1 mln. Eur).

Šį rodiklį nulėmė apskrities inovatyvumas, technologinė plėtra, žmogiškasis kapitalas.

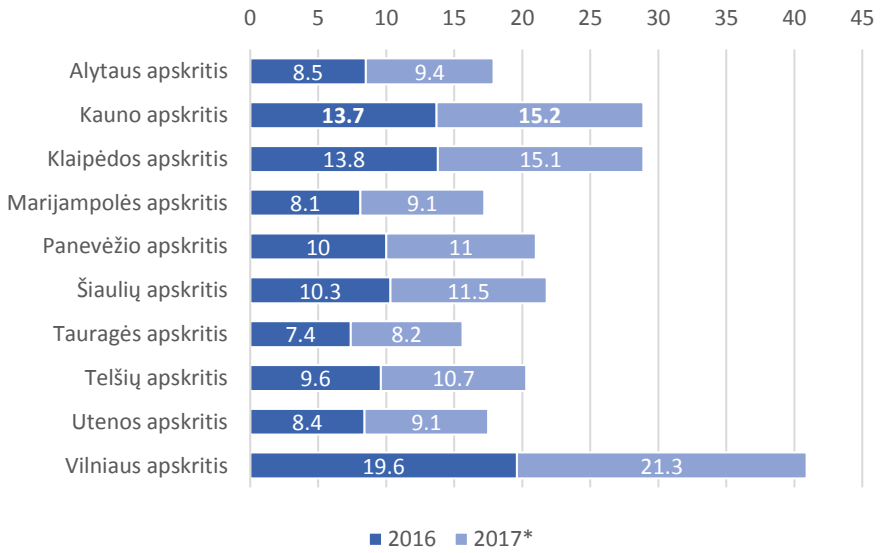

** išankstiniai duomenys*

4.3.1.2. pav. ***BVP, tenkantis vienam gyventojui Lietuvos apskrityse, 2016-2017 m., mln. Eur***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Investicijos į materialųjį turtą ir jo išlaikymą yra viena pagrindinių vietos ūkio raidos prielaidų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. Kauno apskričiai teko 17,6 proc. (1 212 559 tūkst. Eur) visų šalies *materialinių investicijų*[47] (toliau – MI), o Kėdainių rajono savivaldybei – 1,1 proc. (78 512 tūkst. Eur) visų šalies MI. Kėdainių rajono savivaldybės MI 2016 m. buvo vienos didžiausios tarp nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių (sudarė 6,5 proc.). Didesnės MI 2016 m. fiksuojamos tik Jonavos rajono savivaldybėje – 86 011 tūkst. Eur, kurios sudarė 7,1 proc. Per ketverius metus Kėdainių rajono MI sumažėjo 16,1 proc. Savo ruožtu, šalyje materialinių investicijų srautai padidėjo 16,1 proc., o Kauno apskrityje – 33,5 proc. Tarp nagrinėjamų savivaldybių, 2013−2016 m. duomenimis, MI augo visose savivaldybėse, išskyrus Kėdainių ir Kaišiadorių rajonų savivaldybes. Didžiausias MI augimas užfiksuotas Telšių ir Panevėžio rajonų savivaldybėse (atitinkamai 63,9 proc. ir 59,1 proc.).

Vadovaujantis išankstiniais 2017 m. duomenimis, tiek šalyje, tiek Kauno apskrityje fiksuojamas mažesnis MI augimas, o tarp nagrinėjamų savivaldybių MI augo tik Kaišiadorių ir Raseinių rajonų savivaldybėse. Kėdainių rajono savivaldybėje MI mažėjimas buvo mažiausias, lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, ir siekė 3,8 proc., kai Panevėžio rajono savivaldybėje mažėjo 37,1 proc., Utenos rajono savivaldybėje – 26,1 proc., Klaipėdos rajono savivaldybėje – 14,0 proc.

Informatyvesnis rodiklis, suteikiantis galimybę lyginti skirtingo dydžio teritorijų rodiklius, yra materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui. Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. MI, tenkančios vienam gyventojui, Kėdainių rajono savivaldybėje siekė 1 620 Eur ir buvo vienos didžiausių tarp nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių. Kėdainių rajono savivaldybės rodiklis 32,6 proc. atsiliko nuo šalies rodiklio, kur MI vienam gyventojui siekė 2 404 Eur, ir 23,4 proc. atsiliko nuo Kauno apskrities rodiklio, kur MI vienam gyventojui siekė 2 114 Eur).

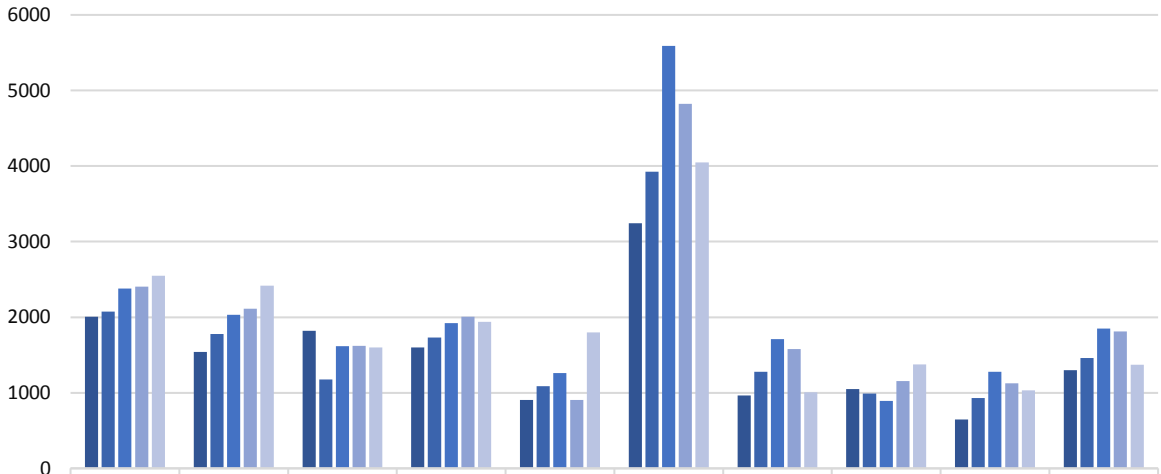

	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Kėdainių r. sav.	Jonavos r. sav.	Kaišiadorių r. sav.	Klaipėdos r. sav.	Panevėžio r. sav.	Raseinių r. sav.	Telšių r. sav.	Utenos r. sav.
2013	2006	1540	1819	1599	907	3243	963	1051	647	1300
2014	2074	1779	1175	1732	1088	3927	1277	990	932	1458
2015	2380	2033	1617	1923	1262	5590	1708	891	1278	1849
2016	2404	2114	1620	2006	907	4823	1577	1155	1124	1810
2017*	2550	2418	1598	1940	1800	4048	1006	1376	1033	1371

**išankstiniai duomenys*

4.3.1.3. pav. *MI, tenkančios vienam gyventojui, 2013–2017 m.*, Eur*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[47] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *materialinės investicijos* (*MI*) – tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti). Įskaitomos finansinės (išperkamosios) nuomos būdu įsigytas ilgalaikis materialusis turtas.

Kėdainių rajono savivaldybės MI, tenkančios vienam gyventojui, 2013–2016 m. laikotarpiu sumažėjo 10,9 proc. Tuo pačiu laikotarpiu MI, tenkančios vienam gyventojui, augo šalyje (19,8 proc.), Kauno apskrityje (37,3 proc.) ir kitose teritorijose. Didžiausias augimas užfiksuotas Panevėžio rajono savivaldybėje ir siekė 73,7 proc. Galima teigti, kad Kėdainių rajono ūkis apskrities kontekste vystosi nepakankamai sparčiai ir atsilieka nuo šalies ūkio vystymosi lygio.

Išankstiniai 2017 m. duomenys rodo, kad MI, tenkančios vienam gyventojui, didžioje dalyje nagrinėjamų teritorijų mažėjo, tačiau augimas išliko šalyje (6,1 proc.), Kauno apskrityje (14,4 proc.), Raseinių rajono savivaldybėje (19,1 proc.) ir žymiai išaugo Kaišiadorių rajono savivaldybėje (98,5 proc.). Gera tendencija yra ta, kad Kėdainių rajono savivaldybėje fiksuojamas nežymus (1,4 proc.) rodiklio mažėjimas, kai kitose nagrinėjamose savivaldybėse rodiklio mažėjimo tendencijos yra labai žymios (Panevėžio rajono savivaldybėje – 36,2 proc., Utenos rajono savivaldybėje – 24,3 proc., Klaipėdos rajono savivaldybėje – 16,1 proc.).

Vienas svarbiausių ekonominių konkurencingumo rodiklių yra *tiesioginės užsienio investicijos*[48] (toliau – TUI). TUI suteikia galimybes lengviau pasiekti naujas rinkas, didina vietinės ekonomikos integraciją, skatina tarptautinės vertės kūrimą.

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės TUI siekė 173,95 mln. Eur ir buvo didžiausios lyginamose Kauno apskrities savivaldybėse (sudarė 11,1 proc. Kauno apskrities TUI) bei vienos didžiausių tarp visų lyginamų savivaldybių (didžiausios TUI buvo Klaipėdos rajono savivaldybėje ir siekė 193,23 Eur). Mažiausiomis TUI 2017 m. pasižymėjo Kaišiadorių rajono savivaldybė (3,96 mln. Eur) ir Telšių rajono savivaldybė (7,75 mln. Eur). TUI srautai 2013–2017 m. laikotarpiu šalyje išaugo 16,5 proc., Kauno apskrityje – 21,2 proc. Nepaisant vieno didžiausio TUI rodiklio, nagrinėjamu laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje buvo fiksuojamas TUI mažėjimas (30,7 proc.).

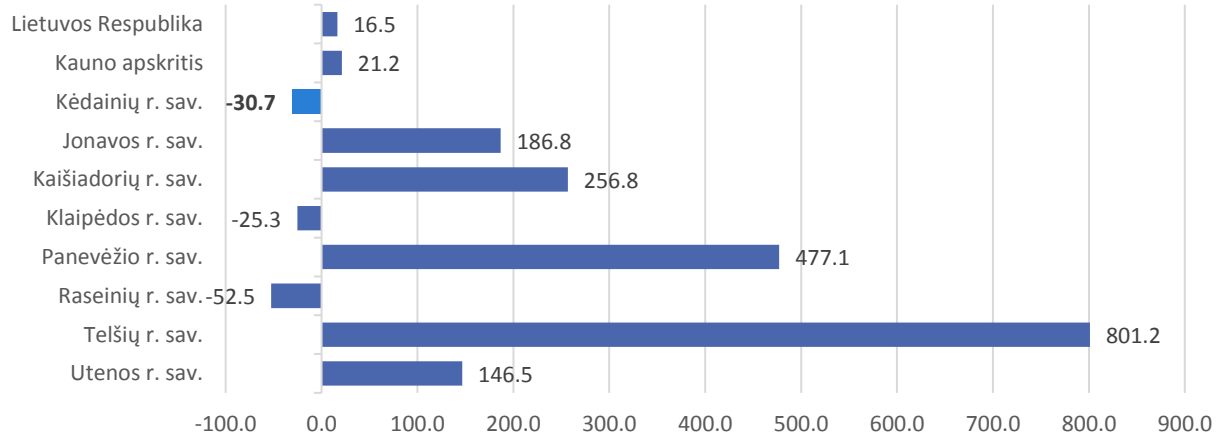

4.3.1.4. pav. ***Tiesioginių užsienio investicijų dinamika 2013–2017 m., mln. Eur***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kėdainių rajono savivaldybės TUI, tenkančios vienam gyventojui, 2017 m. buvo vienos didžiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių ir siekė 3 731 Eur (viršijo tik Utenos rajono savivaldybė – 3 894 Eur). Tais pačiais metais TUI vienam gyventojui Kėdainių rajone 34,5 proc. viršijo Kauno apskrities rodiklį (2 775 Eur), bet 29,3 proc. atsiliko nuo šalies vidurkio (5 275 Eur). Kitų Kauno apskrities savivaldybių TUI, tenkančios vienam gyventojui, buvo gerokai mažesnės nei Kėdainių

[48] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *tiesioginė užsienio investicija* (*TUI*) – tokia investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

rajono savivaldybės rodiklis. Tai rodo, kad Kėdainių rajonas yra patrauklus investicijoms Kauno apskrityje.

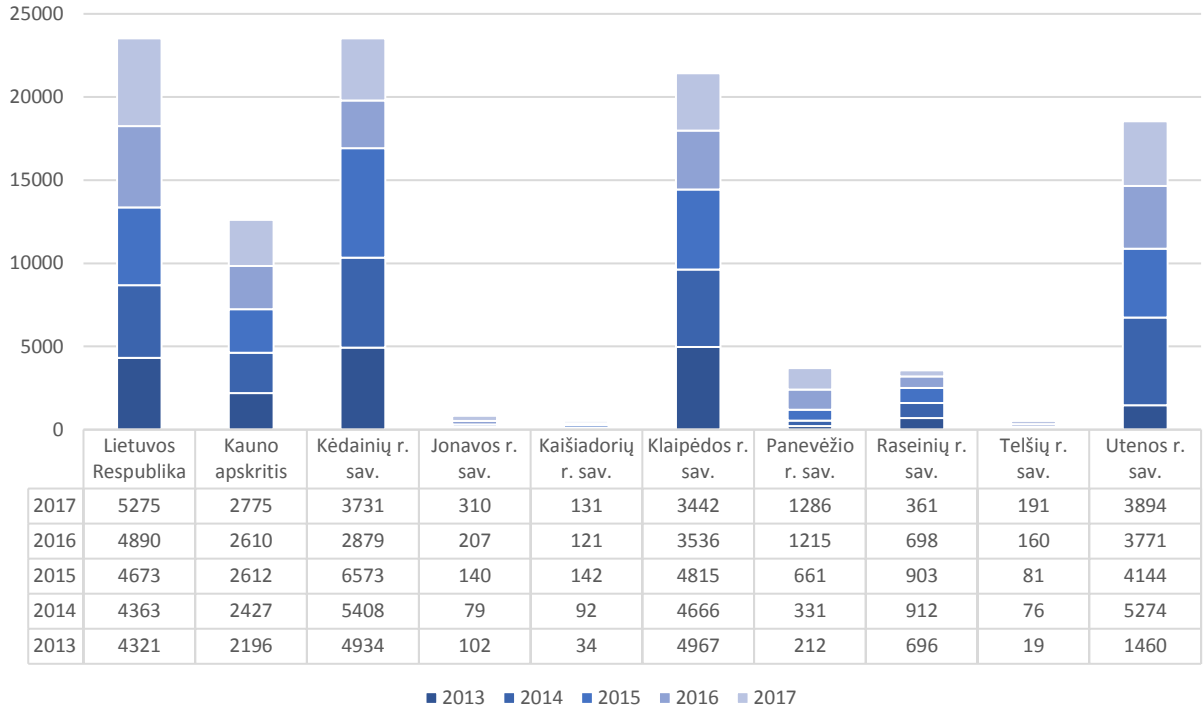

	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Kėdainių r. sav.	Jonavos r. sav.	Kaišiadorių r. sav.	Klaipėdos r. sav.	Panevėžio r. sav.	Raseinių r. sav.	Telšių r. sav.	Utenos r. sav.
2017	5275	2775	3731	310	131	3442	1286	361	191	3894
2016	4890	2610	2879	207	121	3536	1215	698	160	3771
2015	4673	2612	6573	140	142	4815	661	903	81	4144
2014	4363	2427	5408	79	92	4666	331	912	76	5274
2013	4321	2196	4934	102	34	4967	212	696	19	1460

4.3.1.5. pav. ***TUI, tenkančios vienam gyventojui, 2013–2017 m., EUR***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Analizuojamuoju 2013–2017 m. laikotarpiu TUI vienam gyventojui šalyje išaugo 22,1 proc., Kauno apskrityje – 26,4 proc. Tarp nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių rodiklis augo Jonavos rajono savivaldybėje (203,9 proc.) ir Kaišiadorių rajono savivaldybėje (285,3 proc.), kai Kėdainių ir Raseinių rajono savivaldybėse sumažėjo (atitinkamai 24,4 proc. ir 48,1 proc.). Kitose lyginamose savivaldybėse (išskyrus Klaipėdos rajono savivaldybę) TUI, tenkančios vienam gyventojui, augo: Panevėžio rajono savivaldybėje – 506,6 proc., Telšių rajono savivaldybėje – 905,3 proc., Utenos rajono savivaldybėje – 166,7 proc.

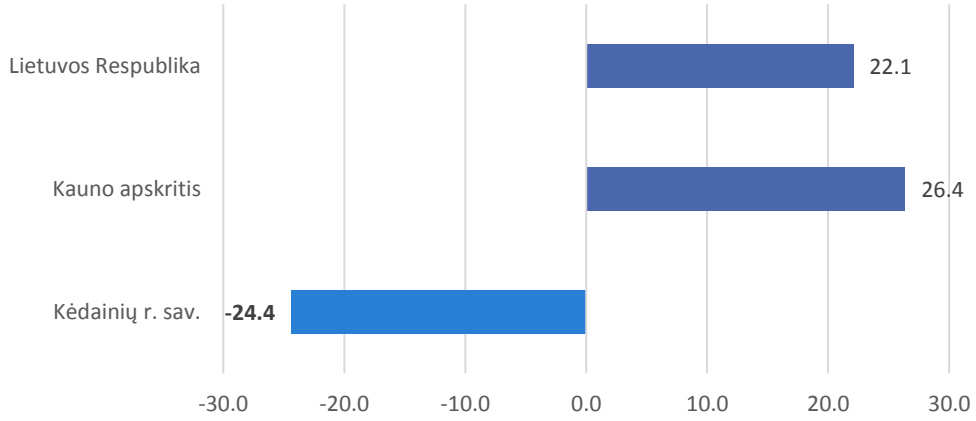

4.3.1.6. pav. ***TUI, tenkančių vienam gyventojui, dinamika Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje ir Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m., Eur***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Šie duomenys rodo, jog Kėdainių rajono savivaldybė investicinį potencialą išnaudoja nepakankamai, o tai neprisideda prie Kauno apskrities ir Kėdainių rajono savivaldybės konkurencingumo vietos ir tarptautiniu mastu didinimo.

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina bendras įmonių skaičius ir įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų.

2019 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje buvo įregistruoti 2 008 ūkio subjektai, iš kurių 1 177 buvo veikiantys ir sudarė 59,0 proc. visų ūkio subjektų. Tai sudarė 4,5 proc. įregistruotų ir 5,5 proc. veikiančių Kauno apskrities ūkio subjektų.

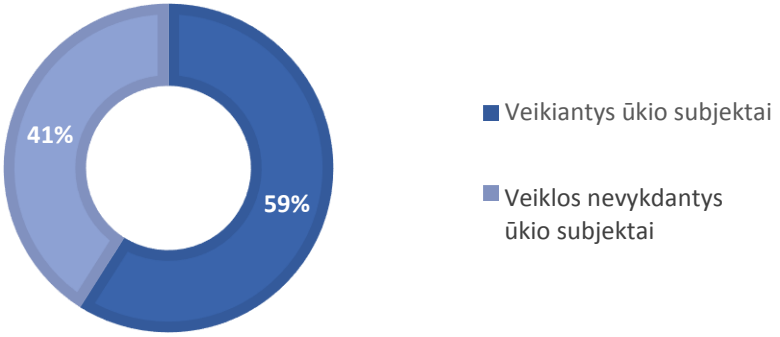

4.3.1.7. pav. *Veikiančių ir veiklos nevykdančių ūkio subjektų santykis Kėdainių rajono savivaldybėje, 2019 m. pradžioje, proc.*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2015−2019 m. pradžios laikotarpiu veikiančių ūkio subjektų skaičius augo visose nagrinėjamose teritorijose. 2019 m. pradžioje, lyginant su 2015 m. pradžia, labiausiai išaugo Klaipėdos rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius ir siekė 33,3 proc. bei viršijo šalies vidurkį (13,0 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimas buvo spartesnis nei šalyje (13,0 proc.) ir Kauno apskrityje (15,7 proc.) bei vienas didžiausių tarp lyginamų Kauno apskrities savivaldybių (siekė 21,1 proc.).

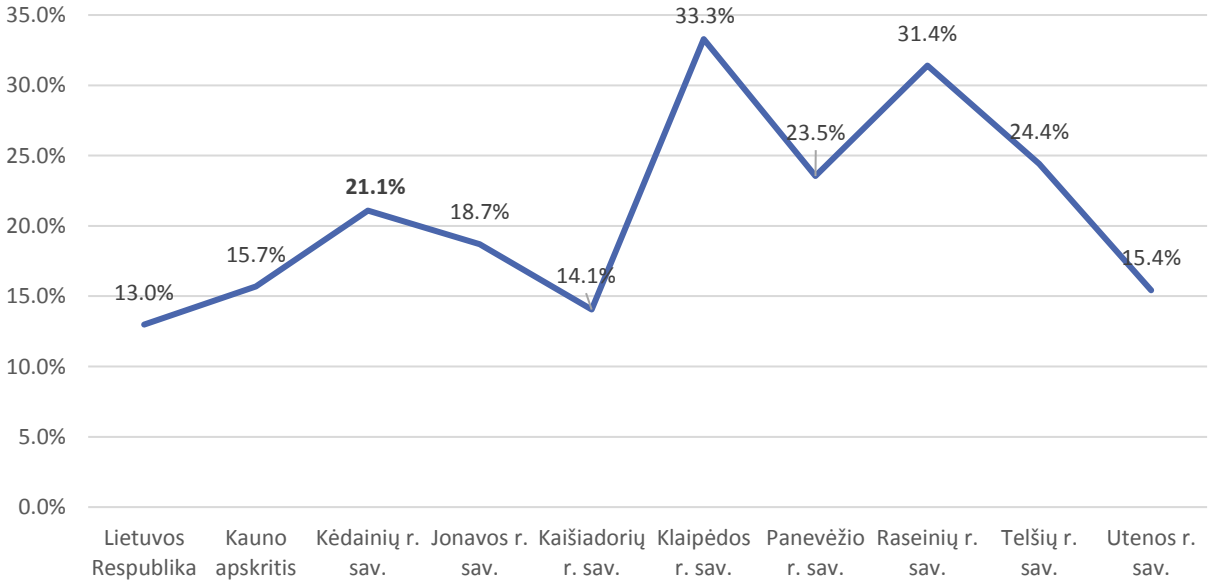

4.3.1.8. pav. *Veikiančių ūkio subjektų dinamika, 2015-2019 m., proc.*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 m. 1 000-iui Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų vidutiniškai teko 42,1 įregistruotų ir 24,8 veikiančių ūkio subjektų. Pagal šiuos rodiklius Kėdainių rajono savivaldybė 2018 m. atsiliko nuo šalies ir Kauno apskrities rodiklių, o iš visų analizuojamų Kauno apskrities savivaldybių pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių turėjo didžiausią rodiklį.

4.3.1.2. lentelė. ***1 000-iui gyventojų tenkantis įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius 2014–2018 m.***

Vietovė / Metai	2014 m.		2015 m.		2016 m.		2017 m.		2018 m.	
	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.
Lietuvos Respublika	71,4	30,8	75,3	31,8	78,1	34,3	76,9	36,5	80,3	37,1
Kauno apskritis	69,7	31,2	72,4	31,9	75,3	34,4	73,4	36,6	76,7	37,6
Kėdainių r. sav.	**38,2**	**21,8**	**39,5**	**19,5**	**41,5**	**22,1**	**40,5**	**24,7**	**42,1**	**24,8**
Jonavos r. sav.	40,8	17,8	42,6	17,3	43,1	18,6	42,5	20,8	44,1	22,0
Kaišiadorių r. sav.	34,0	17,8	35,3	17,2	36,8	18,3	36,8	20,1	39,1	20,1
Klaipėdos r. sav.	54,1	26,7	56,0	27,0	57,2	29,5	56,3	31,2	57,7	31,8
Panevėžio r. sav.	45,4	23,6	47,2	22,6	49,8	24,7	49,6	26,7	52,8	28,4
Raseinių r. sav.	36,6	17,8	37,7	15,3	39,3	17,2	38,6	19,4	40,4	20,1
Telšių r. sav.	41,1	20,3	42,4	19,4	44,1	21,2	44,1	24,7	46,3	25,2
Utenos r. sav.	45,6	22,3	46,9	20,5	48,6	23,2	47,9	25,1	49,3	25,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Per penkerius metus Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, padidėjo sparčiausiu tempu tarpe lyginamų Kauno apskrities savivaldybių tarpe – 13,8 proc., kurį aplenkė tik Jonavos rajono savivaldybė (23,6 proc.). Kitų, ne Kauno apskrityje esančių ir lyginamų savivaldybių tarpe Kėdainių rajono rodiklis buvo žemiausias. Vadinasi, Kėdainių rajono savivaldybė apskrities mastu turi gana stiprias verslo pozicijas.

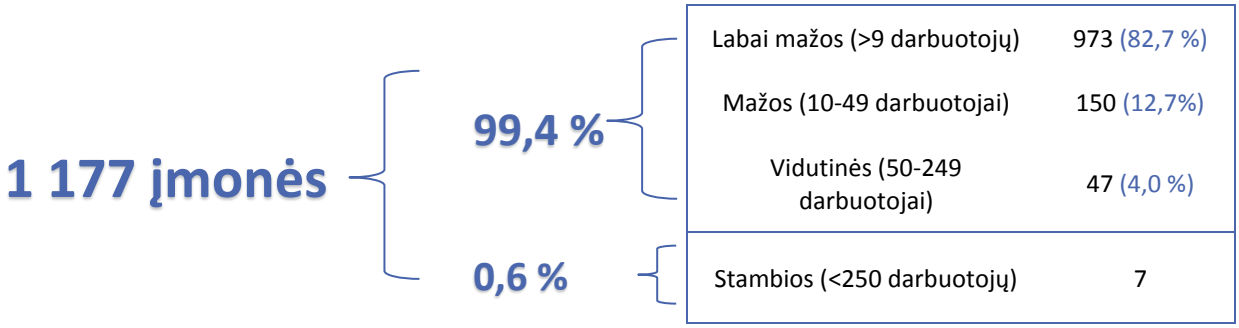

4.3.1.9. pav. ***Veikiančių ūkio subjektų skaičius ir pasiskirstymas pagal dydį Kėdainių rajone, 2019 m. pradžioje, proc.***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Absoliuti dauguma Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 82,7 proc. visų Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (2019 m. pradžios duomenys). Mažų įmonių (nuo 10 iki 49 darbuotojų) rajone yra 12,7 proc., o vidutinių įmonių (nuo 50 iki 249 darbuotojų) – 4,0 proc. Apibendrintai galima teigti, kad Kėdainių rajono savivaldybėje dominuoja *smulkusis ir vidutinis verslas* (toliau – SVV)[49], tačiau čia kartu veikia ir keletas stambiausių šalies gamybinių įmonių. SVV yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių. Smulkiajame ir vidutiniame versle Lietuvoje dirba

[49] Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, *smulkusis ir vidutinis verslas (SVV)* – tai ekonominė veikla, kurią vykdo *labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės*. *Labai maža įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. EUR. *Maža įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. EUR. *Vidutinė įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. EUR (II skyrius, 3 straipsnis).

didžioji dalis gyventojų. Smulkusis ir vidutinis verslas reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. 2019 m. pradžioje SVV įmonės sudarė 86,7 proc. šalies, 99,5 proc. Kauno apskrities ir 99,4 proc. Kėdainių rajono savivaldybės visų veikusių ūkio subjektų.

Kėdainių rajono savivaldybėje 2019 m. pradžioje veikė keturi nuo 250 iki 499 darbuotojų turintys ūkio subjektai, du nuo 500 iki 999 darbuotojų turintys ūkio subjektai ir vienas ūkio subjektas, turintis daugiau kaip 1 000 darbuotojų.

4.3.1.3. lentelė. ***Stambūs ūkio subjektai Kėdainių rajono savivaldybėje, 2019 m. pradžioje***

Klasifikacija pagal darbuotojų skaičių	Ūkio subjekto pavadinimas	Darbuotojų skaičius (2019 m. vasario 8 d.)	Veiklos aprašymas
250-499 darbuotojai	VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba	403 darbuotojai	VšĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, įkurta 1993 m., kuria ir plėtoja visą šalį apimančią žemės ūkio konsultavimo sistemą. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos centrinė buveinė įsikūrusi Akademijos miestelyje (Kėdainių r.). Įstaigos darbuotojai klientams teikia kompleksines buhalterinės apskaitos, verslo ekonomikos, augalininkystės, gyvulininkystės, miškininkystės, darbų saugos ir priešgaisrinės saugos paslaugas, konsultuoja, vykdo mokymus.
	UAB Transporto vystymo grupė	404 darbuotojai	Tarptautinių krovinių gabenimų bendroves Lietuvoje, Lenkijoje, Vokietijoje ir Vidurio Azijos šalyse jungianti UAB Transporto vystymo grupė yra didžiausia transporto bendrovė Kėdainių rajone, teikianti krovinių gabenimo paslaugas bei užsiimanti vilkikų ir puspriekabių pardavimu.
	VšĮ Kėdainių pirminės sveikatos priežiūros centras	322 darbuotojai	VšĮ Kėdainių pirminės sveikatos priežiūros centras – pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikianti įstaiga Kėdainių rajone.
	UAB Kėdainių konservų fabrikas	251 darbuotojas	UAB Kėdainių konservų fabrikas – konservuotų produktų gamintojas. Įmonė gamina platų spektrą produktų: majonezus, padažus, konservuotas daržoves, vaisius, uogienes ir džemus, konservuotas sriubas, o produkcija eksportuojama į 27 šalis.
500-999 darbuotojai	UAB „LTP Texdan“	589 darbuotojai	Danijos kapitalo bendrovės UAB „LTP TEXDAN” veikla – užvalkalų, minkštų baldų dalių ir baldų gamyba. Įmonė eksportuoja savo produkciją į Skandinavijos šalis, Vokietiją, Didžiąją Britaniją. Pagrindinė įmonės būstinė yra Kėdainių mieste.
	VšĮ Kėdainių ligoninė	576 darbuotojai	VšĮ Kėdainių ligoninė – regioninė daugiaprofilinė gydymo įstaiga, teikianti diagnostikos, gydymo, reabilitacijos bei slaugos paslaugas. Įstaigoje dirba aukštos kvalifikacijos gydytojai bei slaugos specialistai. Medicinos paslaugos teikiamos terapijos, kardiologijos, chirurgijos, neurologijos,

Klasifikacija pagal darbuotojų skaičių	Ūkio subjekto pavadinimas	Darbuotojų skaičius (2019 m. vasario 8 d.)	Veiklos aprašymas
			pediatrijos, reanimacijos, ankstyvosios reabilitacijos bei ausų, nosies, gerklės (suaugusiųjų ir vaikų) ligų skyriuose, konsultacijų poliklinikoje.
	AB Krekenavos agrofirma	998 darbuotojai	AB Krekenavos agrofirma daugiau kaip 20 metų veiklos patirtį turinti žemės ūkio bendrovė, kuriai priklauso moderni mėsos perdirbimo gamykla, įsikūrusi Mantvilonių k., Kėdainių rajone ir užimanti daugiau nei 20 tūkst. kv. m. plotą, šiuolaikiška visus ES standartus atitinkanti mėsos perdirbimo įmonė.
<1 000 darbuotojų	AB „Lifosa“	1 009 darbuotojai	AB „Lifosa“ viena didžiausių šalies trąšų gamybos įmonė. Didžiąją dalį (daugiau kaip 95 proc.) savo produkcijos įmonė eksportuoja į daugelį pasaulio šalių.

Šaltinis: www.rekvizitai.lt

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia 1 iš 7 LR ūkio ministerijos ir konkurso būdu atrinktų operatorių valdomų laisvųjų ekonominių zonų (Akmenės, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio ir Šiaulių). Kėdainių LEZ įkurta 2012 m., o veiklą pradėjo 2014 m. Bendras plotas – 130,55 ha. Suformuota 16 sklypų, kurių plotas – 115,23 ha. Vadovaujantis Lietuvos laisvųjų ekonominių zonų asociacijos duomenimis, šiuo metu Kėdainių LEZ yra įsikūrusios 3 įmonės, o laisvos žemės sklypų plotas siekia 108 ha.

Pagal *ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių*[50], Kėdainių rajono savivaldybėje 2019 m. pradžioje daugiausia veikiančių ūkio subjektų buvo kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (313 ūkio subjektų arba 26,6 proc.), didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (208 ūkio subjektai arba 17,7 proc.), transporto ir saugojimo sektoriuje (87 ūkio subjektai arba 7,4 proc.) bei apdirbamosios gamybos sektoriuje (81 ūkio subjektai arba 6,7 proc.). Savo ruožtu šalyje labiausiai buvo išplėtota didmeninės ir mažmeninės prekybos veikla (23,5 proc.), profesinė, mokslinė ir techninė veikla (beveik 10,6 proc.) bei kita aptarnavimo veikla (10,5 proc.). Kauno apskrityje daugiausia veikiančių ūkio subjektų buvo didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (25,0 proc.), kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (11,4

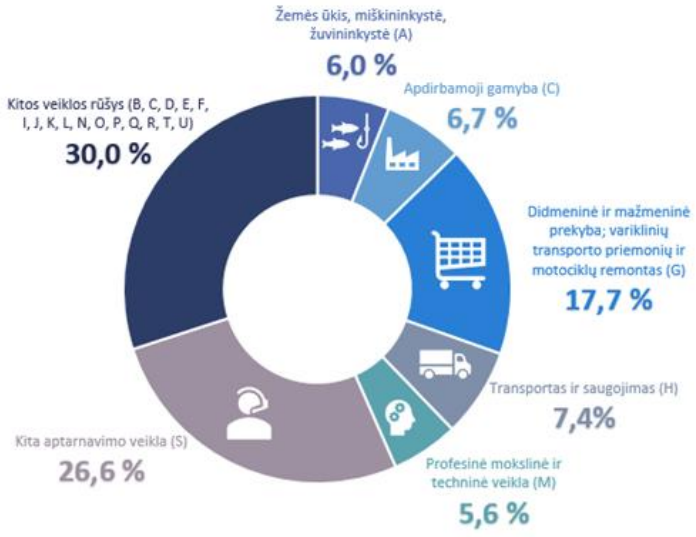

4.3.1.10. pav. *Veikiančių ūkio subjektų pasiskirstymas pagal ekonominės veiklos rūšis Kėdainių rajone, 2019 m. pradžioje, proc.*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[50] Vadovaujantis www.vz.lt, *ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius* yra susistemintas visuomeninių ir ekonominių veiklos rūšių, egzistuojančių šalies ūkyje, rinkinys, kurio klasifikavimo vienetas yra veiklos rūšis. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus vartojimas leidžia visus šalyje egzistuojančius ūkio subjektus suskirstyti į kategorijas bei rinkti gyventojų, produkcijos, užimtumo, žemės ūkio, pajamų ir kitus duomenis pagal veiklos rūšis. Šis klasifikatorius naudojamas lyginant šalies ir tarpvalstybinius statistikos duomenis.

proc.) bei profesinės, mokslinės ir techninės veiklos sektoriuje (9,0 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų specializacija yra panaši į Kauno apskrities bei šalies veikiančių ūkio subjektų specializaciją, tačiau skiriasi tuo, kad veikia žymiai mažiau ūkio subjektų profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje.

Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, padidėjo 18,2 proc. (4,4 parduotuvės 1 000-iui gyventojų 2013 metais ir 5,2 parduotuvės 1 000-iui gyventojų 2017 metais). Šis rodiklis 2017 m. pabaigoje Kėdainių rajono savivaldybėje buvo mažesnis nei šalyje (5,9 parduotuvės 1 000-iui gyventojų) ir Kauno apskrityje (6,0). Mažesnį parduotuvių skaičių, tenkantį 1 000-iui gyventojų, turėjo Klaipėdos ir Panevėžio rajono savivaldybės (po 3,4) bei Jonavos rajono savivaldybė (4,5). Apskritai vidaus prekybos situacija analizuojamose Kauno apskrities savivaldybėse nėra pakankamai išvysta, nes trijose jų (Kėdainių, Kaišiadorių ir Jonavos) parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, buvo mažesnis nei šalies vidurkis (5,8).

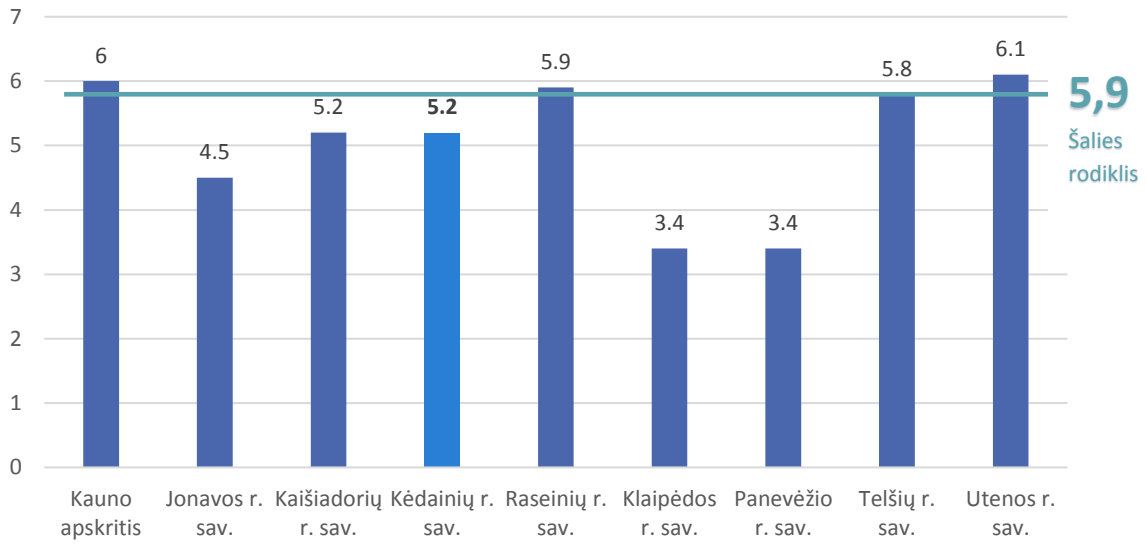

4.3.1.11. pav. ***Parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2017 m.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Verslumo lygis[51] yra vienas svarbiausių vietos ekonomikos konkurencingumo ir stabilumo veiksnių, parodantis verslo aplinkos patrauklumą. 2018 m. pradžioje 1 000-iui Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų teko 15,5 veikiančios labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajono savivaldybė atsiliko nuo šalies ir Kauno apskrities vidurkių (atitinkamai 29,6 ir 29,8) bei buvo vienas mažiausių tarp lyginamų savivaldybių. Mažesnis rodiklis 2018 m. pradžioje užfiksuotas Kaišiadorių rajono savivaldybėje (siekė 14,8).

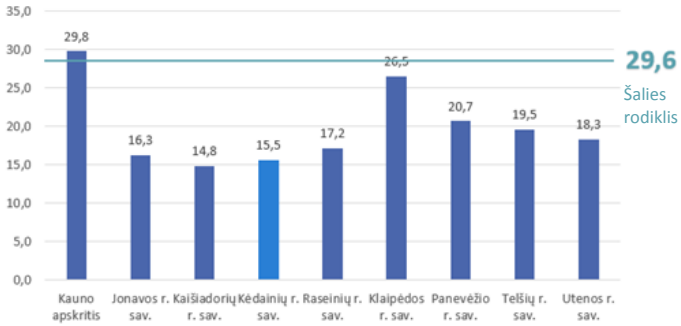

4.3.1.12. pav. Verslumo lygis, 2018 m.
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2014–2018 m. Kėdainių rajono savivaldybės verslumo lygis, lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, augo vidutiniu tempu ir siekė 29,3 proc. bei lenkė šalies

[51] Vadovaujantis www.verslilietuva.lt, *verslumo lygis* – tai mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų.

(28,1 proc.) ir Kauno apskrities (27,2 proc.) verslumo lygio augimo tempą. Lėčiausiu tempu verslumo lygis augo Kaišiadorių rajono savivaldybėje (22,5 proc.).

Siekiant ugdyti Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų verslumą, teikti informacijos, konsultacijų, mokymo paslaugas bei praktinę pagalbą potencialiems bei vykdantiems veiklą smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams, esantiems Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje, 2002 m. įkurtas VšĮ Kėdainių verslo informacijos centras. Nuo 2012 m. Kėdainių VIC prijungtos turizmo funkcijos, o įstaiga pervadinta į VšĮ Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras (toliau – Kėdainių TVIC).

Kėdainių rajono ekonomikos ir verslo situacijos apibendrinimas

MI – 1 620 EUR vienam gyventojui

MI, tenkančios vienam gyventojui, 2016 m.[52] siekė 1 620 EUR. Šis rodiklis:
- 5,8 proc. atsiliko nuo šalies ir 6,0 proc. nuo Kauno apskrities vidurkių.

TUI – 3731 EUR vienam gyventojui

TUI, tenkančios vienam gyventojui, 2017 m. siekė 3 371 EUR. Šis rodiklis:
- 34,5 proc. viršijo Kauno apskrities rodiklį ir buvo vienos didžiausių apskrityje,
- 29,3 proc. atsiliko nuo šalies rodiklio.

5,2 parduotuvės, tenkančios 1 000-iui gyventojui

- 2017 m. parduotuvių skaičius 1 000-iui gyventojui (5,2) buvo mažesnis nei Kauno apskrityje (6,0) ir šalyje (5,8).

SVV įmonės ir stambios korporacijos

- Verslo struktūroje dominuoja SVV įmonės (2018 m. verslumo lygis siekė 15,5 ir buvo vienas mažiausių lyginamose savivaldybėse).
- Kėdainių rajone veikia keletas stambiausių šalies gamybinių įmonių (AB „Lifosa“, AB „Krekenavos agrofirma“, UAB „LTP Texdan“, kt.).

Rajono specializacija – paslaugos, prekyba, apdirbamoji pramonė

2019 m. pradžioje daugiausia ūkio subjektų buvo įregistruota:
- kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (26,6 proc.),
- didmeninės ir mažmeninės prekybos veiklos sektoriuje (17,7 proc.),
- transporto bei saugojimo veiklos sektoriuje (7,4 proc.),
- apdirbamosios gamybos veiklos sektoriuje (6,7 proc.).

Veikia Kėdainių TVIC

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia VšĮ Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras.

Veikia Kėdainių LEZ

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia Kėdainių LEZ

[52] 2017 m. duomenys tik išankstiniai, todėl imamas 2016 m. rodiklis

4.3.2. Žemės ūkis

Žemės ūkis – ūkio šaka, apimanti žemės ūkio veiklą; žemės ūkio veikla – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą ir apdorojimą, savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimą, maisto produktų gamybą ir šių produktų realizavimą, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimą. Žemės ūkio veikla nelaikoma maisto produktų gamyba iš ne savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų ir šių produktų realizavimas[53].

Vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2019 m. pradžioje *žemės ūkio naudmenos*[54] Kėdainių rajono savivaldybėje sudarė 65,3 proc. viso žemės ploto ir buvo didesnės nei Kauno apskrityje (56,5 proc.) ir šalyje (52,2 proc.).

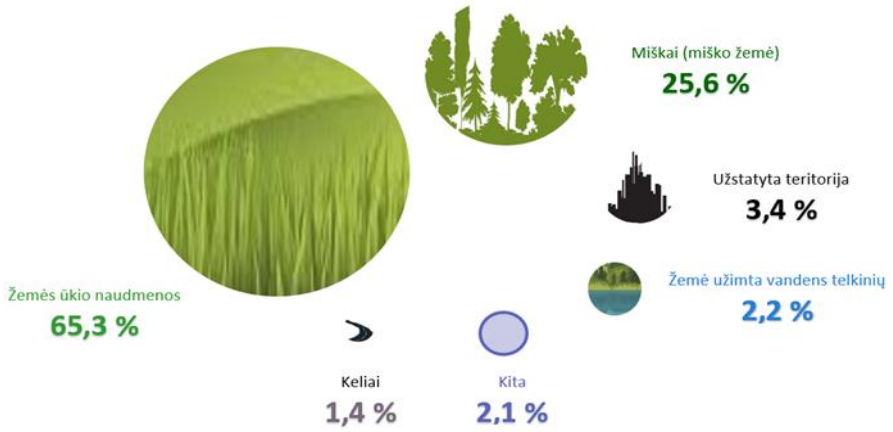

4.3.2.1. pav. ***Kėdainių rajono savivaldybės žemės fondo[55] sudėtis 2019 m. pradžioje, proc.***

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Kėdainių rajono savivaldybės žemės ūkio naudmenos sudarė 3,2 proc. šalies ir 24,0 proc. Kauno apskrities žemės ūkio naudmenų. Didžiąją žemės ūkio naudmenų dalį Kėdainių rajono savivaldybėje sudarė ariama žemė (95,2 proc.) ir pagal šį rodiklį viršijo šalies (88,0 proc.) bei Kauno apskrities (91,0 proc.) rodiklius. Šie duomenys rodo, jog sąlygos verstis žemės ūkiu Kėdainių rajono savivaldybėje yra puikios.

4.3.2.1. lentelė. ***Žemės fondo sudėtis 2019 m. pradžioje, ha***

Administracinė teritorija / Rodiklis	Žemės ūkio naudmenos	Miškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandens telkiniai	Kita žemė
Lietuvos Respublika	3 404 778	2 158 950	105 395	239 103	265 868	354 555
Kauno apskritis	456 772	241 427	14 474	39 986	25 952	30 014
Kėdainių r. sav.	**109 510**	**42 939**	**2 271**	**5 727**	**3 625**	**3 595**
Jonavos r. sav.	43 233	39 647	1 569	4 003	1 879	4 021
Kaišiadorių r. sav.	56 285	42 939	1 931	4 253	4 334	5 904
Klaipėdos r. sav.	69 104	34 807	2 485	7 597	12 120	6 224
Panevėžio r. sav.	122 905	74 982	3 067	6 711	4 269	5 779
Raseinių r. sav.	105 071	37 281	2 487	4 240	3 479	4 723
Telšių r. sav.	74 748	49 251	2 158	4 300	5 346	8 055
Utenos r. sav.	58 164	42 066	2 097	4 737	6 405	9 551

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Kauno apskritis pasižymi vandeningumu (vandens telkiniai apskrityje užima 3,2 proc. teritorijos, šalies rodiklis – 4,1 proc.) ir yra trečia tarp apskričių, turinti daugiausiai vandens

[53] Apibrėžimas pateiktas www.vz.lt
[54] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *žemės ūkio naudmenos* – tai dirbamosios žemės plotas, kurį sudaro ariamoji žemė (įskaitant šiltnamių plotą), kultūrinės ir natūralios ganyklos, pievos, daugiamečių augalų plotai ir daržai, skirti naudoti asmeniškai.
[55] Vadovaujantis http://www.vzf.lt, *žemės fondas* – Lietuvos Respublikos teritorijoje esanti privati, valstybinė ir savivaldybių žemė.

telkinių. Kėdainių rajono savivaldybė pagal vandens telkinių plotą nesiekia Kauno apskrities rodiklio – 2,2 proc. ir turi vieną mažiausią vandens telkinių plotą tarp nagrinėjamų savivaldybių. Miškų plotas Kauno apskrityje nežymiai atsilieka nuo šalies rodiklio (Kauno apskrities miškingumas siekia 29,9 proc., šalies – 33,1 proc.). Kėdainių rajonas pasižymi mažesniais miškų plotais nei vidutiniškai Lietuvoje ir siekia 25,6 proc. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajonas tarp nagrinėjamų savivaldybių lenkia tik Raseinių rajono miškingumo rodiklį (23,7 proc.). Didžiausiu miškingumu pasižymi Jonavos rajono savivaldybė, kurioje miškai sudaro 42,0 proc. viso savivaldybės ploto.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. 3D-359 „Dėl žemės našumo vertinimo atnaujinimo“, atliktas žemės našumo vertinimo atnaujinimas ir parengtas žemės našumo žemėlapis.

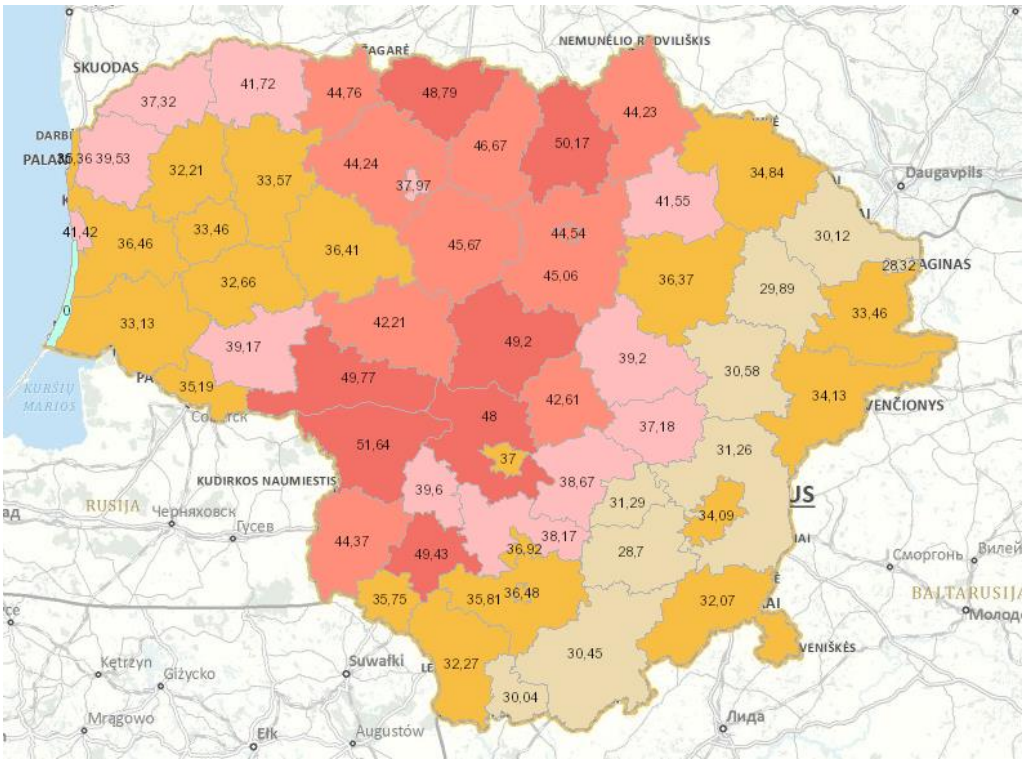

4.3.2.2. pav. ***Žemės našumo žemėlapis, 2018 m.***
Šaltinis: www.geoportal.lt

Vadovaujantis parengto žemės našumo žemėlapio duomenimis, Kėdainių rajono žemės našumo balas yra vienas didžiausių šalyje ir siekia 49,2. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajono savivaldybė viršija šalies vidurkį (39,8) ir Kauno apskrities vidurkį (41,7) bei turi didžiausią žemės našumo balą tarp nagrinėjamų savivaldybių. Mažiausias žemės našumo balas tarp lyginimų savivaldybių atitenka Utenos rajono savivaldybei (29,89), Telšių rajono savivaldybei (33,57). Vadinasi, Kėdainių rajono savivaldybė turi didelį potencialą sėkmingai vystyti žemdirbystę.

Vadovaujantis 2018 m. lapkričio 1 d. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 2 377 ūkio vienetai ir pagal šį rodiklį aplenkė Jonavos rajono savivaldybėje (1 226 ūkio vienetai) bei Panevėžio rajono savivaldybėje (2 218 ūkio vienetai) registruotų ūkių skaičių. Vidutinis vieno ūkio dydis Kėdainių rajono savivaldybėje (22,94 ha) buvo didžiausias tarp lyginamų savivaldybių ir lenkė šalies (13,67 ha) bei Kauno apskrities (9,57 ha) vidurkį. Taigi, Kėdainių rajone vyrauja didesni nei šalyje ir Kauno apskrityje ūkiai.

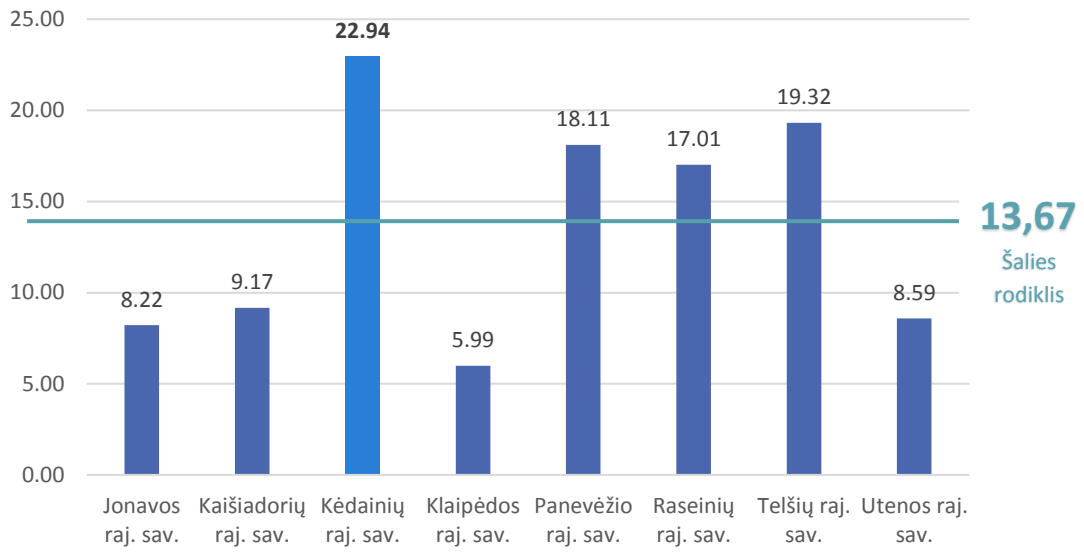

4.3.2.3. pav. *Ūkininkų ūkių žemėnaudos pagal plotą, 2018 m., ha*
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2018 m. duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje bei Kauno apskrityje, dominuoja maži ūkiai, užimantys 3–10 ha plotą ir sudarantys 71,9 proc. visų rajono ūkių. Kėdainių rajono savivaldybėje ūkiai, užimantys iki 5 ha, sudarė 58,4 proc. Analizuojant stambiųjų ūkių dalį (>100 ha) bendroje ūkininkų ūkių žemėnaudų struktūroje, nustatyta, kad Kėdainių rajono savivaldybėje tokie ūkiai sudaro 4,5 proc. ir pagal šį rodiklį lenkia šalies vidurkį (1,6 proc. visų ūkių) bei užima lyderio pozicijas tarp lyginamų savivaldybių. Apskritai, Kėdainių rajono savivaldybėje kas 12 ūkis užima didesnį nei 50 ha plotą.

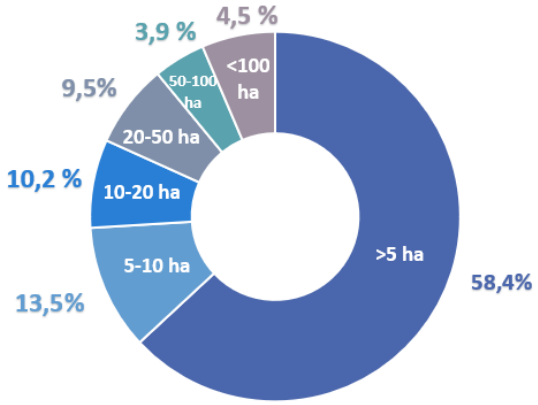

4.3.2.4. pav. *Ūkių pasiskirstymas pagal plotą Kėdainių rajono savivaldybėje, 2018 m., ha*
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Kitose nagrinėjamose savivaldybėse didesniu stambių ūkių (>50 ha) skaičiumi išsiskiria Telšių ir Raseinių rajono savivaldybės, kuriose stambių ūkių dalis bendrame rajonų ūkių skaičiuje siekia atitinkamai 6,8 proc. ir 6,0 proc.

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaita, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo deklaruotos 3 255 valdos (2015 m. – 3 500 valdų, arba 7,0 proc. valdų mažiau) bei 109 789 ha pasėlių plotas, kuris, lyginant su 2015 m., yra 1 856 ha, arba 1,6 proc. didesnis. Kadangi ūkių skaičius per trejus metus sumažėjo, o deklaruotas pasėlių plotas padidėjo, be to, analogišku laikotarpiu didėjo ir vidutinis Kėdainių rajono ūkio dydis, tai rodo Kėdainių rajono ūkių stambėjimą ir galimybių užsiimti įvairesne žemės ūkio veikla didėjimą. Ūkių stambinimas pastaruoju metu vykdomas visoje šalyje. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programoje[56] nurodoma, jog šis procesas padės skatinti smulkios, fragmentuotos žemėnaudos, trukdančios ūkiams efektyviai panaudoti našią žemės ūkio techniką, mažėjimą. Be to, žemės ūkio konsolidacija leis ne tik efektyviai panaudoti našią žemės ūkio techniką, bet ir

[56] Patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842

didinti įvairių tipų žemės ūkio veiklų konkurencingumą, ūkių perspektyvumą. Didžiausius deklaruotus plotus Kėdainių rajone 2017 m. sudarė vasariniai ir žieminiai kviečiai, žieminiai rapsai, žieminiai kvietrugiai, vasariniai miežiai, daugiametės ganyklos pievos, cukriniai runkeliai.

Vieni svarbiausių rodiklių, apibūdinančių esamą situaciją ir tolimesnes plėtros perspektyvas Savivaldybės žemės ūkio sektoriuje, yra augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos apimtys.

Bendrosios žemės ūkio produkcijos[57], kurią sudaro augalininkystės bei gyvulininkystės produkcija, apimtys 2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje išaugo 2,4 proc., o šalyje bei Kauno apskrityje mažėjo (atitinkamai 0,6 proc. ir 0,9 proc.). Tuo pačiu laikotarpiu pagamintos bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys išaugo visose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Raseinių rajono savivaldybę. Didžiausias augimas užfiksuotas Klaipėdos rajono savivaldybėje (14,1 proc.) ir Telšių rajono savivaldybėje (11,6 proc.). 2017 m. Kėdainių rajone pagaminta bendroji žemės ūkio produkcija sudarė 29,6 proc. Kauno apskrities bendrosios žemės ūkio produkcijos bei sudarė didžiausią dalį tarp nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių.

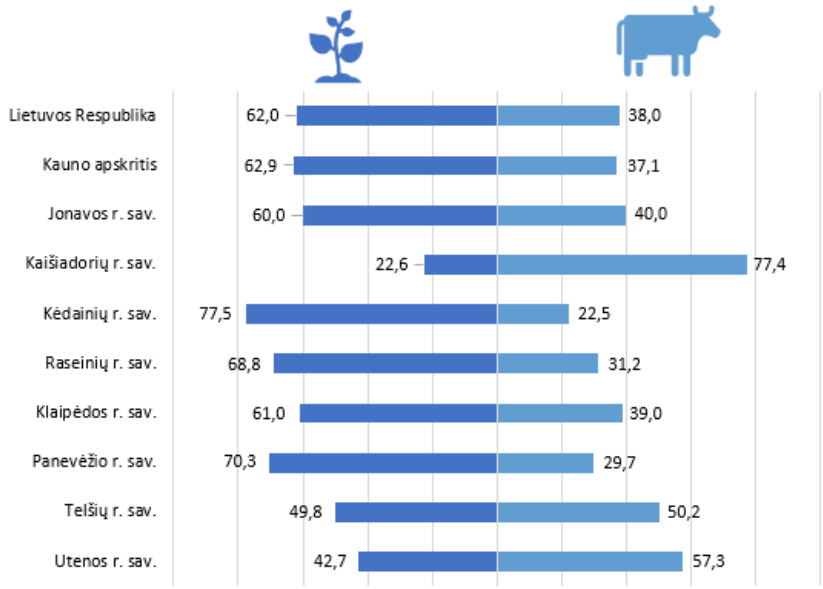

4.3.2.5. pav. ***Bendroji žemės ūkio produkcija 2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gerokai didesnę bendrosios žemės ūkio produkcijos dalį Kėdainių rajono savivaldybėje sudaro augalininkystės produkcija (2017 m. – 77,5 proc.). Panaši tendencija vyrauja ir šalyje (62,0 proc.) bei Kauno apskrityje (62,9 proc.). Tokią žemės ūkio kryptį nulėmė rajono geografinė padėtis – reljefas yra lygus, žemės ūkio naudmenų yra daugiau vidutiniškai šalyje, o žemės našumo balas, kaip jau buvo minėta, – vienas didžiausių šalyje.

Tarp lyginamų savivaldybių labiausiai išsiskiria taip pat Kauno apskričiai priklausanti Kaišiadorių rajono savivaldybė, kur vyrauja gyvulininkystės kryptis (77,4 proc. visos bendrosios žemės ūkio produkcijos). Gyvulininkystė vyrauja ir Utenos rajono savivaldybėje (57,3 proc.).

Augalininkystės produkcijos apimtys Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. laikotarpiu padidėjo 4,0 proc., savo ruožtu šalyje – 3,9 proc., o Kauno apskrityje sumažėjo 1,6 proc. Labiausiai augalininkystės produkcijos apimtys augo Klaipėdos rajone – 25,9 proc. o mažėjo Jonavos rajone (0,4 proc.) ir Utenos rajone (1,1 proc.).

[57] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrąją žemės ūkio produkciją* sudaro kalendoriniais metais gautas žemės ūkio augalų derlius, daugiamečių sodinių, gyvulių ir paukščių išauginimo ir gyvulininkystės produkcija to meto kainomis. Žemės ūkio produkcijos vertės pokyčiai apskaičiuojami vadovaujantis produkcijos įvertinimu ankstesnių ir dabartiniu laikotarpiu analizuojamų metų gamintojų kainomis.

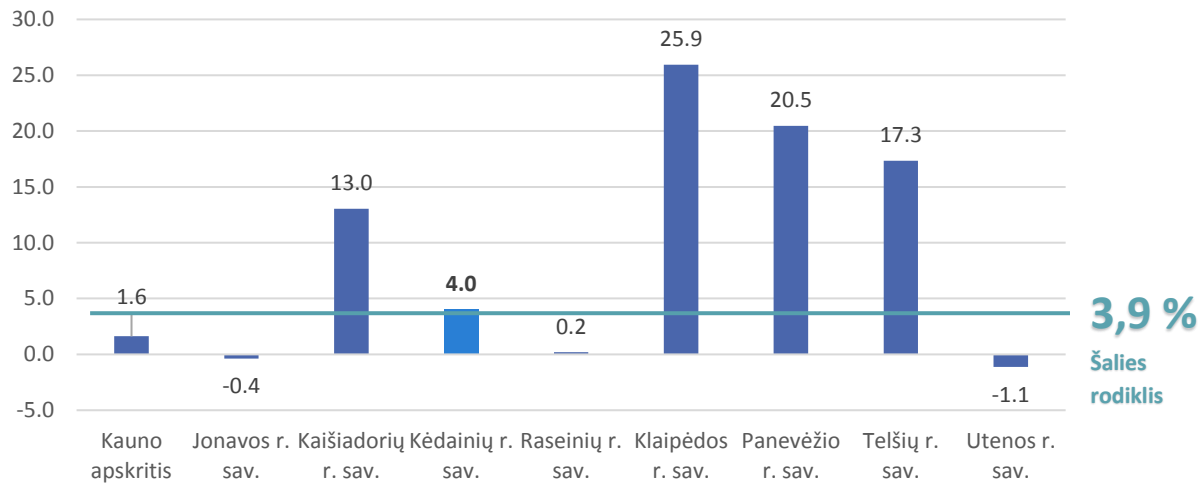

4.3.2.6. pav. ***Augalininkystės produkcijos dinamika, 2013-2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyvulininkystės produkcijos apimtys Kėdainių rajone 2013−2017 m. laikotarpiu sumažėjo 2,5 proc., kai šalyje rodiklio mažėjimas siekė 7,0 proc., o Kauno apskrityje – 4,7 proc. Tarp lyginamų savivaldybių gyvulininkystės produkcijos apimtys labiausiai išaugo Jonavos rajone (22,3 proc.), o sumažėjo Panevėžio rajone – 28,3 proc.

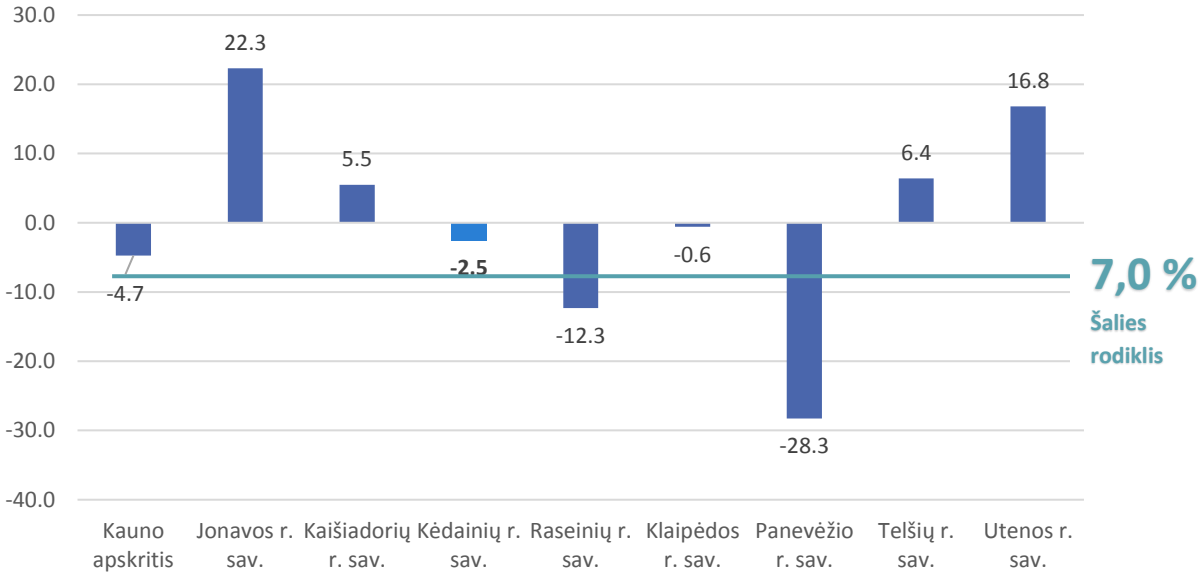

4.3.2.7. pav. ***Gyvulininkystės produkcijos dinamika, 2013-2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Grūdinių kultūrų derlingumas[58] Kėdainių rajono savivaldybėje yra aukštesnis nei vidutinis Kauno apskrities ir šalies. 2018 m. grūdinių kultūrų derlius (1 t iš 1 ha) Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 3,92 t/ha (šalyje – 3,03 t/ha, o Kauno apskrityje – 3,42 t/ha). Kėdainių rajono savivaldybės grūdinių kultūrų derlingumas buvo aukščiausias apskrityje ir šalyje.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014−2018 m. laikotarpiu grūdinių kultūrų derlingumas visose nagrinėjamose teritorijose mažėjo. Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m., lyginant su 2014 m., grūdinių kultūrų derlingumas sumažėjo 26,5 proc. ir pagal šį rodiklį buvo didesnis nei šalyje (-22,1 proc.) ar Kauno apskrityje (-25,8 proc.). Didžiausias

[58]Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *derlingumas* – tai produkcijos kiekis iš hektaro. Daržovių derlingumas skaičiuojamas tik laukuose auginamų daržovių.

derlingumo mažėjimas tarp lyginamų savivaldybių tuo pačiu laikotarpiu užfiksuotas Utenos rajono savivaldybėje (siekė 45,2 proc.).

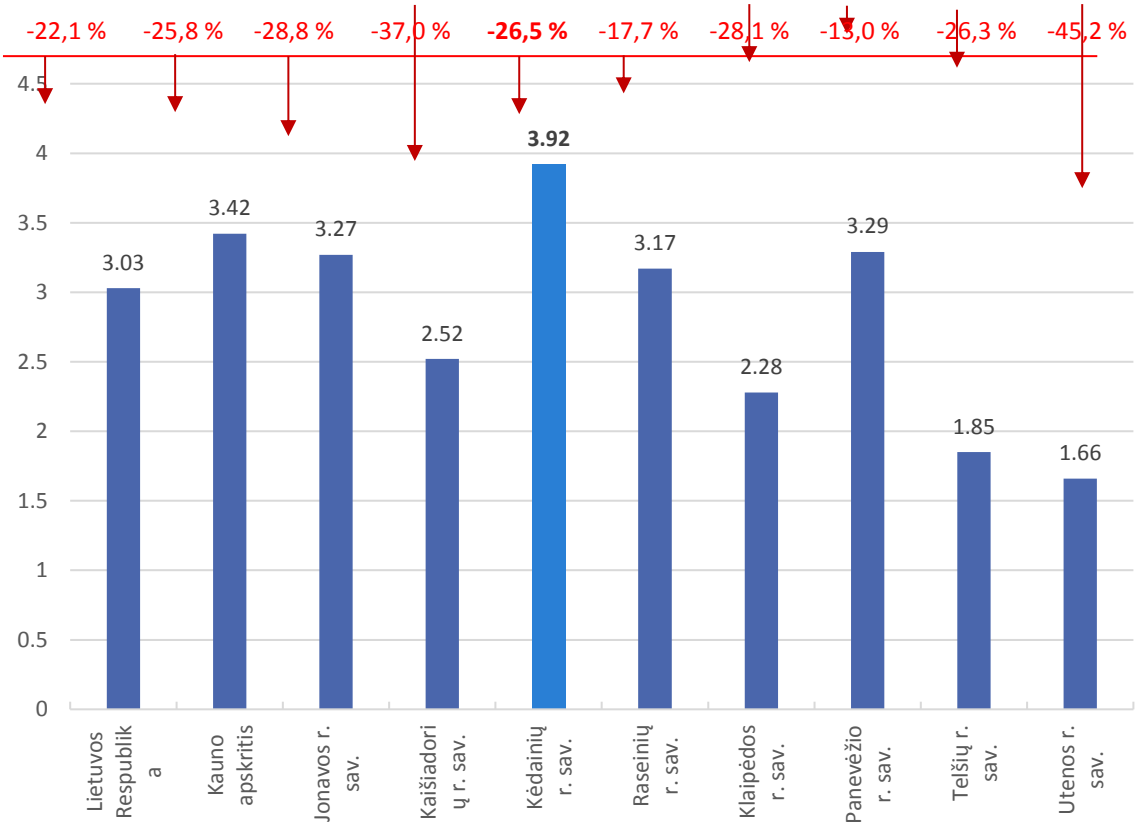

4.3.2.8. pav. ***Grūdinių kultūrų derlingumas 2018 m., (t/ha) ir derlingumo dinamika 2014-2018 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2018 m Kėdainių rajone ūkininkų ir šeimos ūkiuose buvo laikomi 8 726 galvijai ir tai sudarė 1,6 proc. visų šalies *gyvulių skaičiaus*[59]. Didžiausiu gyvulių skaičiumi šalyje išsiskyrė Telšių rajonas (4,1 proc. visų šalies gyvulių) ir Raseinių rajonas (3,8 proc. visų šalies gyvulių).

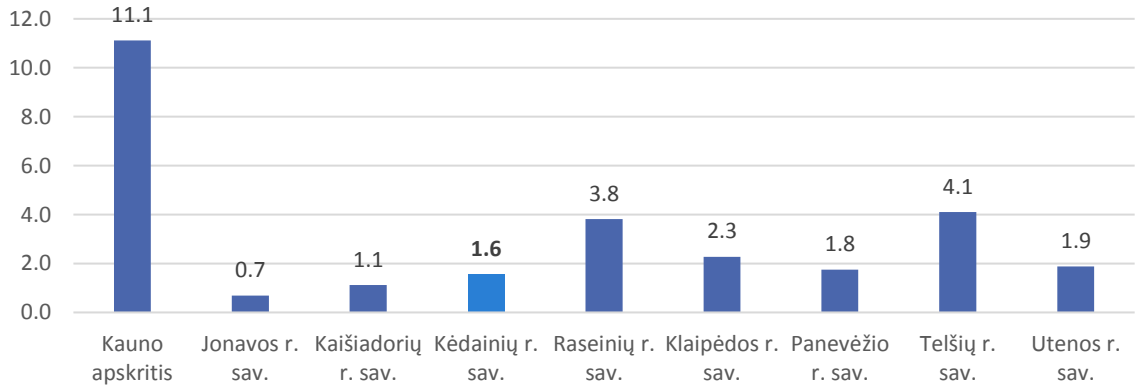

4.3.2.9. pav. ***Gyvulių skaičiaus dalis šalies gyvulių skaičiuje 2018 m. pr., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[59] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, įvairių rūšių gyvuliai – tai galvijai, kiaulės, avys, ožkos, arkliai, taip pat paukščiai. Pagrindinę gyvulių bandos dalį sudaro produktyvieji gyvuliai.

Gyvulių skaičius 2014–2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo 7,2 proc. Šis rodiklis buvo toks pat, kaip ir Kauno apskrityje, bet didesnis nei šalyje (-6,8 proc.). Tarp lyginamų savivaldybių gyvulių skaičius išaugo tik Klaipėdos rajone (2,0 proc.).

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kiekis siekė 9 637 t, t. y. 16,2 proc. daugiau nei 2013 m. (8 295 t). Rodiklio augimas buvo spartesnis nei šalyje (12,6 proc.), bet mažesnis nei Kauno apskrityje (21,2 proc.). Realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kiekis analizuojamuoju laikotarpiu labai mažėjo Panevėžio rajone (40,5 proc.) ir beveik dvigubai išaugo Utenos rajone (99,6 proc.). Kėdainių rajone 2017 m. buvo realizuojama skersti beveik 10 proc. visų Kauno apskrityje realizuotų skersti gyvulių ir paukščių. Tuo pačiu laikotarpiu tarp Kauno apskrities savivaldybių daugiausiai (70,3 proc.) realizuota skersti gyvulių ir paukščių Kaišiadorių rajono savivaldybėje.

4.3.2.2. lentelė. ***Realizuotų skersti gyvulių ir paukščių kiekis, 2013–2017 m., t***

Metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.*
Lietuvos Respublika	326 540	339 623	363 411	347 010	367 672	*12,6*
Kauno apskritis	81 311	89 720	94 551	102 912	98 529	*21,2*
Jonavos r. sav.	5 419	9 393	11 221	11 657	9 441	*74,2*
Kaišiadorių r. sav.	53 241	55 780	61 262	67 290	69 282	*30,1*
Kėdainių r. sav.	**8 295**	**9 373**	**7 420**	**6 331**	**9 637**	***16,2***
Raseinių r. sav.	4 623	4 784	5 126	4 899	4 853	*5,0*
Klaipėdos r. sav.	5 612	6 464	5 806	5 680	7 501	*33,7*
Panevėžio r. sav.	22 167	27 151	24 211	14 660	13 197	*-40,5*
Telšių r. sav.	4 746	4 736	4 352	5 036	5 550	*16,9*
Utenos r. sav.	1 742	1 909	2 106	3 592	3 477	*99,6*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kėdainių rajono savivaldybėje, vadovaujantis Ekologinių ūkių žemėlapiu[60], 2019 m. pradžioje buvo 29 *ekologiniai ūkiai*[61].

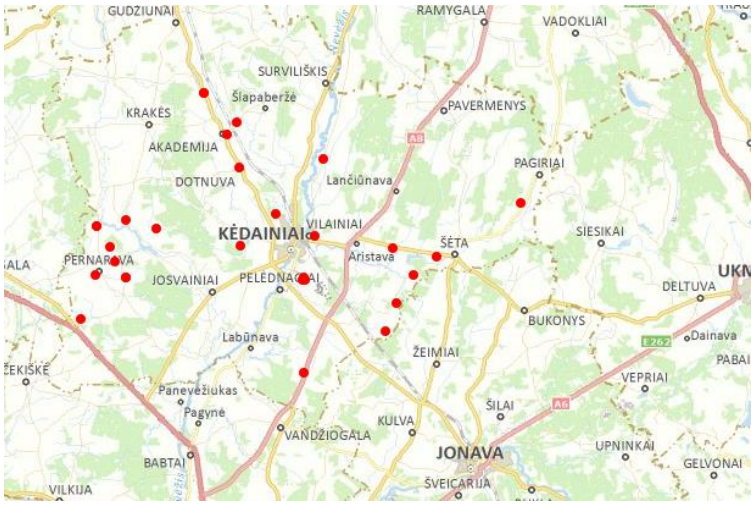

4.3.2.10. pav. ***Kėdainių rajono ekologinių ūkių žemėlapis***
Šaltinis: http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas

Vertinant analizuojamas savivaldybes, rodiklis yra toks pat kaip Jonavos rajone bei mažiausias. Didžiausiu ekologinių ūkių skaičiumi išsiskiria Telšių rajono savivaldybė (120

[60] http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas
[61] Vadovaujantis www.visalietuva.lt, *ekologinis ūkininkavimas* – tai žemdirbystės sritis, teikianti vartotojui ypač šviežią, labai skanų bei natūralų maistą, kuris yra pagamintas nepažeidžiant natūralaus gamtos raidos ciklo. Ekologinis ūkis išaugina ekologiškus produktus – aukštos kokybės maistą, pagamintą darant mažiausią poveikį aplinkai.

ekologinių ūkių), Raseinių rajono savivaldybė (84 ekologiniai ūkiai). Kėdainių rajono teritorijoje veikia penkios ekologinių maisto produktų perdirbimo įmonės – UAB „Dotnuva Baltic“, UAB „Agrokontraktas“, UAB „Rivona“, AB „Nordic Sugar Kėdainiai“, UAB „Daumantai LT“. Pažymėtina, kad ekologinių ūkių žemėlapyje atvaizduoti tik Lietuvos ekologiniai ūkiai, kurie turi išduotą VšĮ „Ekoagros“ sertifikatą.

Atsižvelgiant į Lietuvos statistikos departamento duomenis, medynų produktyvumas 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 179 kub. m iš 1 ha. Šis rodiklis buvo mažesnis nei šalyje (240 kub. m iš 1 ha) ir Kauno apskrityje (234 kub. m iš 1 ha) bei mažiausias iš visų analizuojamų savivaldybių. Medynų produktyvumu Kauno apskrityje pasižymi Raseinių rajono savivaldybė (227 kub. m iš 1 ha), tarp visų lyginamų savivaldybių – Klaipėdos rajono savivaldybė (242 kub. m iš 1 ha). Medynų produktyvumas 2013–2017 m. laikotarpiu augo visose lyginamose teritorijose, išskyrus Kėdainių rajoną, kur medynų produktyvumas mažėjo 5,3 proc. Medynų produktyvumas šalyje augo 6,1 proc., Kauno apskrityje – 2,2 proc., o didžiausias augimas užfiksuotas Raseinių rajono savivaldybėje (siekė 15,0 proc.).

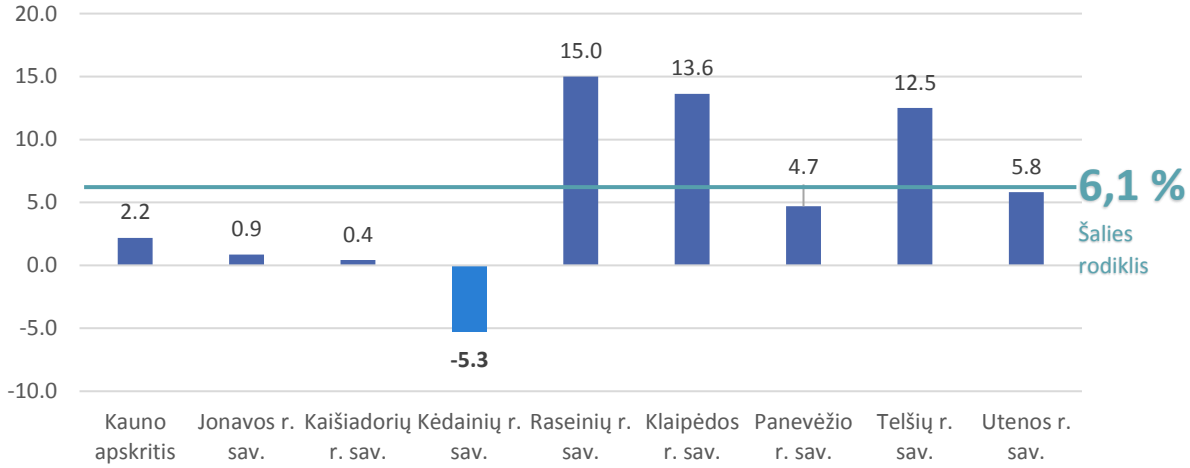

4.3.2.11. pav. ***Medynų produktyvumo dinamika 2013-2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2019 m. pradžioje Kėdainių rajone nusausintos žemės plotai sudarė 100 773 ha arba daugiau kaip pusę visos teritorijos ploto (60,1 proc.).

Kėdainių rajone yra įsikūrusios svarbios žemės ūkio sektoriui, jo vystymui bei plėtrai įstaigos:

- Augalų genų bankas, kurio paskirtis – įgyvendinti gamtos išteklių naudojimo politiką, koordinuoti augalų nacionalinių genetinių išteklių išsaugojimo ir tyrimo darbus ir saugoti augalų genetinę medžiagą;
- Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba.

Kėdainių rajono žemės ūkio situacijos apibendrinimas

Miškų plotas – 25,6 proc., vandens telkinių plotas – 2,2 proc.

Mažesnė nei šalyje ir Kauno apskrityje miškų ir vandens telkinių ploto dalis:
- Kėdainių rajone yra 25,6 proc. miškų ir 2,2 proc. vandens telkinių;
- Kauno apskrityje yra 29,9 proc. miškų ir 3,2 proc. vandens telkinių;
- šalyje yra 33,1 proc. miškų ir 4,1 proc. vandens telkinių.

65,3 proc. žemės ūkio naudmenų, žemės našumo balas – 49,2

Kėdainių rajonas yra vienas palankiausių šalyje plėtoti žemės ūkį, nes:
- reljefas yra lygus,
- žemės ūkio naudmenos sudaro 65,3 proc. ploto (šalyje – 52,2 proc., Kauno apskrityje – 56,5 proc.);
- žemės našumo balas (49,2) – vienas didžiausių šalyje (šalies – 39,8, Kauno apskrities – 41,7).

Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis – 78:22

Labiau plėtojama augalininkystės produkcija:
- 2017 m. Kėdainių rajono augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis buvo 78:22,
- Kauno apskrities – 63:37,
- šalies – 62:38.

3,92 t/ha grūdinių kultūrų derlingumas

Žemės ūkio augalų derlingumas yra aukštas:
- grūdinių kultūrų derlingumas Kėdainių rajone (3,92 7/ha) viršijo Kauno apskrities rodiklį (3,42 t/ha) ir šalies rodiklį (3,03 t/ha).

71,9 proc. ūkių – iki 10 ha, vidutinis ūkio dydis – 22,94 ha

Vyrauja maži ūkiai:
- 71,9 proc. ūkininkų ūkių – iki 10 ha,
- vidutinis ūkio dydis (22,94 ha) didesnis nei šalyje (13,67 ha) ir Kauno apskrityje (9,57 ha).

4.3.3. Statyba ir gyvenamasis fondas

Statyba – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti), rekonstruoti, suremontuoti statinį; ši sąvoka taip pat apima nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbus (pagal tų darbų apibrėžimą, pateiktą Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme)[62]. Statyba yra svarbus sektorius savivaldybės ūkio struktūroje. Statybų sektoriaus plėtra tiesiogiai priklauso nuo pritrauktų materialinių investicijų kiekio, gyventojų perkamosios galios, naujų smulkiųjų ir vidutinių įmonių steigimo ir pan.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje veikė 81 statybos įmonė ir tai buvo daugiausia statybos įmonių turinti savivaldybė tarp nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių. Per penkerius metus šių įmonių skaičius Kėdainių rajone išaugo beveik penktadaliu – 19,1 proc. ir pagal šį rodiklį atsiliko nuo Kauno apskrities (29,2 proc.) bei šalies (20,5 proc.) rodiklio. Tarp lyginamų savivaldybių didžiausias augimas užfiksuotas Panevėžio rajone (59,3 proc.), Raseinių rajone (54,8 proc.) ir Klaipėdos rajone (54,3 proc.), mažiausias – Utenos rajone (2,9 proc.).

4.3.3.1. lentelė. ***Veikusių statybos įmonių skaičius 2015–2019 m. pradžioje, vnt.***

Metai/ Administracinė teritorija	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	Pokytis proc., 2019 m. lyginant su 2015 m.
Lietuvos Respublika	6 987	7 315	7 749	8 029	8 420	20,5
Kauno apskritis	1 375	1 453	1 563	1 662	1 777	29,2
Jonavos r. sav.	54	53	55	57	59	9,3
Kaišiadorių r. sav.	38	37	40	40	48	26,3
Kėdainių r. sav.	**68**	**73**	**74**	**70**	**81**	**19,1**
Raseinių r. sav.	31	35	40	48	48	54,8
Klaipėdos r. sav.	164	194	204	220	253	54,3
Panevėžio r. sav.	54	53	62	73	86	59,3
Telšių r. sav.	117	122	142	150	173	47,9
Utenos r. sav.	68	68	69	69	70	2,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Statybos darbų apimtys[63] Kėdainių rajono savivaldybėje 2013−2017 m. kito nepastoviai: 2013−2014 m. laikotarpiu ir 2015−2017 m. laikotarpiu didėjo, 2014−2015 m. mažėjo. 2014–2015 m. sumažėjusios statybos darbų apimtys tiek Kėdainių rajone, tiek Kauno apskrityje ir šalyje susijusios su 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimu. Kadangi 2014 m. didžioji dalis 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimas baigėsi, o naujo periodo (2014–2020 m.) įgyvendinimas dar nebuvo prasidėjęs, visoje Lietuvoje (taip pat ir Kėdainių rajone) 2015 m., lyginat su 2016 m., buvo fiksuojamas statybos darbų apimčių sumažėjimas. Todėl tikslingiau lyginti statybos darbų apimtis 2014–2017 m. laikotarpiu.

2017 m., palyginus su 2014 m., statybos darbų apimtys augo beveik visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Kaišiadorių rajono savivaldybę. Kėdainių rajono savivaldybėje minėtu laikotarpiu statybos darbų apimtys išaugo 13,9 proc. ir pagal šį rodiklį viršijo šalies rodiklį (1,6 proc.) bei Kauno apskrities statybos darbų apimčių augimo rodiklį (8,7 proc.). Tarp lyginamų savivaldybių statybos darbų apimtys sparčiausiai augo Raseinių rajone (82,5 proc.), labiausiai mažėjo – Kaišiadorių rajone (-36,1 proc.)

[62] Pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymą

[63] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybos darbų apimtys* arba *atlikti statybos darbai* – tai visų užsakovui (parduoti) arba savo reikmėms skirtų darbų, atliktų statant naują statinį, rekonstruojant, remontuojant (restauruojant) ar griaunant esamą statinį, vertė (be PVM). Atliktų statybos darbų vertė nurodoma to meto kainomis (be PVM).

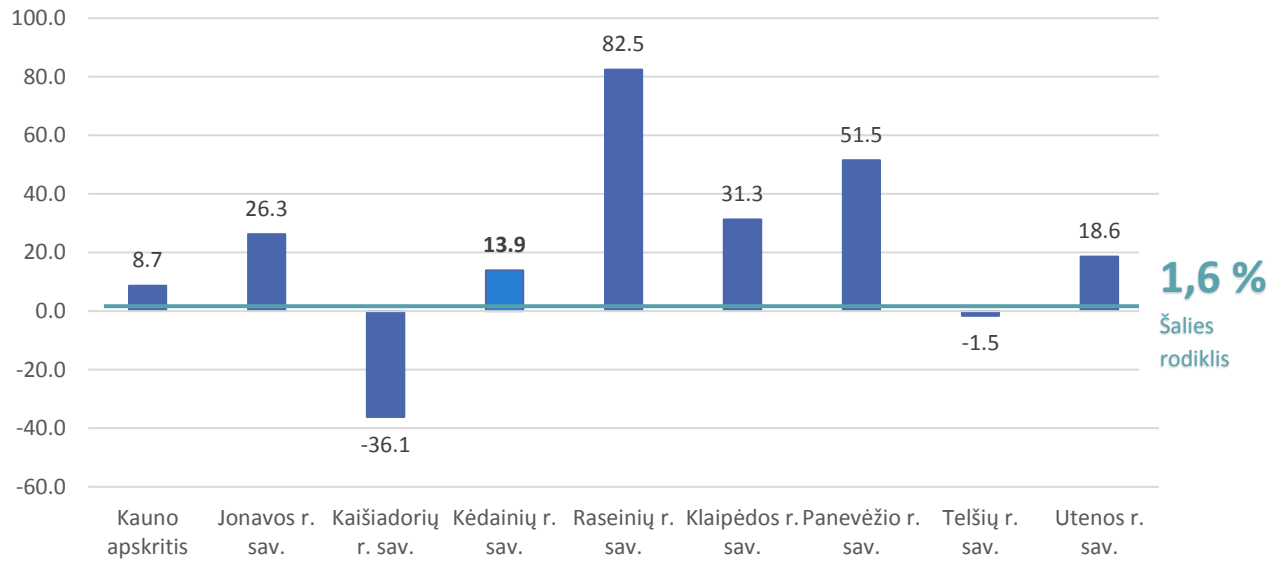

4.3.3.1. pav. ***Statybos darbų apimčių dinamika 2014–2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Atsižvelgiant į statinių klasifikatorių pagal tipą, visi pastatyti pastatai pagal pagrindinę paskirtį skirstomi į *gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus*[64]. Pastatams statyti visuomet reikia gauti *statybą leidžiantį dokumentą*[65].

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje išduoti 57 dokumentai, leidžiantys statyti naujus gyvenamuosius pastatus. 2013–2017 m. išduotų leidimų gyvenamųjų pastatų statybai skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo beveik perpus (-48,1 proc.) ir atsiliko nuo šalies (-2,4 proc.) bei Kauno apskrities rodiklių (-19,2 proc.). Tarp visų lyginamų savivaldybių minėtu laikotarpiu išduotų statybos leidimų gyvenamųjų namų statybai skaičius augo Klaipėdos rajone (13,2 proc.) ir Telšių rajone (11,1 proc.), mažėjo – Utenos rajone (-65,5 proc.).

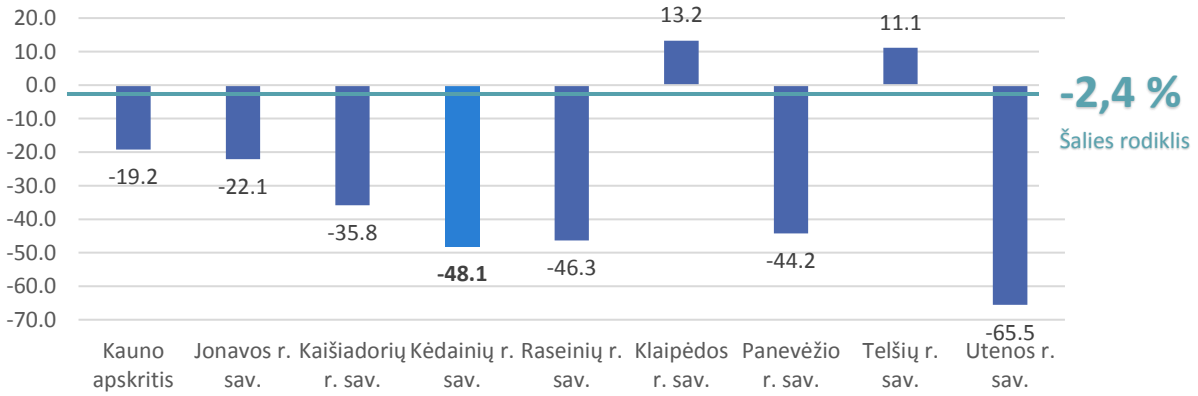

4.3.3.2. pav. ***Išduotų statybos leidimų gyvenamųjų pastatų statybai skaičiaus dinamika, 2013-2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[64] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyvenamosios paskirties pastatu* laikomas pastatas, skirtas gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabutis, šeimos namai, vaikų namai, globos namai, nakvynės namai ir pan.). *Negyvenamasis pastatas* – tai pastatas, kurio paskirtis nėra gyvenamoji.

[65] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybą leidžiantis dokumentas* – tai leidimas statyti naują (naujus) statinį (statinius), statinio projektas, kuriam raštu pritarė įgaliotas (įgalioti) savivaldybės valstybės tarnautojas (tarnautojai), rašytinis (rašytiniai) žemės sklypo ar gretimų žemės sklypų savininko (savininkų) ar valdytojo (valdytojų) sutikimas (sutikimai) dėl statybos.

2013–2017 m. laikotarpiu šalyje pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius kasmet didėjo ir per penkerius metus išaugo 85,0 proc. Kauno apskrityje baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius tuo pačiu laikotarpiu tolygiai didėjo (177,9 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius išaugo 64,0 proc. (2013 m. buvo baigti statyti 25 gyvenamieji pastatai, 2017 m. – 31). 2017 m. tarp nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių daugiausiai gyvenamųjų namų pastatyta Jonavos rajone – 77, o minėtų pastatų statybos skaičiaus augimas 2013−2017 m. laikotarpiu išaugo 4,5 karto (352,9 proc.). Patraukliausiu gyventi rajonu tarp nagrinėjamų savivaldybių laikytinas Klaipėdos rajonas, kur 2017 m. buvo pastatyti 792 gyvenamieji pastatai, o jų statyba 2013−2017 m. išaugo 2,6 karto.

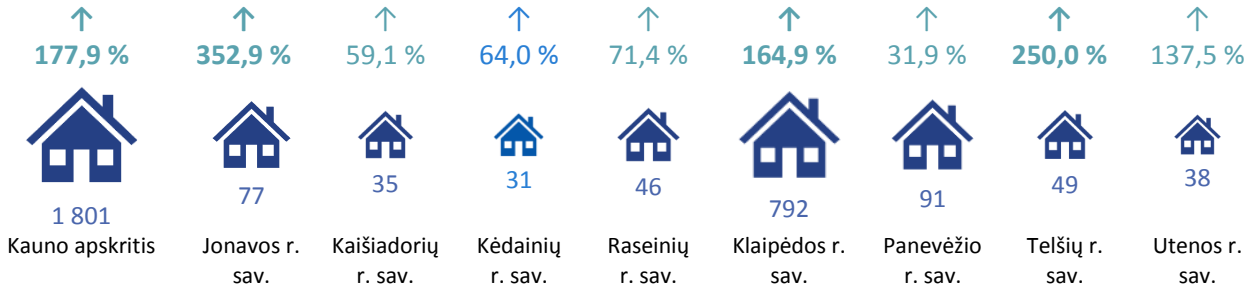

4.3.3.3. pav. ***Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2017 m. (vnt.) ir baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičiaus dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kėdainių rajono savivaldybėje negyvenamųjų pastatų statybai 2017 m. išduoti 33 leidimai (daugiausiai tarp lyginamų Kauno apskrities savivaldybių). Palyginus su 2013 m., išduotų leidimų skaičius sumažėjo 64,1 proc. Tai susiję su 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimo pabaiga. Pažymėtina, kad dėl tos pačios priežasties šalyje išduotų leidimų negyvenamųjų namų statybai skaičius sumažėjo 57,0 proc., o Kauno apskrityje – 36,5 proc. Rodiklis mažėjo ir visose analizuojamose savivaldybėse.

Negyvenamųjų pastatų statybos mastai 2013–2017 m. sumažėjo šalyje (15,1 proc.) bei didžiojoje dalyje lyginamų savivaldybių. Kitokia tendencija pastebima Kauno apskrityje, kur tuo pačiu laikotarpiu negyvenamųjų pastatų statyba išaugo 2,7 karto. Dar didesni negyvenamųjų pastatų statybos augimo mastai 2017 m., palyginus su 2013 m., buvo užfiksuoti Kėdainių rajono savivaldybėje – 5,8 karto, arba 480,0 proc. Pažymėtina, kad Kėdainių rajone minėtų pastatų statybos rinka augo sparčiausiai tarp lyginamų savivaldybių (2017 m. buvo pastatyti 29 pastatai, kai kitose savivaldybėse ne daugiau kaip 13 pastatų).

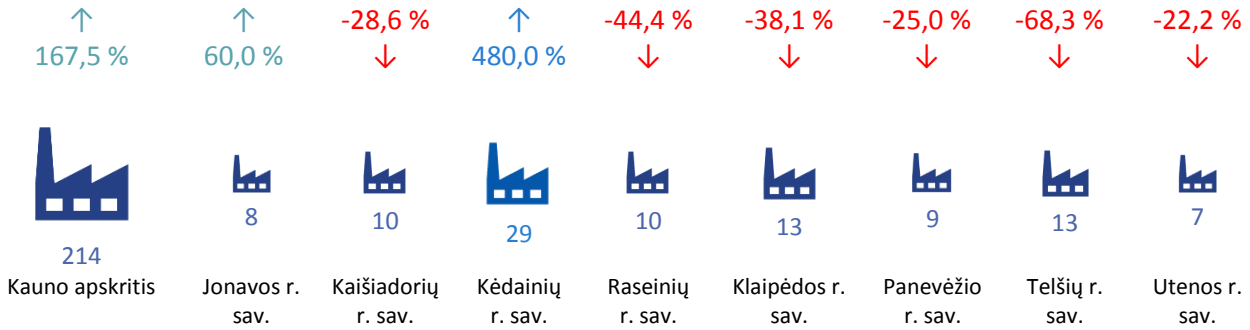

4.3.3.4. pav. ***Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius 2017 m. (vnt.) ir baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičiaus dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. bendras Kėdainių rajono savivaldybės *gyvenamasis būstų fondas*[66] sudarė 1 723,4 tūkst. kv. m. ir tai buvo didžiausias rodiklis tarp nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių bei vienas didžiausių tarp visų nagrinėjamų savivaldybių (didesnis gyvenamasis fondas tais pačiais metais buvo Klaipėdos rajono savivaldybėje – 2 092 tūkst. kv. m.). 2017 m. 44,2 proc. Kėdainių rajono savivaldybės gyvenamojo būstų fondo buvo miesto vietovėse, o 55,8 proc. – kaimo vietovėse, todėl galima teigti, kad Kėdainių rajono savivaldybė yra orientuota ir į miesto išvystymą. 2013–2017 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybės gyvenamasis būstų fondas augo lėčiausiai (2,9 proc.) iš visų lyginamų savivaldybių ir nesiekė šalies (6,7 proc.) bei Kauno apskrities (6,6 proc.) rodiklių.

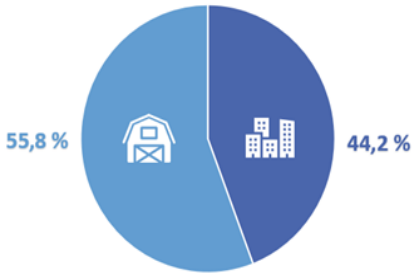

4.3.3.5. pav. *Gyvenamasis būstų fondas pagal vietovę Kėdainių rajone, 2017 m.*
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. *naudingasis plotas*[67], tenkantis vienam gyventojui, Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 37,0 kv. m, t. y. 2,3 kv. m viršijo šalies (34,7 kv. m) bei 1,0 kv. m – Kauno apskrities (35,0 kv. m) vidurkį. Didžiausias naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui, 2017 m. buvo Panevėžio rajono savivaldybėje ir siekė 42,9 kv. m.

Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui, 2013−2017 m. laikotarpiu augo šalyje (11,6 proc.), Kauno apskrityje (11,1 proc.) ir visose lyginamose savivaldybėse. Didžiausia augimo tendencija užfiksuota Klaipėdos rajono savivaldybėje (21,9 proc.), mažiausia – Jonavos rajono savivaldybėje (10,6 proc.). Analizuojamas rodiklis Kėdainių rajono savivaldybėje 2013−2017 m. augo sparčiau nei šalyje ir Kauno apskrityje.

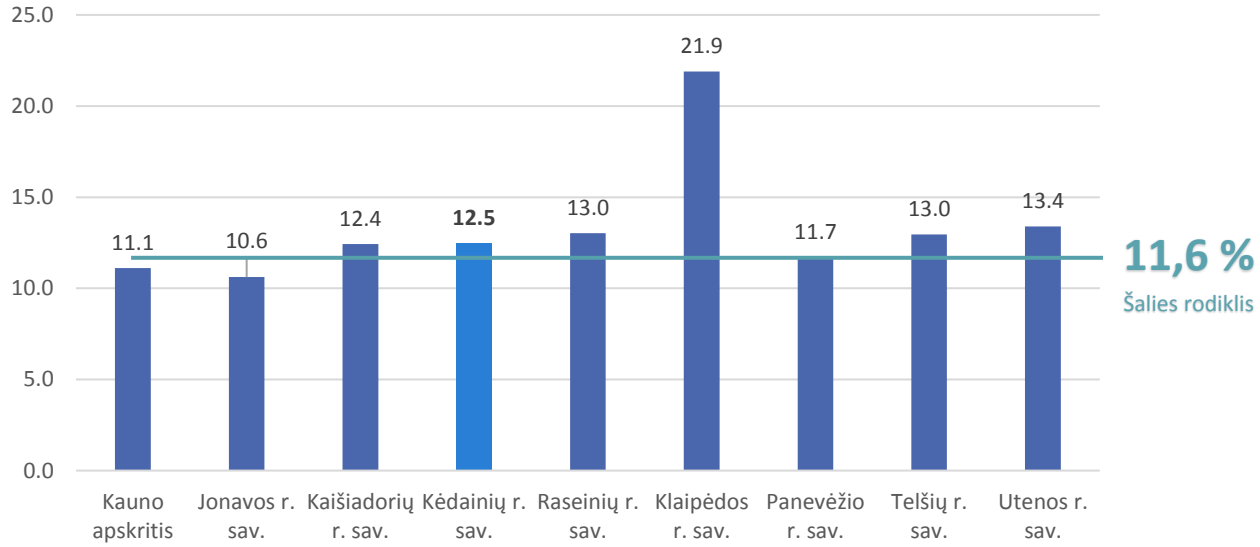

4.3.3.6. pav. *Naudingo ploto, tenkančio vienam gyventojui, dinamika 2013–2017 m., proc.*
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaita, 2017 m. socialiniuose būstuose buvo apgyvendintos 48 šeimos (iš jų: 8 jaunos šeimos;

[66] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, *gyvenamasis butų fondas* – tai gyvenamosios patalpos namuose ir negyvenamuosiuose pastatuose (įskaitant sodų namus, t. y., pastatus, esančius sodininkų bendrijose, mėgėjiškų sodų žemės sklypuose). Gyvenamajam butų fondui nepriskiriami bendrabučiai, viešbučiai, medžiotojų nameliai, poilsio namai, sanatorijos ir kiti pastatai, skirti laikinai gyventi.

[67] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, *naudingasis plotas* – gyvenamųjų kambarių ir kitų buto patalpų (virtuvių, sanitarinių mazgų, koridorių, įstatytų spintų, lodžijų ir kitų šildomų pagalbinių patalpų) bendrasis grindų plotas. Į naudingąjį buto plotą neįeina balkonų, terasų, rūsių, nešildomų lodžijų grindų plotas.

10 šeimų, auginančių tris ir daugiau vaikų; 11 neįgaliųjų asmenų (šeimų); 6 našlaičiai ir likę be tėvų globos asmenys, 13 kitų). Laukiančiųjų eilėje skaičių tuo pačiu metu sudarė 92 šeimos (iš jų: 19 jaunų šeimų; 6 šeimos, auginančios tris ir daugiau vaikų; 18 neįgaliųjų asmenų (šeimų); 29 našlaičiai ir likę be tėvų globos asmenys, 20 kitų). 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės būsto fondą sudarė 291 butas, iš jų 205 butai (70,4 proc.) – Kėdainių mieste ir 86 butai (29,6 proc.) – kaimo vietovėse.

Kėdainių rajono statybos ir gyvenamojo fondo situacijos apibendrinimas

19,1 proc. statybos darbų apimčių augimas

- 2015–2019 m. Kėdainių rajone statybos darbų apimtys (19,1 proc.) augo sparčiau nei šalyje (1,6 proc.) ir Kauno apskrityje (8,7 proc.).
- 2015 m. statybos darbų apimtys sumažėjo dėl 2007–2013 m. laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimo pabaigos.

29 negyvenamieji pastatai

- Kėdainių rajone 2017 m. pastatyti 29 negyvenamieji pastatai, o jų statybos augimas 2013−2017 m. laikotarpiu buvo didžiausias tarp lyginamų savivaldybių (5,8 karto).
- Pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius buvo didžiausias tarp lyginamų savivaldybių.

31 gyvenamasis pastatas

- Kėdainių rajone 2017 m. pastatytas 31 gyvenamasis pastatas, o šių pastatų statyba 2013−2017 m. laikotarpiu išaugo 64,0 proc.

37,0 kv. m naudingasis plotas vienam gyventojui

2017 m. Kėdainių rajone naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui (37,0 kv. m), viršijo šalies (34,7 kv. m) ir Kauno apskrities (35,0 kv. m) vidurkius.

4.3.4. Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas

Turizmas – 1) sporto, laisvalaikio ar aktyvaus poilsio viena veiklų – kelionė, išvyka, žygis pavieniui arba grupėmis sveikatai stiprinti, fizinėms ir asmenybės ypatybėms ugdyti, pramogai ar šviečiamuoju tikslu; 2) kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, kultūros paslaugų turistams teikimo verslas; 3) veikla, susijusi su kelionėmis ir jų tikslų įgyvendinimu.[68]

Rekreacinius išteklius Kėdainių rajone sudaro tvenkiniai, upės, ežerai, miškai.

4.3.4.1. lentelė. ***Kėdainių rajono rekreaciniai ištekliai***

Rodiklis	Skaičius
Tvenkinių skaičius, vnt.	18
Upių skaičius, vnt.	64
Ežerų skaičius, vnt.	10
Miškų skaičius, vnt.	4

Šaltinis: www.kedainiumonitoringas.lt

Turistiniai objektai ir lankytinos vietos[69] prisideda prie vietovės žinomumo didinimo, įvaizdžio vietos ir tarptautiniu mastu gerinimo. Kėdainių rajono lankytinų vietų sąrašas yra patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės 2018 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. TS-25 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės lankytinų vietų sąrašo patvirtinimo“.

4.3.4.2. lentelė. ***Lankytinos vietos Kėdainių rajono savivaldybėje***

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
Architektūriniai kultūros paveldo objektai (64)	Dvarai, svirnai, sodybos, jų fragmentai: - Dotnuvos dvaro sodyba (Akademija); - Šlapaberžės dvaro sodyba (Šlapaberžės k.); - Zacišės buv. dvaro sodybos fragmentai (Naujaberžės k.); - Paberžės dvaras, 1863 m. sukilimo muziejus (Paberžės k.); - Terespolio dvaro sodyba (Terespolio k.); - Buvusio dvaro (XVIII a.) svirnas (Jasnagurkos k.); - Kėdainių miestiečio sodyba (XIX–XX a. I p.) (Kėdainiai); - Pašušvio dvaro sodyba (Pašušvio k.); - Tautodailininko Vytauto Ulevičiaus sodyba (Krakių mstl.); - Aukupėnų buv. dvaro sodyba (Aukupėnų k.); - Labūnavos dvaro bokštai ir kryžius, atminimo lenta bokšte žuvusiems Lietuvos partizanams (Labūnavos k.); - Kalnaberžės dvaro sodyba (Kalnaberžės k.); - Sirutiškio dvaro sodyba (Sirutiškio k.); - Pašumerio dvaro sodybos fragmentai (Pašumerio k.); - Vaiškonių dvaro sodybos fragmentai (Vaiškonių k.); - Pavermenio dvaro sodyba (Pavermenio k.); - Apytalaukio dvaro sodyba (Apytalaukio k.); - Buv. dvaro sodybos fragmentai (Zavišinės k.); - Lančiūnavos dvaro sodyba (Lančiūnavos k.); - Stasinės dvaro sodyba (Stasinės k.). Bažnyčios, vienuolynai, koplyčios, cerkvės, sinagogos: - Dotnuvos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios ir Bernardinų vienuolyno ansamblis (Dotnuva); - Šlapaberžės Jėzaus Nukryžiuotojo bažnyčia (Šlapaberžės k.);

[68] Apibrėžimas pateiktas Turizmo terminų žodyne http://www.tourism.lt/uploads/documents/Naudinga_informacija/turizmo_terminu_zodynas/Turizmo_zod.pdf (išleistas Valstybinio turizmo departamento prie LR ūkio ministerijos užsakymu).

[69] Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *objektai ar vietovės*, dominantys turistus ar skirti jų reikmėms, apibrėžiami kaip turizmo ištekliai (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
	- Gudžiūnų Švč. Jėzaus širdies bažnyčia (Gudžiūnų mstl.); - Paberžės Švč. Mergelės Marijos apsilankymo bažnyčia ir klebonija (Paberžės k.); - Josvainių Visų Šventųjų bažnyčia (Josvainių mstl.); - Evangelikų liuteronų bažnyčios kompleksas (Kėdainiai); - Evangelikų reformatų bažnyčios kompleksas (Kėdainiai); - Kristaus Atsimainymo cerkvė (Kėdainiai); - Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus Evangelikų reformatų bažnyčioje (Kėdainiai); - Sinagoga (Kėdainiai); - Šv. Juozapo bažnyčia (Kėdainiai); - Šv. Jurgio bažnyčia (Kėdainiai); - Krakių Šv. Kotrynos vienuolynas (Krakių mstl.); - Krakių Šv. Mato bažnyčia (Krakių mstl.); - Pajieslio Švč. Mergelės Marijos liūdinčiųjų guodėjos bažnyčia (Pajieslio k.); - Aukupėnų kapinių laidojimo koplyčia (Aukupėnų k.); - Gelnų koplytėlė (Gelnų k.); - Zabielų memorialinė koplyčia (Vainikų g. 8, Labūnavos k.); - Pernaravos Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia (Pernaravos k.); - Koplytėlė (Surviliškio mstl.); - Surviliškio Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia (Surviliškio mstl); - Pagirių kapinių koplyčia (Pagirių mstl.); - Šėtos sinagoga (Šėtos mstl.); - Šėtos Švč. Trejybės bažnyčia (Šėtos mstl.); - Veličkų šeimos koplyčia-mauzoliejus (Šėtos mstl.); - Apytalaukio Šv. Apaštalų Petro ir Povilo bažnyčia (Apytalaukio k.); - Lančiūnavos Šv. Kazimiero bažnyčia (Lančiūnavos k.); - Šventybrasčio Kristaus Atsimainymo bažnyčia (Šventybrasčio k.). <u>Aikštės, gatvės, pan.:</u> - Buvusi Kėdainių uosto vieta (Nevėžio upės pakrantėje, Kėdainiai); - Didžioji gatvė (Kėdainiai); - Didžiosios Rinkos aikštė (Kėdainiai); - Janušavos aikštė (Kėdainiai); - Josvainių gatvė (Kėdainiai); - Knypavos Rinkos aikštė (Kėdainiai); - Kranto 2-oji gatvė (Kėdainiai); - Radvilų gatvė ir pastatai joje (Kėdainiai); - Senoji gatvė ir pastatai joje (Kėdainiai); - Senosios Rinkos aikštė ir sinagogų kompleksas (Kėdainiai); - Truskavos Šv. Dvasios bažnyčia (Truskavos mstl.). <u>Malūnai</u>: - Dotnuvos vandens malūnas (Dotnuva). <u>Kiti reikšmingi architektūros objektai</u>: - Kėdainių šviesioji gimnazija su istoriniais rūsiais (XVII a.) (Kėdainiai); - Krematoriumas (Kėdainiai); - Minaretas (XIX a.) (Kėdainiai); - Rotušė (Didžiosios Rinkos a. 6) ir Saulės laikrodis kiemelyje (Kėdainiai);
Istoriniai objektai (87)	<u>Istorinės vietos</u>: - 1863−1864 m. sukilimo mūšio ties Mantviliškiu vieta (Mantviliškio k.); - Lietuvos partizanų Prisikėlimo apygardos vado Juozo Paliūno-Ryto žūties vieta (Padotnuvio k.); - Senkapis (Vainotiškių k.); - Lietuvos partizanų kautynių, žūties vieta ir kapas (Ruseinių k.); - Žydų masinių žudynių vieta ir memorialas „Atminties siena“ (Kėdainiai);

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
	- Lietuvos partizanų vadavietė (Milžemių k., Dovydų miškas); - Lietuvos partizanų kovos ir žūties vieta (Peiksvos k.); - Nobelio literatūros premijos laureato, Kėdainių krašto garbės piliečio Česlovo Milošo gimtinė (Šetenių k.); - Pirmojo žuvusio Lietuvos savanorio Povilo Lukšio žūties vieta ir paminklas (Taučiūnų k.). <u>Paminklai, monumentai, skulptūros, koplytstulpiai</u>: - Akademijos parko įkūrėjo Henriko Kreico kapavietė ir paminklas (Akademija); - Paminklas agronomui selekcininkui Stasiui Nacevičiui (Akademija); - Paminklas 1923 m. Klaipėdos sukilimo dalyviams (Akademija); - Paminklas Žemės ūkio akademijos dėstytojams – tremtiniams ir kaliniams (Akademija); - Monumentalus kryžius su horeljefais (N. Lažų k.); - Nepriklausomybės kryžius (Akademija); - Paminklas partizanams (Dotnuva); - Vinco Svirskio kryžius (N. Bakainių k.); - Biustas Vytautui Didžiajam (Alksnėnų k.); - Kunigo Mykolo Algirdo Dobrovolskio – Tėvo Stanislovo kapas ir paminklas (Paberžės k.).; - Paminklas, skirtas 1863 m. sukilimo 150-mečiui paminėti (Paberžės k.); - Paminklinis akmuo rezistentams (Gudžiūnų mstl.); - Stogastulpis Paberžei ir Tėvui Stanislovui (Paberžės k.); - Jaunalietuvių paminklas (Ruseinių k.); - Koplytstulpis tremtiniams (Josvainių mstl. naujosiose kapinėse); - Paminklinis akmuo partizanams (Josvainių mstl.); - Koplytstulpis, pastatytas miesto ribai pažymėti (XIX a.) (Kėdainiai); - Lietuvos geografinis vidurys ir paminklas (Ruoščių k.); - Paminklas 1940–1990 m. kankiniams (Šv. Jurgio bažnyčia, Kėdainiai); - Paminklas kunigaikščiui Jonušui Radvilai „Skrynia“ (Kėdainiai); - Paminklas Lietuvos laisvės kovotojams (Kėdainiai); - Paminklinė lenta Lietuvos partizanų vadui generolui Jonui Žemaičiui-Vytautui (Kėdainiai); - Paminklinis akmuo Kėdainių burmistrui Pranui Povyliui (Kėdainiai); - Paminklinis akmuo rezistentams (Kėdainiai); - Paminklinis akmuo senosios evangelikų reformatų bažnyčios (1629 m.) vietoje (Kėdainiai); - Paminklinis akmuo žuvusiems už Tėvynę (Kėdainiai); - Stogastulpis Vytautui Didžiajam (Kėdainiai); - Kryžius partizanų žuvimo vietoje (Guptilčių k.); - Kryžius visiems Krakių žmonėms (Krakių mstl.); - Paminklas Lietuvos partizanams, žuvusiems 1940–1960 m. (Pušynės miške); - Paminklas Lietuvos vardo paminėjimo 1000-mečiui (Krakių mstl.); - Paminklas pirmajai Krakių mokyklai (1579 m.) (Krakių mstl.); - Paminklas sovietinių represijų aukoms (Krakių mstl. senosios kapinės); - Paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę (Krakių mstl.); - Koplytstulpis lietuvių raštijos pradininko Mikalojaus Daukšos „Postilės“ 400 metų jubiliejui (Krakių mstl.); - Paminklas 1944–1955 m. žuvusių Slikių ir Akmenių kaimų Vyčio apygardos partizanų atminimui (Slikių k.); - Paminklas Lietuvos partizanams (Pernaravos k. naujosiose kapinėse); - Akmeninė skulptūra dievdirbiui Vincui Svirskiui atminti (Surviliškio mstl.); - Dievdirbio Vinco Svirskio kryžiai (Surviliškio mstl.); - Kryžius Lietuvos Nepriklausomybei (Kalnaberžės k.); - Monumentalus kryžius su Nukryžiuotojo skulptūra (Pakruostės k.); - Paminklas Lietuvos partizanams (Surviliškio mstl. naujosiose kapinėse);

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
	- Koplytstulpiai (XIX a.) (Pašėtės ir Gumbių k.); - Koplytstulpis prelato Adomo Jakšto atminimui (Kuronių k.); - Kryžius ant simbolinio tremtinio kapo (Šėtos mstl. kapinėse); - Paminklas Lietuvos partizanams (Šėtos mstl. kapinėse); - Paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę (Pagirių mstl.); - Paminklinis akmuo Pagirių miesteliui ir jo apylinkių gyventojams (Pagirių mstl.); - Pavasarininkų organizacijos kryžius (Šėtos mstl.); - Kryžius sovietų okupacijos metu žuvusiųjų, mirusiųjų ir ištremtųjų atminimui (Apytalaukio k.); - Paminklas Lietuvos Nepriklausomybei (Šventybrasčio k.); - Stogastulpis tarpukario nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministrui Juozui Urbšiui atminti (Gineitų k.). <u>Kapinės, kapai:</u> - Gėlainių kapinės (agronomo selekcininko prof. Dionizo Rudzinsko kapas; tremtinio, politinio kalinio, Nepriklausomybės kovų partizanų organizatoriaus, Žemės ūkio akademijos rektoriaus, agronomo prof. Juozo Tonkūno kapas) (Gėlainių k.); - Senkapis (Vainotiškių k.); - Lietuvos karių kapai (Gudžiūnų mstl. kapinės); - Lietuvos literatūros istoriko, vieno iš žymiausių senosios lietuvių literatūros ir kultūros tyrinėtojų Jurgio Lebedžio kapas (Devynduonių k.); - Lietuvos partizanų kapas (Gudžiūnų mstl. kapinės); - Ruseinių kaimo senųjų kapinių, Sovietų Sąjungos teroro aukų ir Lietuvos partizanų rėmėjos Onos Lisiūtės kapų kompleksas (Ruseinių k.); - Skulptoriaus Kosto Rameikos kapas (Josvainių mstl. kapinėse); - Žydų senosios kapinės (Josvainių mstl.); - Dotnuvos g. kapinės (Kėdainiai); - Kauno g. kapinės (Kėdainiai); - Senosios žydų kapinės (Kėdainiai); - Knygnešių kapai (Krakių mstl. kapinės); - Prozininko, etnografo, liaudies švietėjo Mikalojaus Katkaus kapas (Ažytėnų k.); - Rezgių senųjų kapinių kompleksas, 1831 m. sukilėlių kapai (Rezgių k.); - Žydų senosios kapinės (Krakių mstl.); - Nociūnų k. kapinės (Nociūnų k.); - Tautinio atgimimo veikėjos Jadvygos Juškytės kapas (Pernaravos k. kapinėse); - Dievdirbio Vinco Svirskio kapas (Surviliškio mstl. kapinėse); - Lietuvos partizanų užkasimo vieta ir kapai (Šėtos mstl.); - Šėtos žydų senosios kapinės (Šėtos mstl.); - Anciškio k. kapinės (Anciškio k.); - Truskavos mstl. kapinės (Truskavos mstl.); - Šventybrasčio kapinės. <u>Memorialai</u>: - Memorialas Josvainių žemės partizanams (Josvainių mstl.); - Ansainių memorialas (Ansainių k.).; - Juciūnų kapinių statinių kompleksas (Juciūnų k.).
Muziejai (7)	<u>Muziejai, galerijos</u>: - Tėvo Stanislovo liturginio meno saugotuvės (Paberžės k.); - Janinos Monkutės-Marks muziejus-galerija (Kėdainiai); - Kėdainių krašto muziejaus Tradicinių amatų centras Arnetų name (Kėdainiai); - Kėdainių krašto muziejus, įsikūręs buvusiame senosios regulos Karmelitų vienuolyne (Kėdainiai); - Vytauto Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus (Kėdainiai); - Mikalojaus Katkaus sodyba-memorialinis muziejus (Ažytėnų k.).

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
	Namai: - Kėdainių krašto garbės pilietės, gydytojos Teklės Bružaitės namas su atminimo lenta.
Gamtinio turizmo objektai (23)	Parkai: - Akademijos parkas (Akademija); - Kėdainių miesto parkas su buv. Kėdainių dvaro sodybos elementais (Kėdainiai); - Skinderiškio dendrologinis parkas (netoli Pilsupių k.); - Vosbučių piliakalnis (Vosbučių k.); - „Neregėtos Lietuvos“ Tūkstantmečio ąžuolynas (Pašilių k.). Piliakalniai: - Pilionių piliakalnis (Pilionių k.); - Ambraziūnų piliakalnis (Ambraziūnų k.); - Pilsupių piliakalnis (Pilsupių k.); - Plinkaigalio piliakalnis (Plinkaigalio k.); - Stašaičių piliakalnis (Stašaičių k.); - Bakainių piliakalnis (Bakainių k.); - Kalnaberžės piliakalnis (Kalnaberžės k.).; - Lomeikiškių piliakalnis (Lomeikiškių k.); - Vaidatonių piliakalnis (Vaidatonių k.); - Sangailų piliakalnis (Sangailų k.); - Šukionių piliakalnis (Šukionių k.). Akmenys, rieduliai: - Siponių pėduotasis akmuo (Ožakmenis) (Siponių k.). Medžiai: - Nykio vinkšna (netoli Miegėnų k.); - Lietuvių raštijos pradininko Mikalojaus Daukšos ąžuolas (Kėdainiai); - Šaravų ąžuolas (Skaistgirių girininkijos Šaravų miške); - Šventybrasčio ąžuolai (Šventybrasčio k.). Atodangos, skardžiai: - Pilsupių atodanga (Pilsupių k.); - Vosbučių atodanga (Vosbučių k.).
Kiti (1)	- Meninė instaliacija Nobelio literatūros premijos laureatui, Kėdainių krašto garbės piliečiui Česlovui Milošui „Miloszofonas“ (Kėdainiai).

Šaltinis: Kėdainių rajono lankytinų vietų sąrašas (patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės 2018 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. TS-25)

Kėdainių rajono savivaldybėje dominuoja architektūriniai ir istoriniai objektai, mažiau lankytinų gamtos objektų. Pažymėtina, kad didelė dalis objektų turi sąsajų su partizanais, jų lyderiais, veikla. Tai atskleidžia, jog partizanai aktyviai veikė Kėdainių rajone.

Turizmo informacijos sklaidą Kėdainių rajone vykdo bei turizmo paslaugas koordinuoja *viešoji įstaiga Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras* (toliau – Kėdainių TVIC). Kėdainių TVIC yra Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacijos narys. Vadovaujantis Kėdainių TVIC duomenimis, 2017 m. Kėdainių TVIC apsilankė 7 061 *turistas*[70]. Iš jų 1 899 turistai, arba 26,9 proc., buvo užsieniečiai. Palyginus su 2013 m., Kėdainių TVIC bendras apsilankiusių turistų

[70] Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turistas* – fizinis asmuo, kuris pažintiniais, profesiniais, dalykiniais, etniniais, kultūriniais, rekreaciniais, sveikatinimo, sveikatingumo, religiniais ar specialiais tikslais keliauja po savo šalį ar į kitas šalis ir bent vienai nakvynei, tačiau ne ilgiau kaip vienerius metus apsistoja ne savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, jeigu ši veikla nėra mokymasis ar mokamas darbas lankomoje vietovėje. Lietuvos Respublikos gyventojai, keliaujantys po Lietuvą, vykdo vietinį turizmą, o turistų kelionės po užsienio valstybes priskiriamos išvykstamajam turizmui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

skaičius išaugo 38,5 proc. (2013 m. – 5 099 turistai). Vietinių turistų skaičius nagrinėjamu periodu išaugo beveik trečdaliu (30,1 proc.), užsienio – 67,9 proc. Didžioji 2017 m. Kėdainių TVIC apsilankiusių užsienio turistų dalis buvo turistai iš Lenkijos (48,5 proc.), Latvijos (11,7 proc.) ir Vokietijos (6,7 proc.). Taigi domėjimasis Kėdainių rajonu didėja tiek tarp šalies, tiek tarp užsienio turistų.

4.3.4.1. pav. ***Kėdainių TVIC lankytojų dinamika 2013-2017 m., proc.***
Šaltinis: Kėdainių TVIC

Turizmo paslaugos[71] yra svarbi turizmo plėtros prielaida. Turizmo paslaugos, apimančios įvairias veiklas, glaudžiai susijusios su įvairiais ekonomikos sektoriais. Dėl šios priežasties turizmo paslaugos gali garantuoti vietovės ekonominį augimą, stabilias pajamas.

Vadovaujantis Kėdainių TVIC informacija, Kėdainių rajono turizmo paslaugas sudaro pažintiniai maršrutai, rekreacinis poilsis (Babėnų miškas-parkas, Kėdainių miesto parkas, Krekenavos valstybinis-regioninis parkas, Skinderiškio dendrologinis parkas), aktyvus poilsis (jodinėjimas, pramoginis šaudymas, dažasvydis, medžioklė, žūklė ir kt.), edukacinės programos, kitos turizmo paslaugos ir pramogos (maudyklos, baseinas, degustacijos, kt.).

Pažintiniai maršrutai apima vandens, automobilių, dviračių, pėsčiųjų, neįgaliųjų (judančių vežimėliais) maršrutus.

4.3.4.3. lentelė. Pažintiniai maršrutai Kėdainių rajono savivaldybėje

	Žygius baidarėmis organizuoja Kėdainių rajone esančios kaimo turizmo sodybos, kurios turistams siūlo įvairius maršrutus atsižvelgiant į klientų pageidavimus.
	Kėdainių TVIC siūlo penkis maršrutus automobiliais: - „Paberžė – didžioji trauka“ (Kėdainiai–Minaretas–Mikalojaus Daukšos ąžuolas–Kalnaberžė–Surviliškis–Paberžė–Kėdainiai. 70 km); - „Lietuvos geografinis vidurys“ (Kėdainiai–Ruoščiai–Dotnuva–Akademija–Krakės–Skinderiškis–Pilsupio piliakalnis–Angiriai–Josvainiai–Kėdainiai. 71 km); - „Česlovo Milošo pėdsakais Kėdainių krašte“ (Kėdainiai–Apytalaukis–Gineitai–Šeteniai–Šventybrastis–Krekenava–Bakainiai– Surviliškis –Kalnaberžė–Sirutiškis–Kėdainiai. 58 km); - Maršrutas Vinco Svirskio keliu „Kryždirbystės dvasia Kėdainių krašte“, 66 km; - Maršrutas „Kėdainiai – Krekenava“, 38 km.
	Taip pat siūlomi septyni dviračių maršrutai: - „60 km abipus Nevėžio“ (Kėdainiai–Apytalaukis–Šeteniai–Šventybrastis–Krekenava–Bakainiai–Kalnaberžė–Sirutiškis–Kėdainiai), 60 km; - „Dvi dienos ant dviejų ratų po Lietuvos vidurį“ (Kėdainiai–Josvainiai–Angirių užtvanka–Skinderiškio dendrologinis parkas–Pajieslys–Vosbučiai–Pašušvys–Plinkaigalis–Ažytėnai–Krakės–Akademija– Dotnuva–Ruoščiai–Kėdainiai), 85 km; - 2 maršrutai po Kėdainių miestą (7 km ir 13,5 km); - 3 dviračių maršrutai Vinco Svirskio keliu „Kryždirbystės dvasia Kėdainių krašte“ (40 km, 53 km, 63 km).
	Kėdainių TVIC siūlo septynis maršrutus pėstiesiems: - Babėnų miško rekreacinis takas (3,7 km); - Kėdainių miesto parko pėsčiųjų ir dviratininkų trasa (6,5 km); - Pėsčiųjų ir dviračių takas palei Nevėžį (0,4 km); - Pėsčiųjų takas Skinderiškio dendrologiniame parke (5,5 km); - „Muziejų kelias“ (1,7 km); - „Sakralinis paveldas – daugiakultūrės istorijos liudininkas“ (2 km); - „Pėsčiomis po Kėdainių senamiestį“ (2,5 km).

[71] Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo paslauga* – savarankiška, už užmokestį turistams teikiama kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, turistų informavimo, pramogų ar kita paslauga (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

	Siūlomas vienas 2,5 km ilgio maršrutams turistams, turintiems judėjimo negalią ir judantiems vėžimėlių pagalba „Po senamiestį judantiems vežimėlyje“.

Šaltinis: Kėdainių TVIC

Kėdainių rajone siūlomos įvairios *edukacinės programos*:

- edukacinė-degustacinė ekskursija ledų fabrike „Vikeda“;
- „Mes iškepsim pagranduką...“ (Kavinė „Raganė“)
- Janinos Monkutės-Marks muziejuje-galerijoje vedamos edukacinės programos („Janinos Monkutės-Marks grafika – linoleumo raižinys“, „Janinos Monkutės-Marks tapyba – pop menas“, „Janinos Monkutės-Marks tekstilė – rankų darbo gobelenai“, „Mezgimas be virbalų“, „Tapyba ant vandens“, „Piešimas smėliu“, „Fraktalų piešimas“, „Tradicinių šiaudinių sodų rišimo technikos įsisavinimas naudojant netradicines medžiagas“);
- Kėdainių krašto muziejus ir Daugiakultūrio centro vedamos edukacinės pamokėlės apima istorijos, dailės, etnokultūros, žydų kultūros paveldo ir daugiakultūriškumo edukacines pamokėles, skirtas įvairaus amžiaus vaikams bei suaugusiems;
- Arnetų name siūlomos senųjų amatų programos: audimas, juostų pynimas, keramika, pynimas iš vytelių, drožyba, margučių marginimas vašku, muilo gamybos edukacija teminiame kaime „Nociūnų muilinyčia“, „Pelėdų kaimas“ Pelėdnagių kaime, žvakių liejimo edukacinė programa kaimo turizmo sodyboje „Šušvė“;
- 1863 m. sukilimo muziejuje vedamos edukacijos: „Paberžė ir 1863 m. sukilimas“, „Gyvenimas po 1863 m. sukilimo“, „Paberžės simboliai – saulutės, koplytstulpiai, stogastulpiai, dubenuotieji akmenys“, „1863 m. sukilimas Lietuvoje“, „1863 m. sukilimo atmintinos vietos“ ir kitos.

Be turizmo objektų ir turizmo paslaugų, turizmo sektoriuje vieną svarbiausių vietų užima *apgyvendinimo paslaugos*, kurių pakankamas skaičius ir kokybė daro įtaką turistų srautams.

Vadovaujantis 2019 m. vasario mėn. www.kedainiutvic.lt pateikiama informacija, Kėdainių rajono savivaldybės pagrindinės apgyvendinimo paslaugas teikiančios (klasifikuotos) įstaigos yra:

- 3 *viešbučiai* („Grėjaus namas“ ir „Smilga“ Kėdainių mieste, „Raganė“ Sirutiškyje),
- 1 *svečių namai* („Novus Rex“ Kėdainiuose),
- 12 *kaimo turizmo sodybų* („Akmenių dvaras“ Akmenių k., „Gojaus atgaiva“ Gojaus k., „Pas bitininką“ Kaplių k., „Repengiai“ Galkantų k., „Vienkiemis“ Noreikių k., „Viščių palivarkas“ Kebonių k., „Medžiotojų sostinė“ Kunonių k., „Prie upės“ Kunionų k., „Senas malūnas“ Ažytėnų k., „Šušvė“ Plinkaigailio k., „Varnupė“ Varnupės k., „Zaraza“ Tubių k.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013–2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajono *apgyvendinimo įstaigų*[72] (neskaitant kaimo turizmo sodybų) išaugo 80,0 proc. ir 2018 m. siekė 9 apgyvendinimo įstaigas. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajonas buvo paskutinis tarp lyginamų savivaldybių . 2018 m. daugiausiai apgyvendinimo įstaigų buvo Klaipėdos rajone (46), ką nulėmė rajono palanki geografinė padėtis (netoliese Baltijos jūros).

Analizuojant apgyvendinimo įstaigų dinamiką matyti, kad 2013−2018 m. laikotarpiu apgyvendinimo įstaigų skaičius sparčiausiai didėjo Jonavos ir Telšių rajonuose.

[72] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendinimo įstaiga* – vietinis veiklos rūšies vienetas, teikiantis trumpalaikio apgyvendinimo paslaugas už mokestį ir sudarantis sąlygas tenkinti nakvynės ir higienos poreikius.

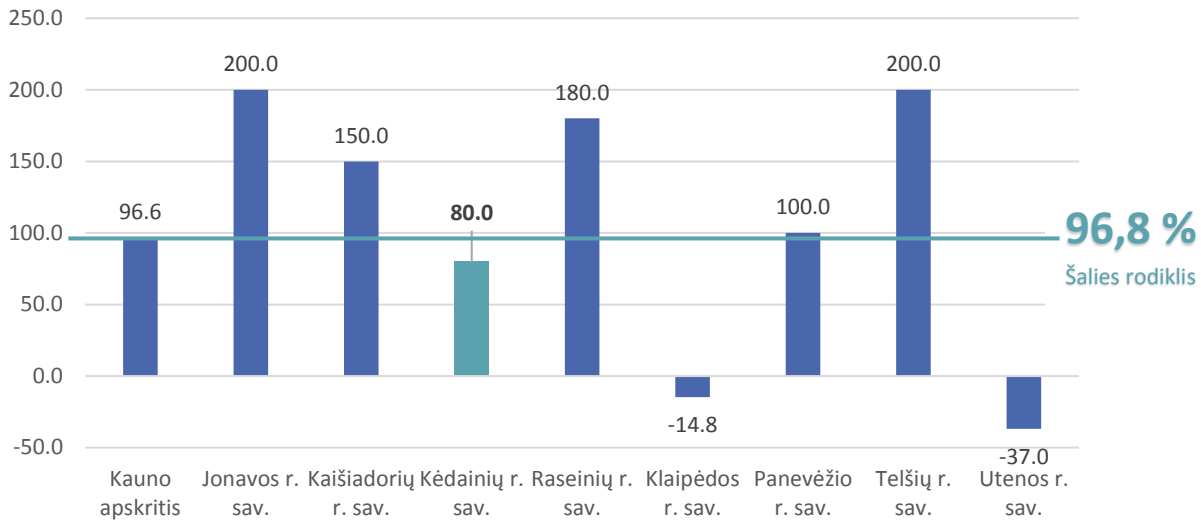

4.3.4.2. pav. ***Apgyvendinimo įstaigų skaičiaus dinamika 2013–2018 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose[73] (neskaitant kaimo turizmo sodybų) 2013–2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje išaugo 39,8 proc. ir pagal šį rodiklį viršijo šalies (29,6 proc.) bei Kauno apskrities (30,9 proc.) rodiklių augimo tempą. Tarp lyginamų savivaldybių vietų skaičius Kėdainių rajone esančiose apgyvendinimo įstaigose didėjo vidutiniu tempu.

Apgyvendintų turistų[74] skaičius apgyvendinimo įstaigose (neskaitant kaimo turizmo sodybų) 2013−2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, Kauno apskrityje didėjo. Lyginant 2013 m. ir 2018 m., Kėdainių rajono savivaldybėje apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose išaugo 30,5 proc., šalyje – 47,2 proc., o Kauno apskrityje – 78,3 proc. Bendras apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose nagrinėjamu laikotarpiu mažėjo Jonavos rajono savivaldybėje (-61,2 proc.), Telšių rajono savivaldybėje (-20,5 proc.).

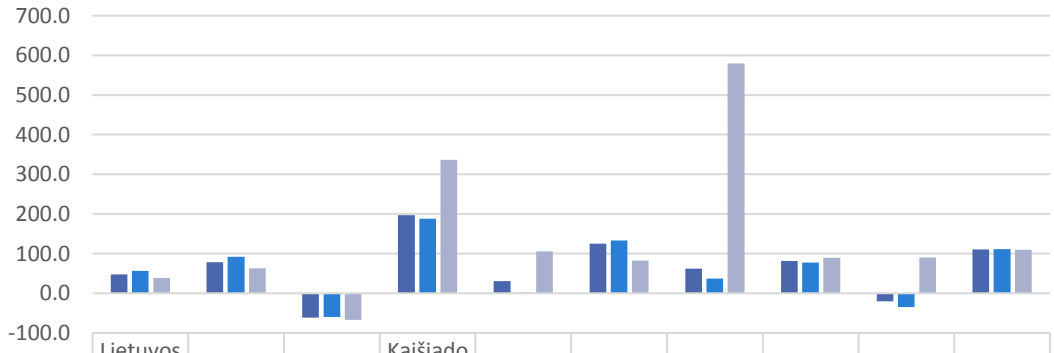

	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Jonavos r. sav.	Kaišiadorių r. sav.	Kėdainių r. sav.	Raseinių r. sav.	Klaipėdos r. sav.	Panevėžio r. sav.	Telšių r. sav.	Utenos r. sav.
Visi turistai	47.2	78.3	-61.2	196.7	30.5	125.4	61.8	81.5	-20.5	110.7
Lietuvos gyventojai	56.3	92.0	-60.2	187.8	1.4	133.1	36.9	77.4	-34.8	111.0
Užsieniečiai	38.4	63.0	-67.3	337.0	106.0	82.2	579.8	89.8	90.1	109.4

4.3.4.3. pav. ***Apgyvendintų turistų skaičiaus apgyvendinimo įstaigose dinamika 2013–2018 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[73] Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose* siejamas su apgyvendinimo įstaigose esančių kambarių (numerių) skaičiumi. *Kambarys* (*numeris*) – apgyvendinimui skirtame pastate specialiai įrengta patalpa ar jų grupė, apgyvendinimo paslaugų teikėjo siūloma asmenims nuomotis kaip nedalomas vienetas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[74] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendintų turistų* skaičius apima Lietuvos gyventojus ir atvykusius užsieniečius, kurie bent vienai nakvynei apsistoja apgyvendinimo įstaigoje.

Kitokia tendencija pastebima analizuojant apgyvendintus Lietuvos ir užsienio šalių turistus. 2013−2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje apgyvendintų Lietuvos turistų skaičius didėjo nežymiai (1,4 proc.), kai šalyje ir Kauno apskrityje rodiklio augimas buvo žymus (atitinkamai 56,3 proc. ir 92,0 proc.). Analizuojamu laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje apgyvendintų užsienio šalių turistų skaičius augo sparčiau (106,0 proc.) nei šalyje (38,4 proc.) ir Kauno apskrityje (63,0 proc.). Visu nagrinėjamu laikotarpiu Jonavos rajono savivaldybėje apgyvendintų Lietuvos ir užsienio turistų skaičius mažėjo (atitinkamai 60,2 proc. ir 67,3 proc.).

2013–2018 m. šalyje ir Kauno apskrityje tiek Lietuvos gyventojams, tiek užsieniečiams suteiktų *nakvynių skaičius*[75] apgyvendinimo įstaigose (neskaitant kaimo turizmo sodybų) augo.

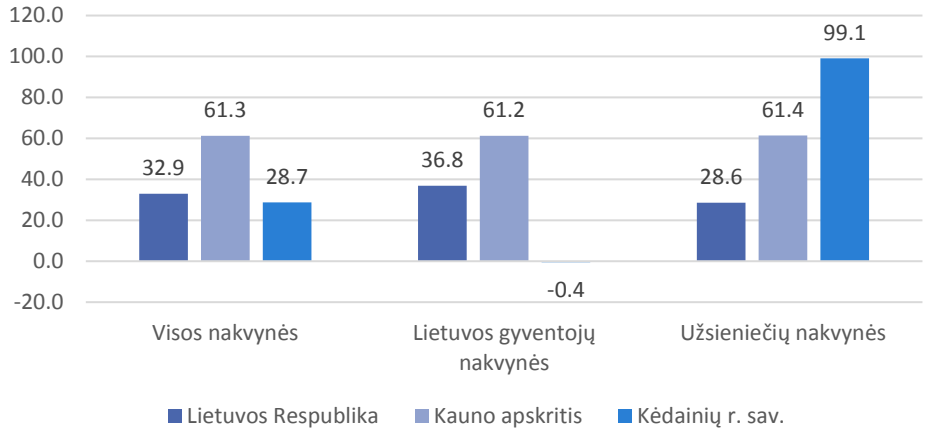

4.3.4.4. pav. ***Suteiktų nakvynių skaičiaus apgyvendinimo įstaigose dinamika 2013–2018 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvoje šalies gyventojams apgyvendinimo įstaigose 2018 m., Palyginti su 2013 m., buvo suteikta 36,8 proc., o užsieniečiams – 28,6 proc. daugiau nakvynių. Kauno apskrityje Lietuvos gyventojams ir užsieniečiams suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose augo dar didesne sparta (atitinkamai 61,2 proc. ir 61,4 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje nakvynių, suteiktų Lietuvos Respublikos piliečiams, kitaip nei šalyje ir Kauno apskrityje, skaičius nežymiai sumažėjo (-0,4 proc.). O štai nakvynių, suteiktų užsienio piliečiams, skaičius tuo pačiu laikotarpiu augo sparčiau nei šalyje ir Kauno apskrityje bei buvo vienas didžiausių tarp lyginamų savivaldybių ir siekė 99,1 proc. Tai rodo augantį Kėdainių rajono patrauklumą tarp užsienio turistų.

Be aprašytųjų apgyvendinimo įstaigų, Kėdainių rajono savivaldybėje turistines paslaugas dar teikia stovyklavietės, poilsiavietės ir kempingai.

Šalia apgyvendinimo paslaugų svarbi turizmo paslaugų sudėtinė dalis tenka maitinimo paslaugoms. Pagal www.kedainiutvic.lt pateikiamą informaciją, Kėdainių mieste veikia 13 *maitinimo įstaigų*[76] (5 restoranai, 8 kavinės).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. Kėdainių rajono savivaldybėje veikė 36 maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos įmonės[77]. Tai buvo didžiausias maitinimo įstaigų skaičius iš visų nagrinėjamų Kauno apskrities savivaldybių ir sudarė 5,0 proc. Kauno apskrities rodiklio. Daugiau maitinimo įstaigų tarp lyginamų savivaldybių turėjo tik Klaipėdos rajonas. Vadinasi, Kėdainių rajone teikiamos tinkamos maitinimo paslaugos.

[75] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *nakvynė* – tai kiekviena naktis, kurią svečias faktiškai praleidžia ar yra įregistruotas (jo fizinis buvimas nebūtinas) apgyvendinimo įstaigoje ar privataus turistų apgyvendinimo patalpose.
[76] Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *maitinimo įmonė* – maisto, gėrimų ir kitų paslaugų teikimo reikalavimus atitinkanti įmonė.
[77] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *maitinimo ir gėrimų teikimo veiklą* sudaro restoranų ir pagaminto valgio teikimo veikla, pagaminto valgio tiekimas renginiams, kitų maitinimo paslaugų teikimas, gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla.

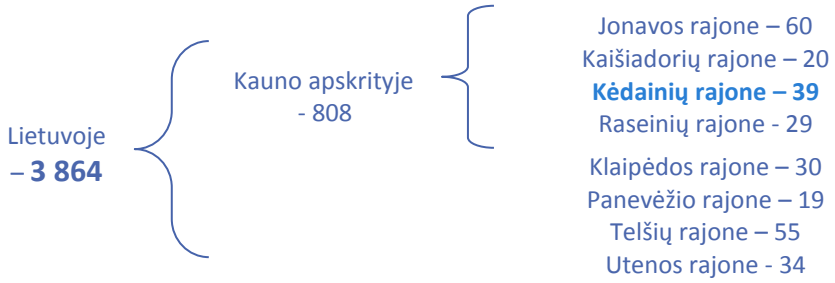

4.3.4.5. pav. Maitinimo įstaigų skaičius 2017 m., vnt.
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Per penkerius metus maitinimo įstaigų skaičius augo tiek šalyje (14,7 proc.), tiek Kauno apskrityje (18,6 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje maitinimo įstaigų skaičius 2013−2017 m. laikotarpiu išaugo daugiau nei penktadaliu (21,9 proc.) ir pagal šį rodiklį viršijo šalies bei Kauno apskrities rodiklius bei buvo didžiausias tarp lyginamų savivaldybių. Panevėžio rajono savivaldybėje maitinimo įstaigų skaičius tuo pačiu laikotarpiu mažėjo (17,4 proc.).

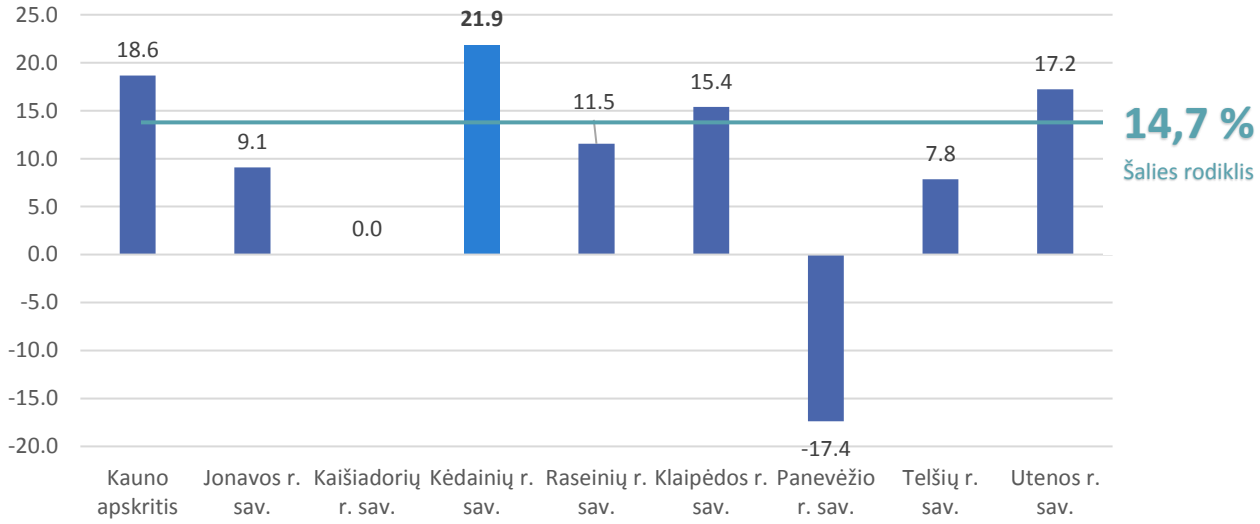

4.3.4.6. pav. ***Maitinimo įstaigų skaičiaus dinamika, 2013–2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Įvertinus tiek apgyvendinimo, tiek maitinimo paslaugas teikiančių įmonių bei klientų statistiką, darytina išvada, kad Kėdainių rajone vyksta maitinimo paslaugų plėtra. Taip pat rajonas turi turistinį plėtros potencialą, kurį iliustruoja augantis užsienio turistų bei jų nakvynių rajone skaičius.

Kultūros paveldas[78] – tai per kelias kartas perimtos etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriu svarbios kultūros vertybės, kurios skirstomos į *nekilnojamąsias kultūros vertybes*[79] ir *kilnojamąsias kultūros vertybes*[80]. Pagal Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją, kultūros paveldas apima paminklus (architektūros kūriniai, monumentaliosios skulptūros ir tapybos kūriniai, archeologinio tipo elementai ir struktūros, įrašai, urviniai būstai ir ypatybių deriniai, turintys išskirtinę visuotinę vertę istorijos, meno ir mokslo požiūriu), pastatų grupes (atskirų ar susijusių pastatų grupės, kurios savo architektūra, visumos darna ar sandora su

[78] Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *paveldas – išskirtinė materialinė ir dvasinė kultūra, perduodama vėlesnėms kartoms; kultūrinio turizmo pagrindas.*
[79] Pagal LR nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *nekilnojamosios kultūros vertybės* – kultūrinės vertės ir visuomeninės reikšmės statiniai, jų priklausiniai bei kompleksai, ansambliai ir vietovės, įregistruoti šio įstatymo nustatyta tvarka.
[80] Pagal LR kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *kilnojamosios kultūros vertybės* – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą.

kraštovaizdžiu turi išskirtinę visuotinę vertę istorijos, meno ar mokslo požiūriu), vietoves (žmogaus arba bendri gamtos ir žmogaus kūriniai bei plotai, įskaitant archeologines vietoves, turintys išskirtinę visuotinę vertę istoriniu, estetiniu, etnologiniu ar antropologiniu požiūriu).

Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą[81], šalies kultūros vertybių registre (https://.kvr.kpd./lt) 2019 m. pradžioje įrašyta apie 25 422 *nekilnojami objektai*[82]. Kultūros paveldas yra valstybei strategiškai svarbus istorijos raidoje visuomenės tęstinai kuriamas išteklius, kuris atspindi istorinę ir kultūrinę šalies raidą, vaidina svarbų vaidmenį išsaugant ir puoselėjant tautinį tapatumą. Tačiau Lietuvoje visuomenė nepakankamai tapatina save su kultūros paveldu ir neišnaudoja visų jo teikiamų galimybių. Vadovaujantis užsienio šalių patirtimi[83] ir geraisiais pavyzdžiais Lietuvoje, kultūros paveldas savo *aktualizavimo*[84] prasme turi didžiulį pritaikymo visuomenės socialiniams, ekonominiams, kultūros ir edukacijos poreikiams potencialą – sutvarkytame ir pritaikytame kultūros paveldo objekte gali įsikurti bendruomenės centras, menų inkubatorius, mokykla, kultūros įstaiga ar kita bendruomenei reikalinga įstaiga ar organizacija.

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro (https://.kvr.kpd./lt) duomenimis, 2019 m. pradžioje metu Kėdainių rajone buvo įregistruota 580 nekilnojamųjų kultūros vertybių, iš kurių 203 – valstybės saugomi objektai, 31 – paminklas, 323 – registriniai kultūros paveldo objektai, o 13 objektų kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta. Registre taip pat yra 165 kilnojamosios kultūros vertybės. Iš viso Kėdainių rajone 745 kultūros vertybės yra įtrauktos į minėtą registrą. Palyginimui su kitomis savivaldybėmis, į minėtą registrą įtraukta:

- Jonavos rajono savivaldybėje – 260 nekilnojamų vertybių, o kilnojamųjų vertybių nėra;
- Kaišiadorių rajono savivaldybėje – 304 nekilnojamosios ir 161 kilnojamoji vertybė (iš viso 465);
- Raseinių rajono savivaldybėje – 348 nekilnojamosios ir 191 kilnojamoji (iš viso 539);
- Klaipėdos rajono savivaldybėje – 742 nekilnojamosios ir 4 kilnojamosios (iš viso 746);
- Telšių rajono savivaldybėje – 524 nekilnojamosios ir 228 kilnojamosios vertybės (iš viso 752);
- Utenos rajono savivaldybėje – 446 nekilnojamosios ir 36 kilnojamosios vertybės (iš viso 482).

Taigi, galima teigti, kad Kėdainių rajono savivaldybė pasižymi kultūros vertybių gausa.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybė turi tiek rajono, tiek regiono, tiek nacionaliniu mastu reikšmingų kultūros paveldo objektų:

- archeologiniai kultūros paveldo objektai: kapinynai (Svilių, Pašėtės, Graužių, Čiukiškių, Bakainių, Vainotiškių, Beržų, Vaidatonių ir kt.), piliakalniai (Ambraziūnų, Pilsupių, Sangailų, Bakainių, Plionių, Lomeikiškių, Kalnaberžės, Vosbučių ir kt.);
- teritoriniai kultūros paveldo objektai (statinių kompleksai): Stasinės dvaro sodyba, Kėdainių miestiečio sodyba, Dotnuvos Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios ir bernardinų vienuolyno ansamblis, Kalnaberžės dvaro sodyba, Sinagogų kompleksas, Kėdainių senosios regulos karmelitų vienuolyno pastatų kompleksas, Dotnuvos dvaro sodybos ir Akademijos statinių kompleksas, Kėdainių dvaro sodyba ir kt.;

[81] Patvirtinta LR kultūros ministro 2014 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. ĮV-711 (LR kultūros ministro 2016 m. spalio 14 d, įsakymo Nr. ĮV-815 redakcija).

[82] Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, *kultūros paveldo objektas* – kultūros paveldo dalis, kurią sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos medžiaginės kultūros vertybės, tiesiogiai susijusios su užimama ir joms naudoti reikalinga teritorija.

[83] „Renovation of Estonian manor houses secured local schools“, http://eeagrants.org/News/2011/Renovation-of-Estonian-manor-houses-secured-local-schools, 2011.

[84] Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, *aktualizavimas* – objekto pritaikymas šiuolaikinės visuomenės ir (arba) vietos bendruomenės kultūriniams, socialiniams ir (arba) ekonominiams (t. y., teritorijos, regiono patrauklumo investicijoms didinimas, investicijų įtaka naujų darbų vietų, papildomos rinkos sukūrimui ir pan.) poreikiams.

- statiniai: rašytojo Juozo Paukštelio namas, Kalnaberžės dvaro sodybos rūmai, Sirutiškio dvaro sodybos rūmai, Paberžės dvaro sodybos ir Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios statinių komplekso, Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia, Kėdainių miestiečio sodybos svirnas, Kėdainių dvaro sodybos minaretas ir kt.);
- mitologiniai (Siponių pėduotasis akmuo);
- paminklai ir monumentai žymiems žmonėms, įvykiams atminti, laidojimo, įvykių vietos ir t. t.

Kėdainių rajono savivaldybė pasižymi archeologiniams moksliniams tyrinėjimams reikšmingu kultūriniu paveldu – tai kapinynai, dvarvietės. Kėdainių rajone yra urbanistinių valstybės saugomomis paskelbtų vietovių, gana gausus dvarų paveldas.

Pagal Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją, ***gamtos paveldas*** apima gamtos ypatybes, susidedančias iš fizinių ir biologinių darinių ar tokių darinių grupių, turinčias išskirtinę visuotinę vertę estetiniu ar moksliniu požiūriu; geologinius ar fizinius-geografinius darinius ir nykstančių gyvūnų ir augalų rūšių buveines, turinčias išskirtinę visuotinę vertę mokslo ar išsaugojimo požiūriu; gamtines vietoves arba tiksliai apibrėžtus gamtinius plotus, turinčius išskirtinę visuotinę vertę mokslo, išsaugojimo ar gamtos grožio požiūriu (2 straipsnis).

Kėdainių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, yra *saugomų gamtos paveldo objektų ir saugomų teritorijų*[85]. Atsižvelgiant į Kėdainių rajono savivaldybės administracijos informaciją, Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje yra:

- 5 valstybės saugomos teritorijos (Krekenavos regioninis parkas, Laučynės kraštovaizdžio draustinis, Šušvės kraštovaizdžio draustinis, Pajieslio geomorfologinis draustinis, Aluonos hidrografinis draustinis);

- 26 savivaldybės saugomos teritorijos (Pašušvio kraštovaizdžio draustinis, Dotnuvėlės kraštovaizdžio draustinis, Obelies kraštovaizdžio draustinis, Paberžės kraštovaizdžio draustinis, Smilgos kraštovaizdžio draustinis, Smilgos ir Smilgaičio kraštovaizdžio draustinis, Šušvės kraštovaizdžio draustinis, Šventybrasčio kraštovaizdžio-istorinis draustinis, Barupės hidrografinis draustinis, Lančiūnavos miško 42 kv. – Dovydų miško botaninis draustinis, Kruosto botaninis draustinis, Lančiūnavos miško botaninis draustinis, Lankesos botaninis draustinis, Mociūnų miško botaninis draustinis, Pelėdnagių botaninis draustinis, Šėtos botaninis draustinis, Zembiškio miško botaninis draustinis, Gaisų botaninis-zoologinis draustinis, Ilgatrakio miško botaninis-zoologinis draustinis, Pašilėlių botaninis-zoologinis draustinis, Pavikšrupio botaninis-zoologinis draustinis, Vozbučių botaninis-zoologinis draustinis, Baublio ornitologinis draustinis, Lendrynės ornitologinis draustinis, Petkūnų-Skaistės ornitologinis draustinis, Runeikių miško telmologinis draustinis);

-3 NATURA 2000 teritorijos (Labūnava (Labūnavos miškai), Lančiūnava (Lančiūnavos miškai), Dotnuva (Dotnuvos ir Josvainių miškai)).

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos pateikiama informacija, Kėdainių rajono savivaldybėje yra:

- 6 valstybės saugomi gamtos paveldo objektai (Siponių ožakmenis (geologinis objektas), M. Daukšos ąžuolas (botaninis objektas), Lančiūnavos ąžuolas (botaninis objektas), Šaravų ąžuolas (botaninis objektas), Šventybrasčio ąžuolai (5) (botaninis objektas), Nykio vinkšna (botaninis objektas);

- 2 valstybės saugomi gamtos paminklai (Pilsupių atodanga (geologinis paminklas), Vozbučių atodanga (geologinis) paminklas).

[85] Pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą, *saugomos teritorijos* – tai sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytomis aiškiomis ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka).

Kėdainių rajono turizmo, kultūros ir gamtos paveldo situacijos apibendrinimas

Pagrindiniai rekreaciniai ištekliai:

- gamtinė aplinka, tinkanti poilsiui,
- rekreacijos reikmėms tinkantis kultūros paveldas,
- sukurti rekreacinės infrastruktūros objektai.

Turizmo paslaugas sudaro:

- pažintiniai maršrutai, rekreacinis, aktyvus poilsis, edukacinės programos, kitos turizmo paslaugos ir pramogos (maudyklos, baseinas, degustacijos, kt.).

Veikia Kėdainių TVIC, kuris yra:

- Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacijos narys;
- dalyvauja tarptautinėse turizmo, aktyvaus laisvalaikio parodose.

38,5 proc. išaugo Kėdainių rajonu besidominčių turistų skaičius

2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje (TVIC duomenys)
- 30,1 proc. išaugo turistų iš Lietuvos skaičius,
- 67,9 proc. išaugo užsienio turistų skaičius.

9 apgyvendinimo įstaigos

- 2018 m. Kėdainių rajone veikė 8 apgyvendinimo įstaigos.
- 2013–2018 m. apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose išaugo 30,5 proc.
- 2013–2018 m. suteiktų nakvynių apgyvendinimo įstaigose sk. užsienio turistams išaugo 106,0 proc.

Iš viso 39 maitinimo įstaigos

Kėdainių rajone vykdoma maitinimo įstaigų plėtra:
- 2017 m. maitinimo įstaigų skaičius vienas didžiausių tarp lyginamų savivaldybių,
- 2013–2017 m. maitinimo įstaigų skaičius išaugo 21,9 proc. ir pagal šį rodiklį lenkė šalies (14,7 proc.) bei Kauno apskrities (18,6 proc.) rodiklio augimą.

Kultūros paveldas – 745 vertybės (580 nekilnojamųjų ir 165 kilnojamosios)

Kėdainių rajone reikšmingiausią kultūros paveldą sudaro:
- archeologinis kultūros paveldas (kapinynai, piliakalniai, kt.),
- architektūrinis kultūros paveldas (namai, dvarai, sodybos, bažnyčios, kt.).

Gamtos paveldas – 5 valstybės saugomos teritorijos ir 8 valstybės saugomi objektai

Kėdainių rajone yra:
- 8 valstybės saugomi gamtos paveldo objektai (2 – gamtos paminklai ir 6 – gamtos paveldo objektai);
- 34 saugomos teritorijos (5 valstybės saugomos teritorijos, 2 savivaldybės saugomos teritorijos bei 3 valstybės saugomos *NATURA 2000* teritorijos).

4.4. SOCIALINĖ APLINKA

4.4.1. Švietimas

Švietimas – ugdymas ir išsilavinimo teikimas, savišvieta; taip pat mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo įstaigų, mokytojų ir kitų švietimo teikėjų, švietimo pagalbos specialistų veiklų visuma[86]. Švietimui tenka svarbus vaidmuo kuriant atvirą pilietinę visuomenę, stiprinant jos kultūrines ir ūkines galias, mažinant socialinę žmonių atskirtį bei skurdą, atkuriant socialinį teisingumą. Švietimo sistema turi padėti telkti vietos bendruomenę, užtikrinti aukštą jos narių dorinę brandą, ugdyti šiuolaikines kompetencijas, naują kultūrinį, politinį, ekonominį raštingumą.

Vienas iš svarbiausių švietimo lygį savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas. Jis vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrų ir ugdymosi poreikių dermę, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankamumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2019 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje veikė šios švietimo paslaugas teikiančios įstaigos:

- 7 ikimokyklinio ugdymo mokyklos (iš kurių visos – vaikų lopšeliai-darželiai);
- 16 bendrojo ugdymo mokyklų (iš kurių 1 pradinė mokykla, 6 pagrindinės mokyklos, 3 progimnazijos, 6 gimnazijos);
- 4 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios mokyklos;
- 1 švietimo pagalbos įstaiga,
- 1 viešoji švietimo įstaiga – profesinio mokymo įstaiga,
- 2 socialinės įstaigos,
- 1 suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras,
- 2 nevalstybinės įstaigos.

4.4.1.1. lentelė. ***Švietimo įstaigos Kėdainių rajono savivaldybėje 2018–2019 m. m.***

Švietimo įstaigos tipas (įstaigų skaičius)	Pavadinimas	Ugdytinių skaičius (iš jų – ikimokyklinio amžiaus vaikų ar priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius) 2018–2019 m. m.	Klasių ar grupių skaičius (2018–2019 m. m.
Ikimokyklinio ugdymo mokyklos			
Lopšeliai-darželiai (7)	Kėdainių lopšelis-darželis „Aviliukas“	155 (120/35)	9
	Kėdainių lopšelis-darželis „Pasaka“	178 (139/39)	9
	Kėdainių lopšelis-darželis „Puriena“	195 (150/45)	10
	Kėdainių lopšelis-darželis „Vaikystė“	217 (176/41)	11
	Kėdainių lopšelis-darželis „Varpelis"	218 (185/43)	11
	Kėdainių lopšelis-darželis „Vyturėlis“	143 (119/24)	9
	Kėdainių lopšelis-darželis „Žilvitis"	205 (171/34)	11
Socialinės įstaigos (2)	Josvainių socialinis centras	65 (43/22)	3
	Šėtos socialinis centras	44 (29/15)	2
Nevalstybinė švietimo įstaiga (1)	VšĮ Alternatyviojo ugdymo centras	18 (16/2)	2
Bendrojo ugdymo mokyklos			
Pradinės mokyklos (1)	Kėdainių r. Vilainių mokykla-darželis „Obelėlė“	200 (95/28)	11
Pagrindinės mokyklos (6)	Kėdainių r. Dotnuvos pagrindinė mokykla	111 (9/9)	11
	Kėdainių r. Labūnavos pagrindinė mokykla	283 (119/22)	22
	Kėdainių r. Miegėnų pagrindinė mokykla	89 (6/4)	11

[86] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Švietimo įstaigos tipas (įstaigų skaičius)	Pavadinimas	Ugdytinių skaičius (iš jų – ikimokyklinio amžiaus vaikų ar priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius) 2018–2019 m. m.	Klasių ar grupių skaičius (2018–2019 m. m.
	Kėdainių r. Surviliškio Vinco Svirskio pagrindinė mokykla	116 (6/9)	11
	Kėdainių r. Truskavos pagrindinė mokykla	102 (0/10)	11
	Kėdainių specialioji mokykla	105 (0/0)	13
Progimnazijos (3)	Lietuvos sporto universiteto Kėdainių „Aušros“ progimnazija	834 (0/0)	33
	Kėdainių „Ryto“ progimnazija	938 (0/0)	36
	Kėdainių Juozo Paukštelio progimnazija	586 (18/4)	27
Gimnazijos (6)	Kėdainių „Atžalyno“ gimnazija	465 (0/0)	19
	Kėdainių šviesioji gimnazija	509 (0/0)	18
	Kėdainių r. Akademijos gimnazija	421 (74/26)	25
	Kėdainių r. Josvainių gimnazija	342 (10/3)	20
	Kėdainių r. Krakių Mikalojaus Katkaus gimnazija	327 (42/20)	20
	Kėdainių r. Šėtos gimnazija	275 (2/1)	14
Suaugusiųjų švietimo centras (1)	Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras	217 (0/0)	9
Nevalstybinė švietimo įstaiga (1)	VšĮ „Pažinimo taku“	3	1
Neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos			
Neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos (4)	Kėdainių dailės mokykla	346	36
	Kėdainių kalbų mokykla	380	50
	Kėdainių muzikos mokykla	440	50
	Kėdainių sporto centras	446	32
Švietimo pagalbos įstaigos			
	Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba	–	-
Profesinio mokymo įstaiga			
Profesinio mokymo įstaiga (1)	Kėdainių profesinio rengimo centras	600*	-

**pateikiami 2017 m. spalio 1 d. duomenys*

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenis

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

Kėdainių rajono savivaldybėje *ikimokyklinis ugdymas*[87] ir *priešmokyklinis ugdymas* teikiamas 7 vaikų lopšeliuose-darželiuose (Kėdainių lopšelis-darželis „Aviliukas“, Kėdainių lopšelis-darželis „Pasaka, Kėdainių lopšelis-darželis „Puriena“, Kėdainių lopšelis-darželis „Vaikystė“, Kėdainių lopšelis-darželis „Varpelis", Kėdainių lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Kėdainių lopšelis-darželis „Žilvitis"), 2 socialinėse įstaigose (Josvainių socialinis centras, Šėtos socialinis centras) 1 pradinėje mokyklose (Kėdainių r. Vilainių mokykla-darželis „Obelėlė“), 5 pagrindinėse mokyklose (Kėdainių r. Dotnuvos pagrindinėje mokykloje, Kėdainių r. Labūnavos pagrindinėje mokykloje, Kėdainių r. Miegėnų pagrindinėje mokykloje, Kėdainių r. Surviliškio Vinco Svirskio pagrindinėje mokykloje, Kėdainių r. Truskavos pagrindinėje mokykloje), 1 progimnazijoje (Kėdainių Juozo Paukštelio progimnazijoje), 4 gimnazijose (Kėdainių r. Akademijos gimnazijoje, Kėdainių r. Josvainių gimnazijoje, Kėdainių r. Krakių gimnazijoje,

[87] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *ikimokyklinis ugdymas* teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis arba pradinis ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo programas vykdo lopšeliai-darželiai, darželiai, mokyklos-darželiai ir kitos mokyklos, laisvieji mokytojai ar kiti švietimo teikėjai.

Kėdainių r. Šėtos gimnazijoje). Šiose švietimo ir socialinėse įstaigose vaikai ugdomi pagal ankstyvojo ugdymo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas.

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2018−2019 m. m. vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, Kėdainių rajone buvo 1 965 (iš jų 1 529 – pagal ikimokyklinio ugdymo programą, 436 – pagal priešmokyklinio ugdymo programą). Ikimokyklinio ugdymo mokyklose 1 060 vaikų buvo ugdomi pagal ankstyvojo ir (arba) ikimokyklinio ugdymo programas ir 261 vaikas – pagal priešmokyklinio ugdymo programą. Likę 469 vaikai pagal ikimokyklinio ugdymo programą ir 175 vaikai pagal priešmokyklinio ugdymo programą buvo ugdomi Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose, socialinėse įstaigose, viešosiose įstaigose.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas 2017 m. buvo ugdoma 1 810 vaikų. 2017 m., palyginus su 2013 m., vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, Kėdainių rajono savivaldybėje išaugo dešimtadaliu (10) proc. ir pagal šį rodiklį viršijo Kauno apskrities (9,5 proc.) bei šalies (8,4 proc.) rodiklių augimą.

Analizuojamu laikotarpiu didesnis pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomų vaikų skaičius užfiksuotas tik Klaipėdos rajono savivaldybėje (1 870). Tuo tarpu mažiausias vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio programas, skaičius tuo pačiu laikotarpiu buvo Panevėžio rajone (889).

4.4.1.2. lentelė. ***Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius 2013-2017 m.***

Mokslo metai/ Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.*
Lietuvos Respublika	110 125	113 657	115 574	116 814	119 336	8,4
Kauno apskritis	22 030	22 850	23 543	23 718	24 130	9,5
Jonavos r. sav.	1 643	1 652	1 640	1 640	1 674	1,9
Kaišiadorių r. sav.	826	891	914	898	920	11,4
Kėdainių r. sav.	**1 645**	**1 695**	**1 702**	**1 716**	**1 810**	**10,0**
Raseinių r. sav.	836	879	923	984	1 023	22,4
Klaipėdos r. sav.	1 680	1 748	1 811	1 803	1 870	11,3
Panevėžio r. sav.	761	804	853	879	889	16,8
Telšių r. sav.	1 330	1 384	1 428	1 433	1 440	8,3
Utenos r. sav.	1 418	1 395	1 365	1 353	1 349	-4,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. vaikų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalis sudarė 70,1 proc. visų 1–6 metų amžiaus vaikų skaičiaus ir buvo 0,1 proc. mažesnė nei 2016 m. bei nežymiai atsiliko nuo šalies (72,2 proc.) ir Kauno apskrities (73,4 proc.) vidurkių. Tarp lyginamų savivaldybių, didžiausia 1−6 m. vaikų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalis užfiksuota Utenos rajono savivaldybėje (78,8 proc.), o Kėdainių rajono savivaldybė pagal šį rodiklį buvo antra. Blogiausia situacija – Panevėžio rajono savivaldybėje, kur nė pusė (48,8 proc.) 1−6 m. amžiaus vaikų nedalyvauja ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme.

2013−2017 m. laikotarpiu šalyje ir Kauno apskrityje 1−6 m. amžiaus vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme, dalis didėjo (atitinkamai 8,2 proc. ir 12,2 proc.). Tuo pačiu laikotarpiu Kėdainių rajone 1-6 m. vaikų įtrauktis į ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą didėjo lėčiau nei šalyje ir apskrityje bei siekė 5,6 proc. Sparčiausiu tempu 1−6 m. amžiaus vaikų, įtraukiamų į ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, dalis didėjo Klaipėdos (16,8 proc.) ir

Raseinių rajonuose (16,5 proc.), o kitaip nei visose lyginamose savivaldybėse mažėjo – Utenos rajone (2,0 proc.).

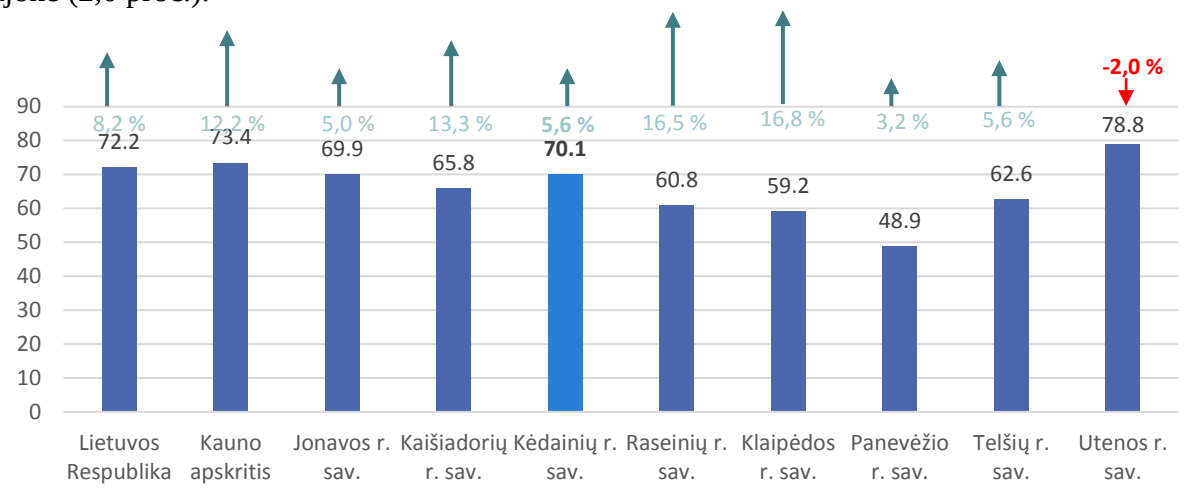

4.4.1.1. pav. ***1–6 m. amžiaus vaikų dalis ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme 2017 m. bei jų dalies kitimo dinamika 2013–2017 m., proc.***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaita, 2016 m. pradėjus vykdyti visuotinį priešmokyklinį ugdymą, buvo užtikrintas visų Kėdainių rajono savivaldybės vaikų dalyvavimas ugdyme – visi 2017 m. rugsėjo 1 d. pradėję lankyti mokyklą pirmokai buvo baigę priešmokyklinio ugdymo programą.

Bendrasis ugdymas. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013−2014 m. m. – 2017−2018 m. m. bendrojo ugdymo mokyklų *mokinių*[88] skaičius mažėjo šalyje (8,8 proc.), Kauno apskrityje (8,6 proc.) ir visose lyginamose savivaldybėse. Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus mažėjimas (15,6 proc.) nagrinėjamu periodu viršijo šalies bei Kauno apskrities rodiklio mažėjimą, o pats mažėjimo procesas vyko vidutiniu tempu, palyginus su kitomis savivaldybėmis. Tuo pačiu laikotarpiu mažiausias mokinių pokytis užfiksuotas Klaipėdos rajono savivaldybėje (-0,5 proc.), didžiausias – Raseinių rajono savivaldybėje (-18,0 proc.).

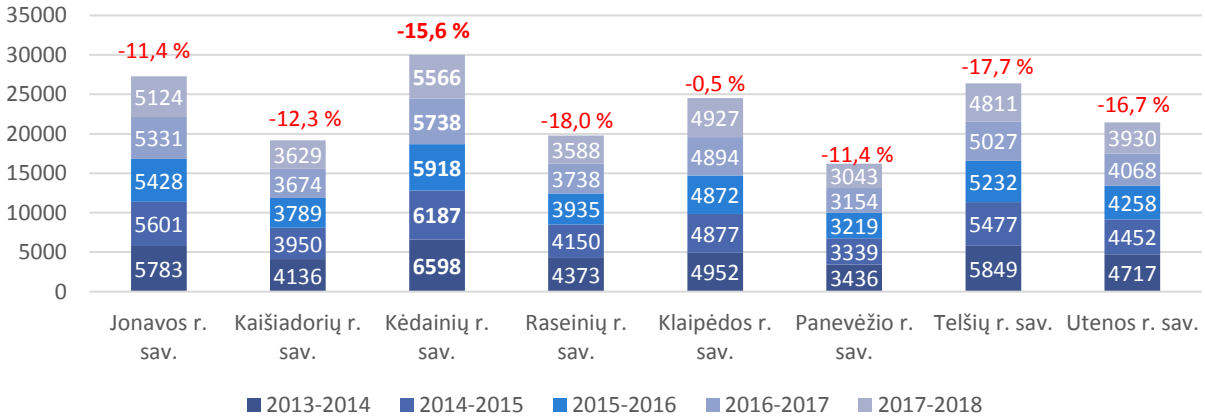

4.4.1.2. pav. ***Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius (asm.) bei jų dalies kitimo dinamika 2013–2014 m. m. – 2017–2018 m. m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[88] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *mokinys* – asmuo, kuris mokosi (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 m. bendrajame plane[89] nurodoma, jog pagrindinės mokinių skaičiaus mažėjimo priežastys – gyventojų skaičiaus mažėjimas, spartus gyventojų senėjimas, gimstamumo mažėjimas, migracija.

Kėdainių rajono savivaldybėje mokinių, įgijusių *pagrindinį išsilavinimą*[90], skaičius 2013–2017 m. laikotarpiu sumažėjo 28,5 proc. (nuo 651 iki 466). Kauno apskrityje ir šalyje pagrindinį išsilavinimą įgijusių mokinių skaičius taip pat sumažėjo (atitinkamai 23,8 proc. ir 26,7 proc.). Mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą, dalis Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. taip pat sumažėjo (1,1 proc. p.) ir atsiliko nuo šalies ir Kauno apskrities vidurkių (šalyje fiksuojamas 0,3 proc. mažėjimas, Kauno apskrityje situacija nepakitusi). Mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą, dalis mažėjo daugelyje lyginamų savivaldybių, o didžiausi neigiami pokyčiai užfiksuoti Kaišiadorių rajono savivaldybėje (3,0 proc.).

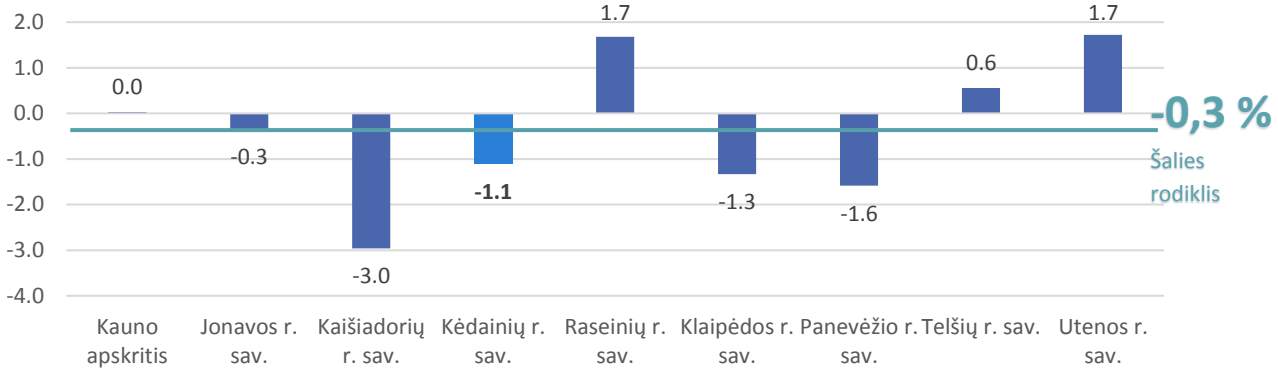

4.4.1.3. pav. ***Įgijusių pagrindinį išsilavinimą mokinių dalis 2013–2017 m., proc. p.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje bendrojo ugdymo mokyklose vidurinio ugdymo programą baigė ir *vidurinį išsilavinimą*[91] įgijo 361 mokinys, 2016 m. – 388 mokiniai. Per penkerius metus mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, skaičius sumažėjo 16,2 proc., t. y., mažiau nei šalyje – 19,2 proc. ir Kauno apskrityje – 19,2 proc. Kėdainių rajono savivaldybėje tuo pačiu laikotarpiu mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis tarp visų vidurinio ugdymo programą lankiusių mokinių sumažėjo 1,6 proc. p., kai kitose lyginamose teritorijose didėjo. Galima teigti, kad išsilavinimą įgijusių asmenų dalis šalyje, Kauno apskrityje didėjo, kai Kėdainių rajone mažėjo.

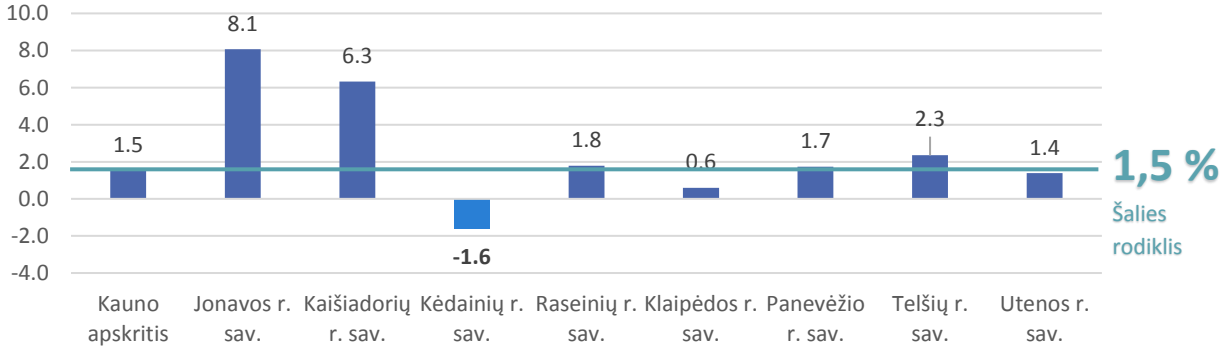

4.4.1.4. pav. ***Įgijusių vidurinį išsilavinimą mokinių dalis 2013–2017 m., proc. p.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[89] Patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 27 d. sprendimas Nr. TS –135.
[90] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *pagrindinis išsilavinimas* – tai išsilavinimas, įgytas baigus pagrindinio ugdymo programą, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.
[91] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *vidurinis išsilavinimas* – išsilavinimas, įgytas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017–2018 m. m. Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose nesimokė 230 Kėdainių rajono savivaldybėje registruotų mokinių. Išskiriamos dvi nelankymo priežastys: išvykimas iš šalies ir socialinės, psichologinės ar kitos priežastys. Mokinių, nesimokiusių Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose skaičius 2017–2018 m. m. sudarė 7,6 proc. Kauno apskrities rodiklio ir 1,4 proc. šalies rodiklio.

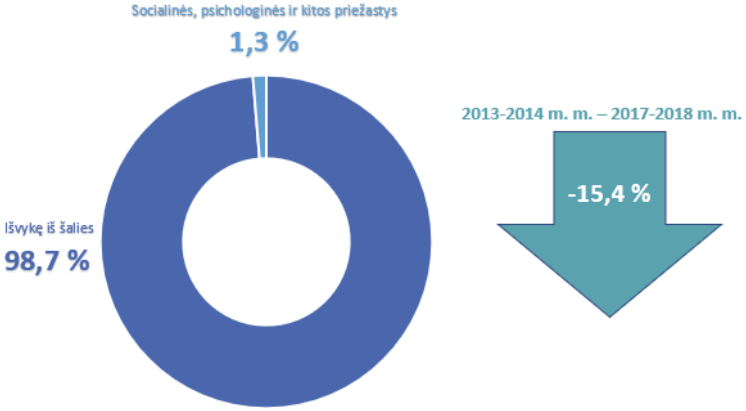

4.4.1.5. pav. ***Mokyklinio amžiaus vaikų, nelankančių bendrojo ugdymo mokyklos, dalis 2017–2018 m. m. bei rodiklio dinamika 2013–2014 m. m. – 2017–2018 m. m., proc.***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2014 m. m. – 2017–2018 m. m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje mokyklinio amžiaus vaikų, nelankančių bendrojo ugdymo mokyklų, skaičius sumažėjo 15,4 proc., kai tuo tarpu visose nagrinėjamose teritorijose (išskyrus Jonavos rajono savivaldybę (-9,0 proc.) šis rodiklis augo: šalyje – 17,3 proc., Kauno apskrityje – 3,2 proc., Kaišiadorių rajono savivaldybėje – 28,6 proc., Utenos rajono savivaldybėje – 43,5 proc.

Valstybinius brandos egzaminus pasirinkusių mokinių vidutinis išlaikymo balas 2016–2018 m. laikotarpiu augo (2016 m. – 45 balai, 2017 m. – 53 balai, 2018 m. – 54 balai). 2018 m. Kėdainių r. sav. mokinių rezultatai buvo geresni už šalies vidurkį, kuris siekė 50,7 balų.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos leidinyje „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga 2018“ nurodoma, jog 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje daugiau nei pusė mokinių (55,1 proc.), kurie jau gali baigti privalomą mokymąsi, nepasiekia net pagrindinio pasiekimų lygmens. Leidinyje pateikta rekomendacija Kėdainių rajonui: „Ieškoti priemonių mažinti miesto ir kaimo pagrindinio ugdymo programos mokinių matematikos ir lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų skirtumus ir gerinti vidurinio ugdymo programos geografijos ir biologijos mokymą. Gerinti pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos mokinių rašymo pasiekimus, ugdyti mokinių mokėjimo mokytis kompetenciją ir spręsti mokinių savijautos mokykloje problemas.“

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, 2017–2018[92] m. m. Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose buvo mokoma 811 *mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių*[93]. Didžioji dalis tokių mokinių (222) turėjo fonologinių sutrikimų, 118 mokinių turėjo kompleksinių sutrikimų, o 104 mokiniai – nežymų intelekto sutrikimą. Iš minėtų 811 mokinių 48,7 proc., arba 395 mokiniai, turėjo nedidelių specialiųjų poreikių lygį, 34,5 proc., arba 280 mokinių, – vidutinių specialiųjų poreikių lygį, 15,7 proc., arba 127 mokiniai, – didelių specialiųjų poreikių lygį, 1,1 proc., arba 9 mokiniai, – labai didelių poreikių specialiųjų poreikių lygį. Palyginus 2013–2014 m. m. su 2017–2018 m. m., mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius sumažėjo 125 mokiniais, arba 13,4 proc. Išanalizavus specialiųjų poreikių mokinių dalį visame bendrojo ugdymo mokinių skaičiuje ir palyginus 2013−2014 m. m. su 2017−2018 m. m., užfiksuotas rodiklio didėjimas. 2013−2014 m. m. 10,4 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklose besimokiusių mokinių turėjo specialių ugdymo poreikių, kai 2017−2018 m.

[92] Nuo 2017-2018 m.m. įtraukiami ir profesinių mokymo įstaigų mokiniai, kurie mokosi tik pagal bendrojo ar priešmokyklinio ugdymo programas.
[93] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *specialieji ugdymosi poreikiai* – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

m. tokių mokinių dalis siekė 14,6 proc. Kėdainių rajono savivaldybė siekia integruoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius į savivaldybės ugdymo sistemą, pritaikant mokyklos aplinką, teikiant psichologinę, specialiąją pedagoginę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą, aprūpinant ugdymuisi skirtomis techninės pagalbos priemonėmis ir specialiosiomis mokymo priemonėmis mokykloje.

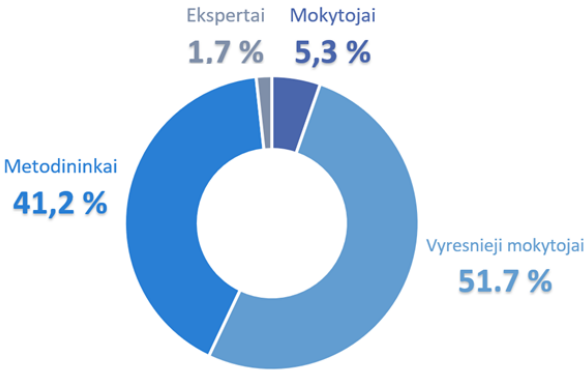

4.4.1.6. pav. ***Atestuoti pedagoginiai darbuotojai Kėdainių rajone 2017–2018 m. m., proc.***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis (http://svis.emokykla.lt/)

Mažėjant mokinių skaičiui, mažėjo ir *mokytojų*[94] skaičius. Palyginus 2017–2018 m. m. su 2013–2014 m. m., Kėdainių rajono savivaldybėje pedagoginių darbuotojų skaičius sumažėjo 103 darbuotojais, arba 14,5 proc. (nuo 710 iki 607). Iš visų pedagoginių darbuotojų 2017–2018 m. m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 468 atestuoti pedagoginiai darbuotojai. Aukštesnei *kvalifikacinei kategorijai*[95] buvo atestuota 94,6 proc. pedagoginių darbuotojų. Iš jų – 242 vyresnieji mokytojai, 193 metodininkai ir 8 ekspertai.

2017–2018 m. m. 95,1 proc. pedagogų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 4,6 proc. – aukštesnįjį išsilavinimą. Palyginus su 2013–2014 m. m. laikotarpiu, Kėdainių rajono savivaldybėje aukštąjį išsilavinimą turinčių pedagogų dalis padidėjo 1,9 proc. punktu.

Neformalusis vaikų švietimas. Vadovaujantis LR ŠMM leidinyje „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga“ (2018) pateikiama informacija, Kėdainių rajone 2017−2018 m. m. neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo 46,1 proc. vaikų, o šalies rodiklis buvo 51,1 proc. Tarp lyginamų savivaldybių aktyviausiai neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo Klaipėdos rajono savivaldybės mokiniai (48,8 proc. visų mokinių), pasyviausiai – Panevėžio rajono savivaldybės vaikai (33,8 proc.). Populiariausios kryptys: sportas, muzika ir dailė.

Kėdainių rajone veikia 4 *neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios ugdymo mokyklos*[96] – Kėdainių dailės mokykla, Kėdainių kalbų mokykla, Kėdainių muzikos mokykla ir Kėdainių sporto centras.

Kėdainių dailės mokykloje mokosi mokiniai iš Kėdainių miesto ir rajono mokyklų. Vadovaujantis įstaigos vadovo ataskaita, 2018 m. rugsėjo 1 d. mokinių skaičius siekė 403 ir, palyginus su 2017 m. rugsėjo 1 d., sumažėjo 0,5 proc.

Dailės mokykla vykdo formalųjį švietimą papildančio ugdymo (pradinio ir pagrindinio) programas ir neformaliojo švietimo (ankstyvojo, tikslinio, dailės dalykų, suaugusiųjų dailės ugdymo) programas. Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. įgyvendintos 2 naujos neformaliojo vaikų švietimo programos: kompiuterinė grafika ir akademinis piešimas. Dailės mokykloje dėstomi šie mokomieji dalykai: piešimas, tapyba, keramika, kompozicija, grafinis dizainas, dailėtyra, tekstilė, oda.

[94] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *mokytojas* arba *pedagogas* – asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[95] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *kvalifikacinė kategorija* rodo pedagoginio darbuotojo kvalifikaciją, kuri apibrėžiama kaip Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma. Kvalifikacinės kategorijos nustatomos pagal kvalifikacinių kategorijų klasifikatorių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[96] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *neformalusis švietimas* – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas. *Įstaigos vykdančios neformalųjį vaikų švietimą* vadinamos neformaliojo vaikų švietimo įstaigomis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis)

Mokymo formos: teorinės ir praktinės mokomosios pamokos, vasaros praktikos (plenerai), projektai, edukacinės programos, dalyvavimas konkursuose, parodose, ekskursijose.

Kėdainių kalbų mokykla – formalųjį švietimą papildančias kalbų mokymo ir neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo programas vykdanti mokykla. Kėdainių kalbų mokykla yra vienintelė tokio tipo įstaiga Lietuvoje, įkurta anglų kalbos mokytojų Virgilijos Bobinienės, Mildos Marijos Bernadišienės ir Gražinos Biržietienės iniciatyva. Kalbų mokykla yra parengusi ir užregistravusi Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registre 26 neformaliojo švietimo programas, skirtas vaikams, mokiniams ir suaugusiems. 2018−2019 m. m. įstaigoje mokosi 380 mokinių.

Kėdainių muzikos mokykla įsteigta 1959 m. rugpjūčio 1 d. Mokykla vykdo formalųjį švietimą papildančio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo, neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas. 2018 m. rugsėjo 1 d. mokykloje mokėsi 475 mokiniai. Palyginus su 2016 m. rugsėjo 1 d., mokinių skaičius sumažėjo 33 mokiniais, arba 6,5 proc. Mokykloje yra fortepijono, styginių instrumentų, pučiamųjų instrumentų, akordeono-tautinių instrumentų, teorinis ir ankstyvojo muzikinio ugdymo skyriai. Mokykloje galima išmokti muzikuoti šiais muzikos instrumentais: fortepijonu, smuiku, violončele, kontrabosu, gitara, bosine gitara, kanklėmis, birbyne, lumzdeliu, skrabalais, akordeonu, fleita, klarnetu, saksofonu, trimitu, trombonu, tenoru, mušamaisiais instrumentais.

Kėdainių sporto centras įsteigtas 1954 m. rugsėjo 1 d. Vadovaujantis įstaigos direktoriaus ataskaita, 2018 m. sporto centre buvo vykdomos 7 sporto šakų formalųjį švietimą papildančios ugdymo programos (krepšinis, tinklinis, plaukimas, lengvoji atletika, boksas, dziudo, tenisas), kuriose mokėsi 422 ugdytiniai. Palyginus su 2017 m., mokinių skaičius Kėdainių sporto centre sumažėjo 39 mokiniais, arba 8,5 proc.

Švietimo pagalbos įstaigos. Kėdainių rajono savivaldybėje veikia viena *švietimo pagalbos įstaiga*[97] – Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba, kurios veiklos tikslas – užtikrinti švietimo pagalbos teikimą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems vaikams, bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir švietimo įstaigoms, jų vadovams, pavaduotojams ugdymui, mokytojams, švietimo pagalbą teikiantiems specialistams (toliau – pedagoginiai darbuotojai). Tarnybos veiklos rūšys: specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba; pagalba mokyklai ir mokytojui; psichologinė pagalba; socialinė pedagoginė pagalba; profesinis orientavimas ir švietimo informacinė pagalba; švietimui būdingų paslaugų veikla; kitas, niekur kitur nepriskirtas, švietimas; kultūrinis švietimas.

Vadovaujantis įstaigos vadovo ataskaita, 2016 m. buvo atlikti 155 kompleksiniai pedagoginiai psichologiniai vaikų įvertinimai, 10 mokyklinio brandumo įvertinimų, suorganizuoti 164 kvalifikacijos tobulinimo renginiai, suteiktos 243 specialiojo pedagogo konsultacijos, 211 – logopedo konsultacijų, 219 – psichologo konsultacijų, suorganizuotos 1 064 mokinių dalykinės olimpiados, konkursai ir kiti renginiai.

Suaugusiųjų neformalusis švietimas yra priskirtas savivaldybių funkcijoms, vadovaujantis LR neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymu. Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2018 m. Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centro Suaugusiųjų skyriuje pagal bendrojo ugdymo programas mokėsi 143 mokiniai (2017 m. – 137 mokiniai, 2016 m. – 142 mokiniai). Centras, bendradarbiaudamas su Kauno klientų aptarnavimo departamento Kėdainių skyriumi, sudaro sąlygas įvairių poreikių ir gebėjimų asmenims mokytis visą gyvenimą, įgyti ar tobulinti kompetencijas ir keisti kvalifikacijas pagal tęstinio profesinio mokymo programas. Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras yra

[97] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *švietimo pagalbos įstaiga* - įstaiga, kurios pagrindinė veikla – švietimo pagalbos teikimas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

savivaldybės bazinė mokykla, kuri organizuoja ir vykdo valstybinės kalbos mokėjimo ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminus. Minėtas centras yra Suaugusiųjų savaitės organizatorius, koordinatorius ir dalyvis Savivaldybėje.

Centre sėkmingai plėtojama Trečiojo amžiaus universiteto (toliau – TAU) veikla, kurios tikslas – vykdyti 50 metų amžiaus ir vyresnių asmenų neformalųjį švietimą. Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centre veikia du TAU fakultetai: Sveikatos ir dvasinio tobulėjimo bei Kultūros ir meno. TAU yra 3 studijų programos: Taikomojo meno ir dailiųjų amatų, Sveikatos stiprinimo, Kultūrinės raiškos.

Kėdainių rajone taip pat veikia TAU Kauno apskrities filialo Kėdainių humanitarinių ir socialinių mokslų fakultetas, kuriame dėstoma istorijos, psichologijos, sveikatos, politikos, kultūros, meno temomis. Taip pat organizuojami kalbų kursai.

Profesinis mokslas. Kėdainių rajone veikia VšĮ *Kėdainių profesinio rengimo centras*, veiklą pradėjęs 2001 m. 2017−2018 m. m. centre buvo vykdoma 21 pirminio profesinio mokymo programa ir 5 modulinės mokymo programos. Baigę šias programas asmenys gali įgyti apskaitininko, automobilių mechaniko, automobilių elektromechaniko, logisto ekspeditoriaus, tarptautinių vežimų vairuotojo ekspeditoriaus, apdailininko (statybininko), padavėjo ir barmeno, kirpėjo, virėjo, suvirintojo ir kitas specialybes.

2017 m. spalio 1 d. mokykloje mokėsi 600 mokinių, kai 2016 m. rugsėjo 1 d. mokinių skaičius siekė 753. 2016−2017 m. laikotarpiu mokinių skaičius sumažėjo penktadaliu (20,3 proc.).

Moksliniai tyrimai. Kėdainių rajone veikia Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras, kurio strateginis tikslas – vykdyti žemės ūkio mokslų srities agronomijos ir miškotyros bei su jomis susijusių ekologijos ir aplinkotyros, biologijos, biofizikos, botanikos, zoologijos krypčių mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą. Centre ir jo padaliniuose 2019 m. pradžioje dirbo 545 darbuotojai – iš jų 187 mokslo darbuotojai, studijavo 56 doktorantai.

Centre atliekami tyrimai ir vykdomos įvairios mokslinės programos bei projektai. Mokslininkai dalyvauja nacionaliniuose (finansuojamuose Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, Aplinkos, Ūkio ministerijų ir kt.) ir tarptautiniuose projektuose, finansuojamuose HORIZON 2020, Europos teritorinio bendradarbiavimo, kitų ES programų lėšomis.

Mokinių maitinimas. Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2018 m. pabaigoje bendrojo ugdymo mokyklose nemokamus pusryčius ir pietus gavo 1 169 mokiniai (21,6 proc. visų mokinių), 2017 m. – 1 146 mokiniai (19,1 proc. visų mokinių), 2016 m. – 1 390 mokinių (22,6 proc. visų mokinių). 2016−2018 m. laikotarpiu nemokamą maitinimą gaunančių mokinių skaičius sumažėjo 15,9 proc. Užmokestis už ikimokyklinio amžiaus vaikų maitinimą buvo sumažintas 345 vaikams (23,0 proc.), 2017 m. – 327 vaikams (21,9 proc.), 2016 m. – 370 vaikų (25,4 proc.). Savivaldybės biudžete kiekvienais metais skiriama po 50 000 Eur maitinimo išlaidoms kompensuoti, iš kurių 2018 m. panaudota apie 39 tūkst. Eur, 2017 m. – apie 35 tūkst. Eur, 2016 m. – apie 38 tūkst. Eur.

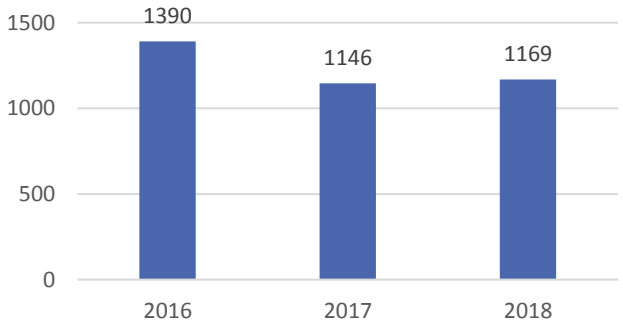

4.4.1.7. pav. ***Nemokamą maitinimą gaunančių mokinių skaičius 2016−2018 m., asm.***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenis

Materialieji švietimo įstaigų ištekliai. Pagal Kėdainių rajono savivaldybės administracijos 2018 m. duomenis, vidutiniškai į mokyklas ir iš jų

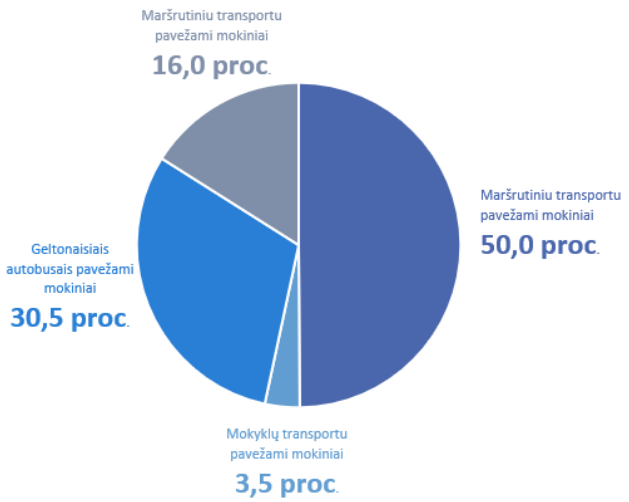

4.4.1.8. pav. ***Pavežamų mokinių pasiskirstymas pagal pavėžėjimo būdą 2018 m., proc.***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenis

darbo dienomis pavežami 1 932 bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai, t. y., 35 proc. (2017 m. buvo 1 988 mokiniai, arba 35,0 proc.; 2016 m. – 2 041, arba 34,7 proc.). 1 910 pavežamų mokinių gyvena kaimuose ir miesteliuose, nutolusiuose 3 km ir daugiau nuo bendrojo ugdymo mokyklos ir mokosi pagal priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas; 22 mokiniai gyvena mieste ir yra pavežami, nes turi specialiųjų ugdymosi poreikių. Maršrutiniu transportu pavežami 964 mokiniai, mokyklų transportu – 67, geltonaisiais autobusais – 591 ir kitais vežiojimo būdais – 310 mokinių.

ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2017−2018 m. m. buvo 1 660 kompiuterių, iš jų mokinių mokymui skirti 1 082 kompiuteriai, arba 65,2 proc. Palyginus su 2013–2014 m. m., kompiuterių skaičius Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose padidėjo 222 kompiuteriais, arba 15,4 proc.

Tarp lyginamų savivaldybių 2017−2018 m. m. Kėdainių rajono bendrojo ugdymo mokyklose kompiuterių skaičius buvo didžiausias, mažiausias – Panevėžio rajono bendrojo ugdymo mokyklose (1 006). 2013−2014 m. m. – 2017-2018 m. m. laikotarpiu didžiausias kompiuterių skaičiaus augimas bendrojo ugdymo mokyklose užfiksuotas Klaipėdos rajone (21,4 proc.) ir Kėdainių rajono savivaldybėje (15,4 proc.). Utenos rajono bendrojo ugdymo mokyklose kompiuterių skaičius sumažėjo beveik dešimtadaliu (9,1 proc.).

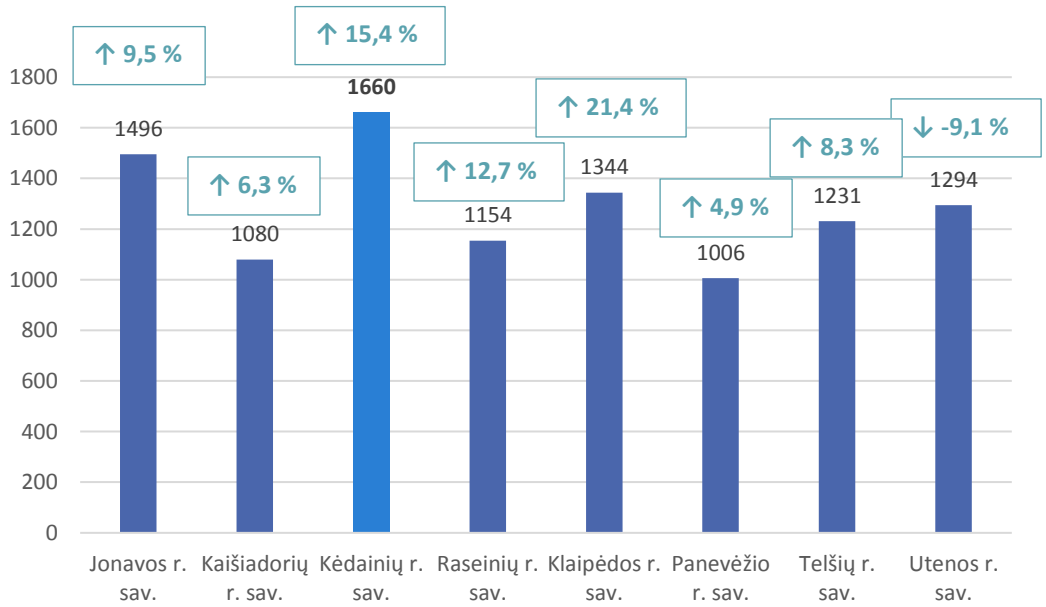

4.4.1.9. pav. ***Kompiuterių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose 2017−2018 m. m. (vnt.) ir jų skaičiaus dinamika 2013−2014 m. m. ir 2017−2018 m. m. (proc.)***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis (http://svis.emokykla.lt/)

Kėdainių rajono švietimo situacijos apibendrinimas

32 švietimo įstaigos ir 2 socialinės įstaigos, teikiančios švietimo paslaugas Kėdainių rajono teritorijoje:

- 7 ikimokyklinio ugdymo mokyklos – vaikų lopšeliai-darželiai;
- 16 bendrojo ugdymo mokyklų: 1 pradinės mokykla, 6 pagrindinės mokyklos, 3 progimnazijos, 6 gimnazijos;
- 2 socialinės įstaigos, teikiančios švietimo paslaugas,
- 1 suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras;
- 2 viešosios įstaigos (1 – ikimokyklinio ugdymo, 1 – bendrojo ugdymo);
- 4 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios ugdymo mokyklos;
- 1 švietimo pagalbos įstaiga,
- 1 profesinio ugdymo mokykla (viešoji įstaiga).

10,0 proc. išaugęs ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius

Kėdainių rajono savivaldybėje 2017–2018 m. m., palyginus su 2013–2014 m. m., ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius padidėjo 10,0 proc. ir viršijo šalies (8,4 proc.) bei Kauno apskrities (8,6 proc.) rodiklių augimą.

15,6 proc. sumažėjęs mokinių skaičius

- 2017–2018 m. m., palyginus su 2013–2014 m. m., mokinių skaičius sumažėjo 15,6 proc.

3,0 procentiniais punktais sumažėjo pagrindinį ir 1,6 procentiniais punktais – vidurinį išsilavinimą įgijusių mokinių dalis

- 2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą, dalis visų mokinių skaičiuje sumažėjo 3,0 proc. p., Kauno apskrityje nepakito, o šalyje sumažėjo 0,3 proc. p.
- 2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis visų mokinių skaičiuje sumažėjo 1,6 proc. p., o Kauno apskrityje ir šalyje išaugo 1,5 proc. p.

Valstybinių brandos egzaminų standartizuotas rodiklis – 54 balai

2018 m. Kėdainių rajono savivaldybės VBE standartizuotas rodiklis siekė 54 balus ir buvo 3,3 balais aukštesnis nei šalies vidurkis (50,7).

46,1 proc. vaikų dalyvavo neformaliojo švietimo veikloje

Kėdainių rajono savivaldybėje 2017–2018 m. m. neformaliojo švietimo veikloje dalyvavo 46,1 proc. vaikų (šalyje – 51,1 proc.).

4.4.2. Sveikatos priežiūra

Sveikata yra vienas svarbiausių kokybiško žmogaus gyvenimo veiksnių, kuria turi rūpintis šalių vyriausybės, vykdydamos veiksmingą politiką. Lietuvos sveikatos 2014−2025 m. strategijoje nurodoma, kad visuomenės sveikata yra nacionalinis turtas ir kapitalas, kurio saugojimas ir puoselėjimas yra svarbiausias valstybės tikslas, užtikrinantis šalies socialinę ir ekonominę plėtrą. Sveiki ir darbingi žmonės – šalies ekonomikos augimo ir tvaraus vystymosi garantas. Lietuvos, kaip ir daugelio Europos Sąjungos (ES) šalių, Sveikatos politika formuojama remiantis pagrindinėmis Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) ir Europos Komisijos (EK) politinių dokumentų nuostatomis. Lietuvoje Sveikatos politiką vykdo ir įgyvendina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, kuri yra atsakinga už standartų ir reikalavimų nustatymą, licencijų paslaugų teikėjams ir sveikatos priežiūros specialistams išdavimą, ilgalaikių investicijų tvirtinimą ir kt.

Už *pirminės sveikatos priežiūrą*, taip pat tam tikros visuomenės sveikatos veiklos organizavimą yra atsakingos savivaldybės, kurioms priklauso dalis pirminės sveikatos priežiūros centrų, dauguma poliklinikų, mažos arba vidutinio dydžio ligoninės. Svarbus vaidmuo, teikiant pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas, tenka ir privačiam sektoriui.

Kėdainių rajono savivaldybėje pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų tinklas apima viešąsias ir privačias įstaigas.

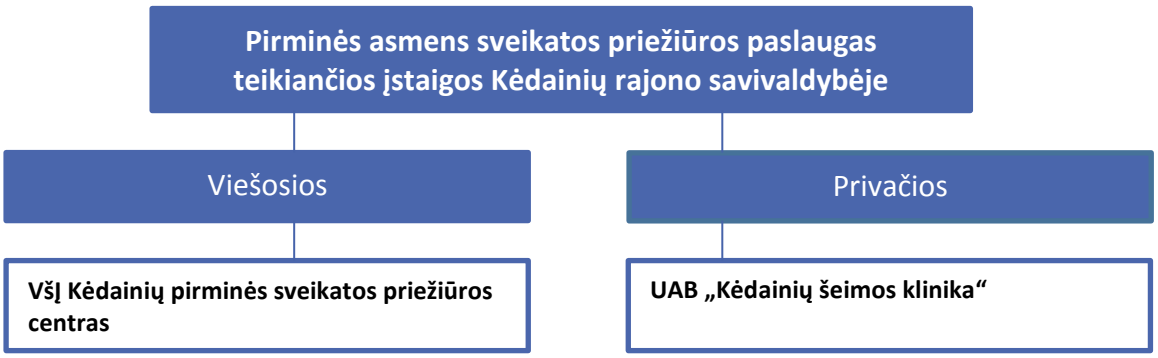

4.4.2.1. pav. Pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos Kėdainių rajono savivaldybėje

Šaltinis: Kauno teritorinės ligonių kasos

Didžiausia ir plačiausią pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų spektrą siūlanti pirminė asmens sveikatos priežiūros įstaiga Kėdainių rajone – *VšĮ Kėdainių pirminės sveikatos priežiūros centras* (toliau – PSPC). Vadovaujantis Kėdainių PSPC veiklos 2018 metų ataskaita, Kėdainių PSPC struktūrą sudaro: bendrosios praktikos gydytojų terapijos, bendrosios praktikos gydytojų pediatrijos, dantų gydymo, psichikos sveikatos (su pakaitinio palaikomojo gydymo metadonu kabinetu), greitosios medicinos pagalbos skyriai bei psichiatrijos dienos stacionaras, DOTS (tiesiogiai stebimo tuberkuliozės gydymo) kabinetas, 9 ambulatorijos (Akademijos, Dotnuvos, Gudžiūnų, Josvainių, Krakių, Lančiūnavos, Pelėdnagių, Pernaravos ir Šėtos), 22 kaimo medicinos punktai (Aristavos, Kalnaberžės, Keleriškių, Sirutiškio, Surviliškio, Tiskūnų, Mantviliškio, Šlapaberžės, Miegėnų, Kunionių, Vainikų, Skaistgirių, Petkūnų, Truskavos, Okainių, Pajieslio, Beinaičių, Nociūnų, Labūnavos, Aluonos, Langakių, Pagirių) ir AB „Lifosa“ medicinos punktas, teikiantis šeimos medicinos paslaugas..

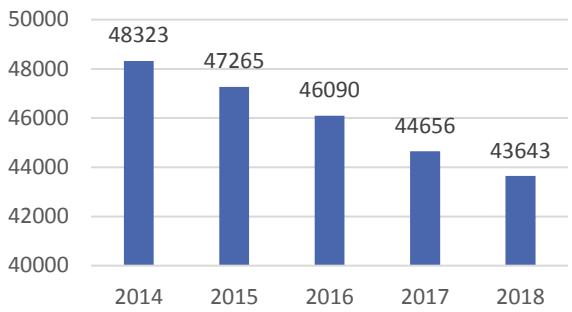

4.4.2.1. pav. VšĮ Kėdainių PSPC prisirašę asmenys
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kauno teritorinės ligonių kasos duomenis (http://www.ktlk.lt/)

Kauno teritorinės ligonių kasos duomenimis, Kėdainių PSPC (kartu su ambulatorijomis), 2018 m. gruodžio 31 d. buvo prisirašę 43 643 asmenys. 2014−2018 m. laikotarpiu įstaigoje prisirašiusių asmenų skaičius sumažėjo beveik dešimtadaliu (9,7 proc.), nuo 48 323 prisirašiusiųjų 2014 m. iki 43 643 prisirašiusiųjų 2018 m. Prisirašiusių asmenų skaičiaus mažėjimą lėmė gyventojų emigracija, mažėjantis gyventojų skaičius.

UAB „Kėdainių šeimos klinika“ 2018 m. gruodžio 31 d. buvo prisirašę 5 111 asmenų. Kitaip nei Kėdainių PSPC, 2014−2018 m. laikotarpiu įstaigoje prisirašiusių asmenų skaičius išaugo 5,6 proc., nuo 4 839 prisirašiusiųjų 2014 m. iki 5 111 prisirašiusiųjų 2018 m.

VšĮ Kėdainių ligoninė (toliau – Kėdainių ligoninė) teikia *stacionarias asmens sveikatos priežiūros paslaugas*[98]. Tai regioninė daugiaprofilinė gydymo įstaiga, teikianti diagnostikos, gydymo, reabilitacijos bei slaugos paslaugas. Vadovaujantis Kėdainių ligoninės 2018 m. veiklos ataskaita, įstaiga vykdo šią veiklą:

- antrinė stacionari sveikatos priežiūra,
- pirminė stacionari sveikatos priežiūra (palaikomasis gydymas ir slauga, paliatyvioji pagalba);
- antrinė ambulatorinė asmens sveikatos priežiūra;
- bendroji asmens sveikatos priežiūra;
- kita ambulatorinė asmens sveikatos priežiūra.

Kėdainių ligoninės struktūrą sudaro 25 skyriai.

Visuomenės sveikatos priežiūros[99] funkcijas Kėdainių rajone vykdo biudžetinė įstaiga *Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras* (toliau – Kėdainių VSB). Vadovaujantis Kėdainių VSB nuostatais, įstaigos veiklos tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės (kelių savivaldybių) teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Sveikatos būklė. Eurostato duomenimis, vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė[100] – pagrindinis rodiklis, reprezentuojantis gyventojų gyvenimo gerovę. Vidutinė gyvenimo trukmė Lietuvoje 2017 m. siekė iki 75,7 metų, 2016 m. – 74,9 m. (padidėjo 1,1 proc.). Palyginus su 2013 metais, šalies rodiklis padidėjo 2,4 metų (siekė 73,3 metų). 2017 m. Kėdainių rajono gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė, Higienos instituto duomenimis, siekė 74 metus ir buvo 1,7 metų trumpesnė nei šalyje. 2013−2017 m. laikotarpiu vidutinė gyvenimo trukmė Kėdainių rajono savivaldybėje padidėjo 1,5 metų (2013 m. – 72,5 m.).

Gyventojams senėjant, vis didesne problema tampa lėtinės ligos, dažnėja neįgalumas, todėl mirtingumo ir vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės (VGT) rodikliai ne visiškai atspindi

[98] Vadovaujantis http://www.vlk.lt, *stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos* – tai paslaugos, kurios teikiamos ligoniui gydantis stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose, t. y., ligoninėse. Paprastai šios paslaugos ligoninėse teikiamos ne mažiau kaip 24 valandas. Ligoninėse teikiamos stacionarinės paslaugos gali būti keleto rūšių: aktyviojo gydymo, ilgalaikio gydymo, transplantacijos ir reabilitacijos.

[99] Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, *visuomenės sveikatos priežiūra* – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma (I skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[100] Pagal Lietuvos sveikatos statistikos departamentą, *vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė* - tikimybinis rodiklis, rodantis, kiek vidutiniškai metų gyvens kiekvienas gimęs arba sulaukęs tam tikro amžiaus žmogus, jeigu visą būsimą tiriamos kartos gyvenimą mirtingumo lygis kiekvienoje gyventojų amžiaus grupėje nekis.

gyventojų sveikatą, o tuo labiau jų gyvenimo kokybę. Šalyse, kurių populiacija „sena“, daug jautresni gyventojų sveikatos vertinimo rodikliai yra įvairūs sveikų gyvenimo metų parametrai. *Vidutinės tikėtinos sveiko gyvenimo trukmės*[101] rodiklis pirmiausiai buvo sukurtas siekiant nustatyti, ar ilgesnė tikėtina gyvenimo trukmė yra susijusi su ilgiau trunkančia gera (sergamumo mažėjimas) ar bloga (sergamumo didėjimas) žmogaus sveikata. Rodiklis yra analizuojamas šalies lygmeniu. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis, Lietuvos vyrų ir moterų sveiko gyvenimo trukmė 2013−2016 m. mažėjo.

2013−2016 m. laikotarpiu moterų sveiko gyvenimo trukmė šalyje buvo nepastovi: 2014 m. didžiausia – 61,7 m., 2015 m. mažiausia – 58,8 m.. 2016 m., palyginus su 2013 m., moterų sveiko gyvenimo trukmė sutrumpėjo 2,2 m. (2013 m. – 61,6 m., 2016 m. – 59,4 m.). Tuo pačiu laikotarpiu vyrų sveiko gyvenimo trukmė taip pat buvo nepastovi: 2014 m. didžiausia – 57,6 m., 2015 m. mažiausia – 54,1 m. 2016 m., palyginti su 2013 m., sutrumpėjo 0,6 m.

Visu analizuojamu 2013−2016 m. laikotarpiu, moterų sveiko gyvenimo trukmės rodiklis buvo geresnis už vyrų vidutiniškai 4,2 m., arba 7,5 proc.

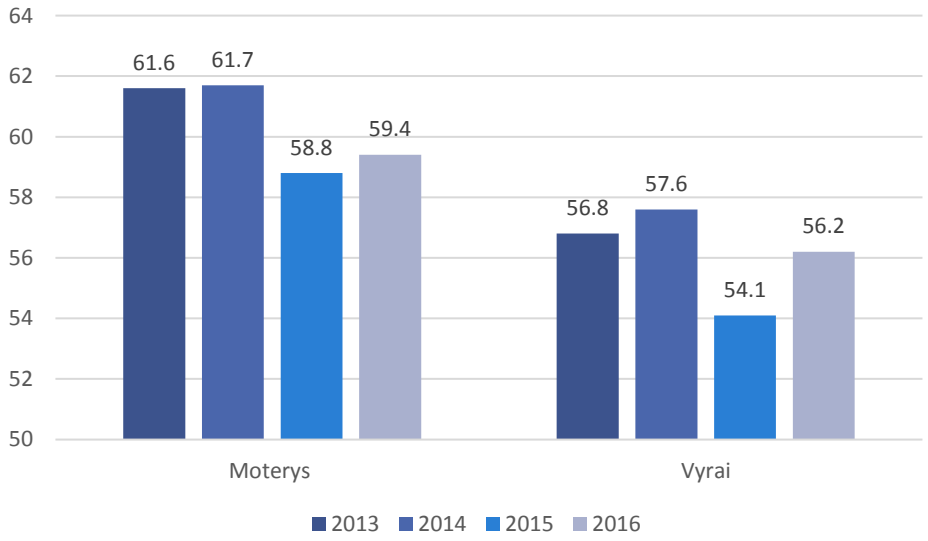

4.4.2.2. pav. Šalies moterų ir vyrų sveiko gyvenimo trukmė (m.) ir dinamika 2013-2016 m. (proc.)
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Sergamumo[102] rodiklis padeda įvertinti gyventojų sveikatą, leidžia prognozuoti ir inicijuoti pokyčius sveikatos apsaugos srityje. Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2017 m. 1 000-iui Kėdainių rajono gyventojų (18 m. ir vyresnių) teko naujai užregistruoti 1 687,2 susirgimai. Minėtas rodiklis buvo didesnis nei šalyje (1 589,1 naujai užregistruotų susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų), bet mažesnis už Kauno apskrities vidurkį (1 774,2 susirgimai 1 000-iui suaugusiųjų). Didžiausias naujų susirgimų skaičius tuo pačiu laikotarpiu užfiksuotas Raseinių rajone (1 822,7), mažiausias – Utenos rajone (815,3).

Analizuojant suaugusiųjų naujai užregistruotą sergamumą 2013−2017 m. laikotarpiu, fiksuojamas susirgimų augimas visose nagrinėjamose teritorijose. Kėdainių rajone suaugusiųjų susirgimų augimas buvo vienas didžiausių ir išaugo 55,0 proc. bei viršijo šalies (30,3 proc.) ir Kauno apskrities (42,2 proc.) naujų susirgimų, tenkančių 1 000-iui suaugusiųjų, rodiklio augimą. Analizuojamas rodiklis lėčiausiai augo Klaipėdos rajone (18,7 proc.).

[101] Pagal Lietuvos statistikos departamentą, *vidutinė tikėtina sveiko gyvenimo trukmė* – tikimybinis rodiklis, rodantis, kiek vidutiniškai metų tam tikro amžiaus sulaukęs žmogus nugyvens, būdamas geros sveikatos.
[102] Vadovaujantis www.sic.hi.lt, *sergamumas* – per nustatytą laikotarpį užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių žmonės kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. Jis reiškia populiacijos suminį sergamumą visomis ligomis.

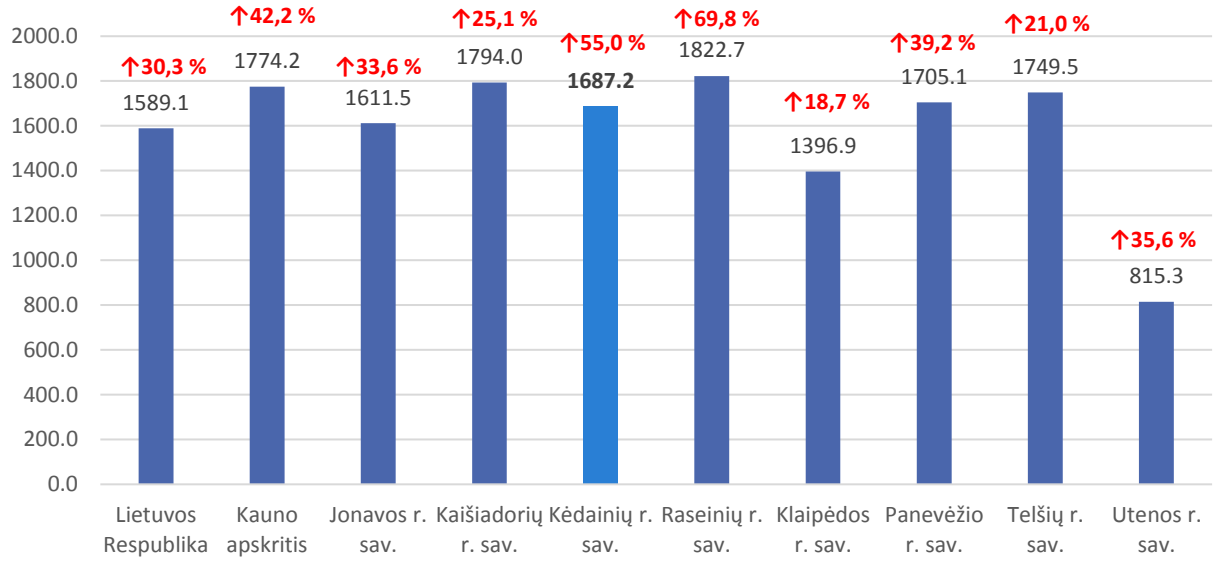

4.4.2.3. pav. 1 000-iui suaugusiųjų tenkantys susirgimai 2017 m. (sk.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

2017 m. 1 000-iui vaikų (0−17 m.) Kėdainių rajone teko 3 181,0 naujai užregistruotas susirgimas. Šis rodiklis buvo didžiausias tarp lyginamų teritorijų, viršijo šalies bei Kauno apskrities vidurkius (atitinkamai 2 782,7 ir 2 698,4 nauji susirgimai, tenkantys 1 000-iui vaikų).

Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2013−2017 m. laikotarpiu naujų susirgimų, tenkančių 1 000-iui vaikų, skaičius Kėdainių rajone išaugo trečdaliu (33,5 proc.) ir pagal šį augimą viršijo šalies (9,1 proc.), Kauno apskrities (16,5 proc.) rodiklius. Tuo pačiu laikotarpiu Klaipėdos rajone buvo užfiksuotas nežymus analizuojamo rodiklio sumažėjimas ir siekė 0,8 proc.

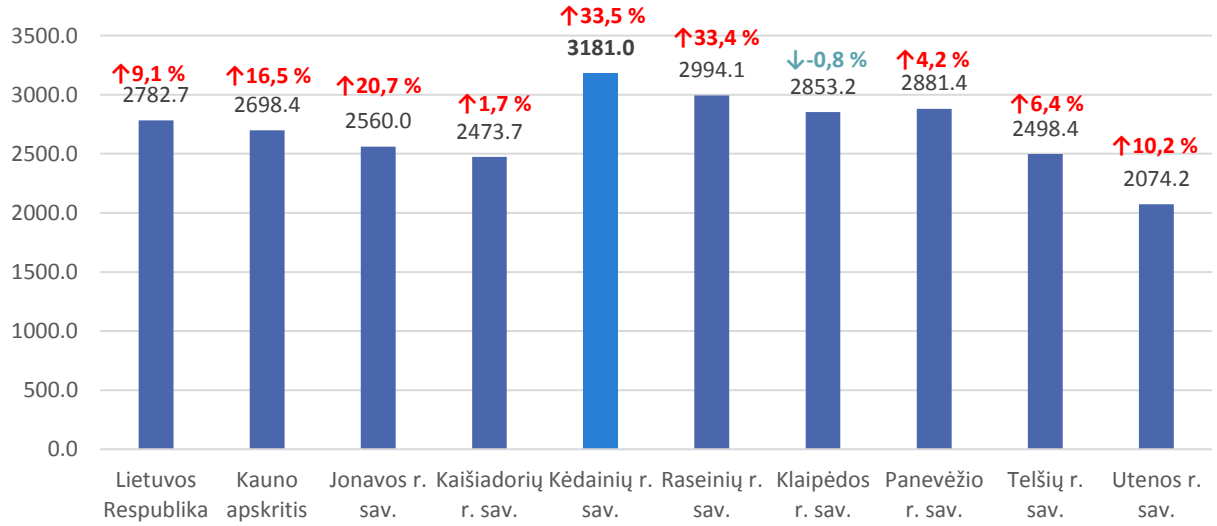

4.4.2.4. pav. 1 000-iui vaikų (0−17 m.) tenkantys susirgimai 2017 m. (sk.) ir jų dinamika 2013−2017 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

Gyventojų sveikatos būklę tiksliau atspindi *mirtingumo pagal priežastis vertinimas*. Šis rodiklis parodo, kokios sveikatos problemos dominuoja visuomenėje ir kaip jos kinta.

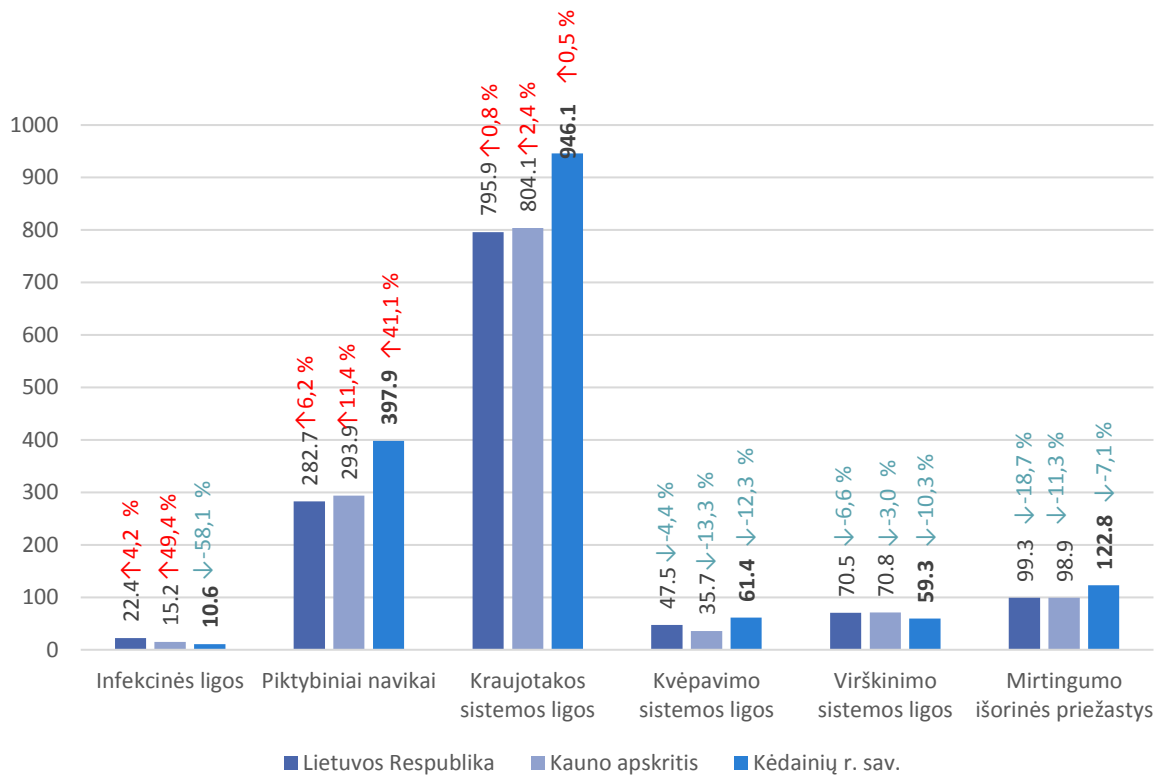

4.4.2.5. pav. ***Mirtingumas pagal priežastis Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje ir Kėdainių rajono savivaldybėje (100 000 gyventojų) 2017 m. (sk.) bei mirtingumo dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

Kėdainių rajono savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje bei Kauno apskrityje, dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. Šis rodiklis, tenkantis 100 000 gyventojų, Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. (946,1 atvejai) buvo aukštesnis nei šalyje (795,9 atvejai) bei Kauno apskrityje (804,1 atvejai). Minėtas rodiklis Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. laikotarpiu išaugo 0,5 proc. ir buvo didesnis už šalies (0,8 proc.) bei Kauno apskrities (2,4 proc.) rodiklius. Didelį mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų lemia senstanti visuomenė.

Antroji priežastis, lemianti mirtingumą šalyje, Kauno apskrityje ir Kėdainių rajono savivaldybėje, yra mirtingumas nuo piktybinių navikų – Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. mirė 397,9 asmenys 100 000 gyventojų, Kauno apskrityje ir šalyje mažiau – atitinkamai 293,9 ir 282,7 asmenys 100 000 gyventojų. 2013–2017 m. laikotarpiu mirtingumas nuo piktybinių navikų augo visose nagrinėjamose teritorijose. Kėdainių rajono savivaldybėje analizuojamu laikotarpiu mirtingumas nuo piktybinių navikų išaugo 41,4 proc. ir gerokai viršijo Kauno apskrities (11,4 proc.) bei šalies (6,2 proc.) nagrinėjamo rodiklio augimą.

Mirtingumas dėl išorinių priežasčių – trečioji pagal eiliškumą priežastis tiek Kėdainių rajono savivaldybėje, tiek Kauno apskrityje, tiek šalyje, lemianti gyventojų mirtingumą. Dėl tinkamai vykdomų prevencinių priemonių mirtingumas dėl išorinių priežasčių mažėjo – 2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo 7,1 proc., bet atsiliko nuo Kauno apskrities ir šalies rodiklio mažėjimo (atitinkamai 11,3 proc. ir 18,7 proc.). Palyginus su šalies vidurkiu, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje mažesnis mirtingumas fiksuojamas nuo infekcinių ligų (savivaldybės rodiklis – 10,6 atvejo 100 000 gyventojų, šalies – 22,4 atvejo 100 000 gyventojų, Kauno apskrities – 15,2 atvejo 100 000 gyventojų) ir dėl virškinimo sistemos ligų (savivaldybės rodiklis – 59,3 atvejo 100 000 gyventojų, šalies – 70,5 atvejo 100 000 gyventojų, Kauno apskrities – 70,8 atvejo 100 000 gyventojų).

Išvengiamo mirtingumo[103] rodiklis netiesiogiai parodo sveikatos priežiūros sistemos efektyvumą ir kokybę, remiantis duomenimis apie išvengiamą mirtingumą, galima spręsti apie sveikatos priežiūros ir sveikatos politikos įtaką gyventojų sveikatai bei numatyti naujas veiksmų kryptis. Išvengiamo mirtingumo rodiklis savivaldybėse pradėtas analizuoti nuo 2015 m. Kėdainių rajono savivaldybėje 2015 m. buvo galima išvengti 32,5 proc. visų mirčių, kai šalyje – 34,4 proc. 2015−2017 m. laikotarpiu išvengiamų mirčių rodiklis gerėjo tiek Kėdainių rajone, tiek šalyje. Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2017 m. šalyje buvo galima išvengti 31,3 proc. mirčių, o Kėdainių rajono savivaldybės rodiklis buvo nežymiai mažesnis už šalies vidurkį ir siekė apie 31,0 proc.

Sveikatos priežiūros ištekliai ir paslaugos. Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje 10 000 gyventojų teko 27,0 *aktyvūs gydytojai*. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajono savivaldybė atsiliko nuo Kauno apskrities (52,5 aktyvūs gydytojai 10 000 gyventojų) bei šalies (48,9 aktyvūs gydytojai 10 000 gyventojų) vidurkio, bet buvo vienas aukščiausių rodiklių tarp lyginamų savivaldybių (atsiliko tik nuo Utenos rajono savivaldybės rodiklio, kur 10 000 gyventojų teko 27,7 aktyvūs gydytojai).

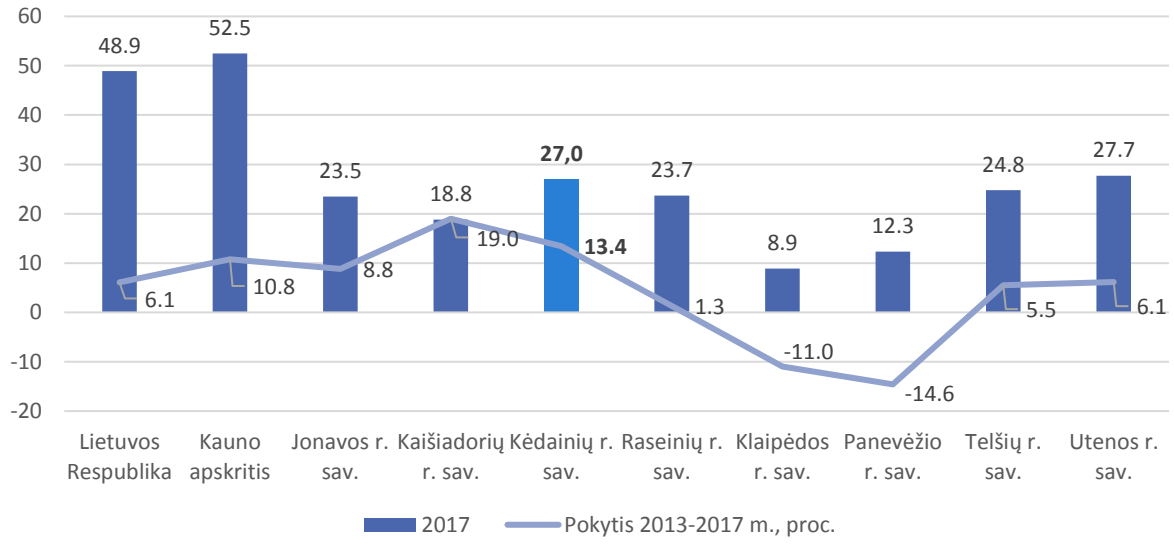

4.4.2.6. pav. ***Aktyvių gydytojų skaičius (10 000 gyventojų) 2017 m. (sk.) bei rodiklio dinamika 2013−2017 m. (proc.)***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

Analizuojant aktyvių gydytojų dinamiką 2013−2017 m. laikotarpiu, Kėdainių rajono savivaldybėje fiksuojamas rodiklio augimas yra vienas sparčiausių tarp lyginamų savivaldybių ir siekė 13,4 proc. bei viršijo visas vertinamas teritorijas, išskyrus Kaišiadorių rajono savivaldybę, kur rodiklis per penkerius metus išaugo penktadaliu.

Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų *apsilankymų pas gydytojus*[104] rodiklis (tenkantis 1 gyventojui) nedaug atsiliko nuo Lietuvos vidurkio (atitinkamai 9,2 ir 9,5 apsilankymo vienam gyventojui). Didesnis rodiklis užfiksuotas Kauno apskrityje ir siekė 11,8 apsilankymo 1 gyventojui. 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje apsilankymų pas I lygio paslaugas teikiančius gydytojus rodiklis buvo aukštesnis nei šalyje (6,5 apsilankymo 1 gyventojui), bet mažesnis nei Kauno apskrityje (7,8 apsilankymo 1 gyventojui) ir siekė 6,7 apsilankymo 1 gyventojui. Tuo pačiu laikotarpiu apsilankymų pas II/III lygio paslaugas teikiančius gydytojus skaičius 1 gyventojui

[103] Išvengiamas mirtingumas – mirusiųjų nuo ligų ar būklių, kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencijos ir / ar diagnostikos priemones ir / ar gydymo priemones, dalis procentais nuo visų gyventojų mirčių (Higienos institutas).

[104] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apsilankymai pas gydytojus* – apsilankymai poliklinikoje (konsultacijoje, ambulatorijoje), sveikatos punkte, gydytojų apsilankymai namuose, greitoji medicinos pagalba ir skubiosios konsultacijos. Apsilankymai pas odontologus neįtraukiami.

Kėdainių rajone siekė 2,5 karto ir buvo mažesnis už šalies bei Kauno apskrities rodiklį (atitinkamai 3,0 ir 4,0 kartai).

2017 m. apsilankymų pas odontologus skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje siekė 1,5 karto per metus 1 gyventojui ir buvo nežymiai mažesnis už šalies ir Kauno apskrities rodiklius (atitinkamai 1,6 karto ir 1,8 karto).

Analizuojant 2017 m. suteiktų dienos stacionaro paslaugų skaičių 1 000 gyventojų, Kėdainių rajono savivaldybėje (11,7 paslaugos 1 000 gyventojų) pastebimas rodiklio atotrūkis nuo šalies (21,6 paslaugos 1 000 gyventojų) ir Kauno apskrities rodiklių (19,2 paslaugos 1 000 gyventojų).

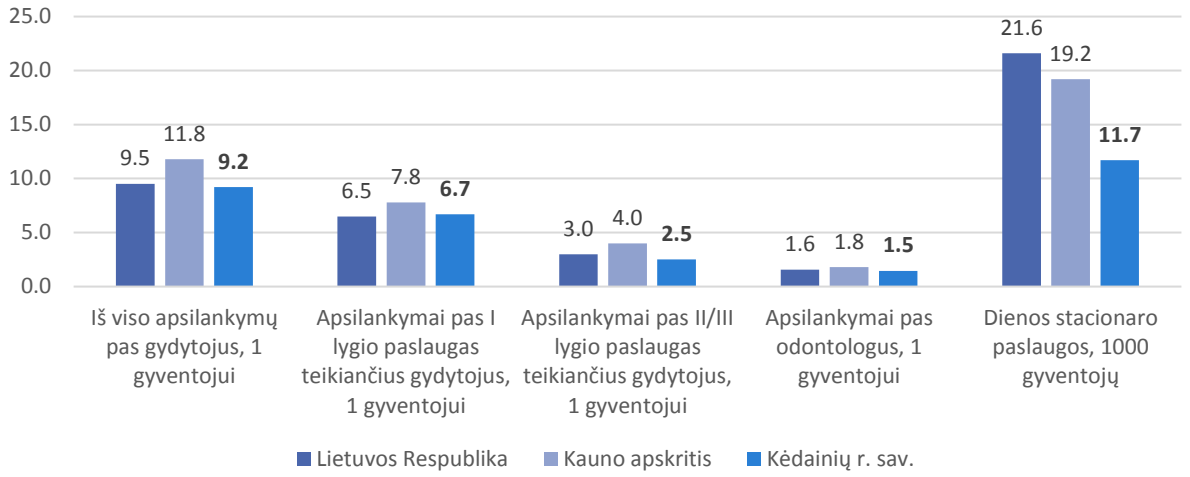

4.4.2.7. pav. ***Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo palyginimas su Lietuvos vidurkiu, 2017 m.***
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras, Lietuvos statistikos departamentas

Lovų skaičius stacionaruose (su slaugos ir palaikomojo gydymo lovomis) 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo mažesnis už Kauno apskrities (95,5 lovos 10 000 gyventojų) ir šalies (87,4 lovos 10 000 gyventojų) rodiklį bei siekė 54,1 lovos 10 000 gyventojų. Tačiau 2013−2017 m. laikotarpiu, kitaip nei Kauno apskrityje ir šalyje, lovų skaičius stacionaruose, tenkantis 10 000 gyventojų, Kėdainių rajono savivaldybėje augo (1,2 proc.). Kauno apskrityje lovų skaičius stacionaruose, tenkantis 10 000 gyventojų, mažėjo 6,1 proc., šalyje – 3,3 proc. Rodiklio augimui įtakos turėjo slaugos ir palaikomojo gydymo plėtra Kėdainių rajone.

Didžiausias lovų skaičius stacionaruose, tenkantis 10 000 gyventojų, 2017 m. buvo Utenos rajono savivaldybėje (96,3), o sparčiausias rodiklio augimas 2013−2017 m. laikotarpiu užfiksuotas Panevėžio rajono savivaldybėje (16,8 proc.).

Visuomenės senėjimo procesai, prastėjanti gyventojų sveikata įpareigoja daugiau dėmesio skirti gyventojų sveikatos stiprinimui, ligų profilaktikai, laiku atliekamai ligų diagnostikai ir gydymui, reabilitacijai ir slaugai, atsižvelgiant į pacientų poreikius. Lietuvoje pacientams ilgalaikę priežiūrą teikia sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų sistemos. Slaugos ir ilgalaikio gydymo ligoninėse teikiamos palaikomojo gydymo, slaugos ir socialinės paslaugos pacientams, sergantiems lėtinėmis ligomis ir turintiems ribotas apsitarnavimo galimybes. Kėdainių rajone palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas teikia Kėdainių ligoninė.

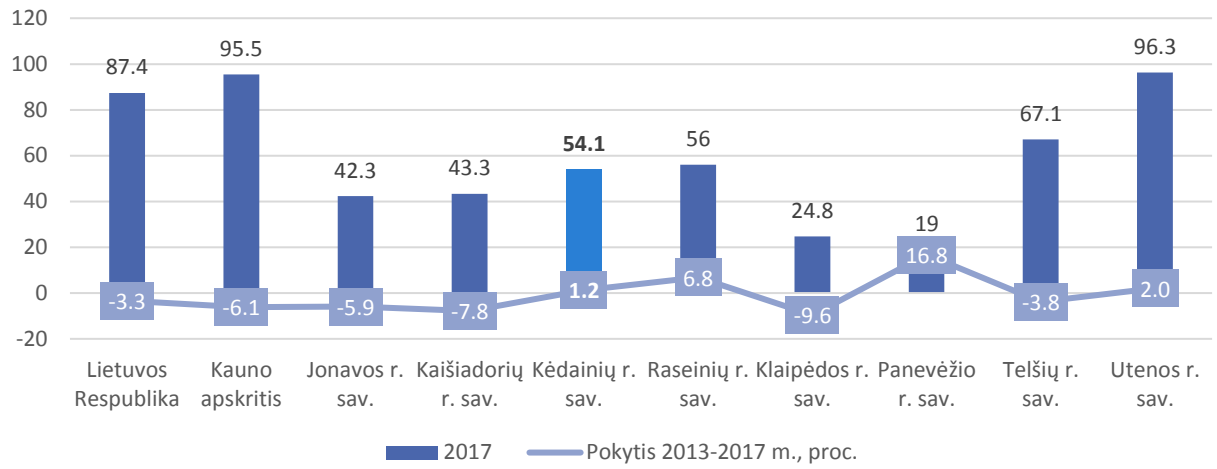

4.4.2.8. pav. ***Lovų skaičius stacionaruose (su slaugos ir palaikomojo gydymo lovomis) (sk./10 000 gyventojų) 2017 m. bei rodiklio dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

2013–2018 m. laikotarpiu slaugos lovų skaičius Kėdainių ligoninėje išaugo beveik trečdaliu (30,6 proc.): 2013 m. ligoninė turėjo 85 slaugos lovas, kai 2018 m. – 111. Nepaisant didėjusio slaugos lovų skaičiaus, 2018 m. Kėdainių ligoninės palaikomojo gydymo ir slaugos skyriuje paslaugos buvo suteiktos 614-ai asmenų, tai 9,3 proc. mažiau nei 2013 m. 2013–2018 m. slaugos lovadienių skaičius augo 0,7 proc. (2013 m. – 31 462 d., 2018 m. – 31 684 d.).

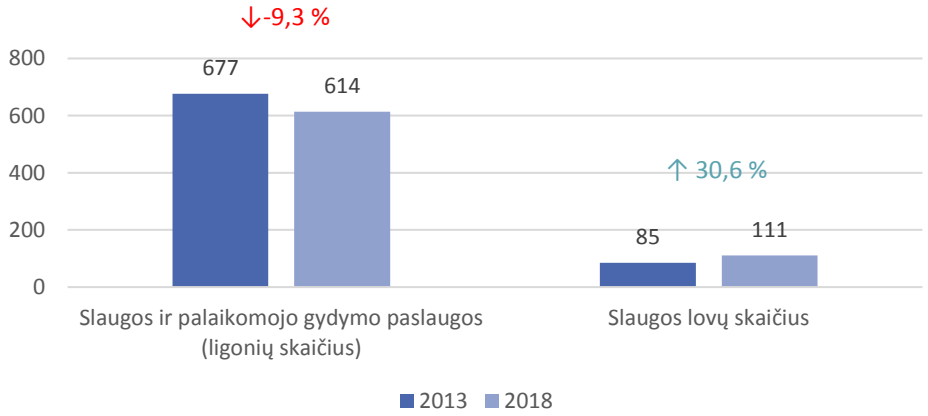

4.4.2.9. pav. Slaugos ir palaikomo gydymo pacientų (asm.) bei lovų skaičius (vnt.) ir jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

Greitoji medicinos pagalba yra esminė sveikatos priežiūros sistemos sudėtinė dalis, nes nuolat didėja ūminių susirgimų, trauminių sužalojimų skaičius, todėl būtinas tinkamas GMP tarnybų darbas, užtikrinant teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą.

Kėdainių rajone GMP paslaugų teikimą užtikrina Kėdainių PSPC GMP skyrius. 2017 m. Kėdainių PSPC turėjo 7 B tipo GMP automobilius, kurių vidutinis amžius – 2009 m. (3 automobilių pagaminimo etai – 2004 m., po vieną – 2008 m., 2011 m., 2015 m., 2017 m.). 2017 m. LR Sveikatos apsaugos ministerijos įgyvendinto projekto lėšomis buvo įsigytas ir Kėdainių PSPC perduotas naujas B tipo GMP automobilis.

Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, siekė

302,1 ir buvo didesnis už šalies (230 asmenų) ir Kauno apskrities (256,4 asmens) rodiklį bei didžiausias tarp lyginamų savivaldybių.

2013−2017 m. laikotarpiu, asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, išaugo 8,5 proc. ir atsiliko nuo Kaišiadorių rajono savivaldybės rodiklio (15,0 proc.) bei Klaipėdos rajono savivaldybės rodiklio (12,3 proc.).

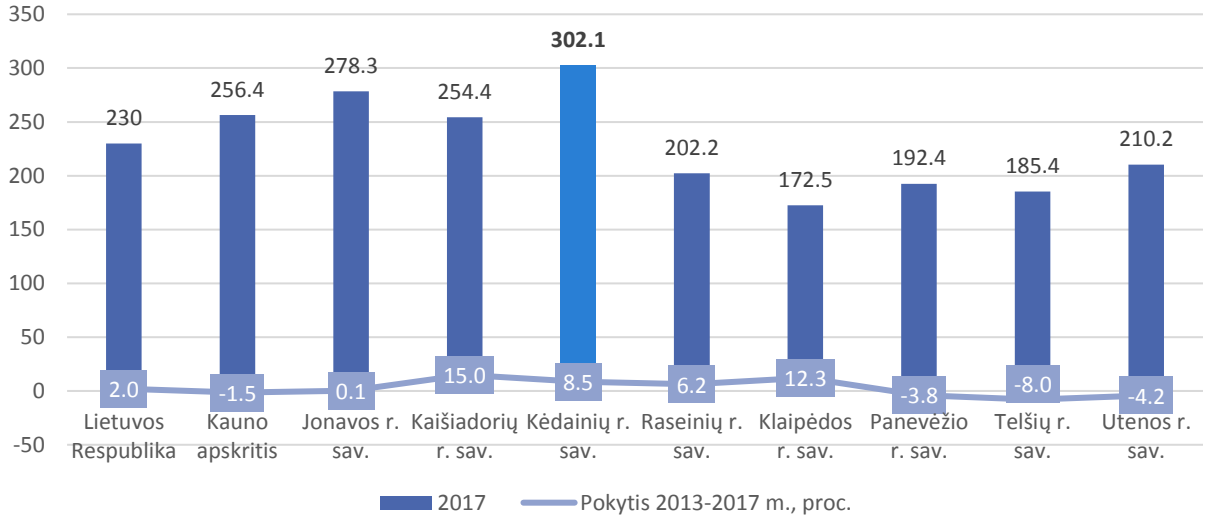

4.4.2.10. pav. ***Asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba 2017 m. (sk./1 000 gyv.) bei rodiklio dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

Greitosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo ir jų išlaidų apmokėjimo tvarkos apraše[105] nurodoma, kad gerų GMP rezultatų reikšmė nustatoma atsižvelgiant į skubių kvietimų, pagal kuriuos GMP brigada pas pacientą nuvyksta ne vėliau kaip per 25 minutes kaimo gyvenamosiose vietovėse ir miestuose, kurių gyventojų skaičius neviršija 3 tūkstančių, ir ne vėliau kaip per 15 minučių miesto gyvenamosiose vietovėse, dalį, palyginti su visais GMP įstaigos įvykdytais skubiais kvietimais. Gerais rezultatais laikomos šios reikšmės:

1. daugiau kaip 95 proc., rodiklio reikšmė – 4 sąlyginiai vienetai;
2. nuo 95 iki 90 proc., rodiklio reikšmė – 3 sąlyginiai vienetai;
3. nuo 90 iki 85 proc., rodiklio reikšmė – 2 sąlyginiai vienetai;
4. nuo 85 iki 80 proc., rodiklio reikšmė – 1 sąlyginis vienetas;
5. 80 proc. ir mažiau, rodiklio reikšmė – 0 sąlyginių vienetų.

Remiantis rezultatais nustatomas apmokėjimas GMP iš PSDF lėšų. Vadovaujantis Kėdainių PSPC veiklos 2018 m. ataskaita, 2018 m. buvo įvykdyti 14 442 iškvietimai, tai 2,5 proc. mažiau nei 2013 m. (2013 m. – 14 810 iškvietimų).

2018 m. Kėdainių GMP miesto vietovėje į 95,88 proc. skubių iškvietimo sureagavo labai operatyviai – į iškvietimo vietą atvyko per 15 min. ir tai buvo geriausias galimas rezultatas, nustatytas Greitosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo ir jų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašu. Tuo pačiu laikotarpiu operatyvumas reaguojant į iškvietimus kaimo vietovėje nesiekė minimalaus gero rezultato reikšmės (80,0 proc.) ir buvo lygus 78,42 proc. 2013−2018 Kėdainių GMP operatyvumas gerėjo tiek miesto, tiek kaimo vietovėse, atitinkamai 1,17 proc. p. ir 9,21 proc. p.

[105] Patvirtintas LR sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr.V-1131 (suvestinė redakcija nuo 2018 m. rugpjūčio 22 d.)

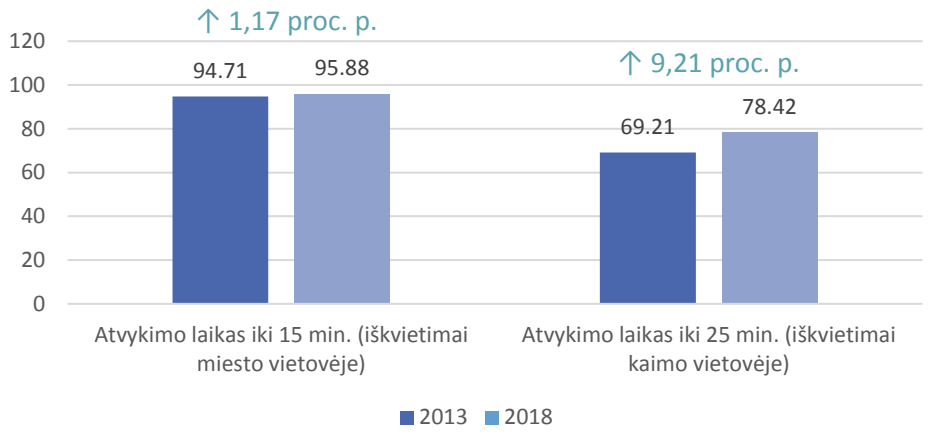

4.4.2.11. pav. ***Kėdainių GMP operatyvumo rodiklis (proc.) ir jo dinamika 2013–2018 m. m. (proc. p.)***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

2013–2017 m. darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo beveik penktadaliu (19,7 proc.) ir buvo panašus į Kauno apskrities rodiklį (-20,0 proc.) bei lenkė šalies rodiklį (-11,4 proc.).

Tuo pačiu laikotarpiu vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičius augo tiek šalyje, tiek Kauno apskrityje, tiek Kėdainių rajono savivaldybėje. Minėto rodiklio augimas Kėdainių rajono savivaldybėje buvo gerokai didesnis (50,0 proc.) nei šalyje (11,1 proc.) ir Kauno apskrityje (18,6 proc.).

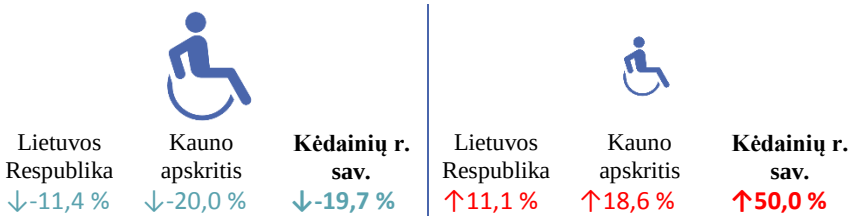

4.4.2.12. pav. ***Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas (suaugusiems asmenims) ar negalia (vaikams), skaičiaus dinamika 2013–2017 m. (proc.)***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kėdainių rajono sveikatos priežiūros situacijos apibendrinimas

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia:
- VšĮ Kėdainių pirminės sveikatos priežiūros centras (su 9 ambulatorijomis),
- VšĮ Kėdainių ligoninė,
- UAB „Kėdainių šeimos klinika“;
- Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

Vidutinė gyvenimo trukmė

- 2017 m. Kėdainių rajono gyventojų vidutinė gyvenimo trukmė – 74 metai (šalyje 75,7 m.).

Apsilankymai pas gydytojus – 9,2 vienam gyventojui

Kėdainių rajono savivaldybėje apsilankymai pas gydytojus, tenkantys vienam gyventojui, siekė 9,2 karto. Šis rodiklis buvo artimas šalies rodikliui (9,5 apsilankymo pas gydytojus vienam gyventojui).

Sveikatos priežiūros ištekliai

2017 m. aktyvių gydytojų skaičius Kėdainių rajone – 27,0 gydytojai 10 000 gyventojų, šalyje – 48,9 gydytojai 10 000 gyventojų, Kauno apskrityje – 52,5 gydytojai 10 000 gyventojų.
2017 m. stacionaro lovų skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų, Kėdainių rajone mažesnis už šalies ir Kauno apskrities vidurkius: Kėdainių rajone – 54,1 lovos, šalyje – 87,7 lovos, Kauno apskrityje – 95,5 lovos.
2013−2018 m. laikotarpiu slaugos lovų skaičius Kėdainių ligoninėje išaugo beveik trečdaliu (30,6 proc.): 2013 m. ligoninė turėjo 85 slaugos lovas, kai 2018 m. – 111.
2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, siekė 302,1 ir buvo didesnis už šalies (230 asmenų) ir Kauno apskrities (256,4 asmenys) rodiklį bei didžiausias tarp lyginamų savivaldybių.
2013−2018 m. Kėdainių GMP operatyvumas augo miesto ir kaimo vietovėse: 1,17 proc. p. ir 9,21 proc. p.
2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų apsilankymų pas gydytojus rodiklis (tenkantis 1 gyventojui) siekė 9,2 ir nedaug atsiliko nuo Lietuvos vidurkio (9,5).

1 687,2 susirgimo 1 000-iui suaugusiųjų ir 3 181,0 susirgimo 1 000-iui vaikų

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės naujų susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų (1 687,2) teko daugiau nei šalyje (1 589,1) ir mažiau nei Kauno apskrityje (1 774,2).
2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės naujų susirgimų 1 000-iui vaikų (3 181,0) teko daugiau nei šalyje (2 782,7) ir Kauno apskrityje (2 698,4).

Mirtingumas: kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, išorinės priežastys

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės išvengiamo mirtingumo rodiklis siekė 31,0 proc. (šalyje – 31,3 proc.).
2017 m. mirtingumas pagal priežastis Kėdainių rajono savivaldybėje (prioritetine tvarka):

1) nuo kraujotakos sistemos ligų – 946,1 atvejo 100 000 gyventojų;
2) nuo piktybinių navikų – 397,9 atvejo 100 000 gyventojų;
3) dėl išorinių priežasčių – 122,8 atvejo 100 000 gyventojų.

2013−2017 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų augo 0,5 proc., piktybinių navikų – 41,1 proc., o dėl išorinių priežasčių mažėjo 7,1 proc.

Darbingumo lygis ir negalia

2013−2017 m. darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo beveik penktadaliu (19,7 proc.);
2013−2017 m. vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo beveik penktadaliu (19,7 proc.).

4.4.3. Socialinė apsauga

Socialinė apsauga – tai socialinių, ekonominių, organizacinių priemonių sistema, teikianti gyvenimui reikalingas lėšas ir paslaugas gyventojams, kurie įstatymų nustatytais atvejais dėl senatvės, negalios (invalidumo), mirties, ligos, motinystės (tėvystės), nedarbo ir kitų aplinkybių praranda savarankiškumą, pajamas ir negali pakankamai savimi pasirūpinti.

Pagrindinė *socialinių paslaugų*[106] organizatorė Lietuvoje yra savivaldybė. Organizuojant socialines paslaugas, vis daugiau funkcijų perduodama savivaldybėms, siekiant socialines paslaugas priartinti prie jų gavėjų gyvenamosios vietos. Socialinių paslaugų tinklą Kėdainių rajono savivaldybėje sudaro *socialinės paslaugų įstaigos*[107], kurios skirstomos į *stacionarias socialinių paslaugų įstaigas*[108] ir *nestacionarias socialinių paslaugų įstaigas*[109]. Socialines paslaugas savivaldybėje teikia biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO). Kaip ir kitų savivaldybių, Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikį lemia šie veiksniai: mažas gimstamumas ir visuomenės senėjimas (neigiamas gyventojų prieaugis), negalia, emigracija, socialinė rizika, nedarbas.

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, Kėdainių rajono savivaldybė kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą (šiuo metu savivaldybė vadovaujasi Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu 2018 m.[110]).

Socialinių paslaugų teikėjai. Kėdainių rajono savivaldybėje socialines paslaugas teikia 25 įstaigos ir organizacijos.

4.4.3.1. lentelė. ***Kėdainių rajono savivaldybėje socialines paslaugas teikiančios įstaigos ir organizacijos, 2019 m.***

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes[111]	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas[112]	Vietų (gavėjų[113]) skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Josvainių socialinis ir ugdymo centras, Šėtos socialinis ir ugdymo centras, Dotnuvos slaugos namai, Kėdainių pagalbos šeimai centras	Savivaldybė	172	98
		Kėdainių socialinės globos namai (įskaitant du grupinio gyvenimo namų padalinius)	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija	150	10
2.	Šeimynos	Šeimyna „Kampučiai II“	Privati	9	9
		Šeimyna „Alrudai“	Privati	12	12

[106] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės paslaugos* yra paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).
[107] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinių paslaugų įstaiga* – tai socialines paslaugas teikianti įmonė (akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, individuali įmonė), įstaiga (viešoji įstaiga, biudžetinė įstaiga), organizacija (asociacija, labdaros ir paramos fondas, religinė bendruomenė ar bendrija (centras), šeimyna (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[108] Vadovaujantis www.estatistika.stat.gov.lt, *stacionari socialinių paslaugų įstaiga* – socialinės globos įstaiga.
[109] Vadovaujantis www.estatistika.stat.gov.lt, *nestacionari socialinių paslaugų įstaiga* – socialinės globos įstaiga (teikianti dienos ar trumpalaikės socialinės globos paslaugas) arba socialinės priežiūros įstaiga (teikianti pagalbą į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas, sociokultūrines ar kitas bendrąsias socialines paslaugas dienos metu, laikiną apnakvindinimą (iki 3 parų), intensyvią krizių įveikimo pagalbą.
[110] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. TS-58.
[111] Lentelė užpildoma pagal Socialinių paslaugų kataloge (Žin., 2006, Nr. 43-1570) numatytus socialinių paslaugų įstaigų tipus
[112] Savivaldybės, nevyriausybinių organizacijų, privačios ir kt.
[113] Maksimalus lankytojų skaičius per dieną.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes[111]	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas[112]	Vietų (gavėjų[113]) skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
3.	Laikino apgyvendinimo namai	Kėdainių bendruomenės socialinio centro paslaugų socialinės rizikos asmenims padalinys	Savivaldybė	36	36
4.	Dienos socialinės globos centrai	Kėdainių bendruomenės socialinio centro socialinių paslaugų neįgaliesiems padalinys, pagalbos namuose padalinys Kėdainių socialinės globos namai	Savivaldybė	60	1
5.	Savarankiško gyvenimo namai	VšĮ Gyvenimo namai sutrikusio intelekto asmenims	Dalininkai: Savivaldybė, Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“, sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Kėdainių viltis“	20	20
		Krakių savarankiško gyvenimo senelių namai	NVO	16	
6.	Socialinės priežiūros centrai	Kėdainių pagalbos šeimai centro laikino apgyvendinimo namai motinoms ir vaikams	Savivaldybė	20	20
		Kėdainių pagalbos šeimai centro vaikų dienos centras	Savivaldybė	30	30
		Jaunimo centras „Laiptai į Viltį“	VšĮ	20	20
		Vaikų dienos centras „Tavo svajonė“	Labdaros ir paramos fondas	20	-
7.	Socialinės reabilitacijos centrai	VšĮ „Vilties švyturys“	NVO	40	-
8.	Neįgaliųjų organizacijos	Kėdainių rajono neįgaliųjų draugija	NVO	105	50
		Kėdainių rajono paraplegikų asociacija	NVO	133	-
		Kėdainių rajono sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija	NVO	37	-
		VšĮ Kauno ir Marijampolės regionų aklųjų centras	NVO	49	-
		Lietuvos kurčiųjų draugijos Kauno	NVO	60	-

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes[111]	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas[112]	Vietų (gavėjų[113]) skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
		teritorinės valdybos Kėdainių pirminė organizacija			
		Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Kėdainių viltis“	NVO	41	-
9.	Bendruomeninės įstaigos	-	-	-	-
10.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	Kėdainių bendruomenės socialinis centras, seniūnijos (socialinės priežiūros paslaugos neįgaliems ir senyvo amžiaus asmenims bei vaikams šeimose)	Savivaldybė	837	182
		Kėdainių rajono Moterų krizių centras	NVO	400	50
		Kėdainių samariečių bendrija	NVO	30	

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas 2018 metams

Pagal Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano 2019 m. projektą, 2018 m. savivaldybėje buvo teikiamos šios paslaugos: *ilgalaikės socialinės globos*[114], *trumpalaikės socialinės globos*[115], *dienos socialinės globos asmens namuose*[116], dienos socialinės globos institucijoje, *apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose*[117], *pagalbos į namus paslaugas*[118], *integralios pagalbos į namus*[119], *socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo*[120] institucijoje, *socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose, laikino apgyvendinimo krizių centre ir nakvynės namuose paslaugas bei laikino apnakvindinimo*[121].

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano 2019 m. projektu, Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m. buvo suteiktos šios paslaugos:

[114] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), *ilgalaikė socialinė globa* – visuma paslaugų, kuriomis visiškai nesavarankiškam asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba.

[115] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), *trumpalaikė socialinė globa* - visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba vaikams, laikinai netekusiems tėvų globos, nepilnametėms motinoms, šeimos nariams, globėjams, rūpintojams, dėl tam tikrų priežasčių (ligos, komandiruotės, atostogų, šeimos ar darbo įsipareigojimų ir kt.) laikinai ar darbo savaitę negalintiems prižiūrėti asmenų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra.

[116] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), *dienos socialinės globa* – visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu.

[117] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), apgyvendinimas *savarankiško gyvenimo namuose* - namų aplinkos sąlygų ir reikalingų paslaugų suteikimas asmenims (šeimoms), kuriems nereikia nuolatinės, intensyvios priežiūros, sudarant jiems sąlygas savarankiškai tvarkytis savo asmeninį (šeimos) gyvenimą.

[118] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), *pagalba į namus* – asmens namuose teikiamos paslaugos, padedančios asmeniui (šeimai) tvarkytis buityje bei dalyvauti visuomenės gyvenime.

[119] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), *integrali pagalba* – tai visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu..

[120] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), *socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas* – paslaugos, teikiamos asmenims (šeimoms) dienos metu, siekiant palaikyti ir atstatyti savarankiškumą atliekant įvairias visuomeniniame ar asmeniniame (šeimos) gyvenime reikalingas funkcijas.

[121] Vadovaujantis socialinių paslaugų katalogu (patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93), *laikinas apnakvindinimas* - nakvynės ir būtinųjų paslaugų (asmens higienos, buitinių) suteikimas asmenims, kurie yra benamiai, piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, esant krizinei situacijai ir pan., kai, nesuteikus šių paslaugų, iškyla grėsmė asmens sveikatai ar gyvybei.

- 48 asmenys apgyvendinti senų ir neįgalių žmonių globos įstaigose;
- 16 asmenų apgyvendinti ne savivaldybės pavaldumo asmenų globos įstaigose;
- 53 asmenys laikinai apgyvendinti Kėdainių bendruomenės socialinio centro paslaugų socialinės rizikos asmenims padalinyje;
- 17 vaikų apgyvendinti Kėdainių pagalbos šeimai centre, 19 vaikų iš įstaigos išvyko;
- atidaryti pirmieji bendruomeniniai vaikų globos namai (Kėdainių pagalbos šeimai centro padalinys), kuriuose apgyvendinti 6 vaikai;
- bei vaikų dienos centre „Tavo svajonė“ suteiktos paslaugos 50 vaikų.

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2019 m. pradžioje Kėdainių rajone veikė 3 vaikų dienos centrai: Kėdainių pagalbos šeimai centro vaikų dienos centras, vaikų dienos centras „Tavo svajonė“, jaunimo centras „Laiptai į viltį“. 2018 m. šiose įstaigose paslaugos buvo suteiktos 70-iai vaikų.

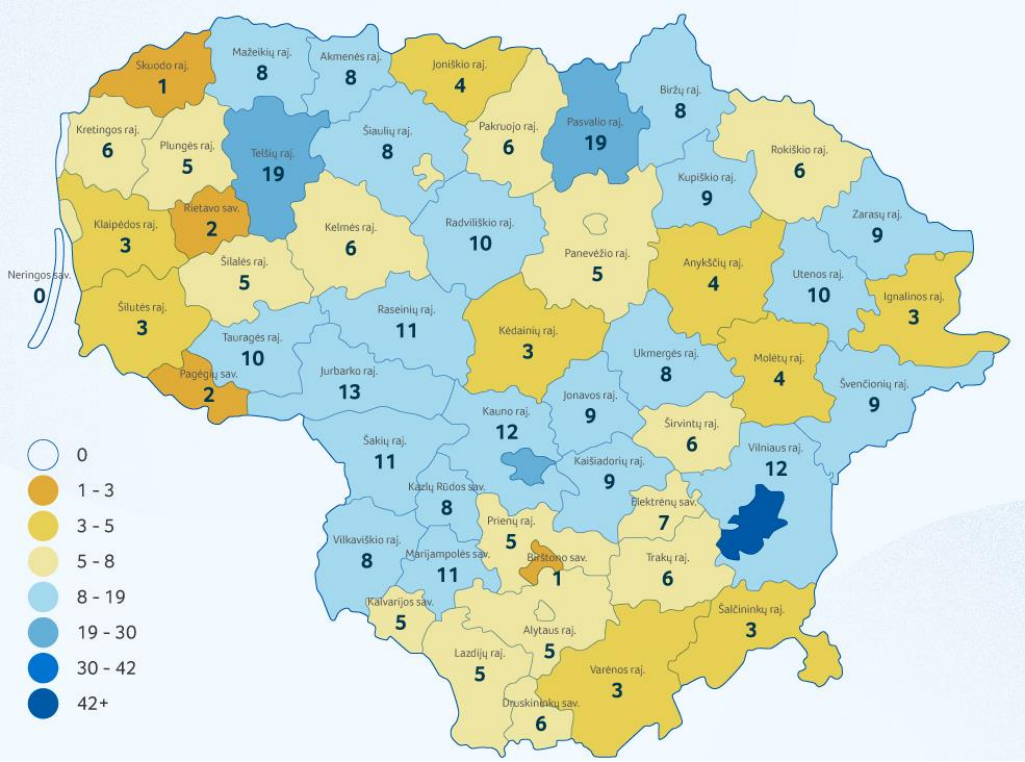

4.4.3.1. pav. Vaikų dienos centrų skaičius Kėdainių rajone 2019 m.
Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Socialinių paslaugų gavėjai. Poreikį socialinėms paslaugoms turi įvairios Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje gyvenančių žmonių grupės: *senyvo amžiaus asmenys*[122]; *asmenys, turintys negalią*[123]; *asmenys, turintys sunkią negalią*[124]; *asmenys (šeimos), patiriantys socialinę*

[122] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *senyvo amžiaus asmuo* – sukakęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuris dėl amžiaus iš dalies ar visiškai yra netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[123] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, skiriamas *suaugęs asmuo su negalia* ir *vaikas su negalia*. *Suaugęs asmuo su negalia* – darbingo amžiaus asmuo, kuris dėl neįgalumo yra iš dalies ar visiškai netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. *Vaikas su negalia* – vaikas iki 18 metų, kuris dėl neįgalumo yra iš dalies ar visiškai neįgijęs jo amžių atitinkančio savarankiškumo ir kurio galimybės ugdytis bei dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[124] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *asmuo su sunkia negalia*: 1) *vaikas su sunkia negalia* – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis ir pagal Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą pripažintas sunkaus neįgalumo lygis; 2) *suaugęs asmuo su sunkia negalia* – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis ir kuris pagal Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą yra pripažintas nedarbingu; 3) *senatvės pensijos amžių sukakęs asmuo su sunkia negalia* – sukakęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

riziką[125] ir *jose augantys vaikai*[126]; *vaikai, likę be tėvų globos*; *kiti asmenys, turintys socialinių problemų*.

Pagal Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planą 2018 m., 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 64 socialinių darbuotojų etatai (iš jų: 30,5 – socialinių paslaugų įstaigose, 33,5 – Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje) ir 97,37 socialinių darbuotojų padėjėjų etatai (iš jų: 84 – socialinių paslaugų įstaigose, 13,39 – Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje).

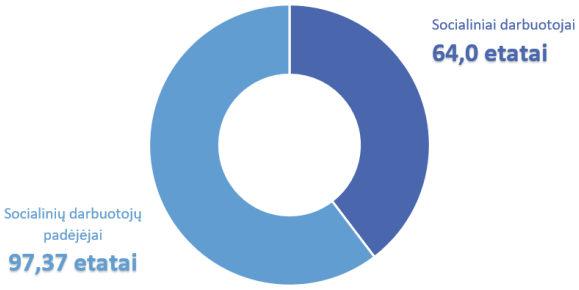

4.4.3.1. pav. Socialinių darbuotojų ir jų padėjėjų etatų skaičius 2017 m.
Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas 2018 m.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. socialinės riziką patiriančių šeimų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje siekė 222 ir buvo vienas didžiausių tarp lyginamų savivaldybių (didesnis tik Panevėžio rajono savivaldybėje – 224 riziką patiriančios šeimos).

2013−2017 m. laikotarpiu šalyje ir Kauno apskrityje socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius mažėjo, atitinkamai 4,4 proc. ir 15,1 proc. Tuo pačiu laikotarpiu iš lyginamų teritorijų Kėdainių rajono savivaldybėje socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius mažėjo sparčiausiai – daugiau nei trečdaliu (36,0 proc.), Jonavos rajono savivaldybėje ir Telšių rajono savivaldybėje nežymiai augo (atitinkamai 3,7 proc. ir 1,9 proc.).

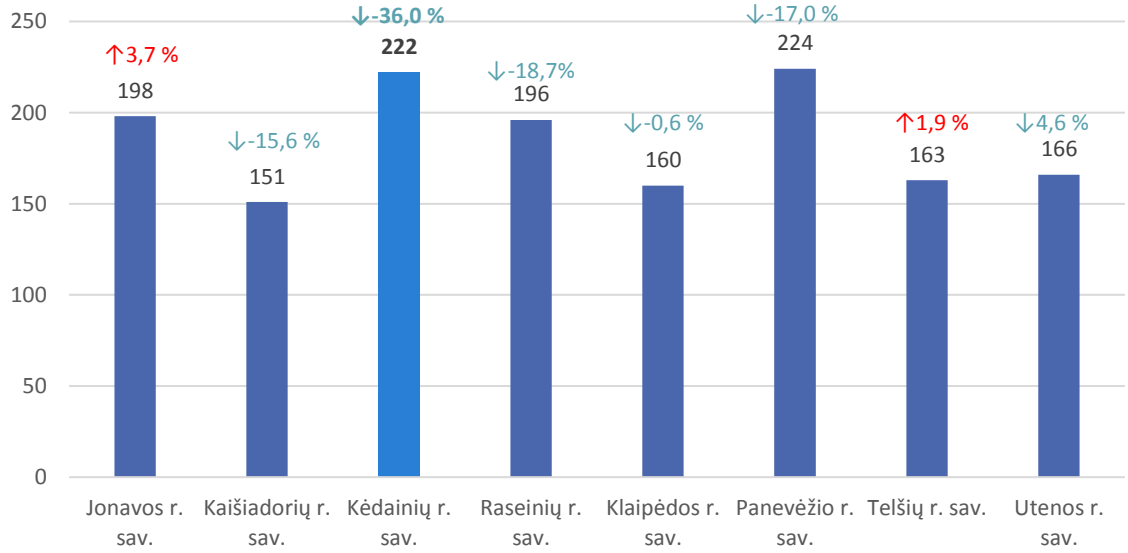

4.4.3.2. pav. ***Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius 2017 m. (sk.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013–2017 metų laikotarpiu socialinę

[125] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės rizikos šeima* – šeima, kurioje auga vaikų iki 18 metų ir kurioje bent vienas iš tėvų piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, dėl socialinių įgūdžių stokos nemoka ar negali tinkamai prižiūrėti vaikų, naudoja prieš juos psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, gaunamą valstybės paramą panaudoja ne šeimos interesams ir todėl iškyla pavojus vaikų fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam vystymuisi bei saugumui. Socialinės rizikos šeimai priskiriama ir šeima, kurios vaikui įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta laikinoji globa (rūpyba) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[126] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės rizikos vaikas* – vaikas iki 18 metų, kuris valkatauja, elgetauja, nelanko mokyklos ar turi elgesio problemų mokykloje, piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, yra įsitraukęs ar linkęs įsitraukti į nusikalstamą veiklą, yra patyręs ar kuriam kyla pavojus patirti psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, smurtą šeimoje ir dėl šių priežasčių jo galimybės ugdytis ir dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius mažėjo šalyje ir Kauno apskrityje (atitinkamai 10,9 ir 22,4 proc.). Tarp visų lyginamų savivaldybių Kėdainių rajono savivaldybės socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius mažėjo sparčiausiai (29,4 proc.). Tačiau 2017 m. socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius buvo vienas didžiausių ir siekė 439 vaikus. Blogesnis rodiklis užfiksuotas tik Panevėžio rajone (510 vaikų socialinę riziką patiriančiose šeimose).

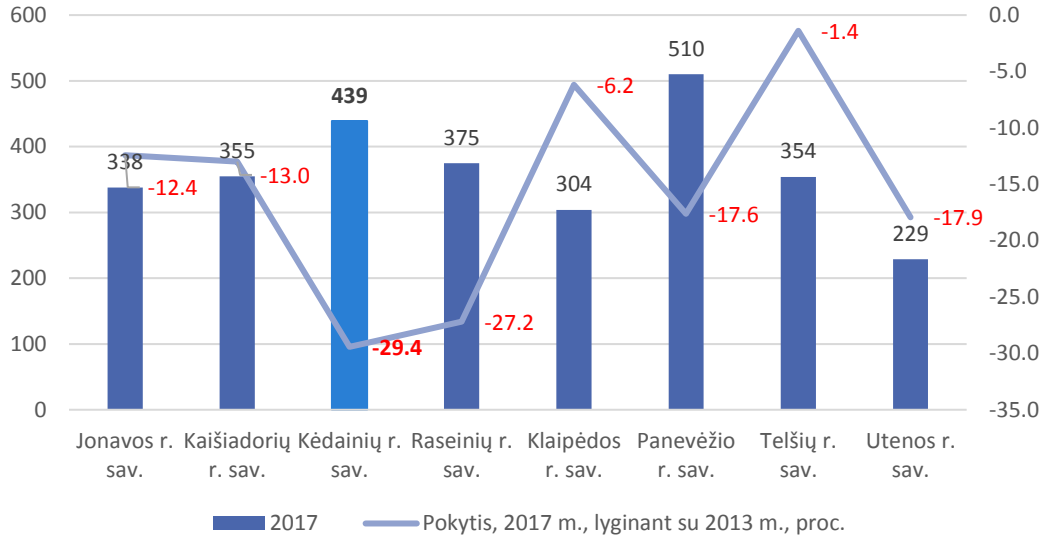

4.4.3.3. pav. ***Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius 2017 m. (asm.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje 56-iems vaikams nustatyta globa (rūpyba) ir tai buvo vienas didžiausių rodiklių tarp lyginamų savivaldybių (didesnis Jonavos rajono savivaldybėje – 75 vaikai). 2013−2017 m., vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius Kėdainių rajone padidėjo 12,0 proc. ir pagal šį rodiklį viršijo Kauno apskrities vidurkį (11,2 proc.), bet atsiliko nuo šalies vidurkio (13,7 proc.).

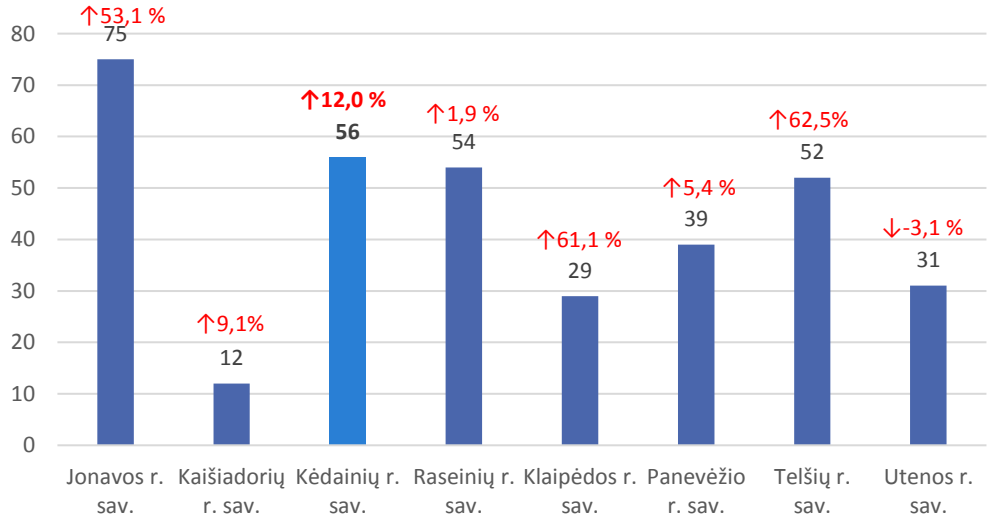

4.4.3.4. pav. ***Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius per 2017 m. (asm.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo daugiausiai šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, – 153. 2013−2017 m. laikotarpiu šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje augo 2,0 proc., kai šalyje mažėjo 5,6 proc., o Kauno apskrityje mažėjo 2,3 proc. Tai rodo, kad Kėdainių rajono savivaldybės socialinės įstaigos glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje, aktyviai įtraukia bendruomenę į socialinių problemų sprendimo veiksmus.

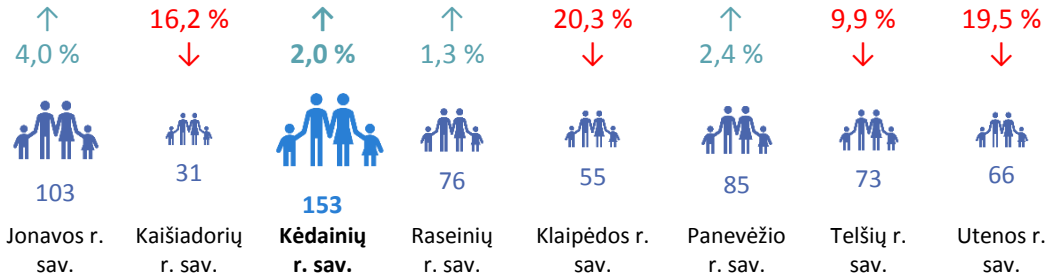

4.4.3.5. pav. ***Šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, skaičius 2017 m. (sk.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Kėdainių rajone buvo 1 299 socialinių pašalpų gavėjai. Vertinant visas lyginamas savivaldybes, mažiausias socialinių paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. buvo Klaipėdos rajone (686), didžiausias – Jonavos rajone (1 833). Kėdainių rajono savivaldybėje *socialinės pašalpos gavėjų*[127] skaičius 2013–2017 m. laikotarpiu mažėjo (63,1 proc.) sparčiau nei šalyje (60,8 proc.) ir Kauno apskrityje (59,1 proc.). Lyginamu laikotarpiu socialinių paslaugų gavėjų skaičius sparčiausiai sumažėjo Telšių rajone (70,8 proc.). Socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimą lėmė glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas sprendžiant socialinės apsaugos problemas, aktyvus vietos bendruomenės dalyvavimas, nedarbo lygio mažėjimas ir kitos priežastys. Mažėjant socialinių pašalpų gavėjų skaičiui, mažėjo ir išlaidos pašalpoms.

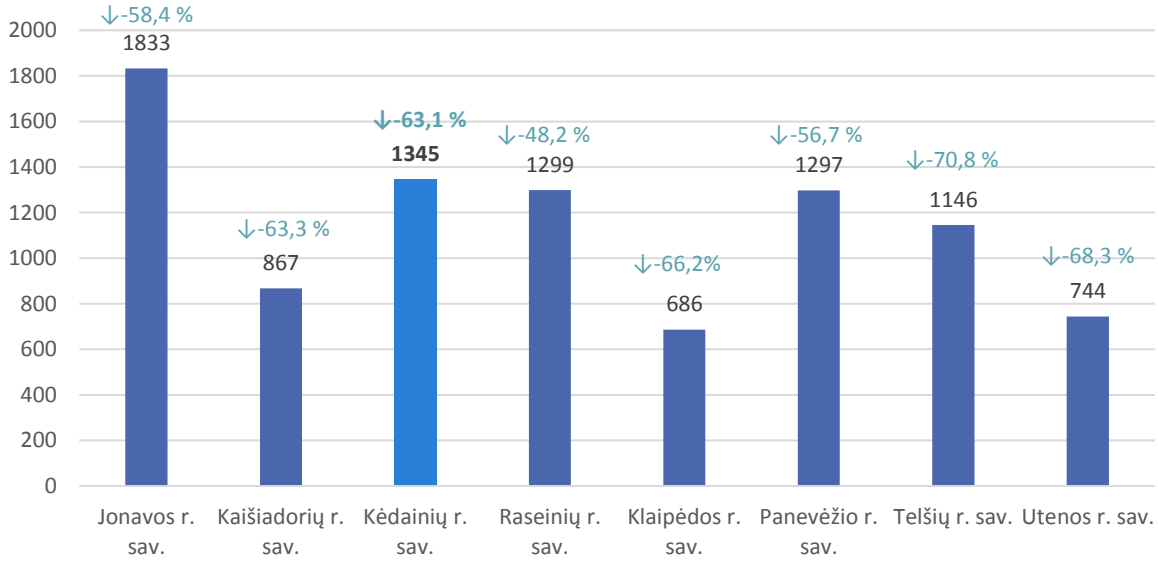

4.4.3.6. pav. ***Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 2017 m. (asm.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[127] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *socialinės pašalpos gavėjai* yra asmenys, gaunantys socialinės apsaugos išmokas pinigais.

Kėdainių rajono socialinės apsaugos situacijos apibendrinimas

25 socialines paslaugas teikiančios įstaigos

Kėdainių rajono savivaldybės gyventojams socialines paslaugas teikia:
- 1 SADM pavaldumo įstaiga, 6 savivaldybės įstaigos ir 4 padaliniai, 4 viešosios įstaigos;
- 10 nevyriausybinių organizacijų;
- 2 šeimynos, 1 fondas, 1 visos dienos mokykla.

Socialinę riziką patiriančių šeimų sumažėjo 36,0 proc., o jose augančių vaikų – 29,4 proc.

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 222 socialinės rizikos šeimos (2013 m. – 347 šeimos), kuriose augo 439 vaikai (2013 m. – 622 vaikai).

153 šeimos, globojančios (rūpinančios) vaikus

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 153 šeimos, globojančios (rūpinančios) vaikus (didžiausias rodiklis iš vertintų savivaldybių).

2013–2017 m. šis rodiklis augo (2,0 proc.), kai šalyje ir Kauno apskrityje mažėjo (atitinkamai 5,6 proc. ir 2,3 proc.).

63,1 proc. sumažėjo socialinės pašalpos gavėjų skaičius

2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo socialinės pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 63,1 proc. (sparčiau nei šalyje (60,8 proc.) ir Kauno apskrityje (59,1 proc.).

4.4.4. Kultūra ir menas

Kultūra gali būti apibrėžiama kaip: 1) žmogaus bei visuomenės gerbiami ir puoselėjami objektai ir reiškiniai, jų formos ir sistemos, kurių funkcionavimas leidžia kurti, panaudoti ir perteikti tai, kas suvokiama kaip materialinės ir dvasinės vertybės; 2) sukeliantis pagarbą tobulumo laipsnis, pasiektas kurioje nors veiklos srityje; išprusimas. Kultūra yra sudėtinė visuma, apimanti žinias, tikėjimus, moralę, teisę, papročius ir kitus vertingus, gerbiamus ir puoselėjamus gebėjimus, kuriuos žmogus įgyja kaip konkrečios visuomenės narys konkrečiu istoriniu laikotarpiu.

Menas gali būti apibrėžiamas kaip: 1) kūrybinis tikrovės atspindėjimas vaizdais (pavyzdžiui, dailė); 2) kuri nors kūrybinio tikrovės atspindėjimo vaizdais sritis (pavyzdžiui, vaizduojamasis menas, taikomasis menas); 3) mokėjimas dailiai, nepriekaištingai, gerai ką daryti, meistriškumas (pavyzdžiui, aktorystės menas, karo menas, vadovavimo menas, bendravimo menas) ir kt. Menas atlieka 5 esmines funkcijas – pramoginę, jausmų išlaisvinimo (katarsinę), techninę, gyvenimo paįvairinimo arba idealinimo, gyvenimo intensyvinimo.

Kultūra ir menas yra priemonės, kurios padeda bendruomenei atskleisti savo gebėjimus, kurti tapatybę ir ją puoselėti. *Kultūros centrai*[128], *bibliotekos*[129], *muziejai*[130] ir kitos kultūros įstaigos, vykdydamos tiesioginę veiklą, įgyvendina kultūros politikos tikslus ir uždavinius savivaldybės teritorijoje. Ši sritis apima ne tik institucines struktūras, bet ir pavienes gyventojų kūrybines iniciatyvas.

Kėdainių rajono savivaldybėje gyventojų kultūrinius poreikius tenkina:

- Kultūros centrai: Kėdainių kultūros centras ir 7 jo skyriai (Kalnaberžės, Labūnavos, Nociūnų, Pelėdnagių, Surviliškio, Tiskūnų, Vilainių), Akademijos kultūros centras ir 2 jo skyriai (Dotnuvos, Gudžiūnų), Josvainių kultūros ir 1 jo skyrius (Pernaravos), Krakių kultūros centras ir 1 jos skyrius (Meironiškių), Šėtos kultūros centras ir 1 jo skyrius (Pagirių), Truskavos kultūros centras;
- Biblioteka: Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka, 2 jos struktūriniai teritoriniai padaliniai (toliau – filialai) miesto teritorijoje („Jaunystė“, „Liepa“), 34 struktūriniai teritoriniai padaliniai kaimo teritorijoje (Akademijos, Aristavos, Ažytėnų, Beinaičių, Dotnuvos, Gudžiūnų, Josvainių, Kalnaberžės, Krakių, Kunionių, Labūnavos, Lančiūnavos, Langakių, Mantviliškio, Miegėnų, Nociūnų, Okainių, Paaluonio, Pagirių, Pajieslio, Pelėdnagių, Pelutavos, Pernaravos, Plinkaigalio, Šėtos, Sirutiškio, Skaistgirių, Šlapaberžės, Surviliškio, Tiskūnų, Truskavos, Vainikų, Vikaičių, Vilainių) bei 3 paslaugų punktai kaimo teritorijoje (Ąžuolaičių, Keleriškių, Meironiškių);
- Kėdainių krašto muziejus ir 5 padaliniai (Daugiakultūris centras, Kunigaikščių Radvilų mauzoliejus evangelikų reformatų bažnyčioje, Tradicinių amatų centras Arnetų name, V. Ulevičiaus medžio skulptūrų muziejus, 1863 metų sukilimo muziejus Paberžėje);
- VšĮ J. Monkutės-Marks muziejus-galerija, VšĮ „Positive vibe“, Kėdainių krašto dailės draugija, Kėdainių fotografų draugija, Kėdainių literatų ir menininkų sambūris „Vaivorykštės tiltai“, asociacija „Sveiki Kėdainiai“, kitos asociacijos, bendruomeninės organizacijos.

3 Kėdainių rajono kultūros centrai yra Lietuvos kultūros centrų asociacijos nariai: Kėdainių kultūros centras, Krakių kultūros centras, Truskavos kultūros centras. Kėdainių rajono

[128] Pagal Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymą, *kultūros centras* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[129] Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *biblioteka* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdantis bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[130] Pagal Lietuvos Respublikos muziejų įstatymą, *muziejus* – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-81 2011 m. kovo 25 d. Kėdainių kultūros centrui suteikta aukščiausia kategorija, Akademijos kultūros centrui – I kategorija, Josvainių, Krakių, Šėtos ir Truskavos kultūros centrams – II kategorija.

Kėdainių rajono kultūros centrai organizuoja valstybinių švenčių, atmintinų dienų renginius, koncertus, festivalius, šventes, konkursus, parodas, knygų pristatymus, susitikimus su svarbiais visuomenės veikėjais, pramoginius ir edukacinius renginius, rodo kino filmus, vykdo neformaliojo vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų švietimo programas, sudaro sąlygas profesionalaus meno ir etninės kultūros sklaidai. Net ir mažėjant gyventojų skaičiui Kėdainių rajone, kultūrinė veikla vykdoma aktyviai, taikomos įvairios kultūros formos, siekiant įtraukti kuo didesnį dalyvių skaičių.

Kėdainių rajono kultūros centrai, kaip pagrindiniai Kėdainių rajono kultūros židiniai, vietos gyventojams įgauna vis didesnę reikšmę ir svarbą. Tai iliustruoja gerėjantys Kėdainių kultūros centrų veiklos rezultatai, augančios veiklų apimtys, didėjanti kultūros pasiūla, tiek įvairovės, tiek kokybės prasme.

Vadovaujantis Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenimis, 2018 m. Kėdainių rajono kultūros centruose vyko 1 361 renginys (plačiąja prasme, apimantis parodas, edukacinius renginius, kino filmus ir kt.), kuriuose dalyvavo 167 277 dalyviai ir lankytojai. 2013 m. Kėdainių kultūros renginių skaičius siekė 1 135 ir buvo 16,6 proc. mažesnis nei 2018 m.

2013−2018 m. augo profesionalaus meno renginių ir jų lankytojų skaičius. 2018 m. Kėdainių rajono kultūros centrai surengė 159 profesionalaus meno renginius, kuriuose dalyvavo 20 579 lankytojai, kai 2013 m. buvo surengta 120 renginių, kuriuose dalyvavo 14 964 lankytojai. Taigi renginių skaičius išaugo 32,5 proc., o jų lankytojų – 37,5 proc.

Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenimis, 2013−2018 m. Kėdainių rajono kultūros centras pradėjo rengti daugiau koncertų (65,5 proc.), atitinkamai didėjo ir jų lankytojų skaičius (47,0 proc.). Mažiausiai augo spektaklių skaičius (18,9 proc.), o jų lankytojų skaičius nežymiai sumažėjo (1,8 proc.).

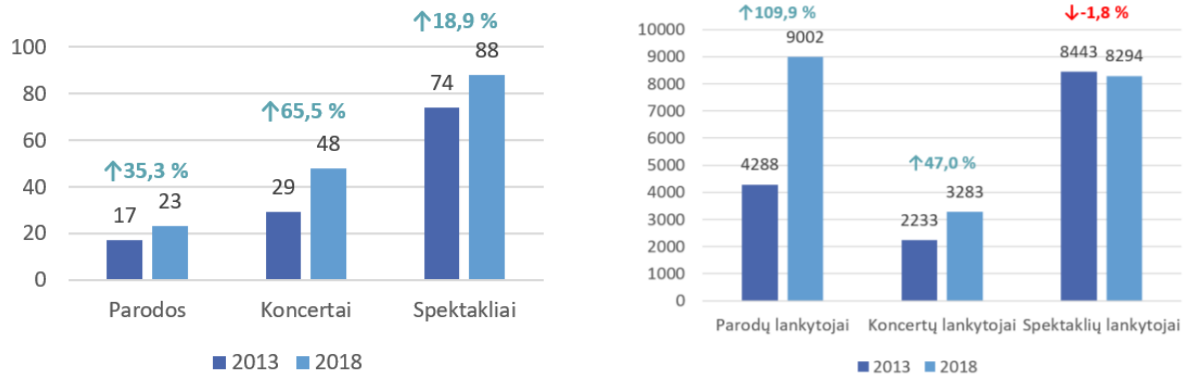

4.4.4.1. pav. ***Profesionalaus meno renginių (vnt.) ir jų lankytojų skaičius (asm.) bei dinamika 2013 ir 2018 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos nacionalinis kultūros centras

Informacija apie kultūrinę veiklą ir renginius Kėdainių mieste ir Kėdainių rajone skelbiama Kėdainių rajono savivaldybės administracijos internetinėje svetainėje (www.kedainiai.lt), Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centro internetinėje svetainėje (www.kedainiutvic.lt), kultūros centrų internetinėse svetainėse (www.kedainiukulturoscentras.lt, www.akademijoskc.lt, www.josvainiukultura.lt, www.krakiukc.lt, www.setoskultura.lt), kultūros centrų ir kitų įstaigų bei organizacijų socialinio tinklo „Facebook“ paskyrose.

Vadovaujantis Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenimis, 2018 m. Kėdainių rajono meno mėgėjų kolektyvuose dalyvavo 978 asmenys ir pagal šį rodiklį tarp visų lyginamų savivaldybių atsiliko tik nuo Panevėžio rajono (1 581 dalyviai) rodiklio.

	2013	2018	Pokytis (2013-2018 m.)
Lietuvos Respublika	38461	37061	↓-3,6 %
Kauno apskritis	5945	5280	↓-11,2 %
Jonavos r. sav.	734	486	↓-33,8 %
Kaišiadorių r. sav.	583	674	↑15,6 %
Kėdainių r. sav.	980	978	↓-0,2 %
Raseinių r. sav.	856	864	↑0,9 %
Klaipėdos r. sav.	691	767	↑11,0 %
Panevėžio r. sav.	1587	1581	↓-0,4 %
Telšių r. sav.	753	589	↓-21,8 %
Utenos r. sav.	779	572	↓-26,6 %

4.4.4.2. pav. ***Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius (asm.) ir jų dinamika 2013-2018 m. (proc.)***
Šaltinis: Lietuvos nacionalinis kultūros centras

2013−2018 m. bendras dalyvių skaičius meno mėgėjų kolektyvuose mažėjo beveik visose lyginamose teritorijose, išskyrus Klaipėdos ir Panevėžio rajonus. Tuo pačiu laikotarpiu dalyvių skaičius Kėdainių meno mėgėjų kolektyvuose sumažėjo nežymiai (0,2 proc.) ir pagal šį rodiklį viršijo šalies (-3,6 proc.) bei Kauno apskrities (-11,2 proc.) rodiklius. Didžiausią įtaką meno mėgėjų kolektyvų dalyvių mažėjimui turi prastėjanti šalies, Kauno apskrities bei Kėdainių rajono savivaldybės demografinė situacija.

Reikšmingesnis rodiklis, atspindintis gyventojų įsitraukimą į meno mėgėjų kolektyvų veiklas, – 1000-iui gyventojų tenkantis meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius. 2018 m. 1000-iui Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų teko 21,0 mėgėjų meno kolektyvo dalyvis. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajono savivaldybė viršijo šalies (13,2 dalyviai /1000-iui gyv.) bei Kauno apskrities (9,4 dalyviai/1000-iui gyv.) rodiklius. 2013−2018 m. laikotarpiu 1000-iui gyventojų tenkantis meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje išaugo daugiau nei dešimtadaliu (11,2 proc.) ir viršijo nežymiai augusį šalies (2,0 proc.) bei mažėjusį Kauno apskrities (-6,5 proc.) rodiklius.

	2013	2018	Pokytis (2013-2018 m.)
Lietuvos Respublika	12,9	13,2	↑2,0 %
Kauno apskritis	10,0	9,4	↓-6,5 %
Jonavos r. sav.	16,3	11,6	↓-29,0 %
Kaišiadorių r. sav.	17,7	22,3	↑25,8 %
Kėdainių r. sav.	18,9	21,0	↑11,2 %
Raseinių r. sav.	23,7	26,6	↑11,9 %
Klaipėdos r. sav.	13,4	13,7	↑2,1 %
Panevėžio r. sav.	41,9	44,2	↑5,6 %
Telšių r. sav.	16,6	14,5	↓-12,6 %
Utenos r. sav.	18,7	15,1	↓-19,1 %

4.4.4.3. pav. ***Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų, (asm.) ir jų dinamika 2013-2018 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos nacionalinis kultūros centras

Lietuvos nacionalinio kultūros cento duomenimis, meno mėgėjų kolektyvų skaičius 2013−2018 m. šalyje bei Kauno apskrityje mažėjo (atitinkamai 5,4 proc. ir 11,3 proc.). Tuo pačiu laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje užfiksuota priešinga tendencija – meno mėgėjų kolektyvių skaičius didėjo 7,1 proc.

Kėdainių rajone veikia meno mėgėjų kolektyvai: chorai, vokaliniai ansambliai, populiariosios muzikos kolektyvai, liaudiškos kapelos, instrumentiniai ansambliai, folkloriniai ansambliai, liaudiškų šokių grupės, šiuolaikinių šokių grupės, mėgėjų teatrai, humoro grupės. Kėdainių rajone aktyvią kultūrinę ir meninę veiklą vykdo įvairios nevyriausybinės kultūros organizacijos.

Kėdainių rajono savivaldybės teritoriją aptarnauja Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka su 36 filialais ir 3 paslaugų punktais. Tarp visų Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų VB šiandien turi didžiausią bibliotekų tinklą.

4.4.4.4. pav. ***Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos tinklas***
Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos duomenimis, 2018 m. sausio 31 d. joje buvo 11 910 registruotų vartotojų, iš jų – 2 662 vartotojai, arba 22,4 proc. visų vartotojų, pagrindinėje bibliotekoje, 1 843 vartotojai, arba 15,5 proc. visų vartotojų, bibliotekos miesto filialuose, 7 405 vartotojai, arba 62,1 proc. visų vartotojų, bibliotekos kaimo filialuose. Tarp lyginamų savivaldybių didesnį vartotojų skaičių 2018 m. turėjo tik Jonavos rajono savivaldybės viešoji biblioteka – 12 588 vartotojus.

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos duomenimis, 2013 m. Kėdainių rajono VB buvo registruota 12 323 vartotojai. 2018 m., palyginus su 2013 m., vartotojų skaičius sumažėjo 3,4 proc.

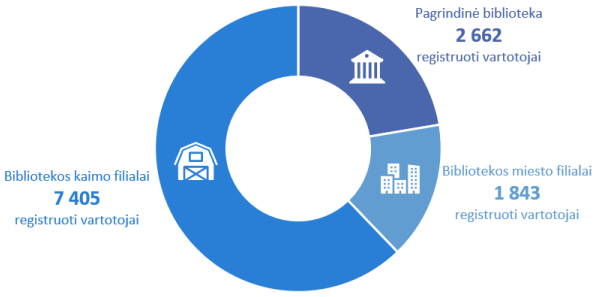

4.4.4.5. pav. ***Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji bibliotekos registruotų vartotojų skaičius 2018 m. (asm.)***
Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka

2018 m. Kėdainių viešojoje bibliotekoje buvo užfiksuoti 227 159 apsilankymai. Didesnio lankytojų skaičiaus tarp lyginamų savivaldybių sulaukė tik Klaipėdos rajono savivaldybės Jono Lankučio viešoji biblioteka, kurioje 2018 m. užfiksuota 254 711 apsilankymų.

Fizinių apsilankymų Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje skaičiaus mažėjimą lemia gyventojų skaičiaus mažėjimas Kėdainių rajono savivaldybėje ir šalyje. Mažėjant fizinių apsilankymų skaičiui, auga bibliotekų virtualių apsilankymų skaičius.

Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos *dokumentų fondas*[131] yra universalus, informaciniai ištekliai atitinka Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų poreikius. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos duomenimis, 2018 m. Kėdainių rajono VB fondą sudarė 315 635 dokumentai ir tai buvo didžiausias fondas iš lyginamų savivaldybių. 2013−2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajono VB fondas nežymiai sumažėjo (0,6 proc.).

2017 m. bibliotekos internetinėje svetainėje (www.kedainiai.rvb.lt) buvo patalpinta 186 580 įrašų, o jų skaičius, palyginus su 2016 m., išaugo 4,6 proc. (2016 m. – padaryta 178 416 įrašų). 2017 m., lyginant su 2016 m., 157 proc. išaugo įrašytų įrašų, susijusių su knygų ar straipsnių turiniu, skaičius (2017 m. – 69 769 įrašai, 2016 m. – 60 296 įrašai). Taigi, ateityje visose šalies bibliotekose, įskaitant ir Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešąją biblioteką, bus sparčiai vykdomi dokumentų skaitmeninimo procesai ir, mažėjant fizinių vienetų dokumentų skaičiui, vis daugiau jų bus perkeliama į skaitmeninį (elektroninį) formatą, todėl fizinių vienetų dokumentų skaičius gali ir mažėti. Gausėjant skaitmeninių dokumentų skaičiui, naudojimasis bibliotekų dokumentų fondu tampa paprastesnis, efektyvesnis, taigi, taip vartotojams palengvinama prieiga prie informacijos.

Sėkminga bibliotekos veikla neatsiejama nuo informacinių-komunikacinių technologijų naudojimo ir plėtros. 2017 m. 5 016 Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos vartotojų pasinaudojo viešosiomis interneto prieigos paslaugomis. Palyginus su 2016 m., šis skaičius sumažėjo 6,6 proc. (2016 m. šiomis paslaugomis pasinaudojo 5 372 asmenys). Nemokamu internetu bibliotekoje 2017 m. buvo pasinaudota 73 813 kartų, kai 2016 m. – 82 708 kartus.

Biblioteka yra ir aktyvi įvairių renginių, edukacinių programų organizatorė ir vykdytoja. 2017 m. buvo vestos 6 ekskursijos-pamokos kraštotyros temomis, kuriose dalyvavo 148 gimnazistai. Vaikų skyriuje buvo surengta 20 ekskursijų, kuriose dalyvavo 315 asmenų. Tame pačiame skyriuje 25 vaikai buvo ugdomi pagal neformaliojo vaikų švietimo programą „Taikomosios informacijos kultūra (TIK)“. Per visus 2017 m. bibliotekos darbuotojai suorganizavo 1 900 renginių, kuriuose dalyvavo 63 738 asmenys. 2016 m. buvo suorganizuoti 1 879 renginiai, kuriuose dalyvavo 72 223 asmenys

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos duomenimis, 2018 m. Kėdainių rajono savivaldybėje veikė 17 švietimo įstaigų bibliotekų, kurių bendras vartotojų skaičius siekė 5 874 gyventojus. Palyginus su 2013 m., švietimo įstaigų bibliotekų skaičius sumažėjo 7 bibliotekomis, o vartotojų skaičius – 1 113 gyventojų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos pateikiama informacija, 2018 m. Lietuvos savivaldybių muziejuose apsilankė 1 224 033 lankytojai. Palyginus su 2013 m., lankytojų skaičius savivaldybių muziejuose išaugo daugiau nei trečdaliu (37,9 proc.).

[131] Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *bibliotekos dokumentų fondas* – dokumentų, skirtų bibliotekos vartotojų informaciniams, mokslo, kultūriniams, edukaciniams, profesiniams, laisvalaikio ar kitiems poreikiams tenkinti, visuma (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

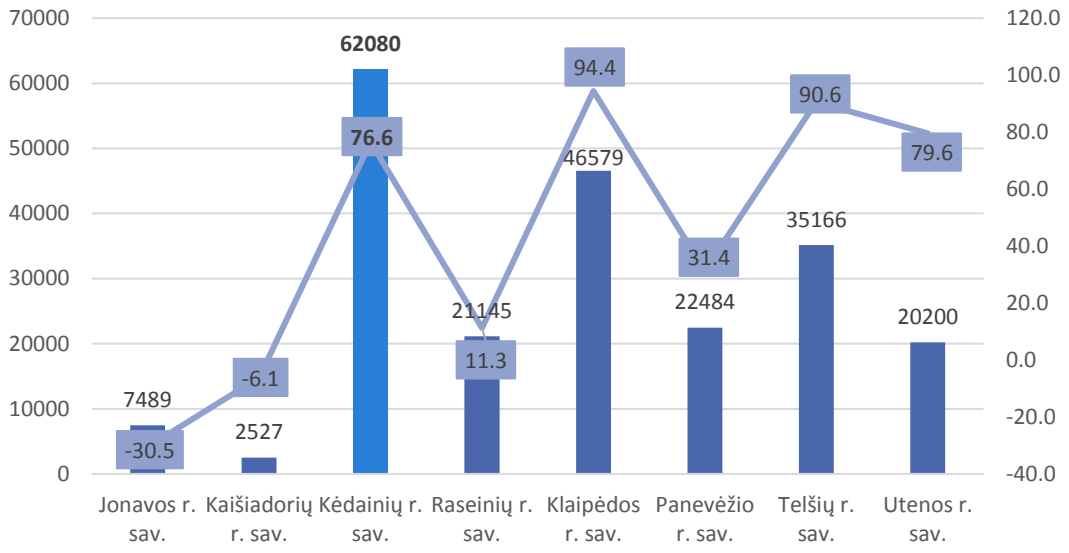

4.4.4.4. pav. Savivaldybės m*uziejų lankytojų skaičius 2018 m. (tūkst. asm.) ir jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)*

Šaltinis: Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija

Didžiausias muziejus Kėdainių rajone – Kėdainių krašto muziejus, kurio pagrindinės funkcijos: eksponatų įsigijimas, sisteminimas, tyrimas, eksponavimas; ekspozicijų rengimas, tyrimų rezultatų sklaida, parodų ir kitų renginių organizavimas ir rengimas; kultūrinių projektų rengimas; bendradarbiavimas su švietimo įstaigomis; ekskursijų rengimas; leidinių leidyba, elektroninių laikmenų ruošimas; neformaliojo vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų švietimo vykdymas.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos duomenimis, 2018 m. Kėdainių krašto muziejuje apsilankė 62 080 lankytojų, kai 2013 m. – 35 157 lankytojai. 2013−2018 m. laikotarpiu apsilankymų skaičius muziejuje išaugo beveik dvigubai. 2018 m. Kėdainių krašto muziejus surengė 1 072 edukacinius užsiėmimus 41-a tema, kuriuose dalyvavo 8 733 dalyviai. Situacija, palyginus su 2013 m., labai pagerėjo. 2013 m. buvo surengti 225 edukaciniai užsiėmimai 39 temomis, kuriuose dalyvavo 4 421 dalyvis. Taigi 2013−2018 m. laikotarpiu surengtų edukacinių užsiėmimų skaičius padidėjo beveik 5 kartus, o juose dalyvaujančių dalyvių beveik dvigubai. Analizuojamu laikotarpiu labai gerėjo ir renginių organizavimo veikla: 2018 m. surengti 159 renginiai, kai 2013 m. – 118.

Svarbiausiu profesionalaus meno sklaidos židiniu Kėdainių mieste yra Daugiakultūris centras, kuriame eksponuojamos parodos, vyksta akademinės muzikos, džiazo ir kiti koncertai.

2013−2018 m. laikotarpiu VšĮ Janinos Monkutės-Marks muziejaus-galerijos lankytojų skaičius sumažėjo 15,7 proc. (2013 m. – 3 410 lankytojų, 2018 m. – 2 875 lankytojai). Tuo pačiu laikotarpiu įstaigoje rengiamų edukacinių užsiėmimų skaičius padidėjo 4 kartus (2013 m. – 15, 2018 m. – 60), o jų dalyvių skaičius – 41,4 proc. (2013 m. – 1 146, 2018 m. – 1 620). Renginių organizavimo apimtys tuo pačiu laikotarpiu mažėjo – 18,2 proc., arba 4 renginiais, per metus.

Kėdainių rajono kultūros ir meno situacijos apibendrinimas

8 kultūros įstaigos ir 56 jų padaliniai/filialai

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia:
- 6 kultūros centrai ir 12 jų skyrių;
- Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka ir 36 struktūriniai teritoriniai padaliniai bei 3 paslaugų punktais. Tai didžiausias bibliotekų tinklas Lietuvoje;
- Kėdainių krašto muziejus ir 5 jo padaliniai bei kitos įstaigos.

Gerėjantys Kėdainių rajono kultūros centro veiklos rodikliai

2013–2018 m Kėdainių rajono kultūros centre:

- meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, padidėjo 11,2 proc. (šalyje padidėjo 2,0 proc., Kauno apskrityje sumažėjo 6,5 proc.).
- meno mėgėjų kolektyvų skaičius padidėjo 7,1 proc. (šalyje sumažėjo 5,4 proc., Kauno apskrityje sumažėjo 11,3 proc.);
- profesionalaus meno renginių skaičius išaugo 32,5 proc., o jų lankytojų – 37,5 proc.

3,4 proc. sumažėjo fizinių apsilankymų Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje skaičius

- 2013–2018 m. 3,4 proc. sumažėjo fizinių apsilankymų Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešojoje bibliotekoje skaičius;
- 2018 m. didžiausias dokumentų fondas lyginamose savivaldybėse, kurį sudaro 315 635 dokumentai.

Augantis Kėdainių krašto muziejaus lankytojų skaičius

- 2013–2018 m. Kėdainių krašto muziejuje besilankančių lankytojų skaičius išaugo beveik dvigubai (2013 m. – 35 157 lankytojai, 2018 m. – 62 080 lankytojų);
- 2013–2018 m. beveik dvigubai išaugo edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius (2013 m. – 4 421 dalyviai, 2018 m. – 8 733 dalyviai).

4.4.5. Kūno kultūra ir sportas

Sportas yra 1) profesionali ar mėgėjiška veikla, kuria siekiama pergalės varžybose; apima sistemingą mokymąsi, lavinimąsi (treniravimąsi) ir varžybas; 2) socialinis reiškinys, neatsiejama visuomenės kultūros dalis – rengimosi varžyboms ir dalyvavimo jose sistema siekiant geriausių sportinių rezultatų.

Kūno kultūra yra 1) asmens ir visuomenės bendrosios kultūros dalis, glaudžiai susijusi su sveikatos stiprinimu ir sportu; 2) mokykloje dėstomas dalykas, kurį dėstant mokama judesių ir veiksmų, lavinančių psichofizinę asmenybę, teikiama moksliškai apibendrintų žinių apie fizinį ugdymą ir sportą.

Savivaldybės administracijos Sporto ir turizmo skyrius formuoja ir įgyvendina Kėdainių rajono kūno kultūros ir sporto politiką, rūpinasi gyventojų fizinio aktyvumo skatinimu, užtikrina sportininkų dalyvavimą šalies, tarptautiniame sportiniame ir olimpiniame judėjime.

Kėdainių rajono kūno kultūros ir sporto plėtra vykdoma vadovaujantis Savivaldybės strateginiu veiklos planu, Lietuvos Respublikos sporto įstatymu, kitais teisės aktais ir nutarimais, susijusiais su kūno kultūra ir sportu. Rajono gyventojai skatinami reguliariai ir aktyviai dalyvauti sportiniame gyvenime, kelti sportinį meistriškumą.

Kėdainių rajone veikia savivaldybės biudžetinė įstaiga – Kėdainių sporto centras. Pagrindinė Kėdainių sporto centro veiklos rūšis – sportinis ir rekreacinis švietimas. 2018 m. sporto centre buvo vykdomos 7 sporto šakų formalųjį švietimą papildančios ugdymo programos (krepšinis, tinklinis, plaukimas, lengvoji atletika, boksas, dziudo, tenisas) bei viena neformalaus švietimo programa „Išmokime žaisti krepšinį“.

Vadovaujantis Kėdainių sporto centro direktoriaus 2018 m. ataskaita, 2018 m. sporto centro FŠPU programas lankė 422 mokiniai, o NVŠ programą – 35 mokiniai (bendras Kėdainių kultūros centro mokinių skaičius – 457 mokiniai). 2015–2018 m. laikotarpiu Kėdainių sporto centro mokinių skaičius sumažėjo 111 mokinių, arba 19,5 proc. Didžiausią įtaką sporto centro mokinių skaičiaus mažėjimui darė futbolo ugdymo programų perdavimas FK „Nevėžis“ (programos perduotos 2017 m.). Kėdainių sporto centro auklėtiniai ugdomi 24 grupėse: 5 – lengvosios atletikos, 8 – krepšinio, 3 – dziudo, 3 – plaukimo, 1 – teniso, 3 – bokso, 1 – tinklinio.

2018 m. Kėdainių sporto centre dirbo 48 darbuotojai, iš kurių 20 – mokytojai. Visi pedagogai turi privalomą darbui neformaliojo vaikų švietimo įstaigoje kvalifikaciją. Centre dirba 1 mokytojas ekspertas, 8 metodininkai, 5 vyresnieji mokytojai, 3 atestuoti mokytojai. Kėdainių kultūros centre dirba 7 krepšinio, 1 tinklinio, 5 lengvosios atletikos, 2 bokso, 2 plaukimo, 3 dziudo ir 1 teniso mokytojas. Iš viso 11,22 pedagoginio etato. Turimi pedagoginio personalo žmogiškieji ištekliai užtikrina ugdymo programų įgyvendinimą.

Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtais sporto statistikos metraščiais, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje veikė 75 *sporto organizacijos*[132], iš kurių 66 – *sporto klubai*[133]. Šie rodikliai – didžiausi lyginamose savivaldybėse 2017 m. Kėdainių rajono sporto organizacijos sudarė 22,4 proc. Kauno apskrities ir 4,5 proc. šalies sporto organizacijų bei 26,3 proc. Kauno apskrities ir 5,1 proc. šalies sporto klubų. 2013−2017 m. laikotarpiu Kėdainių rajono sporto organizacijų skaičius išaugo 23,0 proc., o sporto klubų – 20,0 proc. ir pagal šiuos rodiklius viršijo šalies rodiklių augimą (atitinkamai

[132] Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymą, *sporto organizacijos* – yra juridinio asmens teises turintys sporto klubai, sporto mokyklos, sporto centrai, sporto bazės, sporto šakų federacijos, asociacijos, draugijos ir kitos kūno kultūra ir sporto veikla užsiimančios organizacijos bei institucijos, kurios sudaro sąlygas praktikuoti kūno kultūrą ir sportą, rengti sportininkus, organizuoti sporto varžybas ir kitus kūno kultūros bei sporto renginius (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

[133] Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymą, *sporto klubas* – tai pagrindinė sporto institucija, vienijanti gyventojus ir sportininkus fiziniam aktyvumui, sveikai gyvensenai, kūno kultūrai ir sportui plėtoti bei populiarinti (I skyrius, bendrosios nuostatos, 4 straipsnis).

10,4 proc. ir 4,0 proc.) bei Kauno apskrities rodiklių kitimą, kur tiek sporto organizacijų, tiek sporto klubų skaičius mažėjo atitinkamai (10,7 proc. ir 18,5 proc.).

Nagrinėjamu laikotarpiu sporto organizacijų ir sporto klubų situacija sparčiausiai keitėsi Kaišiadorių rajono savivaldybėje. Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtu sporto statistikos metraščiu, 2013 m. Kaišiadorių rajone veikė viena organizacija ir nebuvo nei vieno klubo, kai 2017 m. veikė 16 sporto organizacijų, iš kurių 15 – sporto klubų.

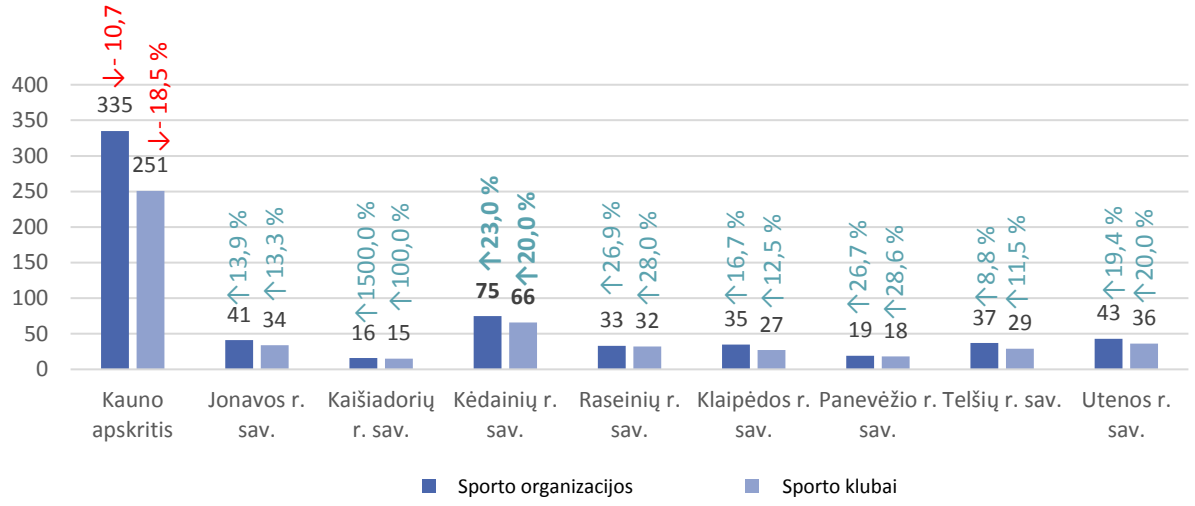

4.4.5.1. pav. ***Sporto organizacijų ir sporto klubų skaičius 2017 m. (vnt.) bei jų dinamika 20132017 m. (proc.)***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenis

Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtu sporto statistikos metraščiu 2017 m., Kėdainių rajone 2017 m. buvo 2 014 sportuojančių gyventojų, iš kurių 563 moterys. 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius sudarė 4,2 proc. gyventojų (šalyje – 4,9 proc., Kauno apskrityje – 4,6 proc.), o sportuojančios moterys – 2,2 proc. visų rajono gyventojų moterų (šalyje – 2,2 proc., Kauno apskrityje – 2,3 proc.). Bendras sportuojančių asmenų skaičius Kėdainių rajone 2017 m. buvo vienas didžiausių tarp lyginamų savivaldybių ir atsiliko tik nuo Utenos rajono savivaldybės sportuojančių asmenų skaičiaus (2 533 asmenys). Pagal sportuojančių moterų skaičių, Kėdainių rajono savivaldybė tarp lyginamų savivaldybių buvo trečia, po Jonavos rajono (726 sportuojančios moterys) ir Utenos rajono (640 sportuojančių moterų).

2013−2017 m. laikotarpiu sportuojančių asmenų skaičius Kėdainių rajone mažėjo 2,6 proc. ir pagal šį rodiklį nežymiai lenkė šalies rodiklį, kur sportuojančių asmenų skaičius sumažėjo 3,4 proc., bei Kauno apskrities rodiklį – -44,0 proc.. Tuo tarpu sportuojančių moterų skaičius tuo pačiu laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje didėjo 16,3 proc., kai šalyje mažėjo 14,0 proc., o Kauno apskrityje augo 66,9 proc.

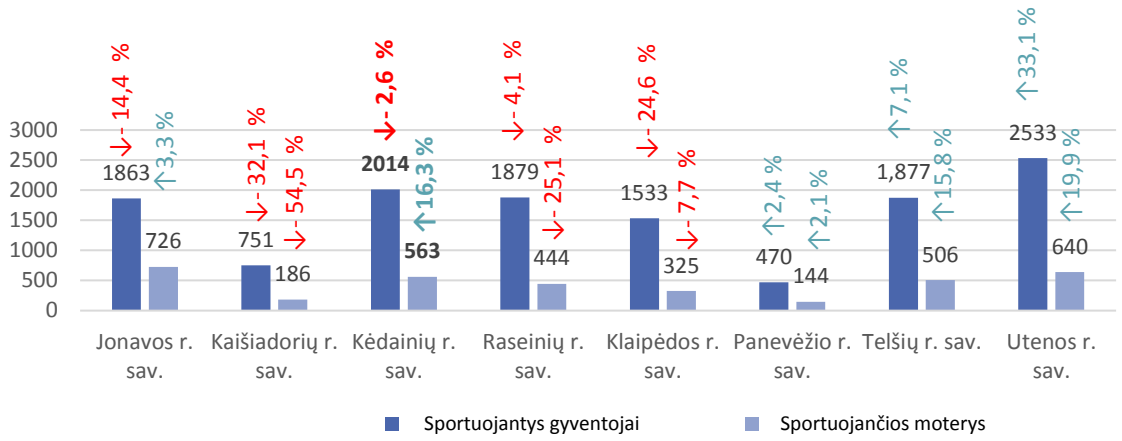

4.4.5.2. pav. ***Bendras sportuojančių skaičius, sportuojančių moterų skaičius 2017 m. (asm.) bei jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenis

Pagal Kėdainių rajono savivaldybės administracijos pateiktus duomenis, 2019 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 57 sporto organizacijos: automobilių sporto (4), turizmo ir sporto (2), kartingų (1), motociklų (1), jojimo (1), futbolo (7), krepšinio (4), bokso (3), dziudo (2), ledo ritulio (1), šachmatų ir šaškių (1), sportinės žūklės (1), žolės riedulio (1), straikbolo (1), tinklinio (1), vandens sporto (1), teniso (3), sveikuolių (2), keliautojų (1), šokių (2), specialiosios olimpiados (1), sportinis-techninis (1), kovos menų (1), kiti (14).

Kėdainių rajone veikia profesionalūs sporto klubai: krepšinio klubas „Nevėžis“ (aukščiausios Lietuvos krepšinio lygos dalyvis), futbolo klubas „Nevėžis“ (I Lietuvos futbolo lygos dalyvis).

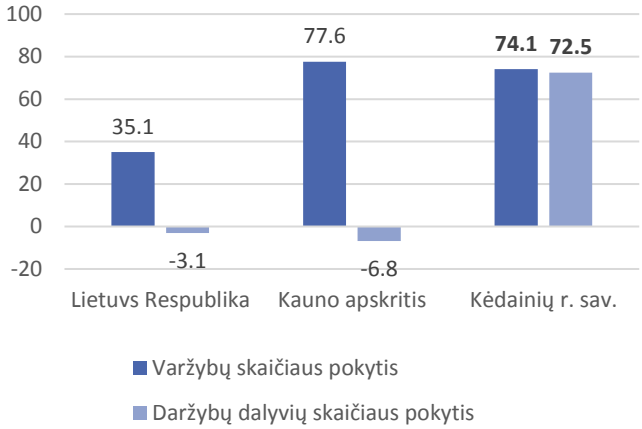

4.4.5.3. pav. ***Varžybų ir jų dalyvių skaičiaus dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenis

Analizuojamuoju 2013–2017 m. laikotarpiu *sporto varžybų*[134] ir dalyvių juose skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje pasižymėjo augimu (atitinkamai 74,1 proc. ir 72,5 proc.). Varžybų skaičius Kėdainių rajone augo sparčiau nei šalyje (35,1 proc.), bet nežymiai lėčiau nei Kauno apskrityje (77,6 proc.). Tuo tarpu dalyvių skaičius varžybose nagrinėjamu periodu šalyje ir Kauno apskrityje mažėjo (atitinkamai 3,1 proc. ir 6,8 proc.), kai Kėdainių rajono savivaldybėje augo 72,5 proc.

Sporto visiems renginių[135] bei *sporto stovyklų*[136] skaičius ir dalyvių juose skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje pasižymėjo augimu (atitinkamai 83,1 p Varžybų dalyvių skaičiaus pokytis). Šis reiškinys aktualus visai Lietuvai. 2013–2017 m. sporto visiems renginių skaičius šalyje išaugo 3 kartus, Kauno apskrityje – 14 kartų. Sporto stovyklų skaičius šalyje analogišku laikotarpiu išaugo 12,2 karto, Kauno apskrityje 45,5 karto. Atitinkamai didėjo ir sporto visiems renginių dalyvių skaičius: Kėdainių rajone – 95,7 proc., šalyje – 49,9 proc., Kauno apskrityje – 61,7 proc. Taip pat

[134] Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sporto varžybos* – tai sportininkų, komandų, klubų varžymasis, rungtyniavimas pagal tam tikrus nuostatus; joms pasibaigus nustatomi nugalėtojai, prizininkai, skiriamos vietos.

[135] Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto visiems renginys* – mėgėjų sporto varžybos, sporto festivaliai, šventės, konkursai ir kitos visapusiško ugdymo priemonės.

[136] Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto stovyklos* – poilsio, sporto, sveikatinimo, mokomųjų treniruočių ir kitos stovyklos.

didėjo stovyklų dalyvių skaičius: Kėdainių rajono savivaldybėje – 100 kartų (2013 m. – 1 041 dalyvis, 2017 m. – 101 943 dalyviai), šalyje – beveik 10 kartų, Kauno apskrityje – beveik 18 kartų. Sporto dalyvių skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. buvo didžiausias visoje Lietuvoje. Tai rodo, kad savivaldybėje sudaromos puikios sąlygos sportuoti, ugdyti meistriškumą.

Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. plaukti buvo išmokytas 831 asmuo, tai sudarė 16,0 proc. visų Kauno apskrityje išmokytų plaukti asmenų skaičiaus.

2017 m. Kėdainių rajone nebuvo parengtas nei vienas olimpinės rinktinės narys ar olimpinės rinktinės kandidatas, tačiau buvo parengta 15 nacionalinės rinktinės narių. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajono savivaldybė viršijo visas nagrinėtas teritorijas, išskyrus Utenos rajono savivaldybę, kur tuo pačiu laikotarpiu buvo parengti 24 nacionalinės rinktinės nariai.

Pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie LRV pateikiamus 2017 m. duomenis, Kėdainių rajono savivaldybėje buvo ši sporto infrastruktūra:

4.4.5.1. lentelė. ***Sporto infrastruktūra (2017 m. duomenys)***

Rūšis/ Teritorija	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Kėdainių r. sav.
Sporto kompleksai	28	8	1
Stadionai	594	108	3
Baseinai (25m)	47	11	2
Sporto salės	1 633	327	33
Žirgų sporto maniežai	27	7	1
Šaudyklos	42	10	1
Krepšinio aikštelės	1 314	264	36
Tinklinio aikštelės	764	110	13
Futbolo aikštelės	632	96	22
Teniso aikštelės	279	57	5
Automobilių kroso trasos	11	1	-
Motokroso trasos	7	2	-
Slidžių ir riedučių trasos	14	2	-
Golfo aikštynai	6	1	-
Kartodromai	12	3	-
Hipodromai	6	1	-

Universalios dangos sporto aikštelės	278	56	7

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktus duomenis

Atsižvelgiant į turimą sporto infrastruktūrą, sporto pasiekimus, sportuojančių asmenų skaičių ir istoriškai susiklosčiusias aplinkybes, galima teigti, kad sportas Kėdainių rajono savivaldybėje yra viena iš reikšmingiausių sričių.

Kėdainių rajono kūno kultūros ir sporto situacijos apibendrinimas

Sportas Kėdainių rajone

Kėdainių rajono savivaldybėje:
- veikia Kėdainių sporto centras,
- 2017 m. 1 komanda žaidė Lietuvos aukščiausios lygos čempionatuose, 1 – pirmos lygos čempionate,
- ruošiami nacionalinės rinktinės nariai.

Kėdainių sporto centre 457 vaikai, sportuojantys 7-iose sporto šakose

2018 m. Kėdainių sporto centre:
- FŠPU programose 7-iose sporto šakose sportuoja 422 auklėtiniai;
- NVŠ programoje 1-oje sporto šakoje sportuoja 35 auklėtiniai;
- 24 grupėse auklėtinius treniruoja 20 trenerių.

23,0 proc. padidėjo sporto organizacijų ir 2,6 proc. sumažėjo sportuojančiųjų skaičius

- Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. veikė 75 sporto organizacijos (iš kurių 66 – sporto klubai), kuriose sportavo 2 014 asmenų.
- 2013–2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės sporto organizacijų skaičius išaugo 23,0 proc., o jose sportuojančiųjų skaičius sumažėjo 2,6 proc.

4,2 proc. Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų sportuoja

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius sudarė 4,2 proc. gyventojų (šalyje – 4,9 proc., Kauno apskrityje – 4,6 proc.), o sportuojančios moterys – 2,2 proc. visų rajono gyventojų moterų (šalyje – 2,2 proc., Kauno apskrityje – 2,3 proc.).

Sparčiai augantis sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų bei dalyvių skaičius

- Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. sporto varžybų skaičius išaugo 74,1 proc., jų dalyvių skaičius – 72,5 proc.;
- 2013–2017 m. sporto visiems renginių skaičius išaugo 83,1 proc., jų dalyvių skaičius – 85,7 proc.;
- 2013–2017 m. sporto stovyklų skaičius išaugo 36,6 proc., jų dalyvių skaičius – 100 kartų. Sporto stovyklų dalyvių skaičius – didžiausias Lietuvoje.

Pakankama sporto infrastruktūra profesionaliam sportui plėtoti

Kėdainių rajono savivaldybėje yra universali sporto arena, 3 stadionai, 2 baseinai, 33 sporto salės, 36 krepšinio aikštelės, 13 tinklinio aikštelių, 22 futbolo aikštės, 5 teniso aikštelės, 7 universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės, 1 žirgų sporto maniežas.

4.4.6. Nevyriausybinės organizacijos, jaunimas

Nevyriausybinių organizacijų plėtros politika – kryptinga veikla, kuri apibrėžia nevyriausybinių organizacijų veikimo sąlygas, skatina šių organizacijų plėtrą šalyje bei užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis stiprinant pilietinę visuomenę.

Nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką Savivaldybės institucijoms formuoti ir įgyvendinti padeda Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba (patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 28 d. sprendimu Nr. TS-94), kuri yra visuomeniniais pagrindais prie Kėdainių rajono savivaldybės tarybos veikianti kolegiali patariamoji institucija, sudaroma iš savivaldybės institucijų ir įstaigų bei nevyriausybinių organizacijų deleguotų atstovų laikantis pariteto principo. Kėdainių rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybą sudaro 14 narių: 7 nariai Kėdainių rajono savivaldybės tarybos ir savivaldybės administracijos atstovai, 7 nariai – Kėdainių rajono nevyriausybinių organizacijų atstovai. Savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos tikslas – užtikrinti ir skatinti nevyriausybinių organizacijų dalyvavimą nustatant, formuojant ir įgyvendinant nevyriausybinių organizacijų plėtros politiką Kėdainių rajono savivaldybėje, stiprinti bendradarbiavimą tarp savivaldybės institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų.

Nevyriausybinė organizacija – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Nevyriausybine organizacija nėra laikomas juridinis asmuo, kurio visuotiniame narių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau nei 1/3 balsų.

Nevyriausybinėmis organizacijomis laikomi juridiniai asmenys, kurie įsteigti vadovaujantis LR Asociacijų, Labdaros ir paramos fondų ar Viešųjų įstaigų įstatymais.

Valstybės įmonės Registrų centro 2018 m. duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje buvo registruota apie 240 nevyriausybinių organizacijų, iš jų 63 bendruomeninės organizacijos, 50 organizacijų veikiančių sporto srityje, 18 – sveikatos stiprinimo, socialinės pagalbos ir globos srityse, 17 – švietimo ir pilietinių iniciatyvų organizacijų, 10 – organizacijų, atstovaujančių rajono pagyvenusius žmones, 16 – kultūros ir tautinių bendrijų, kitos organizacijos, vienijančios asmenis, turinčius bendrų interesų ir (ar) pomėgių, organizacijos, kurios ugdo demokratijos ir pilietinės visuomenės tradicijas, atstovauja konkretiems vietos bendruomenės narių interesams.

Kasmet iš rajono savivaldybės biudžeto yra skiriamos lėšos nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos įgyvendinimui. Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 ir 2018 metų veiklos ataskaitomis, 2017 m. nevyriausybinių organizacijų plėtros politikos įgyvendinimui iš Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto buvo skirta 26 000 Eur, 2018 m. – 31 000 Eur.

Rajono nevyriausybinių organizacijų (įskaitant ir bendruomenes organizacijas) veiklos projektų finansavimo konkursui (Nevyriausybinių organizacijų veiklos projektų finansavimo iš Kėdainių rajono savivaldybės biudžeto lėšų konkurso tvarkos aprašas patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. TS-6) 2017 metais skirta 10 500 Eur, finansuota 14 rajono nevyriausybinių organizacijų veiklos projektų, 2018 m. skirta 15 500 Eur, taip pat finansuota 14 projektų. Projektų veiklos buvo skirtos vietos bendruomenės aktyvinimui ir telkimui, bendruomeniškumo bei pilietiškumo ugdymui, savanoriškos veiklos plėtojimui ir pan.

Nuo 2016 m. iš rajono savivaldybės biudžeto kasmet skiriamos lėšos (kasmet po 10 000 Eur) rajono bendruomeninių organizacijų patalpų ir turto draudimo, komunalinių paslaugų ir kitų

išlaidų daliniam finansavimui. 2016 m. šia galimybe pasinaudojo 34 rajono bendruomeninės organizacijos, 2017 m. – 26, 2018 m. – 25 rajono bendruomeninės organizacijos.

Rajono bendruomeninių organizacijų dalyvavimui nacionalinėse ir tarptautinėse mugėse bei parodose iš Savivaldybės biudžeto nuo 2016 m. kasmet skiriama po 5 000 Eur. Taip sudaromos sąlygos rajono bendruomeninėms organizacijoms pristatyti savo sukuriamą produkciją nacionalinėse ir tarptautinėse mugėse bei parodose. Kasmet dviejose nacionalinėse mugėse ir vienoje tarptautinėje mugėje yra pristatomas Kėdainių kraštas, bendruomenių teikiamos paslaugos, gaminami produktai, keičiamasi gerąja patirtimi, kuriami bendradarbiavimo ryšiai.

Kėdainių rajono savivaldybės administracija 2017 ir 2018 m. įgyvendino Nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017–2019 metų veiksmų plano 2.3 priemonę „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ (toliau – Priemonė), kurios vykdymui LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2017 m. skyrė 43 991 Eur, 2018 m. – 34 177 Eur. Įgyvendinant minėtą priemonę visose rajono seniūnijose buvo organizuoti seniūnijų išplėstinių seniūnaičių sueigų posėdžiai, patvirtintas priemonės įgyvendinimo Kėdainių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. birželio 30 d. sprendimas Nr. TS-139, Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. birželio 29 d. sprendimas Nr. TS-133), suorganizuoti projektų konkursai. Rajono seniūnijų išplėstinių seniūnaičių sueigų sprendimais buvo patvirtinta ir įgyvendinta: 2017 m. – 21 projektas, 2018 m. – 20 projektų. Projektų veiklos buvo skirtos vaikų ir jaunimo užimtumui, kultūrinei ir šviečiamajai, sporto ir sveikatinimo, bendruomeninei veiklai ir kitoms vietos bendruomenės sutelktumą ir gyvenimo kokybę gerinančioms veikloms, bendruomenės akcijoms ir iniciatyvoms, skirtoms viešųjų erdvių ir aplinkos kokybei gerinti. Iš viso projektų veiklose dalyvavo: 2017 m. – 3 570 vietos bendruomenės narių, 2018 m. – 2 069 vietos bendruomenės nariai.

Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikia 2 vietos veiklos grupės (toliau – VVG). Kėdainių rajono vietos veiklos grupė įsteigta 2004 m. spalio 5 d. Vadovaujantis 2015 m. liepos 30 d. duomenimis, vietos veiklos grupė vienijo 57 narius. Kėdainių rajono VVG šiuo metu įgyvendina Kėdainių rajono vietos veiklos grupės teritorijos vietos plėtros 2015–2023 m. strategiją, kurios vykdymui vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos kanclerio 2016 m. birželio 17 d. potvarkis Nr. 4D-105 „Dėl projektų, kuriems skiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonę „LEADER“ ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 m. programos priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, skirta iki 2 540 690,00 Eur (2016 m. rugpjūčio 19 d. paramos sutartis Nr. 42VS-KK-15-1-06669).

Kėdainių miesto vietos veiklos grupė įsteigta 2015 m. birželio 11 d., kurioje yra 20 narių (2017 m. birželio 1 d. duomenimis). Kėdainių miesto VVG yra parengusi Kėdainių miesto vietos grupės 2016-2022 m. vietos plėtros strategiją, kuri vadovaujantis 2016 m. liepos 20 d. LR Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-505 įtraukta į finansuojamų strategijų sąrašą. Kėdainių miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimui 2018 m. numatyta skirti ES ir LR valstybės biudžeto finansavimo lėšų suma – 1 055 675,87 Eur.

Jaunimo politika – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma.

Jaunimas (jaunas žmogus) – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai)[137]. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje gyveno 8 554 jauni (14–29 m.) asmenys. Tai sudarė 18,3 proc. visų Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų (šalyje jaunimo dalis siekė 18,7 proc., o Kauno apskrityje – 19,0 proc.). Palyginus su 2014 m. pradžia, Kėdainių rajono savivaldybėje jaunų gyventojų skaičius mažėjo lėčiau nei šalyje (15,1

[137] Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą (pirmas skirsnis, bendrosios nuostatos, 1 straipsnis)

proc.) ir Kauno apskrityje (14,4 proc.) – 14,3 proc. Sparčiausiai iš visų lyginamų savivaldybių jaunimo skaičius mažėjo Telšių rajone (15,1 proc.), Kaišiadorių rajone (18,3 proc.), Utenos rajone (18,7 proc.).

4.4.6.1. lentelė. ***Jaunimas (14–29 m.) 2014-2018 m.***

Metai/ Administracinė teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	Pokytis, lyginant 2018 m. ir 2014 m., proc.
Lietuvos Respublika	617 152	602 923	581 241	554 715	524 050	-15,1
Kauno apskritis	124 797	121 957	117 712	112 494	106 815	-14,4
Jonavos r. sav.	9 282	9 105	8 850	8 563	8 280	-10,8
Kaišiadorių r. sav.	7 358	7 158	6 888	6 469	6 015	-18,3
Kėdainių r. sav.	**9 977**	**9 834**	**9 591**	**9 132**	**8 554**	**-14,3**
Raseinių r. sav.	7 353	7 273	7 084	6 812	6 397	-13,0
Klaipėdos r. sav.	10 890	10 948	10 772	10 722	10 609	-2,6
Panevėžio r. sav.	7 866	7 800	7 653	7 559	7 111	-9,6
Telšių r. sav.	9 560	9 441	9 127	8 687	8 117	-15,1
Utenos r. sav.	8 171	7 932	7 603	7 160	6 643	-18,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Jaunimo politiką savivaldybės institucijoms formuoti ir įgyvendinti padeda savivaldybės jaunimo reikalų taryba ir savivaldybės administracijos vyr. specialistas (jaunimo reikalų koordinatorius).

Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba yra visuomeninė patariamoji institucija, lygybės principu sudaroma iš Kėdainių rajono savivaldybės tarybos, savivaldybės administracijos ir savivaldybės jaunimo atstovų (14-29 m.). Jaunimo reikalų taryboje dirba 14 narių: 7 nariai savivaldybės tarybos, savivaldybės administracijos atstovai, 7 nariai – vienas Kėdainių rajono mokinių tarybos atstovas ir 6 rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų demokratiniais principais išrinkti ir deleguoti atstovai. Jaunimo reikalų tarybos tikslai: nagrinėti su jaunimo politika savivaldybėje susijusius klausimus; teikti savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo ir su tuo susijusių teisės aktų projektų; stiprinti savivaldybės institucijų, įstaigų ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų bendradarbiavimą.

Jaunimo politika nuo kitų viešosios politikos sričių skiriasi tuo, kad yra horizontali, orientuota į žmogaus amžiaus tarpsnį ir į jį lydinčias įvairias gyvenimo sritis: švietimą, kultūrą, sportą, darbo rinką, apsirūpinimą būstu, pilietiškumo, socialinės paramos ir sveikatos bei kitas sritis. Kasmet iš rajono savivaldybės biudžeto yra skiriamos lėšos jaunimo politikos priemonių, skirtų jaunimo problemoms spręsti, palankių sąlygų formuotis jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą sudarymui, įgyvendinimui. Savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo priemonėms finansuoti iš savivaldybės biudžeto 2016 m. skirta 24 265 Eur, 2017 m. – 38 600 Eur, 2018 m. – 46 000 Eur.

Jaunimo organizacija – Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka jaunimui ir (ar) jaunimo interesams atstovauti įsteigta asociacija, kurios ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės ir (ar) jaunų žmonių interesams atstovaujančios asociacijos, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos 2018 m. duomenimis, buvo įregistruota 14 jaunimo organizacijų. 2018 m., lyginant su 2014 m., veiklą registravusių jaunimo organizacijų skaičius padidėjo 2 organizacijomis.

Su jaunimu dirbanti organizacija – juridinis asmuo, kurio vienas iš veiklos tikslų – atlikti darbą su jaunimu. Vadovaujantis šiuo Jaunimo politikos pagrindų įstatyme pateiktu apibrėžimu,

galima teikti, kad dauguma rajone veikiančių nevyriausybinių organizacijų yra dirbančios su jaunimu, nes jų veiklos yra orientuojamos į jaunus žmones. Tai organizacijos, dirbančios sporto srityje, bendruomeninės organizacijos, socialinėje ir sveikatos srityse veikiančios organizacijos ir kt.

Jaunimo projektų finansavimas. Kėdainių rajono savivaldybėje JO veiklai vykdyti finansavimas skiriamas vadovaujantis atskirais rajono savivaldybės tarybos sprendimais ir kasmet yra nustatomos finansuojamų projektų sritys bei prioritetai.

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus veiklos 2017 m. ir 2018 m. ataskaitomis, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo priemonėms finansuoti iš savivaldybės biudžeto buvo skirta 38 600 Eur, iš jų 5 000 Eur skirti Kėdainių rajono jaunimo veiklos projektų finansavimui, 27 600 Eur – nuolatinėms ir ilgalaikėms vaikų ir jaunimo užimtumo programoms finansuoti, 6 000 tūkst. Eur – atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektų finansavimui; 2018 m. rajono savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo priemonėms finansuoti iš savivaldybės biudžeto buvo skirta 46 000 Eur, iš jų 8 000 Eur skirti rajono jaunimo veiklos projektų finansavimui, 30 000 Eur – nuolatinėms ir ilgalaikėms vaikų ir jaunimo užimtumo programoms finansuoti, 8 000 tūkst. Eur – atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektų finansavimui

Darbas su jaunimu - veikla, skirta sudaryti sąlygoms jaunam žmogui įsitraukti į asmeninę, profesinę ir visuomeninę veiklą, jo kompetencijoms plėtoti ir ugdyti. Tai jaunų žmonių ugdymo veikla, vykdoma atsižvelgiant į jų poreikius, siekiant sudaryti sąlygas jauniems žmonėms įsitraukti į veiklas ir skatinti juos sąmoningai ir atsakingai kurti asmeninį bei profesinį gyvenimą, tapti aktyviais visuomenės nariais. Darbe su jaunimu yra remiamasi neformaliojo ugdymo principais, tačiau ne visoms darbo su jaunimu formoms ir ne visoms tikslinėms grupėms neformalusis ugdymas yra tinkamas ir / ar reikalingas. Darbas su jaunimu yra integrali jaunimo politikos sritis, tačiau gali būti įgyvendinamas ir kitose viešosios politikos srityse.

Pagrindinės darbo su jaunimu formos:

- Atvirasis darbas su jaunimu – tai darbo su jaunimu forma, paremta darbo su jaunimu principais ir taikoma atviruosiuose jaunimo centruose ir erdvėse.
- Mobilusis darbas su jaunimu – darbas su jaunimu nuvykus į gyvenamąją teritoriją, kurioje nėra darbo su jaunimu infrastruktūros, atsižvelgiant į šioje teritorijoje gyvenančių jaunų žmonių individualius poreikius.
- Darbas su jaunimu gatvėje – darbas su jaunimu ne institucinėje aplinkoje, bet tiesiogiai neformaliose jaunimo susibūrimo vietose (viešosiose erdvėse, gatvėse, parkuose, kavinėse, sporto aikštynuose, klubuose ir kt.)

Kėdainių rajono savivaldybėje vykdomas ir plėtojamas atvirasis darbas su jaunimu, tačiau nėra vykdomas mobilusis darbas su jaunimu, darbas su jaunimu gatvėje.

Vadovaujantis Jaunimo reikalų departamento 2019 m. pradžios duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje veikė 5 atviros jaunimo erdvės: Krakių kultūros centras, Kėdainių profesinio rengimo centras, Josvainių kultūros centras, Šėtos kultūros centro Pagirių skyrius, Kėdainių suaugusiųjų ir jaunimo mokymo centras. Tuo tarpu atvirų jaunimo centrų tuo pačiu laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje nebuvo.

Nuo 2015 m. konkurso būdu iš savivaldybės biudžeto yra finansuojami atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektai (2018 m. – 8 000 Eur; 2017 m. – 6 000 Eur; 2016 m. – 3 500 Eur; 2015 m. – 2 088 Eur). Savivaldybės biudžeto lėšomis 2017 m. finansuoti 6 atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektai, kurių veiklose dalyvavo 442 jaunuoliai, 2018 m. finansuoti 5 atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektai, kurių veiklose dalyvavo 242 jauni žmonės nuo 14 m. iki 29 m.

Ekonominę veiklą vykdyti gali jaunuoliai nuo 18 iki 29 metų amžiaus. Jų skaičius Lietuvoje 2018 m. pradžioje sudarė 416 663 jaunuolius (79,5 proc. visų šalies jaunų asmenų skaičiaus), Kauno apskrityje – 85 740 jaunuolius (80,3 proc. visų apskrities jaunų asmenų skaičiaus), o Kėdainių rajono savivaldybėje – 6 536 jaunuolių (76,4 proc. visų rajono jaunų asmenų skaičiaus).

Atsižvelgiant į Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. sprendimą Nr. TS-68, yra nustatyta 50 proc. lengvata išsiimant verslo liudijimus moksleiviams (studentams), jeigu jie mokosi mokyklose pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo programas grupinio mokymosi forma kasdieniu, nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, pavienio mokymosi forma savarankišku, nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, pagal studijų programas nuolatine (dienine) studijų forma. Vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2019 m. pradžioje minėta lengvata Kėdainių rajono savivaldybėje naudojosi 1 asmuo.

Kėdainių rajono nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių ir jaunimo politikos situacijos apibendrinimas

240 NVO

2018 m. Kėdainių rajono savivaldybėje veikė:
- 50 organizacijų, dirbančių sporto srityje, 18 organizacijų sveikatos priežiūros ir socialinės apsaugos srityse, 12 kultūros organizacijų, 63 bendruomeninės organizacijos, 4 tautinės bendrijos, 17 – švietimo ir pilietinių iniciatyvų, 10 pagyvenusių žmonių asociacijų ir kitų.

2 vietos veiklos grupės

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia:
- Kėdainių rajono vietos veiklos grupė,
- Kėdainių miesto vietos veiklos grupė.

18,4 proc. Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų – jaunimas

- 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje jaunimo dalis (18,3 proc.) buvo mažesnė nei Kauno apskrityje (19,0 proc.) ir šalyje (18,7 proc.).
- 2014–2018 m. jaunimo skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje kito lėčiau (14,3 proc.) nei Kauno apskrityje (14,4 proc.) ir šalyje (15,1 proc.).

Lengvata savarankiškai veiklai

- 2019 m. pradžioje 1 jaunuolis naudojosi 50,0 proc. lengvata išsiimant verslo liudijimus moksleiviams (studentams), jeigu jie mokosi mokyklose pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo programas grupinio mokymosi forma kasdieniu, nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, pavienio mokymosi forma savarankišku, nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, pagal studijų programas nuolatine (dienine) studijų forma.

14 JO, 11 su jaunimu dirbančios organizacijos, 3 neformalios jaunimo grupės

2018 m. Kėdainių rajono savivaldybėje veikė:
- 14 jaunimo organizacijų.

Jaunimo politikos veikėjų tinklas

Kėdainių rajono savivaldybėje su jaunimu dirba:
- Kėdainių jaunimo reikalų taryba,
- jaunimo reikalų koordinatorius rajono savivaldybėje,
- 5 atviros jaunimo erdvės, kitos įstaigos/organizacijos dirbančios su jaunimu neformalioje aplinkoje.

Finansuoti jaunimo organizacijų projektai

2017 m. finansuoti 6 jaunimo projektai, 2018 m. – 6 projektai.
2017 m. finansuoti 6 atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektai, 2018 m. – 5 projektai.

4.4.7. Viešasis saugumas ir viešoji tvarka

Viešasis saugumas – tai asmens ir visuomenės interesų apsauga nuo nusikalstamų kėsinimųsi ir gaisrų, technologinių avarijų ar gaivalinių nelaimių[138].

2018 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo užregistruota 1 114 *nusikalstamų veikų*[139], ir tai buvo aukščiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių. Mažiausiai nusikalstamų veikų lyginamose savivaldybėse 2018 m. užfiksuota Raseinių rajono savivaldybėje (537). Per penkerius metus nusikalstamų veikų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo trečdaliu (33,3 proc.) ir pagal šį rodiklį lenkė šalies (30,2 proc.) ir Kauno apskrities (26,6 proc.) rodiklių kitimą. 2014−2018 m. laikotarpiu užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius išaugo tik Kaišiadorių rajono savivaldybėje ir siekė 13,5 proc.

4.4.7.1. lentelė. ***Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2014–2018 m. (vnt.)***

Metai/ Administracinė teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	Pokytis, lyginant 2018 m. ir 2014 m., proc.
Lietuvos Respublika	82 872	72 343	59 075	63 846	57 830	-30,2
Kauno apskritis	16 986	15 262	12 985	13 477	12 461	-26,6
Jonavos r. sav.	1 065	913	916	1 073	911	-14,5
Kaišiadorių r. sav.	702	686	659	856	797	13,5
Kėdainių r. sav.	**1 670**	**1 109**	**1 125**	**1 163**	**1 114**	**-33,3**
Raseinių r. sav.	1 072	738	621	622	537	-49,9
Klaipėdos r. sav.	801	765	721	799	704	-12,1
Panevėžio r. sav.	805	627	603	636	566	-29,7
Telšių r. sav.	1 274	1156	722	750	686	-46,2
Utenos r. sav.	1 074	921	583	766	595	-44,6

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

Kėdainių rajono savivaldybėje 2018 m. iš visų nusikalstamų veikų daugiausiai buvo įvykdyta *nusikaltimų*[140] (1 075 iš 1 114 nusikalstamų veikų arba beveik 96,5 proc. visų nusikalstamų veikų). *Baudžiamųjų nusižengimų*[141] buvo įvykdyta 39 iš 1 114 nusikalstamų veikų, arba 3,5 proc. visų nusikalstamų veikų.

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis[142] 2014–2018 m. šalyje, Kauno apskrityje ir Kėdainių rajono savivaldybėje mažėjo. Šalyje 2014 m. buvo ištirta 55,6 proc. nusikalstamų veikų, o 2018 m. šis rodiklis sumažėjo iki 52,4 proc. (5,8 proc.). Kauno apskrityje ištiriamų nusikalstamų veikų dalis sumažėjo nuo 62,4 proc. 2014 m. iki 55,1 proc. 2018 m. (11,7 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje per 2014–2018 m. laikotarpį ištiriamų nusikalstamų veikų skaičius sumažėjo 8,8 proc. (nuo 64,7 proc. 2014 m. iki 59,0 proc. 2018 m.). Tuo tarpu

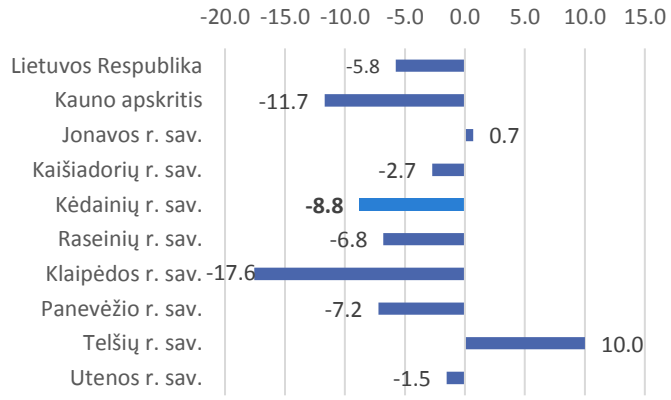

4.4.7.1. pav. ***Ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2017 m., proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[138] Vadovaujantis www.vrm.lrv.lt

[139] Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, *nusikalstama veika* – teisės pažeidimas; veika, už kurią baudžiamasis įstatymas numato sankciją (pvz., bausmę, baudžiamojo ar auklėjamojo poveikio, priverčiamąsias medicinos priemones) (II ir III skyrius).

[140] Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *nusikaltimas* yra pavojinga ir baudžiamajame kodekse uždrausta veikla (veikimas ar neveikimas), už kurią nustatyta laisvės atėmimo bausmė.

[141] Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *baudžiamasis nusižengimas* yra pavojinga ir baudžiamajame kodekse uždrausta veikla (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta bausmė nėra susijusi su laisvės atėmimu, išskyrus areštą.

[142] Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *ištirtų nusikalstamų veikų dalis* – tai ištirtų ir ataskaitiniu laikotarpiu užregistruotų nusikalstamų veikų santykis, išreikštas procentais.

Jonavos ir Telšių rajonuose ištiriamų nusikalstamų veikų dalis augo, atitinkamai 0,7 proc. ir 10,0 proc. 2018 m. efektyviausiai nusikalstamos veikos buvo ištiriamos Telšių rajono savivaldybėje ir siekė 69,3 proc.

Nusikaltimų išaiškinamumas neatsiejamas ir nuo *policijos pareigūnų*[143] darbo. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pabaigoje Kėdainių rajono savivaldybėje 100 tūkst. gyventojų teko 159 policijos pareigūnai ir tai buvo vienas mažiausių rodiklių lyginamose savivaldybėse (mažesnis pareigūnų skaičius buvo tik Klaipėdos rajone (87 policijos pareigūnai / 100 tūkst. gyventojų). Pagal šį rodiklį Kėdainių rajonas gerokai atsiliko nuo šalies (293 policijos pareigūnai / 100 tūkst. gyventojų) bei Kauno apskrities (261 policijos pareigūnas / 100 tūkst., gyventojų) vidurkių.

2013−2017 m. laikotarpiu policijos pareigūnų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje mažėjo beveik trečdaliu (32,1 proc.), Lietuvos Respublikoje (8,4 proc.), Kauno apskrityje (10,3 proc.). Tarp lyginamų savivaldybių policijos pareigūnų skaičiaus mažėjimas Kėdainių rajono savivaldybėje buvo sparčiausias.

4.4.7.2. lentelė. ***Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, 2013−2017 m. (sk./100 tūkst. gyv.)***

Metai/ Administracinė teritorija	2013	2014	2015	2016	2017	Pokytis, lyginant 2017 m. ir 2013 m., proc.
Lietuvos Respublika	320	325	309	294	293	-8,4
Kauno apskritis	291	284	278	263	261	-10,3
Jonavos r. sav.	234	235	213	200	202	-13,7
Kaišiadorių r. sav.	207	207	194	178	185	-10,6
Kėdainių r. sav.	**234**	**226**	**214**	**181**	**159**	**-32,1**
Raseinių r. sav.	228	246	213	203	218	-4,4
Klaipėdos r. sav.	127	119	103	82	87	-31,5
Panevėžio r. sav.	157	143	340	341	319	103,2
Telšių r. sav.	356	369	388	422	400	12,4
Utenos r. sav.	417	438	494	522	528	26,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Policijos ir kitų institucijų kompleksiškai bei aktyviai vykdomos prevencinės akcijos bei veiklos, nuolat griežtinamos sankcijos už kelių eismo taisyklių pažeidimus ir taikomos kitos prevencinio pobūdžio priemonės davė rezultatų – *kelių eismo įvykių*[144] skaičius tiek šalyje, tiek Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. mažėjo (atitinkamai 9,8 proc. ir 16,3 proc.). Rodiklis nagrinėjamu periodu labiausiai mažėjo Jonavos rajone (57,1 proc.). Kauno apskrityje ir didžiojoje dalyje lyginamų savivaldybių kelių eismo įvykių skaičius augo: Kauno apskrityje – 2,3 proc., labiausiai iš lyginamų savivaldybių – Raseinių rajone – 33,3 proc.

[143] Pagal Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymą, *policijos pareigūnas* – Lietuvos Respublikos pilietis, priimtas statutiniu valstybės tarnautoju į policijos įstaigą ir turintis viešojo administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[144] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *kelių eismo įvykis* – įvykis kelyje, viešoje arba privačioje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama ar apgadinama bent viena transporto priemonė, krovinys, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

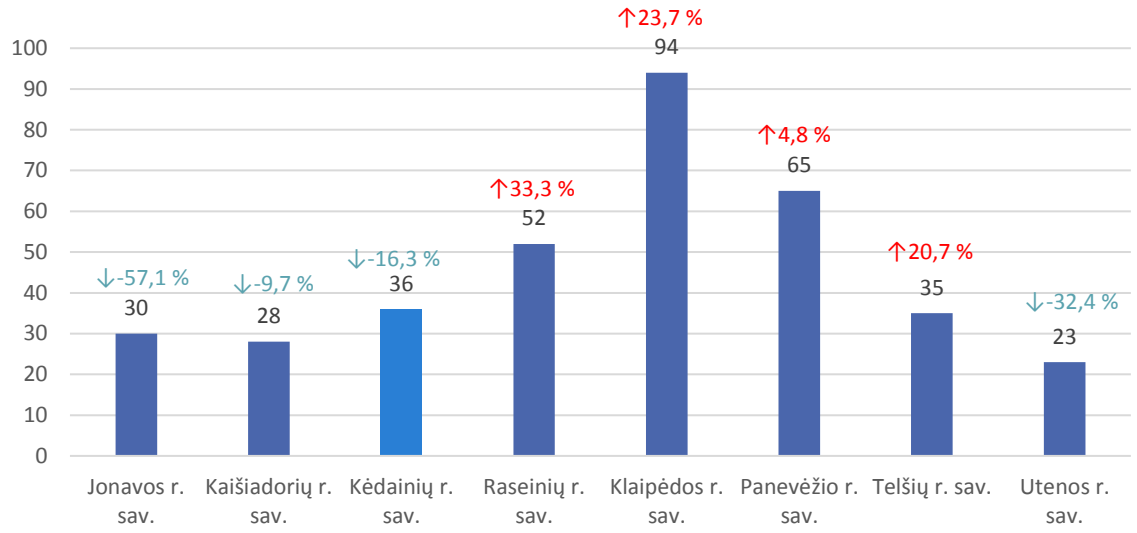

4.4.7.2. pav. ***Eismo įvykių skaičius 2017 m. (vnt.) ir jų dinamika 2013-2017 m. (proc.)***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje užregistruoti 36 įskaitiniai kelių eismo įvykiai, kurių metu sužeisti 42 žmonės (2013 m. – 56 sužeisti) , 7 – žuvo (2013 m. – 5 žuvę). Kelių eismo įvykiuose sužeistų žmonių skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. laikotarpiu sumažėjo ketvirtadaliu (25,0 proc.). Šis rodiklis Kėdainių rajone gerėjo sparčiau nei šalyje (-11,0 proc.), Kauno apskrityje (-3,1 proc.) bei atsiliko tik nuo Jonavos rajono (60,7 proc. mažiau sužeistųjų) ir Utenos rajono (27,3 proc. mažiau sužeistųjų) rodiklių gerėjimo.

2013–2017 m. laikotarpiu žuvusiųjų keliuose skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje padidėjo 40,0 proc., ir pagal šį rodiklį atsiliko nuo šalies, kur žuvusiųjų skaičius sumažėjo 25,0 proc., bei Kauno apskrities, kur lyginamu laikotarpiu situacija nepakito. Analizuojamu laikotarpiu žuvusiųjų skaičius labiausiai išaugo Jonavos rajone (3,5 karto), labiausiai sumažėjo – Kaišiadorių rajone (5 kartus).

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje užregistruoti 202 *gaisrai*[145] (bene daugiausiai tarp lyginamų savivaldybių), kuriuose žuvo 3 žmonės. Gaisrų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje 2013–2017 m. laikotarpiu sumažėjo 15,1 proc. ir pagal šį rodiklį atsiliko nuo šalies rodiklio (17,1 proc.), bet viršijo Kauno apskrities rodiklį (13,4 proc.). Lyginant su kitomis savivaldybėmis, gaisrų skaičius Kėdainių rajone mažėjo vidutiniu tempu.

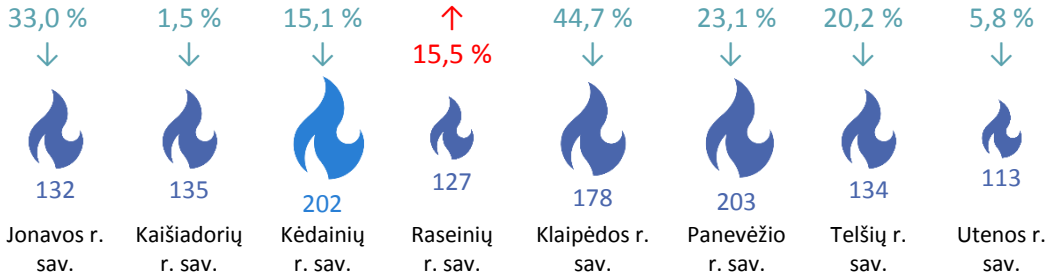

4.4.7.3. pav. ***Gaisrų skaičius 2017 m. (vnt.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[145] Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, *gaisras* – tai nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai (pirmasis skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Kėdainių rajono savivaldybė aktyviai vykdo prevencijos priemones ir programas *civilinės saugos*[146] ir *priešgaisrinės saugos*[147] srityse. Civilinę saugą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje organizuoja savivaldybės administracijos vyr. specialistas civilinei ir priešgaisrinei saugai. Kėdainių rajono savivaldybėje veikia Ekstremalių situacijų komisija. Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. AD-1-355 yra patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų prevencijos 2018–2020 metų priemonių planas.

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus veiklos ataskaita 2017 m., 2017 m. rajone įvyko 6 ekstremalūs įvykiai. Nė vienas iš ekstremaliųjų įvykių neperaugo į ekstremaliąją situaciją, tačiau jų metu nukentėjo 3 žmonės, 1 žuvo transporto avarijoje. Vandens telkiniuose nuskendusių žmonių 2017 m. nebuvo.

2017 m. buvo plečiama Civilinės saugos gyventojų perspėjimo sirenomis sistema. Kėdainių m. dabar veikia 19 centralizuoto valdymo elektros sirenų (2016 m. – 18). Kėdainių rajone elektros sirenomis perspėjama 71,0 proc. (2016 m. – 68,0 proc.) gyventojų, Kėdainių mieste – 94,5 proc. gyventojų.

Kėdainių rajono savivaldybėje yra įsteigta Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, kuri pagal savo įgaliojimus atlieka gaisrų gesinimą, pirminius gelbėjimo, avarijų, katastrofų, stichinių nelaimių ir kitų ekstremaliųjų įvykių ar situacijų likvidavimo darbus bei savanorių ugniagesių veiklos organizatoriaus funkcijas. Kėdainių rajono savivaldybės ugniagesių komandų skaičius yra didžiausias šalyje.

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba už savivaldybės skirtas lėšas įsigijo gaisrinį automobilį, suspausto oro autonominius kvėpavimo aparatus, automobilines radijo stotis, cheminių avarijų likvidavimo priemones. Taip pat buvo suremontuotos 2 ugniagesių komandų patalpos (Pramonės, Pagirių), sutvarkyti privažiavimai prie daugumos iš 138 vandens paėmimo gaisrų gesinimui vietų. Siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę, didinti prieinamumą, Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos infrastruktūros modernizavimui reikalingos investicijos. Šiuo metu didžiausia problema – senas transporto priemonių parkas (2/3 gaisrinių automobilių vidutinis amžius didesnis nei 30 m.), prasta būstinių būklė.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje yra įsteigta pareigybė, reikalinga administruoti pasirengimą mobilizacijai, demobilizacijai ir priimančios šalies paramos teikimą, savivaldybės mobilizacijos planui parengti pagal paskirtas valstybines mobilizacines užduotis bei vykdyti kitas pareigybės aprašyme numatytas funkcijas. 2017 m. rugpjūčio 22 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. ĮS1-1-RN patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės mobilizacijos planas, o 2017 m. gruodžio 11 d. administracijos direktoriaus įsakymu Nr. ĮS1-2-RN patvirtinti Mobilizacijos plano priedai.

Kėdainių rajono savivaldybės viešojo saugumo situacijos apibendrinimas

33,3 proc. sumažėjęs nusikalstamų veikų skaičius

Kėdainių rajono savivaldybėje pakankamai efektyviai vykdoma nusikaltimų prevencija, nes:

- 2014–2018 m. nusikalstamų veikų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje mažėjo sparčiau (33,3 proc.) nei Kauno apskrityje (26,6 proc.) ir šalyje (30,2 proc.).

[146] Pagal Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymą, *civilinė sauga* – veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą.

[147] Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, *priešgaisrinė sauga* – veikla, kuria įgyvendinama gaisrų prevencija ir jų gesinimas, žmonių ir turto gelbėjimas gaisro metu (pirmasis skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 59,0 proc.

2018 m. Kėdainių rajono savivaldybėje ištirtų nusikalstamų veikų dalis yra didesnė nei apskrityje ir šalyje:

- Kėdainių rajono savivaldybėje ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 59,0 proc.;
- šalyje ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 52,4 proc.;
- Kauno apskrityje ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 55,1 proc.

159 policijos pareigūnai 100 tūkst. gyventojų

- 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje 100 tūkst. gyventojų teko 159 pareigūnai, kai šalyje – 293 policijos pareigūnai 100 tūkst. gyventojų, Kauno apskrityje – 261 policijos pareigūnas tūkst. gyventojų.
- 2013–2017 m. laikotarpiu policijos pareigūnų skaičius šalyje sumažėjo 8,4 proc., Kauno apskrityje – 10,3 proc., Kėdainių rajono savivaldybėje – 32,1 proc.

36 įskaitiniai kelių eismo įvykiai, kuriuose sužeisti 42 žmonės, žuvę - 7

- 2013–2017 m. 16,1 proc. sumažėjo įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius, 25,0 proc. sumažėjo eismo įvykiuose sužeistų asmenų skaičius, 40,0 proc. padidėjo eismo įvykiuose žuvusių asmenų skaičius;
- 2017 m. įvyko 36 įskaitiniai kelių eismo įvykiai, kuriuose sužeisti 42 žmonės, o žuvę – 7.

202 gaisrai, kuriuose žuvo 3 žmonės

Gaisrų skaičius – vienas didžiausių tarp lyginamų savivaldybių.

- 2017 m. kilo 202 gaisrai, kuriuose žuvo 3 žmonės;
- 2013–2017 m. gaisrų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo 15,1 proc., o Kauno apskrityje – 13,4 proc., šalyje – 13,4 proc.

Vykdomos prevencinės priemonės civilinės saugos srityje:

- veikia Ekstremaliųjų situacijų komisija;
- 2017 m. Kėdainių rajone elektros sirenomis perspėjama 71 proc. gyventojų, Kėdainių mieste – 94,5 proc. gyventojų.

Vykdomos prevencinės priemonės, programos priešgaisrinės saugos srityje:

- veikia Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba;
- vykdomos priešgaisrinės saugos prevencinės programos.

Vykdoma mobilizacija

Kėdainių rajono savivaldybėje yra įsteigta pareigybė, kurios funkcijos susijusios su valstybinėmis mobilizacinėmis užduotimis.

4.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA

4.5.1. Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas

Aplinka – gamtoje funkcionuojanti visuma tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršius ir gelmės, oras, vanduo, dirvožemis, augalai, organinės ir neorganinės medžiagos, antropogeniniai komponentai) bei juos vienijančios natūraliosios ir antropogeninės sistemos[148].

Aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio neigiamo poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdant ūkinę veiklą ar naudojant gamtos išteklius[149].

Pagrindiniai ***aplinkos oro*** taršos šaltiniai yra pramoniniai procesai, įskaitant energijos gavybą ir gamybinę veiklą, transportas, namų šildymas, atliekų apdorojimas ir kt.

2013–2017 m. laikotarpiu *stacionarių taršos šaltinių*[150] išmetamų *teršalų*[151] kiekis šalyje išaugo dešimtadaliu 10,4 proc., Kauno apskrityje – 22,3 proc. Išmetamų teršalų kiekiai smarkiau nei šalyje išaugo keturiose lyginamose savivaldybėse: labiausiai augo Klaipėdos rajono savivaldybėje (51,5 proc.), Telšių rajono savivaldybėje (35,5 proc.), toliau Jonavos rajono savivaldybėje (23,2 proc.) ir Utenos rajono savivaldybėje (19,1 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis 2013–2017 m. sumažėjo 25,8 proc. ir pagal šį rodiklį viršijo Raseinių rajono savivaldybės rodiklio pokytį (23,8 proc.), bet atsiliko nuo Panevėžio rajono savivaldybės rodiklio mažėjimo (36,6 proc.). Tai buvo vienas didžiausių rodiklio mažėjimas lyginamose savivaldybėse 2013–2017 m. laikotarpiu. Kėdainių rajono savivaldybėje stacionarių teršalų šaltinių išmetamų teršalų kiekis per 2017 m. (2 069,3 t) sudarė 16,7 proc. Kauno apskrities teršalų kiekio ir tai buvo vienas didžiausių kiekių tarp lyginamų savivaldybių (didesnis tik Jonavos rajono savivaldybėje – 3 428,8 t.).

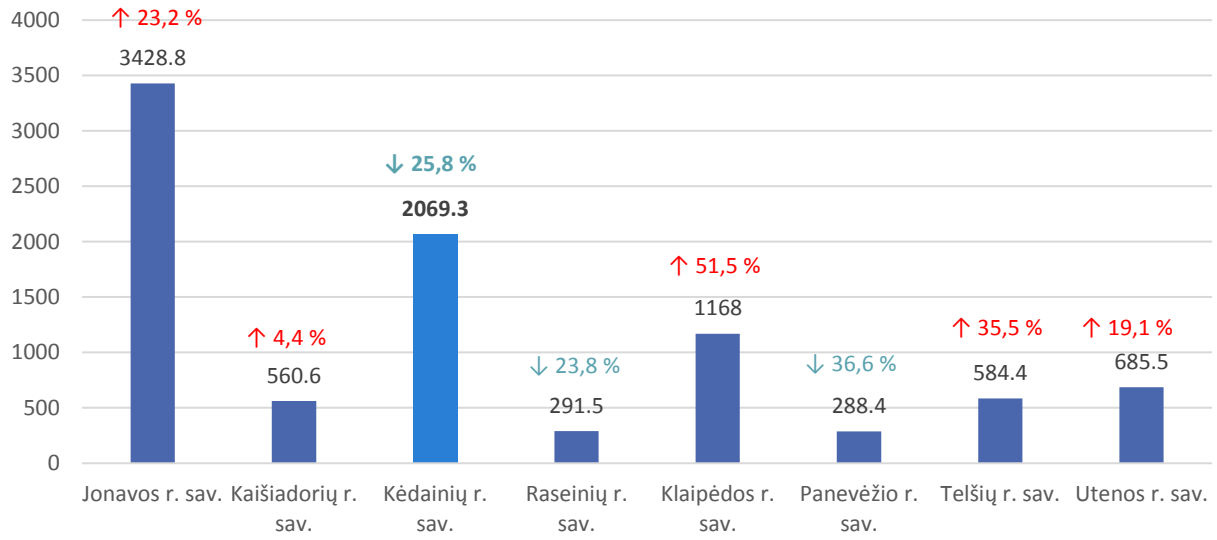

4.5.1.1. pav. ***Stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis tonomis 2013–2017 m. (t)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Informatyvesnis rodiklis yra *stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui*. 2017 m. šalyje šis rodiklis siekė 24 kg/ gyventojui, Kauno apskrityje – 22 kg/

[148] Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą (pirmas skyrius, bendrieji nuostatai, 1 straipsnis)
[149] Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą (pirmas skyrius, bendrieji nuostatai, 1 straipsnis)
[150] Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *stacionarus taršos šaltinis* – taršos šaltinis, esantis nekintamoje buvimo vietoje. *Taršos šaltinis* – įrenginys, iš kurio teršalai patenka į aplinkos orą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[151] Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *teršalai* – medžiaga arba medžiagų mišinys, kuris dėl žmonių veiklos patenka į aplinkos orą ir, veikdamas atskirai ar su atmosferos komponentais, gali pakenkti žmonių sveikatai ir aplinkai arba turtui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

gyventojui, Kėdainių rajono savivaldybėje – 44 kg/ gyventojui. Lyginamų savivaldybių kontekste Kėdainių rajono savivaldybės rodiklis buvo vienas didžiausių – didesnį rodiklį turėjo tik Jonavos rajono savivaldybė (81 kg/ gyventojui). Aukštą šių savivaldybių rodiklį nulėmė jose įsikūrusios trąšų gamintos (Kėdainių rajone – AB „Lifosa“, Jonavos rajone – AB „Achema“). Palyginus 2017 m. su 2013 m., išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Kėdainių rajono savivaldybėje sumažėjo 18,5 proc., kai šalyje augo 14,3 proc., Kauno apskrityje – 29,4 proc.

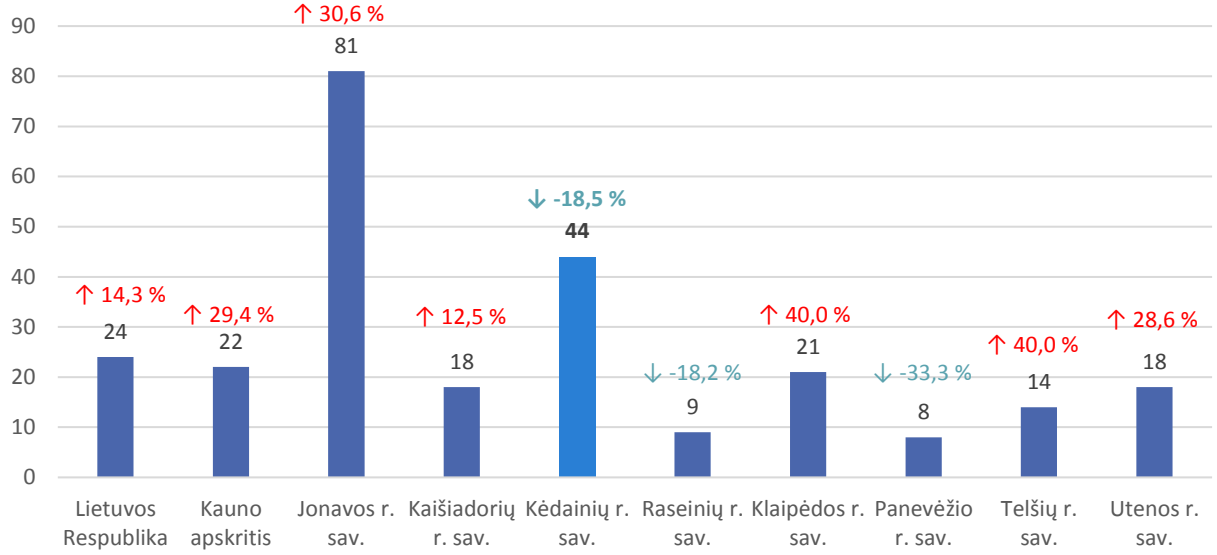

4.5.1.2. pav. ***Stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui 2013–2017 m. (kg)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vertinant išmestų teršalų sudėtį Kėdainių rajono savivaldybėje, matyti, kad didžiąją dalį (94,8 proc.) bendros išmestų teršalų sudėties 2017 m. sudarė *dujinės ir skystosios medžiagos*[152], o *kietosios medžiagos*[153] sudarė 5,2 proc. išmestų teršalų bendros sudėties.

4.5.1.1. lentelė. ***Išmestų teršalų sudėtis 2017 m., proc.***

Teršalų rūšis/ Administracinė teritorija	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	*Sieros dioksidas*	*Azoto oksidai*	*Anglies monoksidas*	*Lakūs organiniai junginiai*	*Fluoras ir kiti teršalai*
Lietuvos Respublika	5,7	94,3	*17,5*	*13,7*	*41,1*	*22,0*	*5,6*
Kauno apskritis	9,2	90,8	*10,9*	*15,8*	*51,2*	*12,3*	*9,7*
Jonavos r. sav.	16,2	83,8	*0,4*	*29,9*	*42,8*	*1,9*	*25,0*
Kaišiadorių r. sav.	27,7	72,3	*1,0*	*14,6*	*56,4*	*2,4*	*25,5*
Kėdainių r. sav.	**5,2**	**94,8**	***48,9***	***6,5***	***37,2***	***0,2***	***7,2***
Raseinių r. sav.	6,8	93,2	*5,3*	*13,3*	*65,2*	*3,1*	*13,1*
Klaipėdos r. sav.	4,3	95,7	*0,3*	*12,9*	*79,3*	*4,1*	*3,3*
Panevėžio r. sav.	18,3	81,7	*1,8*	*10,3*	*40,5*	*17,4*	*30,0*
Telšių r. sav.	13,7	86,3	*1,3*	*11,3*	*76,7*	*2,5*	*8,3*
Utenos r. sav.	3,9	96,1	*3,8*	*17,4*	*73,8*	*4,8*	*0,2*

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

Lyginant su šalimi, kietųjų ir dujinių bei skystųjų medžiagų koncentracijos dalis bendroje teršalų sudėtyje buvo panaši (atitinkamai 5,7 proc. ir 94,3 proc.). Iš skystųjų ir dujinių medžiagų

[152] Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, *dujinių ir skystųjų medžiagų* apibrėžimas atskirai neteikiamas, vertinant dujinių ir skystųjų medžiagų kiekį aplinkos ore, atskirai vertinama anglies monoksido ir azoto oksidų koncentracija. Tiksliausi anglies monoksidų ir azoto oksidų apibrėžimai pateikiami chemijos vadovėliuose.

[153] Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, kietųjų dalelių koncentracija apskaičiuojama vadovaujantis bendra Europos Sąjungos metodika *EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2016*.

Kėdainių rajono savivaldybėje daugiausiai buvo išmesta *sieros dioksido*[154] – 48,9 proc. (šalyje – 17,5 proc.), *anglies monoksido*[155] – 37,2 proc. (šalyje šis rodiklis siekė 41,1 proc.), o mažiausiai *lakiųjų organinių junginių* – 0,2 proc. (šalyje rodiklis siekė 22,0 proc.).

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, 2019 m. vasario mėn. Kėdainių rajono savivaldybėje iš viso buvo 174 ***potencialūs taršos židiniai*** ir tai buvo vienas mažiausių rodiklių, palyginus su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis (Jonavos r. sav. – 110, Kaišiadorių r. sav. – 106, Raseinių r. sav. – 391, Klaipėdos r. sav. – 186, Panevėžio r. sav. – 180, Telšių r. sav. – 140, Utenos r. sav. – 281).

Vadovaujantis Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, potencialūs taršos židiniai pagal šaltinio tipus 2019 m. pradžioje Kėdainių rajono savivaldybėje pasiskirstė taip: gyvulininkystės objektai – 1; pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai – 56; teršiančių medžiagų avarinių išsipylimų vietos – 0; teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo objektai – 117.

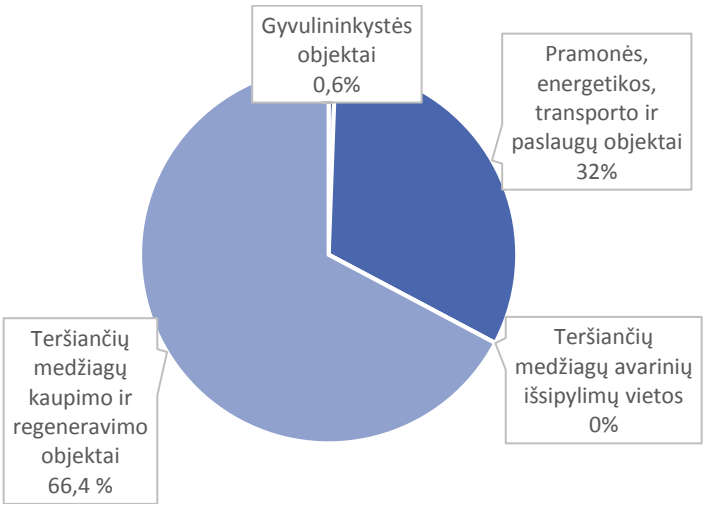

4.5.1.3. pav. ***Potencialių taršos židinių pagal šaltinio tipus pasiskirstymas, proc.***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Iš visų <u>veikiančių potencialių taršos židinių</u> (76) yra 1 kiaulidė, 1 asfaltbetonio bazė, 1 autoservisas, 14 degalinių, 1 depo, 3 gamybos cechai, 5 naftos bazės, 11 technikos kiemų, 1 rezervuaras, 16 sandėlių, 7 saugojimo aikštelės, 3 sąvartynai, 12 valymo įrenginių.

Iš visų <u>sugriautų potencialių taršos židinių</u> (31) yra 1 katilinė, 3 naftos bazės, 2 rezervuarai, 25 sandėliai.

Iš visų <u>neveikiančių potencialių taršos židinių</u> (30) yra 1 gamybos cechas, 5 katilinės, 3 naftos bazės, 1 technikos kiemas, 8 sandėliai, 1 saugojimo aikštelė, 11 sąvartynų.

Iš visų <u>rekultivuotų potencialių taršos židinių</u> yra 11 sąvartynų.

Iš visų <u>rekonstruotų potencialių taršos židinių</u> (18) yra 1 degalinė, 2 katilinės, 1 naftos bazė, 1 technikos kiemas, 3 sandėliai, 10 valymo įrenginių.

Iš visų <u>likviduotų potencialių taršos židinių</u> (8) yra 1 naftos bazė, 7 sandėliai.

Aplinkos monitoringas[156]. Kėdainių rajono savivaldybė vykdo Kėdainių rajono teritorijos aplinkos monitoringą (pagal Kėdainių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2019–2024 m.

[154] Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *sieros dioksidas (ai)* – cheminė medžiaga, kurios cheminė formulė – SO_2. Tai yra bespalvės dujos su aštriu, erzinančiu kvapu.
[155] Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *anglies monoksidas* – bespalvės, bekvapės, degios toksiškos dujos. Cheminė formulė – CO (*Chemijos pagrindai*, 2006).
[156] Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą, *aplinkos stebėsena (monitoringas)* – sistemingas aplinkos bei jos elementų būklės ir kitimo stebėjimas, antropogeninio poveikio įvertinimas ir prognozė.

programą[157]). Pagal minėtą programą šešerių metų laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybė vykdo aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio, triukšmo stebėseną.

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės 2014–2018 m. aplinkos monitoringo programos metine 2018 m. ataskaita, aplinkos oro monitoringo metu stebimas transporto ir energetikos poveikis aplinkos oro kokybei, todėl parinktos 25 stebėsenos vietos, iš kurių: 22 – oro taršos pramoniniame rajone tyrimų vietos, 3 – oro taršos gyvenvietėse, supančiose pramoninį rajoną, tyrimų vietos. Visos matavimo vietos Kėdainių rajono savivaldybėje parinktos arčiausiai pagrindinių miesto gatvių, esančių darželių, mokyklų bei gyvenamųjų namų aplinkoje. Tyrimai vykdomi kiekvieną ketvirtį. Aplinkos oro monitoringo metu stebimų oro teršalų ribinės vertės 2018 m. stebėsenos vietose neviršijo nustatytų ribinių verčių.

Paviršinio vandens telkinių monitoringo tikslas – nustatyti vandens telkinių būklę, periodiškai vykdyti vandens kokybės tyrimus, laiku išsiaiškinti galimus taršos šaltinius ir įspėti apie tai gyventojus. Paviršinio vandens taršos tyrimai atlikti 31 vandens telkinyje: 22 upėse bei tvenkiniuose ir 9 gyvulininkystės kompleksų nuotekų išlaistymo laukų drenažuose. Atlikti tyrimai parodė, kad nė viena mėginių ėmimo vieta upėse pagal kokybės elementų rodiklius negali būti įvertinta kaip labai gera, viena mėginių ėmimo vieta gali būti įvertinta kaip maksimalaus ekologinio potencialo klasės tvenkinys, o paviršinis vanduo gyvulininkystės kompleksų nuotekų išlaistymo laukų drenažuose viršijo nustatytas DLK amonio.

Aplinkos triukšmo stebėsena Kėdainių rajone buvo atlikta 11-oje tyrimų vietų: šalia ligoninės, švietimo įstaigų. Triukšmo monitoringo vykdymo metu atliekami akustinio triukšmo matavimai dienos, vakaro ir nakties metu. Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2018 m. ataskaita, nustatyta, kad Kauno gatvėje Kėdainiuose transportas, ypač sunkusis, akivaizdžiai važiuoja didesniu nei leistinu greičiu, todėl triukšmo lygis šioje vietoje viršija normas.

Aplinkos monitoringo duomenys skelbiami Kėdainių rajono savivaldybės administracijos interneto svetainėje adresu http://www.kedainiumonitoringas.lt. 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras vykdė Kėdainių rajono maudyklų vandens kokybės, kuri turi atitikti Lietuvos higienos normą HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“, stebėseną. 2017 m. Ašarėnos tvenkinio, Babėnų karjero, Gudžiūnų tvenkinio, Šušvės upės Pašušvyje ir Josvainiuose maudyklų vandens kokybė atitiko HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ keliamus reikalavimus viso maudymosi sezono metu. Nevėžio upės Pašilių kaime maudykloje 2017 m. rugpjūčio mėn. buvo užfiksuota ilgalaikė mikrobiologinė tarša. Nevėžio upės J. Biliūno gatvės gale, Piliakalnio karjero ir Bartkūniškio tvenkinio maudyklose vandens kokybė neatitiko higienos normų po 1 kartą, Dotnuvėlės tvenkinio ir Nevėžio upės ties Skongalio gatve maudyklose mikrobiologiniai parametrai normų neatitiko po 2 kartus.

Atliekų tvarkymas. Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas, pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema yra Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Kėdainių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo (atliekų tvarkymas, rūšiavimas, antrinės žaliavos, nuotekų išvežimas) sistemos operatoriaus funkcijos yra perduotos UAB „Skongalis“, kurio veiklos sritys: buitinių (komunalinių) atliekų išvežimas, statybinių atliekų išvežimas (8–30m3) talpos konteineriais, žaliųjų atliekų surinkimas ir išvežimas, kapinių atliekų tvarkymas, gamybinių atliekų išvežimas ir kitų specifinių – nepavojingų atliekų išvežimas, Zabieliškio sąvartyno eksploatavimas. Zabieliškio sąvartynas atitinka Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos aplinkosauginius standartus. UAB „Skongalis“ taip pat teikia šias paslaugas Kėdainių mieste: viešų šiukšlių dėžių priežiūra; gatvių, kiemų, pėsčiųjų takų,

[157] Patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 11 d. sprendimu Nr. SP-221.

aikščių priežiūra; antrinių žaliavų surinkimas ir išvežimas. Vadovaujantis UAB „Skongalis“ viešai pateikiamais duomenimis, 2019 m. pradžioje Kėdainių rajone buvo 47 998 aptarnaujami gyventojai.

Daliai komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo funkcijų vykdyti savivaldybė kartu su kitomis regiono savivaldybėmis yra įsteigusi VšĮ Kauno regioninį atliekų tvarkymo centrą (toliau – Kauno RATC). Kauno RATC steigimo sutartimi Kėdainių rajone yra įpareigotas per eksploatuojamas aikšteles surinkti savivaldybės teritorijoje susidarančias antrines žaliavas, biologiškai skaidžias, didžiąsias, statybos ir griovimo, padangų, elektros ir elektroninės įrangos buityje susidarančias pavojingąsias atliekas. Vadovaujantis Kauno RATC duomenimis, Kėdainių rajone yra 1 didelių gabaritų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelė (J. Basanavičiaus g. 97A), 1 žaliųjų atliekų priėmimo aikštelė (Pelėdnagių sen.).

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės bei Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m.

Vadovaujantis VĮ Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, 2017 m., Kėdainių rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 100,0 proc. gyventojų ir 100,0 proc. ūkio subjektų, surinkta 18 103 t mišrių komunalinių atliekų. 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo naudojami 424 antrinių žaliavų konteineriai: iš jų – 157 stiklui, 157 – plastikui, 110 – popieriui.

Vadovaujantis VšĮ „Užstato sistemos administratorius“ 2019 m. pradžios duomenimis, Kėdainių rajone buvo 63 taromatai. 2018 m. duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje surinkta 366,5 t VšĮ „Užstato sistemos administratoriaus“ pavedimo davėjų pakuočių atliekų, iš kurių: 218,5 t – plastiko pakuotės, 62,1 t – metalinės pakuotės, 85,9 t – stiklinės pakuotės.

Kėdainių rajono savivaldybės administracija, UAB „Skongalis“ ir Kauno RATC (regioniniu mastu) vykdo visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais, skleidžia informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus, atliekų tvarkymo svarbą aplinkos kokybės gerinimui ir sistemos plėtros galimybes.

Kėdainių rajono aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo situacijos apibendrinimas

Kėdainių rajonas – vidutiniškai užteršta teritorija

- 2013–2017 m. 25,8 proc. sumažėjo iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis.
- 2017 m. stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Kėdainių rajone (44 kg) viršijo šalies (24 kg) ir Kauno apskrities (22 kg) rodiklį ir buvo vienas didžiausių lyginamose savivaldybėse (didesnį rodiklį turėjo tik Jonavos rajono savivaldybė – 81 kg vienam gyventojui).

174 potencialūs taršos židiniai

Kėdainių rajono savivaldybėje 2019 m. vasario mėn. buvo 174 potencialūs taršos židiniai, iš jų:

- 76 veikiantys,
- 31 sugriautas,
- 30 neveikiančių,
- 11 rekultivuotų,
- 18 rekonstruotų,
- 8 likviduoti.

Vykdomas aplinkos monitoringas

Kėdainių rajono savivaldybėje vykdoma aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio ir triukšmo stebėsena pagal Kėdainių rajono savivaldybės tarybos patvirtintą Kėdainių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2019–2024 metų programą.

UAB „Skongalis“

UAB „Skongalis“

Kėdainių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo operatorius – UAB „Skongalis“. Veiklos sritys aplinkos apsaugos srityje: buitinių (komunalinių) atliekų išvežimas; statybinių atliekų išvežimas (8-30m3) talpos konteineriai; žaliųjų atliekų surinkimas ir išvežimas; kapinių atliekų tvarkymas; gamybinių atliekų išvežimas ir kitų specifinių – ne pavojingų atliekų išvežimas; Zabieliškio sąvartyno eksploatavimas; viešų šiukšlių dėžių aptarnavimas; gatvių, kiemų, pėsčiųjų takų, aikščių priežiūra; antrinių žaliavų surinkimas ir išvežimas.

Nepavojingų atliekų sąvartynas, didelių gabaritų ir pavojingų atliekų, žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės

Kėdainių rajone veikia:

- Zabieliškio sąvartynas, 1 didelių gabaritų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelė (J. Basanavičiaus g. 97A), 1 žaliųjų atliekų priėmimo aikštelė (Pelėdnagių sen.).

Visuotinumo principas – 100,0 proc.

Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m.:

- komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 100,0 proc. gyventojų ir 100,0 proc. ūkio subjektų.

Atliekų surinkimo sistema

Kėdainių rajone:

- 2017 m. buvo naudojami 424 antrinių žaliavų konteineriai: iš jų – 157 stiklui, 157 – plastikui, 110 – popieriui;
- 2018 m. buvo iš viso buvo įrengti 63 taromatai.

4.5.2. Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra

Geriamojo ***vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo*** organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Šią veiklą Kėdainių rajono savivaldybėje reglamentuoja Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas[158] bei kiti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai.

Kėdainių rajono savivaldybėje geriamojo *vandens tiekimą*[159] ir *nuotekų tvarkymą*[160] vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Kėdainių vandenys“.

Vadovaujantis UAB „Kėdainių vandenys“ 2017 m. direktoriaus veiklos ataskaita, v*andens tiekimo infrastruktūrą*[161] ir *nuotekų tvarkymo infrastruktūrą*[162] Kėdainių rajone sudaro 51 vandenvietė, 351,3 km vandentiekio tinklų, 32 nuotekų valymo įrenginiai, 115 nuotekų siurblinių ir 254,8 km nuotekų tinklų.

UAB „Kėdainių vandenys“ 2017 m. eksploatavo 39 vandens gerinimo stotis, kuriose buvo išvalyta 1 630,0 tūkst. kub. m. geriamojo vandens. Tai sudaro 98,3 proc. viso pakelto vandens.

2017 m. UAB „Kėdainių vandenys“ aptarnavo 19 006 vartotojus ir abonentus, iš jų: 13 018 daugiabučių namų vartotojų, 5 476 individualių namų vartotojų, 512 – abonentų (pramonės įmonės, įmonės ir organizacijos ir t.t). Palyginus su 2014 m., vartotojų ir abonentų skaičius sumažėjo 1,7 proc. (2014 m. – 19 327 vartotojai ir abonentai, iš jų: 13 242 daugiabučių namų vartotojai, 5 559 individualių namų vartotojai, 512 įmonių, organizacijų, kt.).

4.5.2.1. lentelė. *Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugos vartotojai 2014-2017 m.*

Metai/ Paslaugos tipas	2014 m.	2017 m.	Pokytis, lyginant 2014 m. ir 2017 m., proc.
Vandens tiekimo paslauga	37 861	33 289	-12,1
Nuotekų tvarkymo paslauga	37 272	29 966	-12,6

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Kėdainių vandenys“ direktoriaus veiklos ataskaitas už 2014 m. ir 2017 m.

2017 m. naudojosi 33 289 gyventojai (71,3 proc. aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančių gyventojų). Vandens tiekimo paslauga besinaudojančių gyventojų skaičius 2017 m., lyginant su 2014 m., sumažėjo 12,1 proc. (2014 m. – 37 861 gyventojas).

2017 m. naudojosi 29 966 Kėdainių rajono gyventojai (65,0 proc. visų savivaldybės teritorijoje gyvenančių gyventojų). Nuotekų tvarkymo paslauga besinaudojančių gyventojų skaičius 2017 m., lyginant su 2014 m., sumažėjo 12,6 proc. (2014 m. – 37 272 gyventojai).

Vadovaujantis UAB „Kėdainių vandenys“ direktoriaus veiklos ataskaita, 2017 m. išgauta 1 658,5 tūkst. kub. m vandens. Realizuota 1 205,8 tūkst. kub. m vandens. Palyginus su 2014 m., vandens išgavimas sumažėjo 233,4 tūkst. kub. m, bet 14 tūkst. kub. m padidėjo realizacija. 2017

[158] Priimta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. X-764

[159] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *vandens tiekimas* – ūkinė komercinė veikla, susidedanti iš techninių, organizacinių ir ekonominių priemonių, reikalingų geriamajam vandeniui išgauti, pristatyti ir parduoti abonentui (vartotojui). Vandens tiekimą vykdo *vandens tiekėjas* – juridinis asmuo, taip pat užsienio valstybės juridinio asmens filialas, įregistruotas Lietuvos Respublikoje, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs teisę vykdyti geriamojo vandens tiekimą ir (arba) teikti nuotekų tvarkymo paslaugas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

[160] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymas* – nuotekų surinkimas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir valymo metu susidariusio dumblo ir kitų atliekų tvarkymas. *Nuotekos* – tai buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas arba perteklinis (kritulių, paviršinis, drenažinis ar pan.) vanduo, kurį jo turėtojas, naudodamasis nuotekų tvarkymo infrastruktūra, išleidžia į gamtinę aplinką arba į kitiems asmenims priklausančią nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

[161] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *vandens tiekimo infrastruktūra* – vandeniui išgauti, geriamajam vandeniui ruošti, laikyti, transportuoti, tiekti ir apskaitai skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vandens kaptažo įrenginiai, vandens gerinimo įrenginiai, siurblinės, vamzdynai, šuliniai, apskaitos prietaisai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

[162] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymo infrastruktūra* – nuotekoms tvarkyti skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vamzdynai, šuliniai, siurblinės, nuotekų valymo įrenginiai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

m., palyginti su 2016 m., vandens realizacija padidėjo 10,3 tūkst. kub. m., arba 0,9 proc. Iš jų 2,6 tūkst. kub. m. daugiau suvartojo rajono gyventojai ir 7,7 tūkst. kub. m. daugiau suvartojo kiti vartotojai: įmonės, įstaigos, biudžetinės įstaigos.

UAB „Kėdainių vandenys“ naudoja vandenį savo technologinėms reikmėms (2017 m. technologinės reikmėms sunaudota 150,8 tūkst. kub. m.) Tai įvertinus 2017 m. tikroji vandens netektis (nuostolis) – 18,2 proc. (2014 m. – 29,7 proc.), Kėdainių mieste tikroji netektis (vandens nuostolis) – 9,7 proc., (2014 m. – 16,0 proc.). Vandens netektys susidaro dėl pasenusių ir susidėvėjusių vidaus ir išorės vandentiekio tinklų (ypač kaimo vietovėse), dėl skaitiklių poveikio įvairiomis mechaninėmis priemonėmis bei dėl to, kad ne visi gyventojai sąžiningai bei laiku deklaruoja vandens suvartojimą. Didelės vandens netektys patiriamos per lauko vandentiekio tinklų vamzdžių sandūrų vietose esančius nesandarumus.

4.5.2.2. lentelė. ***Realizuotų ir išvalytų nuotekų kiekis (tūkst. kub. m.) 2014-2017 m.***

Metai/ Nuotekų realizacija ir išvalymas	2014 m.	2017 m.	Pokytis, lyginant 2014 m. ir 2017 m., proc.
Nuotekų realizacijos kiekis, tūkst. kub. m.	1 627,0	1 610,3	-1,0
Išvalytų nuotekų kiekis, tūkst. kub. m.	2 566,1	3 702,0	44,3

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Kėdainių vandenys“ direktoriaus veiklos ataskaitas už 2014 m. ir 2017 m.

Nuotekų realizacijos kiekis 2017 m., palyginus su 2014 m., sumažėjo 16,7 tūkst. kub. m. (2017 m. realizuota 1 610,3 tūkst. kub. m. nuotekų, 2014 m. – 1 627 tūkst. kub. m.). 2017 m. 10,1 tūkst. kub. m. gauta daugiau iš gyventojų, 24,5 tūkst. kub. m. iš pramonės įmonių ir 7,4 tūkst. kub. m. iš smulkių įmonių ir įstaigų.

2017 m. išvalyta 3 702 tūkst. kub. m. nuotekų, iš jų – 3 518 tūkst. kub. m. Kėdainių miesto valymo įrenginiuose. 2014 m. išvalyta 2 566,1 tūkst. kub. m. 2014–2017 m. išvalytų nuotekų kiekis padidėjo 44,3 proc.

2017 m. bendrovė rekonstravo 1 341,65 m vandentiekio tinklų Kėdainių mieste, 157,57 m Beinaičiuose ir 186,4 Josvainiuse. Naujai paklota 137,96 m vandentiekio tinklų Kėdainiuose, 429,8 m vandentiekio ir 377 m nuotekų tinklų Dotnuvoje.

Kėdainių rajono savivaldybėje *paviršines nuotekas*[163] tvarko ir prižiūri UAB „Kėdainių vandenys“. Vadovaujantis Kėdainių miesto paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano duomenimis, bendras paviršinių nuotekų sistemos ilgis Kėdainių mieste siekia apie 53,7 km, iš jų bendras vamzdynų ilgis – 48,9 km, atvirų nuotakų ilgis – 4,8 km. Paviršinis nuotekų vanduo iš surinkimo vamzdynų išleidžiamas į paviršinius vandenis per 39 išleistuvus: 29 išleistuvai priklauso UAB „Kėdainių vandenys“, 10 išleistuvų priklauso kitoms įmonėms (AB „Danisco Sugar Kėdainiai“, AB „Kėdainių grūdai“, AB „Lifosa“, AB „Progresas“, UAB „Kėdainių konservų fabrikas“, VĮ „Kėdainių miškų urėdija“). Paviršinės nuotekos patenka į Obelies, Šerkšnio, Nevėžio, Dotnuvėlės upes bei griovius. UAB „Kėdainių vandenys“ priklauso 2 paviršinių nuotekų valyklos ir siurblinė. Paviršinės nuotekos yra surenkamos nuo gatvių, automobilių aikštelių, daugiabučių gyvenamųjų bei administracinės paskirties pastatų ir jų teritorijų, pramonės ir garažų ir jų teritorijų.

Kaimiškose Kėdainių rajono savivaldybės seniūnijose paviršinių nuotekų infrastruktūros nėra.

[163] Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos ministerija, *paviršinės nuotekos* – tai ant urbanizuotos teritorijos paviršiaus (išskyrus žemės ūkio naudmenas ir žaliuosius plotus) patenkantis kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto plovimo, laistymo ir pan.) vanduo, kurį teritorijos valdytojas nori arba privalo organizuotai (naudojant nuotekų tvarkymo sistemas) surinkti ir pašalinti į aplinką arba išleisti į kitiems asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas (perduoti nuotekų tvarkytojui).

Vadovaujantis UAB „Kėdainių vandenys“ duomenimis, šiuo metu įgyvendinami projektai infrastruktūros plėtrai, paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimui:

- „Vandentiekio ir buitinių nuotekų infrastruktūros rekonstrukcija ir plėtra Šėtos miestelyje, Kunionių kaime bei Kėdainių mieste“ Nr. 05.3.2-APVA-R-014-21-0008;
- „Kėdainių miesto paviršinių nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra“ Nr. 05.1.1-APVA-R-007-21-0002.

Kėdainių rajono vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūros situacijos apibendrinimas

UAB „Kėdainių vandenys“

UAB „Kėdainių vandenys“

Kėdainių rajono savivaldybėje geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų surinkimą vykdo UAB „Kėdainių vandenys“, kuri eksploatuoja:

- 51 vandenvietę, 351,3 km vandentiekio tinklų, 39 vandens gerinimo stotis;
- 32 nuotekų valymo įrenginius, 115 nuotekų siurblinių ir 254,8 km nuotekų tinklų.

Abonentų skaičiaus mažėjimas

Kėdainių rajono savivaldybėje 2014–2017 metais abonentų,

- prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, skaičius sumažėjo 12,1 proc.;
- prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, skaičius sumažėjo 12,6 proc.

Sumažėjo vandens netektys

Kėdainių rajono savivaldybėje geriamojo vandens eksploatavimas yra tinkamas, nes

- 2014–2017 m. sumažėjo vandens netektys 11,5 proc. punktais (Kėdainių mieste – 6,3 proc. punktais).

44,3 proc. didesnis išvalytų nuotekų kiekis

Kėdainių rajono savivaldybėje mažiau teršiama gamta, nes:

- 2014–2017 m. 44,3 proc. padidėjo išvalytų nuotekų kiekis.

39 lietaus nuotekų išleistuvai, 53,7 km lietaus nuotekų tinklų

- Paviršines nuotekas Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje tvarko ir prižiūri UAB „Kėdainių vandenys“ (Kėdainių mieste).
- Kėdainių mieste yra 39 lietaus nuotekų išleistuvai, 53,7 km lietaus nuotekų tinklų.
- Kėdainių rajono savivaldybės kaimiškose seniūnijose paviršinių nuotekų infrastruktūros nėra.

4.5.3. Energetinė infrastruktūra

Centralizuotas šilumos tiekimas. Centralizuotos *šilumos gamybos*[164] ir *šilumos tiekimo*[165] paslaugas Kėdainių rajono savivaldybėje teikia AB „Panevėžio energija“, kuri Kėdainių rajone eksploatuoja Kėdainių rajoninę katilinę, Vilainių, Josvainių, Gudžiūnų, Tiskūnų, Šlapaberžės, Akademijos, Kaplių, Pelėdnagių, Šėtos mokyklos, Truskavos mokyklos, Gudžiūnų mokyklos, dvi Šėtos g. ir Sinagogos katilines Kėdainių mieste. Bendras 15 katilinių galingumas sudaro 76,29 MW. AB „Panevėžio energija“ Kėdainių šilumos tinklų rajono šilumos trasų ilgis – 47,08 km.

AB „Panevėžio energija“ perka šilumą iš Kėdainių rajone veikiančio nepriklausomo šilumos gamintojo AB „Lifosa“: 2017 m. – 100,5 tūkst. MWh, 2016 m. – 106,6 MWh.

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje bendras centralizuoto šilumos tiekimo vartotojų įvadų skaičius siekė 432 vnt. ir, palyginus su 2013 m. (424 vnt.), išaugo 1,9 proc., o centralizuotai šildomų butų skaičius 2017 m. siekė 11 926 vnt.

Kėdainių rajono savivaldybės taryba 2018 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. TS-179 patvirtino Kėdainių miesto daugiabučių namų kvartalų energinio efektyvumo didinimo 2019–2025 m. programą, kuria Kėdainių mieste atrinkti 9 energinio efektyvumo didinimo kvartalai: A. Kanapinsko g.; Respublikos g.; J. Basanavičiaus g.; Josvainių g.; Ramybės skv.; S. Jaugelio-Telegos g.; Liepų al.; Šėtos g.; Smilgos g.; Žemaitės g.

Vadovaujantis VšĮ „Būsto energijos taupymo agentūros“ 2019 m. vasario 22 d. Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimo ataskaita, 2015–2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje buvo renovuoti 34 daugiabučiai (2015 m. – 4, 2016 m. – 21, 2017 m. – 4, 2018 m. – 5).

Elektros energija ir apšvietimas. Elektros energijos tiekimą Kėdainių rajono savivaldybėje užtikrina AB „ESO“. Į Kėdainių rajono savivaldybę *elektros energija*[166] tiekiama iš bendros Lietuvoje elektros *energijos tiekimo sistemos*[167]. Kėdainių rajono savivaldybės apšvietimo sistema priklauso Kėdainių rajono savivaldybei ir elektros skirstomųjų tinklų operatoriui „ESO“ (elektros energijos perdavimo apšvietimui oro linijos nuosavybės teise priklauso Kėdainių rajono savivaldybei ir AB „ESO“; atramos su oro linijomis – AB „ESO“; šviestuvai – Kėdainių rajono savivaldybei).

2017 m. Kėdainių miesto seniūnijoje buvo eksploatuojami 2 106 šviestuvai. Miesto seniūnijoje, t. y. mieste, ir kaimuose – Bartkūniškis, Keleriškės, Lipliūnai yra veikiantys 1 998 gatvės apšvietimo šviestuvai. 2017 m. pastatyti nauji šviestuvai: Budrio g. automobilių aikštelėje – 15 vnt., Kruopinių g. – 10 vnt., Šėtos g. – 3 vnt. ir prie geležinkelio stoties – 4 vnt. Be to buvo veikiančių, tačiau neeksploatuojamų gatvių apšvietimo šviestuvai: Pramonės parke – 46 vnt., Miesto parke – 45 vnt. ir prožektoriai – 17 vnt. Elektros įrenginių priežiūros ir remonto paslaugas atlieka UAB „Elektros verslas“.

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybės kaimiškose seniūnijose buvo 3 299 šviestuvai, iš kurių Dotnuvos seniūnijoje – 640, Gudžiūnų seniūnijoje – 165, Josvainių seniūnijoje – 440, Krakių seniūnijoje – 334, Pelėdnagių seniūnijoje – 424, Pernaravos seniūnijoje – 120, Surviliškio

[164] Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *šilumos gamyba* – kuro pavertimo šiluma procesas. Šilumos gamyba grindžiama šilumos gamintojų konkurencija (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).
[165] Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *šilumos tiekimas* – centralizuotai pagamintos šilumos pristatymas ir pardavimas šilumos vartotojams. Šilumos tiekimą vykdo *šilumos tiekėjas* – asmuo, turintis šilumos tiekimo licenciją ir tiekiantis šilumą vartotojams pagal pirkimo–pardavimo sutartis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).
[166] Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *elektros energija* – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).
[167] Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *energijos tiekimo* arba *energetikos sistema* – tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojanti elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti, visuma (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

seniūnijoje – 257, Šėtos seniūnijoje – 266, Truskavos seniūnijoje – 200, Vilainių seniūnijoje – 453. 2017 m. Kėdainių rajone buvo 47 kaimai neturintys apšvietimo.

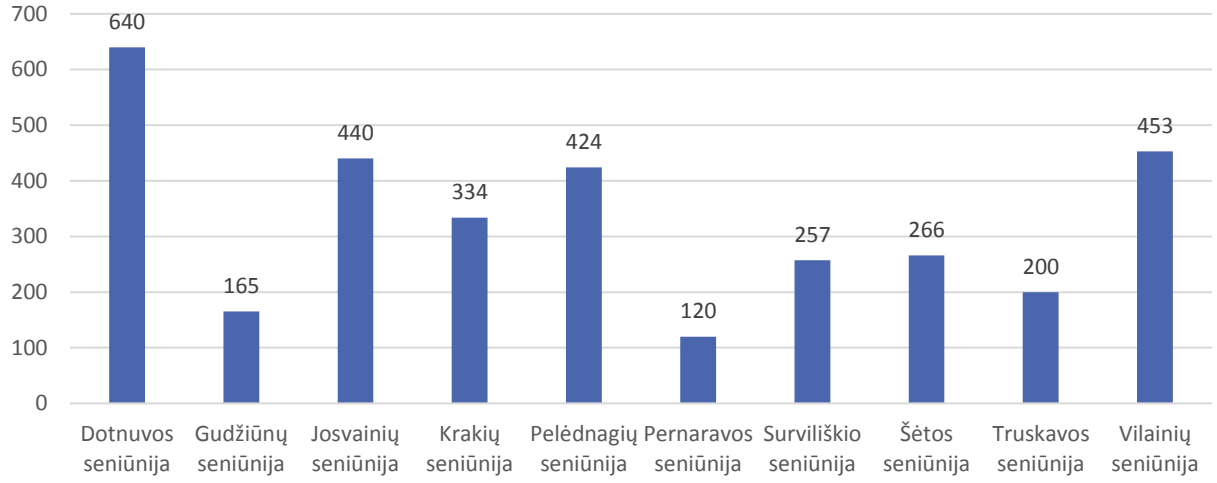

4.5.3.1. pav. ***Šviestuvų skaičius Kėdainių rajono savivaldybės seniūnijose 2017 m.***
Šaltinis: sudaryta autorių pagal seniūnijų 2018 m. veiklos planus

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2017 m. pabaigoje Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 469 LED šviestuvai.

Kėdainių mieste ir kaimiškose seniūnijose, siekiant didinti pėsčiųjų saugumą, nuo 2015 m. įrengiamas pėsčiųjų perėjų kryptinis apšvietimas. 2015 m. LED šviestuvais buvo apšviestos 4 perėjos, kai 2018 m. – 11 pėsčiųjų perėjų. 2015–2018 m. laikotarpiu Kėdainių rajone apšviestos 34 perėjos.

Kėdainių rajono energetinės infrastruktūros situacijos apibendrinimas

Šilumos gamybos ir tiekimo paslaugas teikia AB „Panevėžio energija“

- Šilumos gamybos ir tiekimo paslaugas teikia AB „Panevėžio energija“;
- Eksploatuoja ir prižiūri 15 katilinių Kėdainių rajone.

Didėja vartotojų skaičius

2016–2017 m. AB „Panevėžio energija“ centralizuoto šilumos tiekimo vartotojų įvadų skaičius siekė padidėjo 1,9 proc. (2016 m. – 424 vnt., 2017 m. – 432 vnt.).

2015-2018 m. renovuoti 34 daugiabučiai gyvenamieji namai.

- Vykdoma daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija;
- 2015 m. renovuoti 4 daugiabučiai namai, 2018 m. – 5. 2015–2018 m. laikotarpiu renovuoti 34 daugiabučiai namai.

Kėdainių rajono savivaldybėje – 8,7 proc. energiją taupančių LED lempų šviestuvų

- 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo 5 405 šviestuvai, iš jų 8,7 proc. (469 vnt.) – LED šviestuvai.
- 47-iuose Kėdainių rajono savivaldybės kaimuose apšvietimo nėra;
- apšviestos 34 perėjos.

4.5.4. Transporto ir susisiekimo infrastruktūra

Gerai išplėtota kelių **infrastruktūra** yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių regiono ekonominę ir socialinę raidą. Transportas skirstomas į tris pagrindines kategorijas – oro, žemės ir vandens.

Kėdainių rajono savivaldybėje valstybinės reikšmės automobilių kelių tinklą sudaro 2 *magistraliniai keliai*[168], 5 *krašto keliai*[169] bei 32 *rajoniniai keliai*[170].

Kėdainių rajono teritoriją kerta:

- magistraliniai keliai: A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda (sutampa su tarptautiniu keliu E85, nedideliame ruože yra kelio „Via Baltica“ dalis, t. y. ir turi numerį E67 ruože nuo Kauno iki Sitkūnų), A8 Panevėžys-Sitkūnai (sutampa su E67 keliu „Via Baltica“);

- krašto keliai: 144 Jonava–Šeduva, 145 Aristava–Ukmergė, 195 Kėdainiai–Paneėžys, 196 – Ariogala–Kryžkalnis, 229 Aristava–Cinkiškiai;

- rajoniniai keliai: 2001 Šėta–Okainiai–Truskava, 2002 privažiuojamasis kelias prie Šlapaberžės nuo kelio 2007 Akademija–Šlapaberžė–Berželė, 2003 Krakės–Jaugiliai–Gudžiūnai, 2004 Josvainiai–Pilsupiai–Krakės, 2005 Surviliškis–Devynduoniai–Pociūnėliai, 2006 Kėdainiai–Lipliūnai–Krakės, 2007 Akademija–Šlapaberžė–Berželė, 2008 Vilainiai–Šventybrastis–Krekenava, 2009 Mantviloniai–Plaktiniai–Paliepiai, 2010 Okainėliai–Šukioniai–Anciškis, 2011 Krakės–Dovydiškiai–Grinkiškis, 2012 Šėta–Beinaičiai–Nociūnai, 2013 Lesčiukai–Paaluonys–Pelutava, 2014 Pašušvys–Guptilčiai–Jankūnai, 2015 Dotnuva–Žilvičiai–Miegėnai, 2016 Mantviliškis–Ažytėnai–Vosiliškis, 2017 Medininkai–Pajieslys–Guptilčiai, 2018 Dotnuva–Ąžuolaičiai–Palainiškiai, 2019 Truskava–Petkūnai, 2020 Lažai–Užupė, 2021 Būdai–Skaistgiriai–Vincentava, 2022 Dotnuva–Valučiai, 2023 Pajieslys–Diksiai–Pilsupiai, 2024 privažiuojamasis kelias prie Beinaičių nuo kelio 2012 Šėta–Beinaičiai–Nociūnai, 2025 privažiuojamasis kelias prie Langakių nuo kelio 1955 Čekiškė–Langakiai–Pesliškės, 2026 privažiuojamasis kelias prie Tiskūnų nuo kelio 2008 Vilainiai–Šventybrastis–Krekenava, 2027 Plaktiniai–Vainikai, 2028 privažiuojamasis kelias prie Aukštdvario nuo kelio 1955 Čekiškė–Langakiai–Pesliškės, 2029 Lančiūnava–Rudžiai, 2030 privažiuojamasis kelias prie Čiukiškių nuo kelio 2004 Josvainiai–Pilsupiai–Krakės, 2031 Juodkaimiai–Kunioniai–Kampai II, 2032 Jankūnai–Pernarava–Kampai II.

Kėdainių rajono savivaldybėje valstybinių kelių priežiūrą ir eksploataciją vykdo AB „Kelių priežiūra“, kuri įkurta 2017 m., sujungus 10 regioninės kelių priežiūros įmonių ir VĮ „Automagistralė“.

Per Kėdainių rajono savivaldybės teritoriją taip pat eina *geležinkelio*[171] atkarpa Vilnius−Šiauliai, Kaunas−Šiauliai. Per Kėdainių rajoną drieksis svarbi europinė geležinkelio linija „Rail Baltica“, kurios planuojama statybų pabaiga – 2026 m.

Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių – esama kelių danga. Kėdainių rajono savivaldybės vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis 2017 m. pabaigoje siekė 1 145 km ir per penkerius metus sumažėjo 38,1 proc.

---

[168] Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, *magistraliniais keliais* vadinami tarptautinio susisiekimo Lietuvos keliai (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

[169] Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, *krašto keliais* vadinami keliai, jungiantys magistralinius kelius, administracinių vienetų centrus ir didžiuosius miestus arba besijungiantys vienas su kitu (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

[170] Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, *rajoniniais keliais* vadinami keliai, jungiantys krašto kelius, miestus, kaimus, kitus objektus, bet nepriskirti krašto keliams (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

[171] Pagal Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymą, *geležinkelių transporto eismas* – geležinkelių riedmenų judėjimas geležinkelių keliais (I skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

4.5.4.1. lentelė. ***Vietinės reikšmės kelių pasiskirstymas pagal dangas 2013–2017 m. (km)***

Vietovė	Rodikliai / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	*Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.*
Lietuvos Respublika	Kelių su patobulinta danga ilgis	11 220	11 466	11 503	11 301	11 386	*1,5*
	Žvyro kelių ilgis	40 117	40 131	39 964	39 363	39 097	*-2,5*
	Grunto kelių ilgis	11 877	12 185	12 217	12 587	12 594	*6,0*
	Kelių ilgis iš viso	63 214	63 782	63 684	63 250	63 076	*-0,2*
Kauno apskritis	Kelių su patobulinta danga ilgis	1 989	2 011	1 960	1 987	2 451	*23,2*
	Žvyro kelių ilgis	5 718	5 707	5 344	5 122	4 762	*-16,7*
	Grunto kelių ilgis	1 796	1 798	1 764	1 177	1 037	*-42,3*
	Kelių ilgis iš viso	9 502	9 516	9 069	8 286	8 250	*-13,2*
Kėdainių r. sav.	**Kelių su patobulinta danga ilgis**	**170**	**171**	**174**	**184**	**191**	***12,4***
	Žvyro kelių ilgis	**1 106**	**1 105**	**1 102**	**925**	**951**	***-14,0***
	Grunto kelių ilgis	**575**	**575**	**575**	**-**	**3**	***-99,5***
	Kelių ilgis iš viso	**1 851**	**1 851**	**1 851**	**1 111**	**1 145**	***-38,1***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Keliai su patobulinta danga[172] 2017 m. sudarė 16,7 proc. visų Kėdainių rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių (šalies rodiklis – 18,1 proc., Kauno apskrities – 29,7 proc.). 2013–2017 m. laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje kelių su patobulinta danga ilgis padidėjo 12,4 proc. ir viršijo šalies rodiklio augimą (1,5 proc.), bet atsiliko nuo Kauno apskrities rodiklio augimo (23,2 proc.).

Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. *žvyrkeliai*[173] sudarė 83,1 proc. visų vietinės reikšmės kelių. Pagal šį rodiklį Kėdainių rajono savivaldybė viršijo šalies (62,0 proc.) bei Kauno apskrities (57,7 proc.) rodiklius.

Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. *grunto keliai*[174] sudarė 0,3 proc. visų vietinės reikšmės kelių, grunto kelių dalis buvo mažesnė nei šalyje (20,0 proc.) ir Kauno apskrityje (12,6 proc.).

Atsižvelgiant į kelių dangos rodiklius, didžiausias susisiekimo infrastruktūros trūkumas Kėdainių rajone yra didelė žvyrkelių dalis bei lėčiau nei Kauno apskrityje didėjanti kelių su patobulinta danga dalis. Tai rodo, jog kelių būklę tikslinga gerinti.

Išplėtota dviračių takų infrastruktūra ne tik palengvina susisiekimą, tačiau yra svarbi turizmo infrastruktūros dalis, prisidedanti prie turizmo skatinimo ir aktyvaus poilsio propagavimo. Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pabaigoje Kėdainių rajono savivaldybės bendras dviračių takų ilgis siekė 29,0 km ir buvo ilgiausias lyginamose savivaldybėse Kėdainių rajono savivaldybė pagal dviračių takų plėtros rodiklį viršijo beveik visų lyginamų savivaldybių rodiklius, išskyrus Klaipėdos rajono savivaldybę, kur rodiklis augo 63,3 proc.

Kėdainių rajono savivaldybė yra parengusi Darnaus judumo planą Kėdainių mieste[175], kuriuo užtikrintas Kėdainių miesto gyventojų ir miesto pakraščiuose gyvenančių gyventojų, turistų ir įmonių susisiekimo poreikis; integruota įvairių transporto rūšių susisiekimo sistema, kuria siekiama, kad susisiekimo sistemos sprendiniai atitiktų darnaus vystymo, ekonominio gyvybingumo, socialinės lygybės, sveikatos ir aplinkos kokybės poreikių suderinamumo reikalavimus; taip pat šiuo planu bus užtikrintas racionalus ir veiksmingas susisiekimo infrastruktūros ir viešojo transporto maršrutų tinklo panaudojimas, nustatant racionaliausias ir ekonomiškai pagrįstas miesto urbanistinės plėtros kryptis; bus gerinamas eismo saugumas;

[172] Lietuvos automobilių kelių direkcija kelius su patobulinta danga skirsto į asfaltbetonio ir cementbetonio.
[173] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilių kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *žvyrkeliai* – tai keliai, padengti žvyru.
[174] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilių kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *grunto keliai* – keliai be dangos.
[175] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. TS-180.

didinamas aplinkos patrauklumas ir gyvenimo kokybė bei mažinama oro tarša ir energijos vartojimas, mažinant lengvųjų automobilių eismą.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. iš viso buvo registruotos 24 236 transporto priemonės, tai sudarė 7,6 proc. visų Kauno apskrityje registruotų transporto priemonių. Kėdainių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje bei Kauno apskrityje, didžiausią *transporto priemonių*[176] dalį 2017 m. pabaigoje sudarė *lengvieji automobiliai*[177] (jų buvo registruota 20 705 ir tai sudarė 85,4 proc. visų Kėdainių rajono savivaldybės transporto priemonių). Šalyje lengvieji automobiliai sudarė 86,0 proc., o Kauno apskrityje – 85,9 proc. visų transporto priemonių.

Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. *krovininiai automobiliai*[178] sudarė 5,2 proc., o *motociklai*[179] ir *mopedai*[180] – 2,9 proc. visų transporto priemonių. Šalyje ir Kauno apskrityje krovininiai automobiliai atitinkamai sudarė 5,4 proc. ir 5,7 proc., o motociklai ir mopedai – 2,7 proc. ir 2,5 proc. visų transporto priemonių.

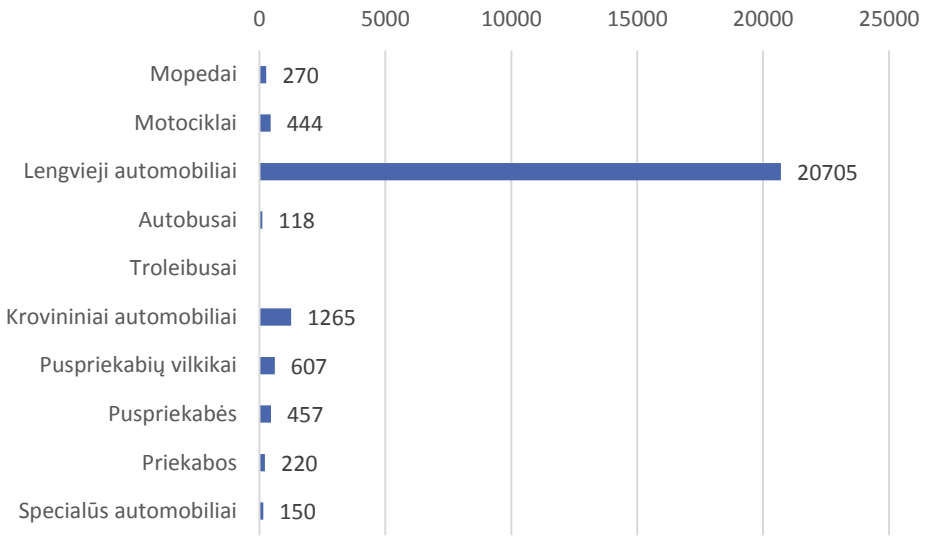

4.5.4.1. pav. ***Kelių transporto priemonių skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje 2017 m. (vnt.)***
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2017 m. lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, augo tiek šalyje, tiek Kauno apskrityje, tiek visose lyginamose savivaldybėse. Kėdainių rajono savivaldybėje lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, augo sparčiau nei šalyje (8,6 proc.), bet nežymiai lėčiau nei Kauno apskrityje (9,3 proc.) ir siekė 9,2 proc.

[176] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *transporto priemonė* – priemonė žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuotai stacionariai įrangai vežti. Ši sąvoka taip pat apima traktorius, savaeiges mašinas ir eismui ne keliais skirtas transporto priemones (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[177] Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *lengvasis automobilis* – motorinė kelių transporto priemonė, turinti ne daugiau kaip 9 sėdimas vietas, įskaitant vairuotojo vietą, skirta keleiviams bei bagažui vežti. (2 straipsnis).
[178] Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *krovininis automobilis* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti krovinius, vilkti priekabas ar puspriekabes. Traktoriai ir savaeigės (visureigės) mašinos nelaikomi krovininiais automobiliais (2 straipsnis).
[179] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *motociklas* – dviratė motorinė transporto priemonė (su šonine priekaba arba be jos), kurios vidaus degimo variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm^3 ir (arba) didžiausiasis projektinis greitis didesnis kaip 45 km/h. (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[180] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *mopedas* – dviratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausiasis projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm^3 (esant vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui), ar triratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausiasis projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm^3 (esant kibirkštinio (priverstinio) uždegimo varikliui), didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant kitokio tipo vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui).

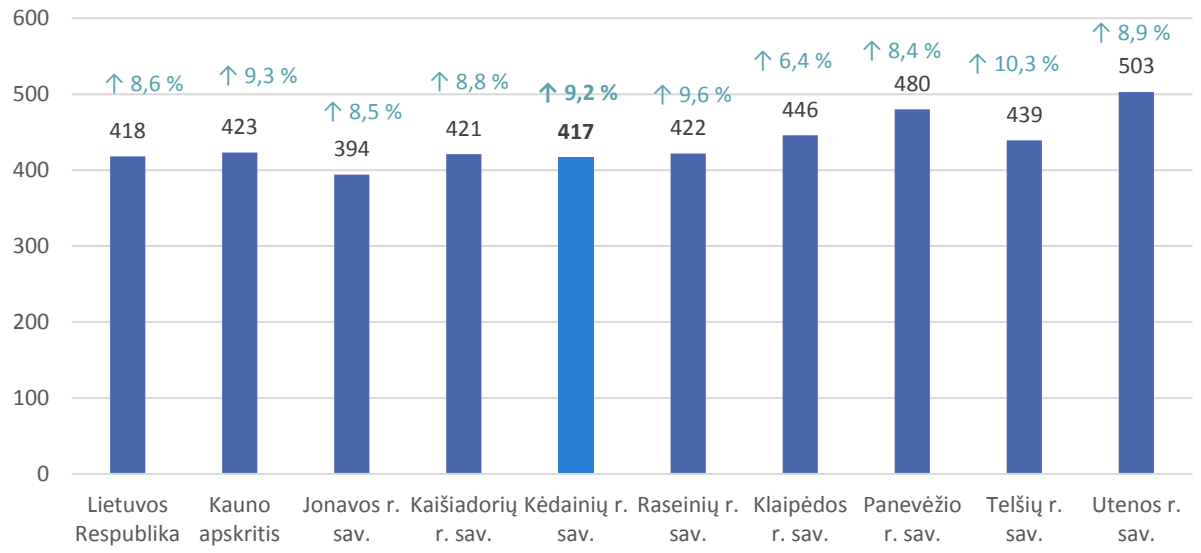

4.5.4.2. pav. ***Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2017 m. (vnt./1 000 gyv.) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nuo 2014 m. visoje šalyje bei Kauno apskrityje (taip pat ir Kėdainių rajone) buvo stebimas staigus registruotų lengvųjų automobilių skaičiaus sumažėjimas dėl vykdytos griežtesnės politikos nebenaudojamų, bet neišregistruotų automobilių atžvilgiu. 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje 1 000-iui gyventojų teko 417 lengvųjų automobilių. Šis rodiklis buvo mažesnis nei Kauno apskrityje (423) ir šalyje (418) bei vienas mažiausių iš visų lyginamų savivaldybių.

2013–2017 m. laikotarpiu Lietuvoje ir Kauno apskrityje *autobusais*[181] vežamų keleivių skaičius kasmet mažėjo (atitinkamai 2,0 proc. ir 0,8 proc.). Kėdainių rajono savivaldybėje autobusais vežamų keleivių skaičius tuo pačiu laikotarpiu mažėjo sparčiau nei šalyje ir Kauno apskrityje bei siekė 4,3 proc. Šis mažėjimas buvo lėčiausias tarp lyginamų savivaldybių.

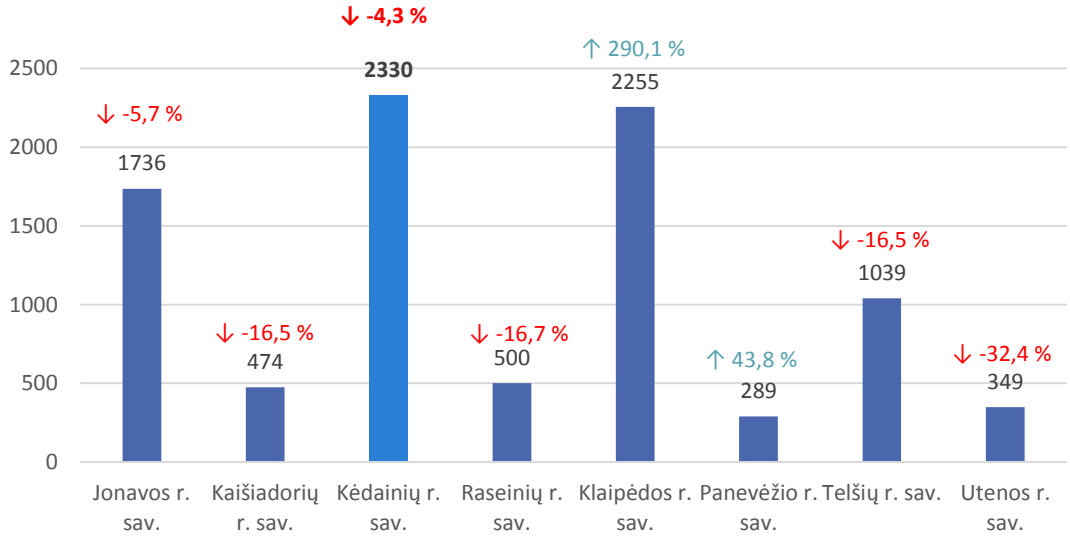

4.5.4.3. lentelė. ***Keleivių vežimas autobusais 2017 m. (tūkst. asm.) ir keleivių vežimo dinamika 2013–2017 m. (proc.)***

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[181] Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *autobusas* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti žmonėms bei bagažui ir turinti daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas įskaitant vairuotojo vietą (2 straipsnis)

Keleivių vežimo autobusais vietinio (priemiestinio), tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais ir užsakomaisiais, specialiaisiais reisais paslaugas Kėdainių rajono savivaldybėje teikia UAB „Kėdbusas“.

Vadovaujantis UAB „Kėdbusas“ 2017 m. veiklos ataskaita, 2017 m. bendrovės transporto parką sudarė 56 autobusai. Bendrovė 2017 m. keleivių vežimo paslaugas teikė savivaldybės patvirtintais 6 maršrutais mieste ir 23 maršrutais priemiestyje. Taip pat vežė keleivius ir vykdė užsakomuosius reisus.

Kėdainių rajono transporto ir susisiekimo situacijos apibendrinimas

2 magistraliniai keliai, 5 krašto keliai ir 32 rajoninis kelias

Per Kėdainių rajono teritoriją eina šie valstybiniai keliai:
- 2 magistraliniai keliai;
- 5 krašto keliai;
- 32 rajoniniai keliai.

Rajoną kertą geležinkelio linija.

16,7 proc. kelių su patobulinta danga, 83,1 proc. žvyro kelių ir 0,2 proc. grunto kelių

Kėdainių rajone tikslinga tobulinti kelių būklę, nes
- kelių su patobulinta danga dalis yra maža (16,7 proc.), savo ruožtu šalyje ji sudaro 18,1 proc., o apskrityje – 29,7 proc.;
- žvyro kelių dalis yra didelė (83,1 proc.), savo ruožtu šalyje ji sudaro 62,0 proc., o Kauno apskrityje – 57,7 proc.;
- grunto kelių dalis (0,3 proc.) mažesnė nei šalyje (20,0 proc.) ir Kauno apskrityje (12,6 proc.).

Dviračių takų ilgis – 29 km

2017 m. Kėdainių dviračių takų ilgis siekė 29,0 km ir tai buvo didžiausias rodiklis lyginamose savivaldybėse.

421 lengvasis automobilis, tenkantis 1 000-iui gyventojų

2017 m. Kėdainių rajono automobilizacijos lygis artimas šalies bei Kauno apskrities vidurkiams:
- Kėdainių rajono savivaldybėje 1 000-iui gyventojų teko 421 lengvasis automobilis.
- šalyje 1 000-iui gyventojų teko 418 automobilių.
- Kauno apskrityje 1 000-iui gyventojų teko 423 automobiliai.

4,3 proc. sumažėjęs keleivių vežimas autobusais

Kėdainių rajono savivaldybėje 2013−2017 m. laikotarpiu keleivių vežimas autobusais sumažėjo 4,3 proc. (šis sumažėjimas buvo mažiausias lyginamose savivaldybėse).

UAB „Kėdbusas“

2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje keleivių pervežimą vykdė savivaldybės įmonė UAB „Kėdbusas“:
- 6 miesto maršrutais, 23 – priemiestiniais maršrutais;
- turėjo 56 transporto priemones.

4.5.5. Technologinė ir informacinė infrastruktūra

Informacinės visuomenės plėtra yra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtotės. Informacinės visuomenės plėtros programos priemonėmis siekiama užtikrinti reikalingos informacinių technologijų (toliau – IT) infrastruktūros kūrimą ir tobulinimą Kėdainių rajono savivaldybėje, nuolat atnaujinant savivaldybės ir jos įstaigų techninę bei programinę įrangą. Sistemingai atnaujinant savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą bei kitus informacinius išteklius, yra ne tik tobulinamas viešasis valdymas, bet ir formuojamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiant technologinės ir informacinės infrastruktūros plėtros, svarbu, jog gyventojams būtų prieinamos naujos kartos viešosios paslaugos, diegiami *e. demokratijos*[182] plėtrą skatinantys įrankiai, užtikrinama galimybė verslo procesus perkelti į elektroninę erdvę ir pan.

Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, duomenis Lietuvos statistikos departamentas pateikia apskričių lygiu. 2014–2018 m. laikotarpiu visoje šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius augo (atitinkamai 14,0 proc. ir 18,8 proc.). Kauno apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis per penkerius metus didėjo lėčiau nei šalyje (8,2 proc.) ir 2018 m. sudarė 77,8 proc. Šis rodiklis viršijo šalies vidurkį (75,5 proc.), tačiau atsiliko nuo Vilniaus apskrities vidurkio (80,4 proc.) ir Klaipėdos apskrities vidurkio (79,3 proc.).

Pagal namų ūkių, turinčių prieigą prie interneto, dalį 2017 m. Kauno apskritis (80,5 proc.) viršijo šalies (78,4 proc.) rodiklį, tačiau taip pat atsiliko nuo Vilniaus apskrities (81,7 proc.) ir Klaipėdos apskrities (83,2 proc.) rodiklių. Šio rodiklio augimas 2014–2018 metų laikotarpiu Kauno apskrityje (12,9 proc.) buvo lėtesnis nei šalyje (18,8 proc.) ir vienas lėčiausių iš visų apskričių.

4.5.5.1. lentelė. ***Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2014–2018 m. (proc.)***

Metai / Administracinė teritorija	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	*Pokytis proc., lyginant 2014 m. ir 2018 m.*
Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis						
Lietuvos Respublika	66,2	67,6	70,5	73	75,5	14,0
Alytaus apskritis	62,4	65,9	65,5	71,3	68,3	9,5
Kauno apskritis	**71,9**	**73,4**	**77,5**	**73,8**	**77,8**	**8,2**
Klaipėdos apskritis	70,5	68,4	73,3	73,5	79,3	12,5
Marijampolės apskritis	61,8	64,9	62,6	80,1	74,3	20,2
Panevėžio apskritis	63,3	66,2	70	69,5	70,4	11,2
Šiaulių apskritis	63,5	61,6	65,9	70,6	70,4	10,9
Tauragės apskritis	51,6	60,2	61,1	72,9	67,3	30,4
Telšių apskritis	69,5	67,1	75,5	63,5	72,1	3,7
Utenos apskritis	53,7	60,5	69,8	64,5	65,7	22,3
Vilniaus apskritis	67,3	69,2	68,9	76,6	80,4	19,5
Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis						
Lietuvos Respublika	66	68,3	71,7	75	78,4	18,8
Alytaus apskritis	62,4	64,7	65,5	72,9	70,4	12,8
Kauno apskritis	**71,3**	**73,9**	**78,5**	**75,9**	**80,5**	**12,9**
Klaipėdos apskritis	70,2	67,5	74,8	75,3	83,2	18,5
Marijampolės apskritis	60,7	65,7	64,6	81,1	79,1	30,3

[182] Lietuvoje vieningo *e. demokratijos* apibrėžimo nėra. E. demokratija apibrėžiama platesniu terminu *e. valdžia*. Anot Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, *e. valdžia* yra valstybės ir savivaldos institucijų reguliuojamas visuomenės santykių plėtros būdas, kurio tikslas – didinti vykdomosios valdžios sprendimų priėmimo skaidrumą, kokybiškiau ir efektyviau teikti visuomenei, verslo subjektams ir institucijoms viešąsias paslaugas ir informaciją, naudoti tam tikras informacinių technologijų teikiamas galimybes.

Metai / Administracinė teritorija	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	*Pokytis proc., lyginant 2014 m. ir 2018 m.*
Panevėžio apskritis	64	70,1	70,5	71,5	73,3	14,5
Šiaulių apskritis	62,8	61,8	68,2	71,3	74,1	18,0
Tauragės apskritis	51,2	63	63,4	75,3	71,7	40,0
Telšių apskritis	70,7	71,1	77,4	66,4	74,9	5,9
Utenos apskritis	54,2	61,3	70,3	68,2	72,8	34,3
Vilniaus apskritis	67,1	69,1	70,2	78,7	81,7	21,8

**rodiklį Lietuvos statistiko departamentas pateikia apskričių lygiu*

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Kėdainių rajono savivaldybėje yra vykdomas tęstinis serverių sistemos modernizavimo procesas, užtikrinant savivaldybėje naudojamų informacinių sistemų duomenų saugą, automatinių atsarginių kopijų darymą ir atstatymą. Kompleksiškai atnaujinama techninė ir programinė įranga Kėdainių rajono savivaldybės administracijos ir padalinių darbo vietose leidžia didinti darbo vietų patikimumą ir atitikimą duomenų saugos reikalavimams, užtikrinti naudojamos programinės įrangos legalumą.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos informacinių technologijų specialistai administruoja ir prižiūri 115 kompiuterizuotų darbo vietų, esančių Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje.

Atsižvelgiant į Kėdainių rajono savivaldybės administracijos pateiktus duomenis, 2018 m. Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje buvo modernizuota 17 darbo vietų.

Siekiant nuolat laiku ir tiksliai pateikti žinias Kėdainių rajono gyventojams apie svarbiausias aktualijas ir Kėdainių rajono savivaldybės veiklą, kurti teigiamą Kėdainių miesto ir Kėdainių rajono savivaldybės įvaizdį, nuolat skelbiama informacija, užtikrinant nuolatinį šios informacijos pateikimą piliečiams žiniasklaidos priemonėmis: savivaldybės interneto svetainėje (http://www.kedainiai.lt), savivaldybės paskyroje „Facebook“ (Kėdainių rajono savivaldybės „Facebook“ paskyra turi daugiau nei 3 000 naujienų prenumeratorių), Kėdainių rajono ir nacionalinėje spaudoje. 1 iš 11 Kėdainių rajono seniūnijų turi internetinę svetainę – Krakių seniūnija (www.krakes.lt).

Kėdainių rajone nuolat vykdomas Kėdainių rajono savivaldybės švietimo įstaigų internetinių svetainių turinio valdymo sistemos atnaujinimas, siekiant užtikrinti svetainių saugumą, sukuriant dizainą ir struktūrą, pritaikytą mobiliesiems įrenginiam, periodiškai organizuojami administruojančių svetaines darbuotojų mokymai ir konsultacijos.

Kėdainių rajono technologinės ir informacinės infrastruktūros situacijos apibendrinimas

77,8 proc. namų ūkių, turinčių kompiuterį, ir 80,5 proc. namų ūkių, turinčių interneto prieigą

- 2018 m. Kauno apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis (77,8 proc.) buvo didesnė nei šalyje (75,5 proc.);
- 2018 m. Kauno apskrityje namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis (80,5 proc.) buvo didesnė nei šalyje (80,5 proc.).

Vykdomas informacinių technologijų ir interneto svetainių atnaujinimas ir plėtra:

- atnaujinta kompiuterinė įranga 17 kompiuterizuotoms darbo vietoms;
- veikianti ir nuolat plečiama interneto svetainė www.kedainiai.lt.;
- turi paskyrą socialiniame tinkle „Facebook“.

4.6. VIEŠASIS VALDYMAS

Teisinė bazė. Kėdainių rajono savivaldybė savo veiklą organizuoja vadovaudamasi LR vietos savivaldos įstatymu ir kitais įstatymais, teisės aktais bei vidaus dokumentais: Kėdainių rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu, Kėdainių rajono savivaldybės administracijos nuostatais ir kitais savivaldos institucijų veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

Kėdainių rajono savivaldybėje yra vykdomas strateginis planavimas – kas septynerius metus rengiamas strateginis plėtros planas, o kasmet – strateginis veiklos planas. Strateginio plėtros plano rengimo metu Kėdainių rajono savivaldybė vadovaujasi Kėdainių rajono plėtros strateginiu planu iki 2020 metų[183] bei Kėdainių rajono savivaldybės 2018–2020 metų strateginiu veiklos planu[184]. Kėdainių rajono savivaldybės seniūnijos taip pat kasmet rengia savo strateginius veiklos planus.

Kėdainių rajono savivaldybėje yra vykdomas finansinis planavimas – kiekvienais metais yra sudaromas savivaldybės administracijos biudžetas. Kėdainių rajono savivaldybėje apskaitai tvarkyti naudojama buhalterinės apskaitos programa „Biudžetas VS“.

Kėdainių rajono savivaldybėje yra vykdomas ir teritorijų planavimas – apie tai rašoma kituose strateginio plėtros plano skyriuose.

2011 m. Kėdainių rajono savivaldybei suteiktas tarptautinio kokybės vadybos standarto ISO 9001:008 sertifikatas.

Organizacinė struktūra. Kėdainių rajono savivaldybės atstovaujamoji institucija yra **taryba**, turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, vykdomoji institucija – **administracijos direktorius**, turintis viešojo administravimo teises ir pareigas. Šios savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teisės įgyvendinimą.

Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo. Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos), kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal sudarytas sutartis kiti viešai pasirenkami fiziniai ar juridiniai asmenys.

Kėdainių rajono savivaldybės tarybą sudaro įstatymų nustatyta tvarka demokratiškai išrinkti savivaldybės bendruomenės atstovai – 27 savivaldybės tarybos nariai. Savivaldybėje sudaryti 7 Kėdainių rajono savivaldybės tarybos komitetai:

1) Kontrolės komitetas;
2) Ekonomikos ir biudžeto komitetas;
3) Verslo ir ūkio komitetas;
4) Kaimo reikalų ir aplinkosaugos komitetas;
5) Švietimo ir kultūros komitetas;
6) Sveikatos ir socialinės apsaugos komitetas;
7) Kėdainių miesto darnaus judumo plano parengimo komitetas.

Meras yra politikas, atliekantis realias arba simbolines vykdomosios valdžios vadovo funkcijas savivaldos objekte. Iki 2014 m. Lietuvoje vietos savivaldos merą slaptu balsavimu išrinkdavo savivaldybės taryba, ji galėjo merą ir atleisti iš pareigų. Nuo 2015 m. Lietuvoje savivaldybių merai pradėti rinkti tiesiogiai.

[183] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. TS-3
[184] Patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. TS-1

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia Kėdainių rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (viešasis juridinis asmuo), kurią 2019 m. sudarė keturios valstybės tarnautojų pareigybės: savivaldybės kontrolierius, 2 savivaldybės kontrolieriaus patarėjai ir vyriausiasis specialistas.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos struktūra nuo 2019 m. birželio 28 d.[185].

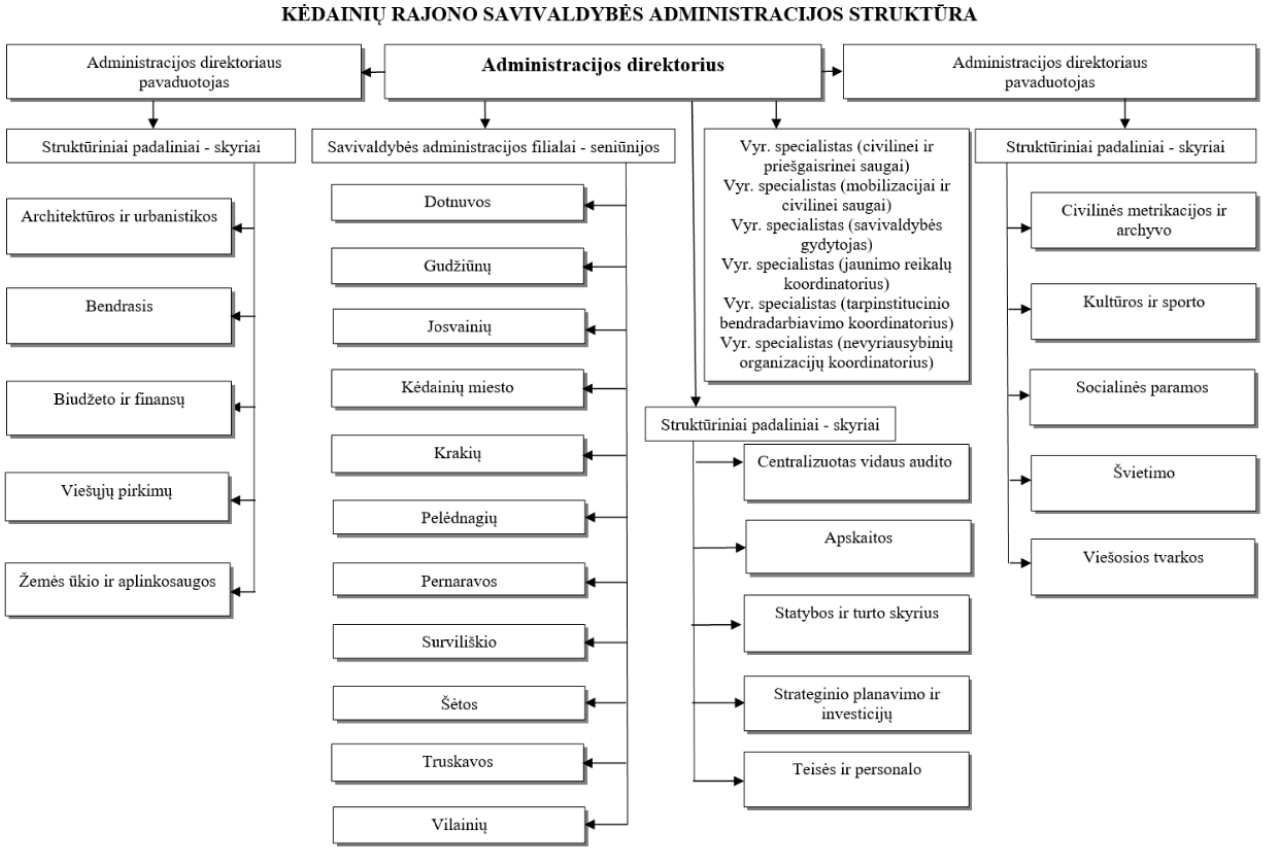

4.6.1. pav. ***Kėdainių rajono savivaldybės administracijos struktūra***
Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

Žmogiškieji ištekliai. 2017 m. gruodžio 22 d. Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje (neįskaitant seniūnijų) nustatytas pareigybių skaičius – 134,5 (2016 m. gruodžio 31 d. – 133,5), iš jų 107 valstybės tarnautojų ir 27,5 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį. Vadovaujantis Lietuvos laisvosios rinkos instituto 2018 m. atlikta analize, 2017 m. pabaigoje Kėdainių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, buvo vienas mažiausių šalyje, mažiausias tarp lyginamų savivaldybių ir siekė 3,25 darbuotojo, kai šalies savivaldybių vidurkis 7,06 darbuotojai 1 000-iui gyventojų.

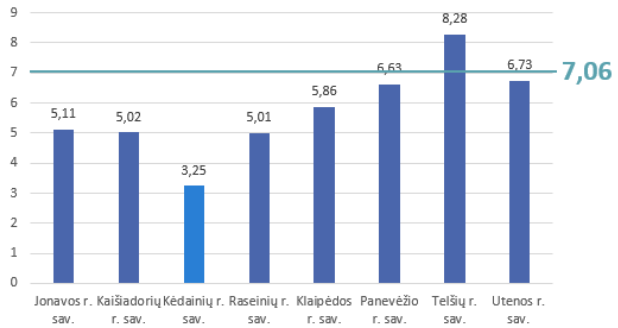

4.6.2. pav. ***Savivaldybės administracijos darbuotojų skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų, 2017 m. pab. (sk./1 000 gyv.)***
Šaltinis: Lietuvos laisvosios rinkos institutas

Kadangi kasmet didėja reikalavimai viešojo administravimo institucijoms, labai svarbus kvalifikacijos tobulinimas. 2017 m. 49 Kėdainių rajono savivaldybės darbuotojai dalyvavo mokymuose. 2014 m. kvalifikaciją

[185] Patvirtinta rajono savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. TS-120.

tobulino 70 Kėdainių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų. Taigi tobulinančių kvalifikaciją darbuotojų skaičius 2014−2018 m. laikotarpiu sumažėjo 30,0 proc.

Korupcijos prevencija. Kėdainių rajono savivaldybėje aktyviai vykdoma *korupcijos prevencija*[186]. Kėdainių rajono savivaldybės taryba patvirtino Kėdainių rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2016–2019 metų programą[187], kurioje numatyta 19 priemonių. 2015 m. liepos 3 d. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-172 yra sudaryta Antikorupcinė komisija, kurią sudaro 12 narių. Kėdainių rajono savivaldybėje vykdomas antikorupcinis visuomenės švietimas ir visuomenės informavimas.

Administracinės naštos mažinimo priemonės yra numatytos Kėdainių rajono savivaldybės strateginiuose dokumentuose. Vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės 2017−2018 m. veiklos plano ataskaita, 2017 m. Kėdainių rajono savivaldybėje buvo įgyvendinta 19 administracinės naštos mažinimo priemonių. Šiuo metu tebėra aktualus Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. TS-21 patvirtintas Kėdainių rajono savivaldybės 2015–2016 metų administracinės naštos mažinimo priemonių planas.

Lygias galimybes ir teises užtikrinančios priemonės. Kėdainių rajono savivaldybės taryboje yra 70,4 proc. vyrų ir 29,6 proc. moterų, administracijoje dirba 28,3 proc. vyrų ir 71,7 proc. moterų.

Verslo subjektams, nepriklausomai nuo lyties, yra sudarytos lygios galimybės gauti finansavimą, dalyvauti konkursuose ir t. t. Kėdainių rajono savivaldybė įgyvendina įvairius viešosios infrastruktūros ir viešųjų erdvių gerinimo projektus, kurių rezultatais gali naudotis Kėdainių miesto ir rajono gyventojai, svečiai, investuotojai, nepriklausomai nuo jų lyties. Kėdainių rajono savivaldybės darbuotojai nuolat konsultuoja rajono ir miesto gyventojus lygių teisių įgyvendinimo klausimais, informacija teikiama elektroniniais sklaidos kanalais, administracijos specialistai dalyvauja įvairiuose mokymuose, seminaruose.

Kėdainių rajono viešojo valdymo situacijos apibendrinimas

27 tarybos nariai ir 7 tarybos komitetai

- Kėdainių rajono savivaldybės atstovaujamoji institucija yra savivaldybės taryba, kurią sudaro įstatymų nustatyta tvarka demokratiškai išrinkti 27 savivaldybės bendruomenės atstovai – savivaldybės tarybos nariai.
- Sudaryti 7 Kėdainių rajono savivaldybės tarybos komitetai.

Savivaldybės administracijos darbuotojų skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų, - vienas mažiausių šalyje

2017 m. 1000-iui Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų teko 3,25 savivaldybės administracijos darbuotojai, kai šalies vidurkis – 7,06 darbuotojo.

30 proc. sumažėjęs kvalifikaciją tobulinusių darbuotojų skaičius

2018 m. kvalifikaciją kėlė 49 Kėdainių rajono savivaldybės darbuotojai, o 2014 m. – 70 darbuotojų.

Aktyviai vykdoma korupcijos prevencija

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia Antikorupcinė komisija, kiekvienais metais tvirtinama korupcijos prevencijos programa, nuolat vykdomos diskusijos, seminarai, mokymai korupcijos prevencijos tematika, bendrojo lavinimo mokyklose antikorupcinis ugdymas integruotas į mokomuosius dalykus.

[186] Vadovaujantis www.stt.lt, *korupcijos prevencijos* tikslas – siekti, kad valstybės ir savivaldybių įstaigų bei verslo įmonių veikla būtų nešališka ir skaidri.
[187] Patvirtinta Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. TS-127.

Vykdomos administracinę naštą mažinančios priemonės

Kėdainių rajono savivaldybėje yra vykdomos administracinę naštą mažinančios priemonės, kurios numatytos Kėdainių rajono savivaldybės veiklos planuose.

Vykdomos lygias galimybes ir teises užtikrinančios priemonės

Kėdainių rajono savivaldybės veikloje yra įgyvendinamos lygias galimybes ir teises užtikrinančios priemonės.

4.7. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Mažėjanti tarptautinė emigracija 2. Lėčiau nei šalyje ir apskrityje didėjantis migracijos saldo 3. Augantis laisvų darbo vietų skaičius	1. Mažesnė šalyje ir apskrityje darbingo amžiaus gyventojų dalis 2. Augantis demografinis senatvės koeficientas 3. Sparčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjanti tarptautinė imigracija 4. Augantis bedarbių (neturinčių aukštojo išsilavinimo) skaičius 5. Darbo užmokestis mažesnis už šalies ir apskrities vidurkius	1. Rajono plėtra 2. Naujų darbo vietų kūrimas 3-4. Konkurencingas rajonas, skatinantis imigracijos srautus	1. Darbo jėgos trūkumas ateityje gali turėti neigiamų pasekmių rajono ekonomikai 2. Demografinės senatvės koeficiento blogėjimas turės įtakos demografiniam disbalansui ateityje 3. Mažėjanti tarptautinė imigracija gali stabdyti natūralų gyventojų prieaugį 4-5. Didėjanti emigracija

EKONOMIKA IR VERSLAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Kėdainių rajonas išsidėstęs strategiškai patogioje vietoje, turintis LEZ 2. Kėdainių rajonas priklauso ekonomiškai stipriai Kauno apskričiai 3. Kėdainių rajone veikia keletas stambių šalies ūkio subjektų 4.TUI didesnės nei Kauno apskrities vidurkis 5. Pakankamai aukštas ir augantis veikiančių ūkio subjektų skaičius 6. Veikiantis Kėdainių TVIC	1. Mažiau nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje veikiančių įmonių profesinėje, mokslinėje ir techninėje srityje 2. Mažesnis nei šalyje ir apskrityje verslumo lygis	1-2. Naujų investuotojų pritraukimas 2-4. Rajono konkurencingumo augimas tinkamai panaudojant investicinį kapitalą 3. Rajono konkurencingumo didinimas intensyviau panaudojant paramą verslo subjektams 4. Verslumo skatinimas Kėdainių rajone, teikiant tikslines konsultacijas	1. Nepakankamas verslininkų dėmesys aukštosioms technologijoms, inovacijoms gali riboti verslo, taip pat ir rajono plėtrą ateityje 2. Ekonominiai rodikliai, nesiekiantys šalies rodiklių, ateityje gali lemti didėjančius rajono ir šalies ekonominius skirtumus

ŽEMĖS ŪKIS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Didesnė nei vidutiniškai šalyje žemės ūkio naudmenų dalis 2. Vienas didžiausių šalyje žemės našumo balas 3. Didesni nei vidutiniškai šalyje žemės ūkiai	1. Mažėjantis grūdinių kultūrų derlingumas 2. Mažas ekologinių ūkių skaičius 3. Medynų produktyvumas mažesnis nei šalyje ir Kauno apskrityje bei mažėjantis	1-2. Augalininkystės vystymui palankus rajonas, didinant pridėtinę vertę 3. Konkurencingumo didėjimas ir ūkio perspektyvos augimas, galimybė panaudoti našią žemės ūkio techniką	1.Hidrometeorologinės sąlygos ir klimato kaitos problema 2. Ūkių konkurencingumo mažėjimas, nesugebant prisitaikyti prie besikeičiančių rinkos sąlygų 3. Nepalankios sąlygos vystyti miškininkystę

STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Statybos įmonių skaičius – didžiausias lyginamose Kauno apskrities savivaldybėse 2. Sparčiau nei šalyje augančios statybos darbų apimtys 3. Sparčiai auganti negyvenamųjų pastatų statyba ir 2017 m. didžiausias iš nagrinėtų savivaldybių pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius 4. Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui, didesnis nei šalyje ir apskrityje	1. Mažiausia gyvenamųjų namų statyba tarp lyginamų savivaldybių 2. Lėtai augantis gyvenamasis fondas	1-2. Statybos sektoriaus plėtra didėjant viešųjų investicijų projektų, finansuojamų iš ES ir kitų finansavimo šaltinių, įgyvendinimo apimtims 3. Urbanizacijos plėtra, LEZ plėtra 4. Kėdainių rajono gyventojai turi galimybę gyventi didesniuose bei erdvesniuose būstuose	1.Nusidėvėjęs gyventojų gyvenamasis fondas bei lėta jo plėtra 2. Mažėjantis Kėdainių rajono, kaip gyvenamosios vietovės, patrauklumas

TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Veikiantis Kėdainių TVIC 2. Augantis Kėdainių TVIC susidomėjusių skaičius 3. Augantis apgyvendinimo įstaigų skaičius, lyginant su kitomis savivaldybėmis 4. Sparčiau nei šalyje ir Kauno apskrityje augantis apgyvendintų užsienio turistų ir jiems suteiktų nakvynių skaičius 5. Išvystytas maitinimo paslaugų sektorius 6. Kultūros vertybių ir gamtos paveldo gausa 7. Kėdainiai yra garsūs unikaliu senamiesčiu, kuris urbanistiniu požiūriu yra ketvirtas Lietuvoje	1. Mažas lankytinų gamtos objektų skaičius 2. Santykinai mažas Lietuvos turistų ir jiems suteiktų nakvynių skaičius	1.Informacijos sklaida apie Kėdainių rajono savivaldybę Lietuvoje ir užsienio šalyse 2. Galimybė plėtoti susijusias paslaugas, motyvacija didinti informacijos apie rajoną sklaidą 3. Apgyvendinimo sektoriaus populiarumo didinimas, rinkodaros priemonių vystymas 4. Didėjantis Kėdainių rajono žinomumas ir populiarumas užsienio šalyse, augantis rajono lankomumas 5. Pelno nešimas, turistų pasitenkinimo paslaugų prieinamumo didėjimas ir jų srautų augimas 6. Galimybė kurti naujus turizmo produktus (viena galimybių – plėtoti pravažiuojamąjį turizmą), gerinti paslaugų kokybę bei didinti turistų srautus	1.Ribota turizmo paslaugų įvairovė gali sumažinti turistų srautus, reikalinga alternatyvių paslaugų paieška 3. Turizmo paslaugų įvairovės stoka gali ir ateityje sąlygoti vietinių turistų srautų mažėjimą

ŠVIETIMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Pakankamas švietimo įstaigų tinklas 2. Ikimokyklinis, priešmokyklinis ir bendrasis ugdymas vykdomas dviejose viešosiose įstaigose 3. Patenkinamas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo poreikis 4. Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius 5. Vykdomas neformalus švietimas (vienintelė Lietuvoje – Kalbų mokykla) 6. Mažėjantis bendrojo ugdymo mokyklos nelankančių mokinių skaičius 7. Veikianti profesinė mokykla 8. Aukštas kompiuterizacijos lygis švietimo įstaigose 9. Vykdomas suaugusiųjų švietimas, veikia trys Trečiojo amžiaus universitetai 10. Veikia Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centras	1. Sparčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjantis bendrojo ugdymo mokyklų auklėtinių skaičius 2. Mažėjanti vidurinį išsilavinimą įgijusių mokinių dalis 3. Auganti mokinių, turinčių specialiųjų poreikių, dalis 4. Kėdainių rajono mokinių dalyvavimas NVŠ veiklose pasyvesnis nei šalyje	1-2. Kvalifikuotų pedagogų pritraukimas į rajoną 3. Šeimų su mažais vaikais pritraukimas į rajoną 4. Švietimo įstaigų ugdymo aplinkos kokybės gerinimas 5. Neformalaus švietimo paslaugų plėtra 6. Švietimo paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas 7. Galimybė įgyti profesinį išsilavinimą gyvenamajame rajone 8. Šiuolaikiškų, inovatyvių švietimo paslaugų teikimo galimybė, mokinių kompiuterinio raštingumo ugdymas 9. Suaugusiųjų švietimo ir Trečiojo amžiaus universiteto plėtra 10. Mokslinės veiklos plėtojimas ir sklaida	1. Lėšų poreikis tuščioms mokymosi vietoms, ugdymo įstaigų tinklo pertvarkos poreikis ateityje 2. Profesinio rengimo plėtros poreikis ateityje 3. Pagalbos specialistų poreikio augimas ateityje 4. NVŠ prieinamumo bei įvairovės stoka, vaikų motyvacijos trūkumas, nepakankamas NVO bendruomenių įtraukimas

SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Išplėtotos pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir užtikrinamas jų prieinamumas, teikiamos antrinio lygio paslaugos Kėdainių ligoninėje 2. Sparčiau nei šalyje ir apskrityje didėjantis aktyvių gydytojų skaičius 3. Veikiantis Kėdainių rajono VSB 4. Sumažėjęs darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius 5. Geras greitosios medicinos pagalbos paslaugų operatyvumas miesto vietovėje 6. Augantis slaugos lovų skaičius	1. Sparčiai augantis suaugusiųjų ir vaikų naujų susirgimų skaičius 2. Didžiausias ir augantis mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų ir piktybinių navikų 3. Augantis vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius 4. Vidutinė gyvenimo trukmė trumpesnė už šalies vidurkį	1-2. Jaunų, kvalifikuotų medicinos specialistų pritraukimas į rajoną 3. Gyventojų sveikos gyvensenos skatinimas 4. Reabilitacijos paslaugų plėtra 5. Papildomų mokamų paslaugų teikimas 6. Slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugų plėtra	1. Žmogiškųjų išteklių ir infrastruktūros poreikis ateityje, kvalifikuotų sveikatos priežiūros specialistų nutekėjimas į užsienį ir kitas šalies teritorijas 2. Blogėjanti gyventojų sveikata dėl mažo fizinio aktyvumo ir žalingų įpročių 3. Augantis reabilitacijos slaugos paslaugų poreikis ateityje 4. Nepakankamas visuomenės sveikatos priežiūros ir prevencinių programų finansavimas

SOCIALINĖ APSAUGA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Pakankamas socialinių įstaigų bei organizacijų tinklas 2. Sparčiai mažėjantis socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų skaičius 3. Didžiausias šalyje šeimų, globojančių vaikus, skaičius 4. Mažėjantis socialinių pašalpų gavėjų skaičius	1. Nepatenkinamas paslaugų teikimo namuose poreikis 2. Didelis vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius	1-2-3. Aktyvesnis bendruomenės, NVO įtraukimas į socialinių paslaugų teikimą, socialinių darbuotojų pritraukimas į rajoną 4. Galimybė plėtoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą sprendžiant socialines problemas	1. Nepakankamos socialių paslaugų prieinamumas skatins socialinės atskirties didėjimą ateityje 2. Alternatyvių globai institucijoje paslaugų poreikis

KULTŪRA IR MENAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Išplėtotas kultūros įstaigų tinklas 2. Didžiausias šalyje VB tinklas 3. Augantis meno mėgėjų kolektyvų ir jų dalyvių skaičius 4. Augantis lankytojų ir edukacinių užsiėmimu bei jų dalyvių skaičius Kėdainių krašto muziejuje	1. Mažėjantis VB fizinių lankytojų skaičius 2. Mažėjantis VšĮ Janinos Monkutės-Marks muziejaus-galerijos lankytojų skaičius	1. Jaunų, kūrybingų kultūros ir meno darbuotojų pritraukimas į rajoną bei platesnio spektro kultūrinių renginių ir kultūros paslaugų pasiūla gyventojams 2. Kultūros paslaugų įvairovės, fondo plėtra VB 3. Kultūrinio aktyvumo didinimas, bendradarbiavimas su NVO, kultūros renginių plėtra, meno mėgėjų kolektyvų veiklos populiarinimas 4. Kėdainių krašto muziejaus paslaugų įvairovės ir prieinamumo didinimas, lankytojų srautų didinimas	1-2. Mažėjantis gyventojų kultūrinis aktyvumas, kintanti demografinė situacija 1-2. Ateityje mažėsiantis įstaigos bei jos rengiamų kultūrinių renginių ir lankytojų skaičius dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus

KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Veikiantis Kėdainių sporto centras 2. Pakankamas sporto organizacijų (įskaitant sporto klubus) tinklas 3. Augantis sportuojančių moterų skaičius 4. Augantis sporto varžybų ir dalyvių skaičius jose 5. Sparčiausiai šalyje augantis sporto stovyklų ir dalyvių jose skaičius 6. Pakankama sporto infrastruktūra	1. Mažėjantis sportuojančių gyventojų skaičius 2. Tik du profesionalūs sporto klubai 3. Nėra olimpinės rinktinės narių/kandidatų 4. Nepakankamas sporto šakų, individualių sporto šakų trenerių ir grupių skaičius Sporto centre 5. Nedidelės rėmėjų investicijos į kūno kultūrą ir sportą 6. Užsitęsusi pagrindinio miesto stadiono rekonstrukcija	1-2. Jaunų, motyvuotų trenerių pritraukimas į rajoną, sporto šakų įvairovės plėtra 3. Moterų fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos iniciatyvų skatinimas, sudarant galimybes sportuoti 4-5. Įvairių sporto renginių organizavimas 6. Sporto infrastruktūros kokybės ir prieinamumo gerinimas profesionaliam sportui plėtoti	1. Mažėjantis gyventojų fizinis aktyvumas 2-3. Aukštesnio meistriškumo sportininkų, baigusių bendrojo lavinimo mokyklas, trenerių nutekėjimas į didžiuosius šalies miestus, rėmėjų investicijos į kitų rajonų sporto klubus 4. Ribotas sporto šakų pasirinkimas riboja aktyvaus laisvalaikio galimybes 5. Ribota kūno kultūros ir sektoriaus plėtra rajone 6. Ribotos galimybės rengti profesionalius sporto renginius, pritraukti sporto turistus, rengti aukšto meistriškumo sportininkus

NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS. JAUNIMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Pakankamas NVO ir bendruomenių skaičius 2. Veikiančios dvi vietos veiklos grupės 3. Lėčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjantis jaunimo skaičius	1. Mažas jaunimo organizacijų skaičius 2. Nėra išplėtotas darbas su jaunimu	1. NVO, bendruomenių, JO vykdomi projektai 2. Vietos veiklos grupių strategijos įgyvendinimas 3. Jaunimo užimtumo skatinimas	1. Jaunimo emigracija 2. Jaunimo užimtumo stoka, jaunimo nusikalstamumo didėjimas, nedarbas, motyvacijos stoka

VIEŠASIS SAUGUMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Mažėjantis užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2. Mažėjantis eismo įvykių skaičius 3. Mažėjantis eismo įvykiuose sužeistų asmenų skaičius 4. Mažėjantis gaisrų skaičius 5. Didžiausias rajono savivaldybės ugniagesių komandų skaičius šalyje 6. Sukurta plati gyventojų perspėjimo sirenomis sistema 7. Įsteigta pareigybė, susijusi su valstybinėmis mobilizacinėmis užduotimis	1. Mažėjanti ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2. Vienas mažiausių ir tolygiai mažėjantis policijos pareigūnų skaičius 3. 2/3 naudojamų sirenų yra seno modelio, neperduodančios žodinės informacijos 4. Senas SPT transporto priemonių parkas, avarinės būklės dalies gaisrinių pastatai	1. Vaikų ir jaunimo užimtumas, pilietinių akcijų organizavimas 2-3. Prevencinių programų vykdymas, saugaus eismo priemonių diegimas 4-5. Prevencinių programų vykdymas, priešgaisrinės tarnybos infrastruktūros modernizavimas, ugniagesių savanorių veiklos skatinimas ir plėtra 6. Prevencinių civilinės saugos programų vykdymas, kontrolė, įrangos atnaujinimas 7. Vykdomas administravimas pasirengimo rengiant ir vykdant mobilizacija, demobilizaciją, priimančios šalies paramą	1. Nusikalstamumo didėjimas 2. Policijos optimizavimo sprendimai nemažą dalį funkcijų perkelia į apskritis, taip mažinant saugumą rajonuose 3. Mažėjantis saugumas rajone 4. Pavėluotas ir neefektyvus pagalbos teikimas gyventojams

APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Mažėjantis stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis 2. Rajone vykdoma aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio, triukšmo stebėsena 3. Visi rajono gyventojai ir įmonės naudojasi komunalinių atliekų tvarkymo paslauga 4. Veikia komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios sistemos	1. Aukštas vienam gyventojui tenkantis stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis	1-2. Taršos mažinimas didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą 3.Atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumo plėtra 4. Aplinkosauginio švietimo vykdymas siekiant efektyvaus atliekų rūšiavimo ir gamtinės aplinkos tausojimo, taromatų tinklo plėtra	1. Trąšų gamintojų ir kitų pramonės įmonių veikla

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Vykdoma vandens tiekimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra 2. Mažėjančios išgauto vandens netektys 3. Surenkamos paviršinės nuotekos Kėdainių mieste	1. Neišvystyta paviršinių nuotekų sistema Kėdainių rajono kaimiškose teritorijose 2. Mažėjantis vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo abonentų skaičius	1. Vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas 2. Nuostolių dėl išgauto vandens netekčių mažinimas 3. Paviršinių nuotekų sistemos plėtra	1. Pasyvus gyventojų jungimasis prie naujų vandens ir nuotekų tinklų 2. Nepalankios hidrometereologinės sąlygos ir stiprėjančių bei gausėjančių liūčių tikimybė dėl klimato kaitos

ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Įgyvendinama daugiabučių namų kvartalų energetinio efektyvumo didinimo ir daugiabučių modernizavimo programos 2. Didelis apšviestų gatvių, teritorijų skaičius, apšviestos perėjos 3. Augantis centralizuoto šilumos tiekimo vartotojų skaičius	1. Didžioji dalis rajono šviestuvų yra neefektyvūs, netaupantys energijos 2. Dalis savivaldybės kaimiškų vietovių neturi gatvių ir viešųjų erdvių apšvietimo	1. Daugiabučių renovacijos plėtra 2. Apšvietimo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra 3. Centralizuoto šilumos tiekimo sistemos plėtra 4. Didesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas verslo įmonėse	1. Susidėvėjusi, nepakankama apšvietimo infrastruktūra, ypač rajono kaimiškose vietovėse, augantys energetikos išteklių kaštai 2. Sumažėjęs saugumas kaimiškose vietovėse

TRANSPORTAS IR SUSISIEKIMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Išvystyta susisiekimo infrastruktūra (rajoną kerta magistraliniai, krašto, rajoniniai keliai, geležinkelis) 2. Sparčiau nei šalyje auganti kelių su patobulinta danga dalis 3. Labiausiai iš vertintų savivaldybių išplėtota dviračių takų infrastruktūra 4. Didelis autobusais pervežamų keleivių skaičius	1. Didelė žvyro kelių dalis	1. Susisiekimo infrastruktūros plėtra 2. Kelių su patobulinta danga plėtra 3. Vystomas dviračių takų susisiekimo tinklas 4. Viešojo transporto prieinamumo ir kokybės didinimas, plečiant maršrutų skaičių, investuojant į infrastruktūros atnaujinimą ir plėtrą 5. Ekologiškų transporto priemonių naudojimo skatinimas, sąlygų tam sudarymas	1. Galimas avaringumo rodiklių blogėjimas ateityje dėl prastos kelių ir gatvių būklės

TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Kauno apskrityje didesnė nei šalyje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2. Diegiamos ir plėtojamos e.paslaugos savivaldybės administracijoje 3. Atnaujinama savivaldybės administracijos bei savivaldybės įstaigų, institucijų techninė ir programinė įranga	1. Nepakankamai efektyviai prižiūrima savivaldybės svetainė 2. Tik viena seniūnija turi interneto svetainę	1. Kokybiško interneto tinklo, naudojant optinio tinklo technologijas, ir aukšto kibernetinio saugumo lygio užtikrinimas rajone 2. Gyventojų skatinimas naudotis įdiegtomis e. paslaugomis 3. Savivaldybės administracijos techninės ir programinės įrangos modernizavimas 1-3. Galimybė Kėdainiams tapti pažangiu e.miestu.	1-2. Ribota aktualios informacijos apie rajoną sklaida, silpnėjantis įvaizdis

VIEŠASIS VALDYMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
1. Vienas mažiausių savivaldybės administracijos darbuotojų skaičius 2. Įgyvendinamos administracinę naštą mažinančios, lygias galimybes ir teises užtikrinančios priemonės	1. Mažėjantis kvalifikaciją keliančių darbuotojų skaičius	1-2. Efektyvus savivaldybės viešasis valdymas	1. Savivaldybės darbuotojų kompetencijos mažėjimas

V. KĖDAINIŲ RAJONO PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Siekiant kryptingos, efektyvios ir nuoseklios Kėdainių rajono savivaldybės plėtros, būtina apibrėžti plėtros viziją – savivaldybės bendruomenės lūkesčius atitinkantį idealų ateities paveikslą bei plėtros prioritetus, kad būtų užtikrinta pažanga ir nauda savivaldybės bendruomenei, sprendžiamos esamos problemos ir priimami ateities iššūkiai.

2012 metų vasario 10 dieną Kėdainių rajono savivaldybės taryba savo sprendimu patvirtino Kėdainių rajono savivaldybės plėtros viziją iki 2020 metų, taigi, jos galiojimas baigiasi.

Prieš pradedant formuoti Kėdainių rajono savivaldybės plėtros viziją iki 2030 metų bei *Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų* prioritetus, tikslus ir uždavinius, Kėdainių rajono savivaldybės mero potvarkiu buvo sudarytos keturios darbo grupės.

2019 metų gegužės mėnesį darbo grupėse bendradarbiaujant Kėdainių rajono valdžios atstovams, savivaldybės specialistams, savivaldybės viešųjų įstaigų, verslo, bendruomeninių organizacijų atstovams, kitiems socialiniams bei ekonominiams partneriams, buvo suformuluoti keturi nauji **Kėdainių rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2030 metų** variantai:

1 variantas

- **Kėdainiai** – Lietuvos geografinis centras, garsus daugiakultūriu paveldu ir išvystytu turizmu, inovatyvios pramonės bei klestinčio žemės ūkio kraštas, kuriame gyvena išmani bendruomenė, vystanti kultūrines ir kūrybines industrijas.

2 variantas

- **Kėdainių rajonas** – klestintis Vidurio Lietuvos inovatyvus žemės ūkio ir pramonės centras, išmaniai naudojantis praeities kartų duotybes.
- Kraštas, kurį turėtų pamatyti kiekvienas Lietuvos, Europos ir pasaulio pilietis, siekiantis pajusti džiaugsmą aukštos kultūros festivaliuose ir mugėse, pamatyti daugiakultūrį paveldą.
- Čia kiekvienam gyventojui garantuojamas didžiausias socialinis saugumas, užtikrinantis aukščiausią šalyje gyvenimo kokybę.

3 variantas

- **Kėdainiai** – sumanios pramonės ir logistikos, inovatyvaus žemės ūkio, patrauklaus turizmo ir darnios aplinkos kraštas su Radvilų miestu Lietuvos centre.

4 variantas

- **Kėdainiai** – e.Lietuvos centras su klestinčia sumania pramone ir logistika bei derančiu ir tausojančiu krašto aplinką žemės ūkiu, išsiskiriantis unikaliu senamiesčiu bei daugiakultūriu paveldu.

Siekiant į Kėdainių rajono savivaldybės strateginio planavimo procesą įtraukti kuo didesnę visuomenės dalį, buvo surengta apklausa dėl tinkamiausios Kėdainių rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2030 metų. Apklausa vyko Kėdainių rajono savivaldybės interneto svetainėje. Iš viso apklausoje dalyvavo 181 respondentas. Apklausos rezultatai pateikiami 5.1 paveiksle.

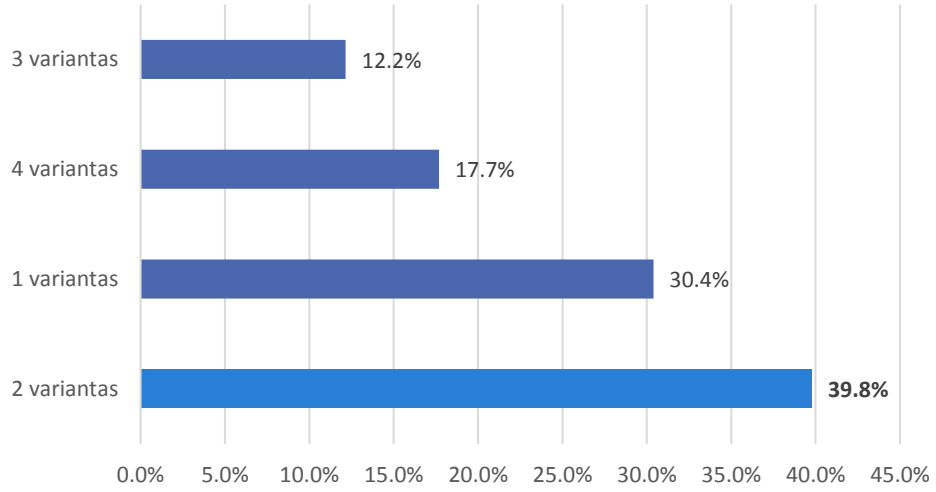

5.1. pav. ***Kėdainių rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2030 metų gyventojų apklausos rezultatai***
Šaltinis: sudaryta autorių

Mažiausiai balsų surinko trečiasis vizijos variantas – už jį balsavo 12,2 proc. (22 respondentai), už ketvirtąjį vizijos variantą balsavo 17,7 proc. (32 respondentai), už pirmąjį vizijos variantą balsavo 30,4 proc. (55 respondentai). Daugiausiai balsų surinko antrasis vizijos variantas – už jį balsavo **39,8 proc.** (72 respondentai).

Atsižvelgdama į gyventojų apklausos rezultatus, Kėdainių rajono savivaldybės administracija siūlo penktąjį **Kėdainių rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2030 metų** variantą:

5 variantas

- **Kėdainiai** – e. Lietuvos centras, garsus daugiakultūriu paveldu ir išvystytu turizmu, inovatyvios pramonės bei klestinčio žemės ūkio kraštas, kuriame kiekvienam gyventojui garantuojamas socialinis saugumas, užtikrinama aukšta gyvenimo kokybė.

Aukščiau nurodyti vizijos variantai buvo teikiami Kėdainių rajono savivaldybės strateginio planavimo komisijai (SPK), siekiant išrinkti tinkamiausią vizijos variantą. Pirmasis SPK posėdis vyko 2019 m. birželio 13 d. Jo metu posėdžio dalyviai dar pasiūlė 6, 7 ir 8 vizijos variantus:

6 variantas

- **Kėdainių kraštas** – e.Lietuvos centras su istoriniu Radvilų miestu, garsiu daugiakultūriu paveldu ir išvystytu turizmu, inovatyvia pramone bei klestinčiu žemės ūkiu. Čia kiekvienam gyventojui garantuojamas didelis socialinis saugumas, užtikrinama aukšta gyvenimo kokybė.

7 variantas

- **Kėdainių rajonas** – Lietuvos centras su istoriniu Radvilų miestu, garsiu daugiakultūriu paveldu ir išvystytu turizmu, inovatyvia pramone bei klestinčiu žemės ūkiu. Čia kiekvienam gyventojui garantuojamas didelis socialinis saugumas, užtikrinama aukšta gyvenimo kokybė.

8 variantas

- **Kėdainiai –** e.Lietuvos centras su išvystytu turizmu, inovatyvia pramone bei klestinčiu žemės ūkiu, garsus daugiakultūriu paveldu. Čia kiekvienam gyventojui garantuojamas socialinis saugumas, užtikrinama aukšta gyvenimo kokybė.

Kėdainių rajono savivaldybės strateginio planavimo komisijos pirmojo posėdžio balsavimo metu buvo pritarta **penktajam vizijos variantui** (už jį balsavo 4 SPK nariai), už 7-ąjį vizijos variantą balsavo 2 nariai, už 8-ąjį – 1 narys, už visus kitus – nebalsavo nei vienas SPK narys, 1 narys susilaikė. Šia plėtros vizija Kėdainių rajonas vadovausis ateinantį dešimtmetį:

***Kėdainių rajonas** – e. Lietuvos centras, garsus daugiakultūriu paveldu ir išvystytu turizmu, inovatyvios pramonės bei klestinčio žemės ūkio kraštas, kuriame kiekvienam gyventojui garantuojamas socialinis saugumas, užtikrinama aukšta gyvenimo kokybė.*

Įvertinus Kėdainių rajono savivaldybės strateginę būklę ir atskirų sektorių plėtros galimybes bei tendencijas, Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2020 metų rezultatus, nacionalinio, regioninio ir savivaldos lygmens strateginio planavimo dokumentų įtaką Kėdainių rajono savivaldybės raidai ir ateities tendencijas, darbo grupėse buvo suformuoti 4 Kėdainių rajono savivaldybės plėtros prioritetai, kurie apėmė patvirtintų darbo grupių sritis. Šių prioritetų formuluotės taip pat buvo teikiamos SPK pritarimui.

Kėdainių rajono savivaldybės strateginio planavimo komisijos pirmojo posėdžio metu buvo pritarta šiems **Kėdainių rajono savivaldybės plėtros prioritetams** (6 SPK nariai balsavo už, 2 nariai – susilaikė):

I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA
II PRIORITETAS. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME RAJONE
III PRIORITETAS. MODERNUS RAJONAS SU DARNIA APLINKA
IV PRIORITETAS. EFEKTYVI IR PILIEČIAMS ARTIMESNĖ VIETOS SAVIVALDA

Įgyvendinant Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų prioritetus, bus siekiama pažangios ekonomikos, aukštos gyvenimo kokybės ir socialinės atsakomybės ugdymo, darnios aplinkos bei modernios infrastruktūros plėtros, efektyvesnės ir piliečiams artimesnės savivaldos. Kiekvieną suformuluotą prioritetą išsamiai apibūdina strateginio vystymo ir plėtros tikslai bei uždaviniai ir priemonės.

Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2030 metų projektui antrojo Kėdainių rajono savivaldybės strateginio planavimo komisijos posėdžio metu buvo pritarta vienbalsiai.

5.1. I PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Vadovaujantis *Nacionalinės regioninės politikos prioritetų iki 2030 metų* projektu, regionai turi būti suvokiami ne tik kaip vietos savivalda ir regionų plėtros tarybos, bet kaip visi gyventojai, verslas, akademinė visuomenė, nevyriausybinis sektorius, kurie turi tapti savo ateities šeimininkais, patys įvardindami ir įgyvendindami savo išskirtinumu paremtas vizijas. Kėdainių rajono savivaldybė priklauso Kauno apskričiai. Kauno regiono plėtros taryboje yra patvirtintos keturios Kauno regiono specializacijos kryptys:

- sumani pramonė ir logistika;
- mokslas, technologijos ir inovacijos;
- sveikatos priežiūra ir sveikatos stiprinimas;
- kultūrinės ir kūrybinės industrijos, turizmas.

Atsižvelgiant į Kauno regiono išskirtas specializacijas, Kėdainių rajonas save pozicionuoja kaip inovatyvios pramonės bei klestinčio žemės ūkio kraštas, kuriame galima vystyti ir turizmo veiklas.

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Kėdainių rajonas yra žemės ūkio kraštas, kurio žemių našumo balas – vienas didžiausių šalyje, vidutinis ūkio dydis – didesnis nei šalyje bei apskrityje, o stambių ūkių yra daugiau nei vidutiniškai šalyje. Kėdainių rajone labiau plėtojama augalininkystės žemės ūkio šaka. Didžiausia grėsmė, daranti įtaką žemės ūkio veiklai, − besikeičiančios šalyje ir pasaulyje hidrometereologinės sąlygos (liūčių gausa arba staigi sausra), klimato kaita bei žemės ūkio subjektų konkurencingumo mažėjimas.

Kėdainių rajonas yra ekonomiškai vidutiniškai išsivystęs rajonas, nes priklauso ekonomiškai stipriai Kauno apskričiai, o tiesioginių užsienio investicijų dydžiai, tenkantys vienam gyventojui, viršija vidutinius apskrities rodiklius, tačiau verslumo lygis – mažesnis nei vidutiniškai šalyje. Ekonominiai rodikliai, nesiekiantys šalies vidurkių, ateityje gali sąlygoti regioninius skirtumus, kurie palies ir Kėdainių rajoną. Kėdainių rajono savivaldybės išsivystymo lygį stabdo ir mažesnis nei vidutiniškai šalyje verslo įmonių bei verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms. Tačiau Kėdainių rajonas turi plėtros potencialą dėl patogios strateginės vietos (geografinis šalies centras, šalia pagrindinių magistralių), turimo LEZ, sparčiau nei šalyje augančių statybos darbų apimčių.

Pagrindiniai lankytini objektai Kėdainių rajone – archeologinis, architektūrinis, istorinis, kultūrinis paveldas, muziejai ir kt. Kėdainiai yra garsūs unikaliu senamiesčiu, kuris urbanistiniu požiūriu yra ketvirtas Lietuvoje. Rajone organizuojami pažintiniai maršrutai, rekreacinis poilsis, aktyvus poilsis, edukacinės programos, kitos turizmo paslaugos ir pramogos. Kėdainių rajone išvystytas maitinimo įstaigų tinklas – didžiausias tarp lygintų Kauno apskrities savivaldybių. Rajone veikia Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras. Viena iš pagrindinių problemų, stabdanti Kėdainių rajono turizmo ir su tuo susijusių paslaugų plėtrą, – apgyvendinimo įstaigų, kaimo turizmo sodybų, lankytino gamtos paveldo objektų stoka. Įtaką daro ir sezoniškumas. Rajone ribota turizmo paslaugų įvairovė, galinti sumažinti turistų srautus ateityje.

Viena iš galimybių Kėdainių rajonui išsiskirti iš kaimyninių savivaldybių, ***siekiant pažangios ekonomikos augimo – vystyti pasirinktos specializacijos (žemės ūkio, sumanios pramonės ir logistikos bei turizmui) veiklas,*** *kas sąlygotų stambių investuotojų pritraukimą,*

esamų verslo subjektų plėtrą, taip pat labiau vystytųsi smulkus ir vidutinis verslas. Vystant ir kuriant alternatyvias veiklas kaime, reikėtų skatinti vietinio maisto sistemų (Kėdainių rajone gaminamų, perdirbamų ir vartojamų maisto produktų, gėrimų ir kt.) atsiradimą.

Siekiant ekonomikos augimo, pirmiausia reikėtų pasirengti investicijų pritraukimo bei ekonominės plėtros galimybių studiją. Savivaldybėje reikėtų tinkamai panaudoti investicinį kapitalą, vystyti intensyvesnę paramą verslo plėtrai, teikti metodinę ir techninę pagalbą verslo įmonėms ir verslininkams, taikyti jiems lengvatas bei įvairias rinkodaros priemones, pritaikyti esamą infrastruktūrą užsienio bei vietos investuotojų poreikiams. Siekiant ekonominio proveržio, Kėdainių rajonas turėtų plėsti LEZ teritoriją ir investuoti į jo infrastruktūros kūrimą, kurti verslo centrus / inkubatorius/klasterius, kūrybines dirbtuves, kultūros ir kūrybines industrijas.

Vystant turizmo veiklas, reikėtų plėtoti pravažiuojamąjį turizmą ir kurti bei stiprinti su tuo susijusią infrastruktūrą. Kėdainių rajone turistų srautus būtų galima pritraukti įveiklinant kultūros ir gamtos paveldą bei pritaikant jį europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui (edukacinėms programoms), kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai.

Siekiant įgyvendinti I prioritetą, yra numatyti 3 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 7 uždaviniai).

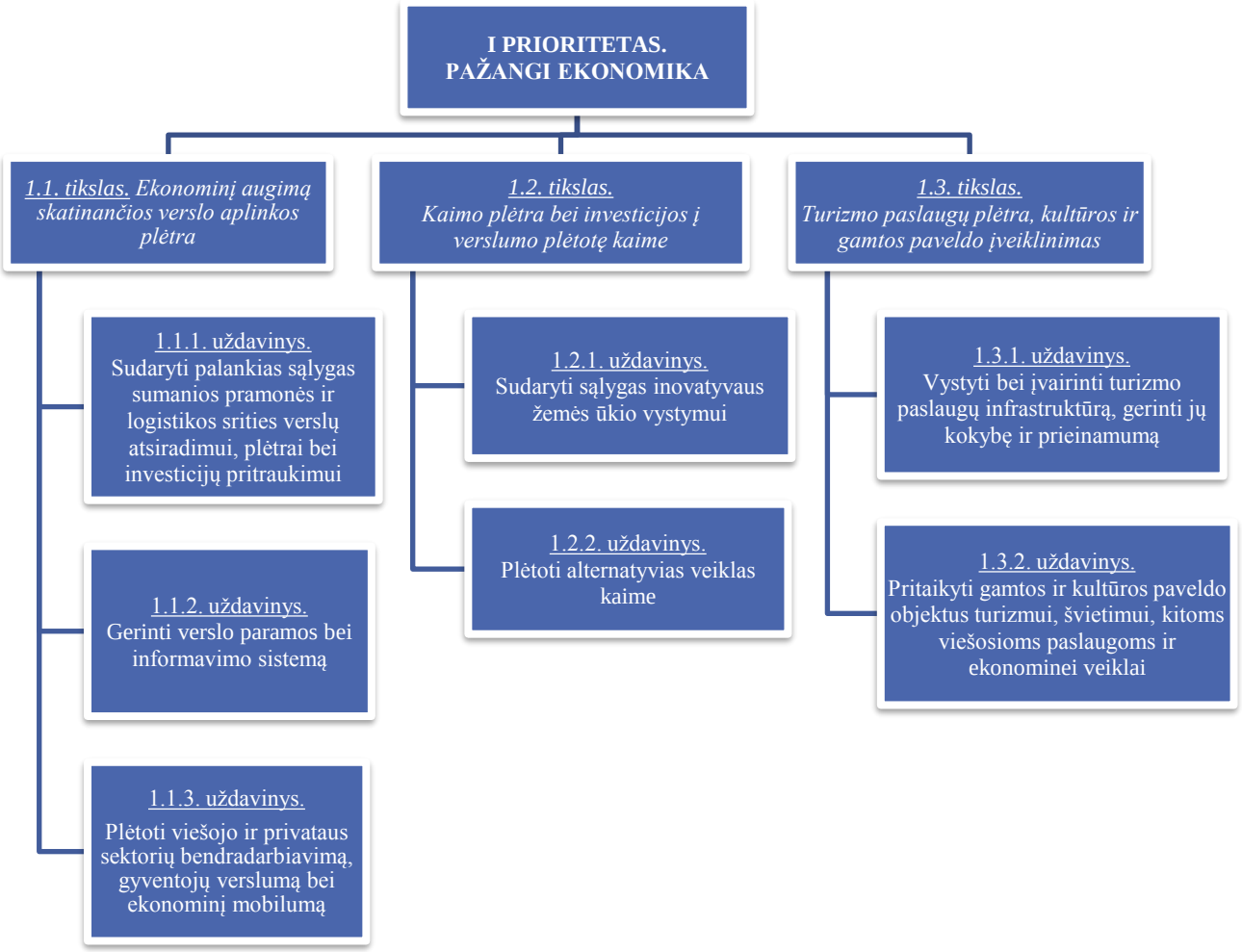

5.2. II PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Kėdainių rajono savivaldybėje mažėja bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius, tačiau didėja ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius. Mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijos pastaruoju metu buvo nulemtos nedidėjančio gimstamumo ir augančios emigracijos mastų tiek iš šalies, tiek iš Kėdainių rajono. Nepaisant to, Kėdainių rajono savivaldybėje veikia inovatyvūs ir atviri pokyčiams lopšeliai-darželiai, bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose dirba aukštos kvalifikacijos pedagogai. Kėdainių rajone veikia vienintelė šalyje Kalbų mokykla, kitos neformaliojo vaikų švietimo įstaigos. Rajone veikia švietimo pagalbos įstaiga, Trečiojo amžiaus universitetai, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centras, prieinamas profesinis mokslas. Pagrindinės Kėdainių rajono savivaldybės švietimo sistemos grėsmės yra pagalbos specialistų poreikio augimas ateityje dėl augančio vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičiaus, ikimokyklinio ugdymo mokytojų trūkumas ateityje bei netolygus vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, skaičius, kuris priklauso nuo emigracijos iš rajono mastų, bei neformaliojo ugdymo veiklų įvairovės ir prieinamumo stoka, ką iliustruoja mažesnis nei šalyje mokinių, dalyvavusių neformaliojo ugdymo veiklose, skaičius.

Kėdainių rajono savivaldybėje veikia Kėdainių sporto centras, kuriame plėtojamos septynios sporto šakos, organizuojami įvairūs sporto renginiai, aktyviai veikia sporto klubai, nuolat atnaujinamos, naujai įrengiamos sporto bazės bei sporto kompleksai, sparčiai auga sportuojančiųjų moterų dalis. Tačiau maži atlyginimai bei ribota sporto šakų pasiūla neskatina profesionalių trenerių bei sporto specialistų dirbti rajone, o vaikams trūksta motyvacijos sportuoti.

Kėdainių rajono savivaldybėje yra teikiamos pirminio, antrinio lygio bei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos. Ateityje dėl sparčiai vykstančių visuomenės senėjimo procesų rajone didės slaugos, reabilitacijos ir panašių paslaugų poreikis. Rajone fiksuojamas suaugusiųjų ir vaikų naujų susirgimų skaičius, kaip ir visoje šalyje dominuoja susirgimai kraujotakos sistemos ligomis, piktybiniai navikai, o sveikatos sistemos ištekliai čia yra mažesni nei šalyje (išskyrus slaugos lovų skaičių). Prie stiprybių Kėdainių rajono sveikatos srityje priskirtinas greitosios medicinos pagalbos teikiamų paslaugų efektyvumas. Ateityje gyventojų, ypač vaikų, sveikata gali blogėti dėl mažo fizinio aktyvumo, žalingų įpročių, taip pat ir dėl sveikatos priežiūros specialistų trūkumo, jų amžiaus vidurkio augimo.

Pastaruoju metu centrinės ir regioninės valdžios vykdoma socialinė politika prisidėjo prie socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus ir išlaidų socialinėms pašalpoms mažėjimo. Kėdainių rajone yra pakankamas socialines paslaugas teikiančių įstaigų bei organizacijų tinklas. Rajone, nors ir yra didelis, sparčiausiai iš lygintų Kauno apskrities savivaldybių mažėja socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų skaičius. Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius tebėra didelis, tačiau Kėdainių rajono savivaldybėje yra didžiausias šalyje šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, skaičius. Didžiausios grėsmės socialinėje srityje yra sparčiai senstanti visuomenė, didėjanti kai kurių gyventojų grupių socialinė atskirtis, o kartu augantis socialinių paslaugų gavėjų namuose bei kitų alternatyvių globai institucijoje socialinių paslaugų poreikis.

Kultūros srityje Kėdainių rajono savivaldybė išsiskiria plačiausiu šalyje viešųjų bibliotekų tinklu, kurį sudaro Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka su 36 filialais ir 3 paslaugų punktais. Visose Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigose vykdoma edukacinė, švietėjiška veikla, o patraukliausias Kėdainių krašto muziejus, kurio populiarumą ir patrauklumą reprezentuoja sparčiai augantis lankytojų skaičius. Kėdainių rajono bendruomenė aktyviai dalyvauja mėgėjų meno kolektyvų veikloje, rajone auga įvairių kultūros, meno, taip pat ir profesionalaus, renginių bei jų dalyvių skaičius. Ateityje ši tendencija gali kisti dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo rajone, taip pat ir dėl gyventojų kultūrinio aktyvumo mažėjimo, motyvuotų kultūros specialistų stokos.

Kėdainių rajone veikia pakankamai daug nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų ir kitų visuomeninių organizacijų, dvi vietos veiklos grupės. Rajone lėčiau nei šalyje ir apskrityje mažėja jaunimo skaičius, todėl ateityje reikėtų investuoti į jaunimo erdvių, atvirų jaunimo centrų kūrimą, jaunimo politikos stiprinimą. Šiuo metu rajone stokojama jaunimo užimtumo veiklų, bendruomeniškumo. Grėsmėmis laikytinas žmogiškųjų išteklių trūkumas dirbant su jaunimu, jaunimo užimtumo stoka.

*Siekdama **aukštos gyvenimo kokybės, socialinio atsakingumo,** Kėdainių rajono savivaldybė turėtų pasinaudoti galimybėmis modernizuoti švietimo, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros įstaigas, diegti šiose įstaigose inovacijas, informacines sistemas bei elektronines paslaugas, pritraukti jaunus, kvalifikuotus specialistus į rajoną, didinti neformaliojo švietimo prieinamumą, skatinti gyventojų sveiką gyvenseną bei fizinį aktyvumą, užtikrinti socialinę apsaugą visoms labiausiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms, kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką.*

*Aukšta gyvenimo kokybė bus pasiekta tuomet, kai stabilizuosis arba ims didėti natūralus gyventojų prieaugis, mažės emigracija, žmonės bus linkę atvykti gyventi ir dirbti į Kėdainių rajoną. To pasiekti padės Kėdainių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose diegiamos specializuotos švietimo programos, atitinkančios pasirinktą rajono specializaciją (**žemės ūkio, sumanios pramonės ir logistikos bei turizmo krypčių**), taikomas tikslinis profesinis minėtų sričių orientavimas, perkvalifikavimas ir aktyvios darbo rinkos priemonės, dualinės profesinės mokymo sistemos įgyvendinimas rajone (teorija – profesinėje mokslo įstaigoje, praktika – verslo įmonėje), gamtos, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo atviros prieigos centrų steigimas, įveiklinimas ir jų tinklaveikos užtikrinimas. Kultūros srityje reikėtų Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą bei kultūros paslaugas įveiklinti europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui (edukacinėms programoms), kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai; socialinės apsaugos srityje – teikti bendruomenines socialines paslaugas ar socialines paslaugas jų gavėjų namuose, socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ar švietimo sistemą paslaugas, vykdyti specializuotas programas, skirtas institucinę patirtį turinčių grupių integracijai į visuomenę, diegti, pritaikyti ir įteisinti socialinio verslo modelius, rengti ir įgyvendinti emigrantų grąžinimo ir imigrantų integracijos programas; sveikatos srityje didžiausią dėmesį derėtų skirti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemoms spręsti bei gyventojų sveikai gyvensenai ir fiziniam aktyvumui skatinti.*

Siekiant įgyvendinti II prioritetą, yra numatyti 4 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 13 uždavinių).

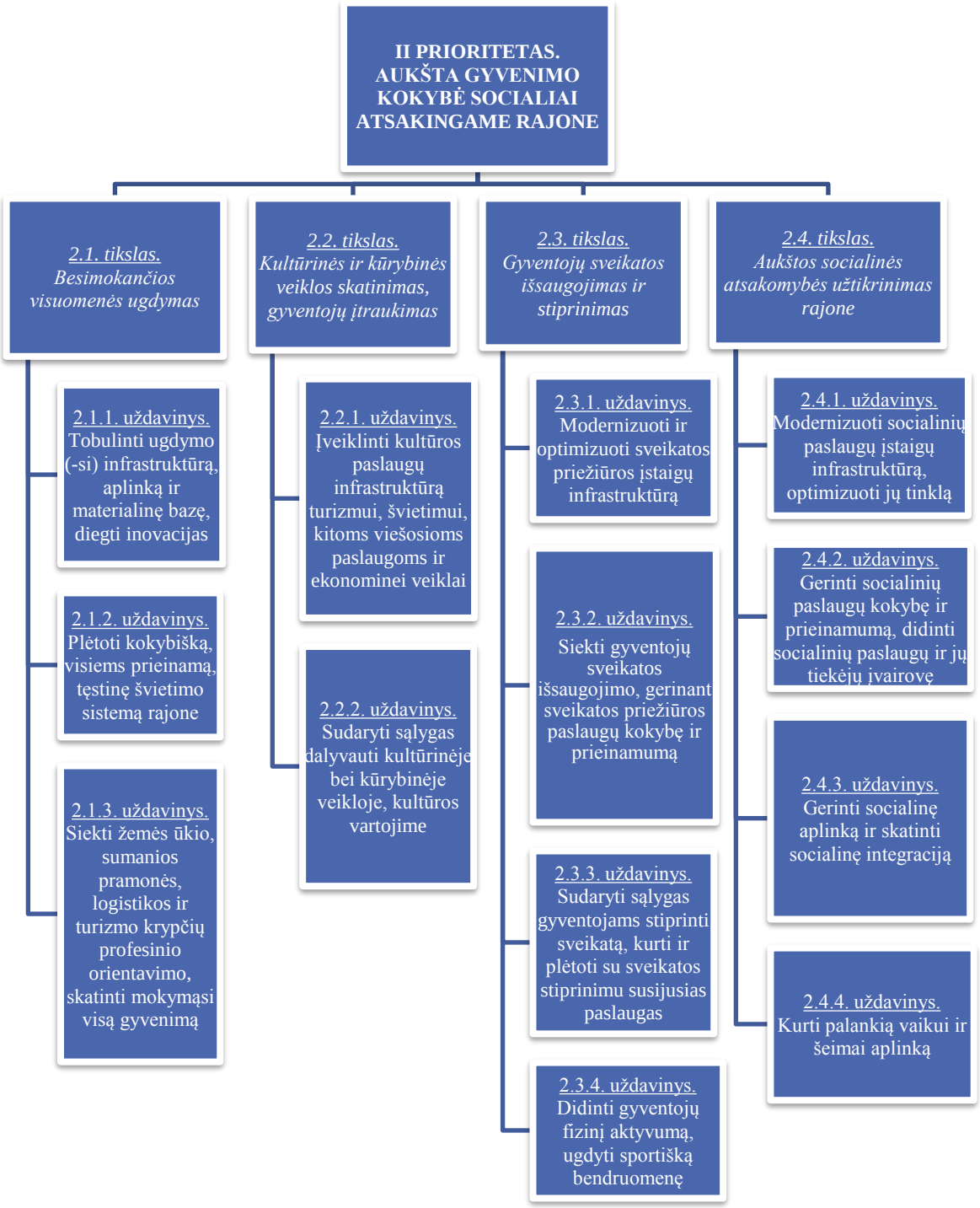

5.3. III PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Kėdainių rajone yra vykdoma aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio ir triukšmo stebėsena, rajono teritorijoje veikia regioninis sąvartynas, didelių gabaritų ir pavojingų atliekų, žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės. Rajone visi gyventojai ir įmonės naudojasi komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Pagrindines

grėsmes kelia augantys automobilių srautai, pramonės plėtra bei nepakankamas gyventojų sąmoningumas rūšiuojant atliekas ir tausojant gamtinę aplinką.

Kėdainių rajone yra vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, auga abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų, skaičius, tačiau gyventojų aktyvumas galėtų būtų didesnis. Kėdainių mieste yra surenkamos lietaus nuotekos, tačiau kaimiškose rajono teritorijose trūksta paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūros. Viena iš pagrindinių grėsmių yra besikeičiančios hidrometeorologinės sąlygos šalyje ir pasaulyje, gausėjančių liūčių tikimybė dėl klimato kaitos.

Kėdainių rajone vykdoma daugiabučių namų bei viešųjų pastatų renovacija, modernizuojama šilumos ir apšvietimo infrastruktūra prisideda prie energetinės rajono infrastruktūros plėtros, vystoma atsinaujinanti, alternatyvi energetika. Prie grėsmių būtų galima priskirti neefektyvią, energijos netaupančią kaimo gyvenamųjų teritorijų apšvietimo sistemą, augančius energetikos išteklių kaštus, mažėjantį saugumą dėl apšvietimo infrastruktūros stokos.

Per Kėdainių rajono savivaldybės teritoriją eina magistralinis (*Via Baltica*), krašto, rajoniniai keliai, planuojamas geležinkelio *Rail Baltica* ruožas, išvystyta dviračių takų infrastruktūra, tačiau didesnė nei šalyje rajono vietinės reikmės kelių dangos dalis – žvyro, kas mažina eismo saugumą. Kėdainių rajono automobilizacijos lygis artimas šalies ir apskrities vidurkiams, o pervežamų keleivių skaičius, nors ir nežymiai mažėjantis, yra vienas aukščiausių šalyje.

Siekiant ***darnios aplinkos rajone****, reikėtų mažinti taršą didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą ir tvarkant atliekas, vykdyti aplinkosauginį gyventojų švietimą, individualių rūšiavimo konteinerių plėtrą, didesnį dėmesį skirti žaliųjų plotų priežiūrai, saugojimui ir plėtrai.*

Siekiant ***modernaus rajono****, Savivaldybė turėtų gerinti kelių infrastruktūros būklę (ypač asfaltuojant žvyrkelius) ir didinti eismo saugumą, sudaryti galimybes gyventojams naudotis ekologinėmis transporto priemonėmis, toliau investuoti į dviračių ir kito bevariklio transporto priemonių infrastruktūros atnaujinimą ir plėtrą, diegti intelektines transporto sistemas, įrengti privataus ir viešojo transporto jungties aikšteles, diegti dviračių dalijimosi sistemą, remti gyventojų mobilumo paslaugas ir skatinti alternatyvius pavėžėjimo būdus. Vystant rajono viešąją infrastruktūrą, reikėtų plėsti apšvietimo infrastruktūrą kaimiškose vietovėse, kas didintų gyventojų saugumą, plėtoti energijos efektyvumą didinančius pastatų modernizavimo projektus, vandens tiekimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtros projektus, naudoti bei skatinti naudoti alternatyvius ir atsinaujinančius energijos šaltinius, plėtoti ekologinių inovacijų atsiradimą bei naudojimą.*

Siekiant įgyvendinti III prioritetą, yra numatyti 4 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 9 uždaviniai).

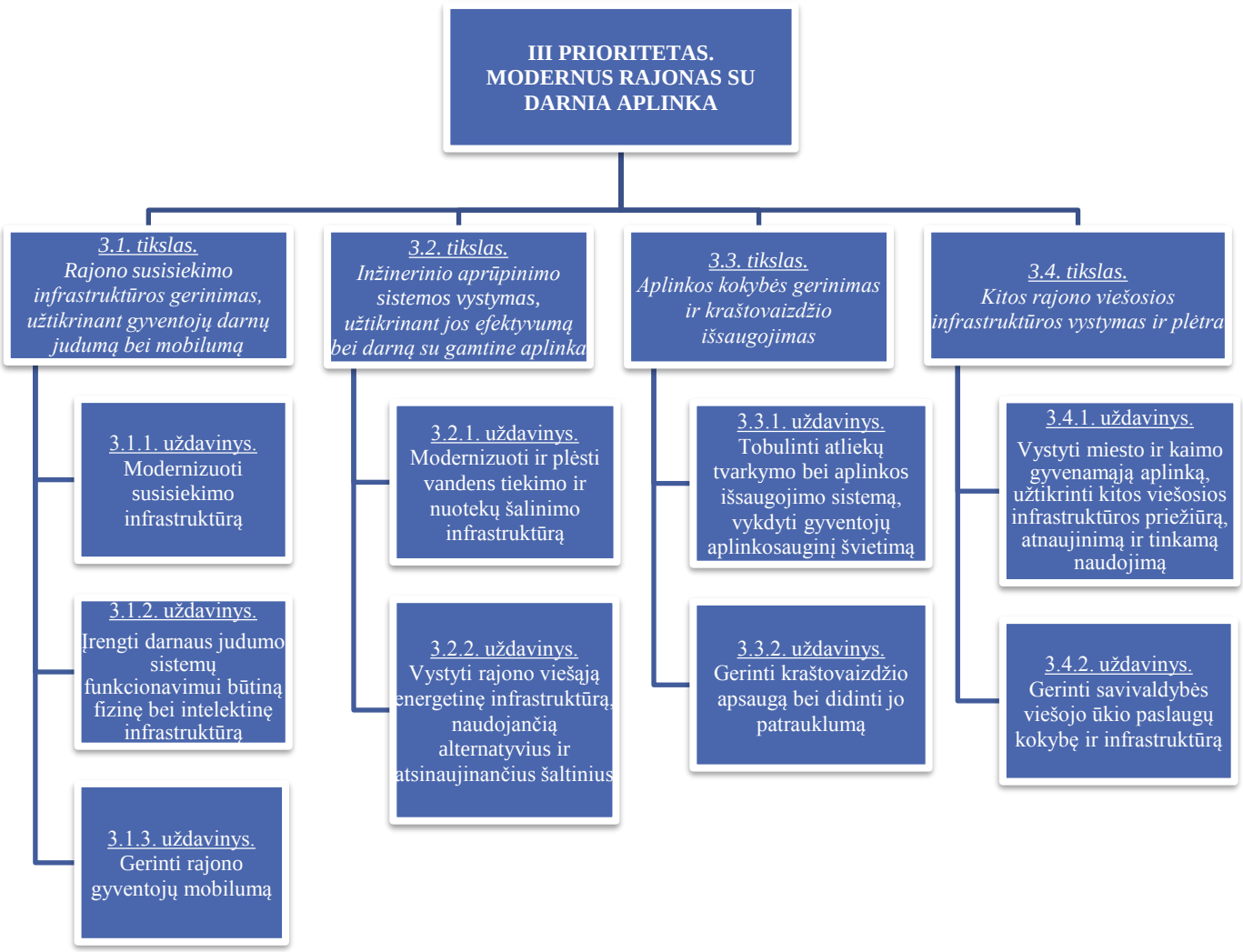
III PRIORITETAS. MODERNUS RAJONAS SU DARNIA APLINKA
3.1. tikslas. Rajono susisiekimo infrastruktūros gerinimas, užtikrinant gyventojų darnų judumą bei mobilumą
3.2. tikslas. Inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas, užtikrinant jos efektyvumą bei darną su gamtine aplinka
3.3. tikslas. Aplinkos kokybės gerinimas ir kraštovaizdžio išsaugojimas
3.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros vystymas ir plėtra
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą
3.1.2. uždavinys. Įrengti darnaus judumo sistemų funkcionavimui būtiną fizinę bei intelektinę infrastruktūrą
3.1.3. uždavinys. Gerinti rajono gyventojų mobilumą
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą
3.2.2. uždavinys. Vystyti rajono viešąją energetinę infrastruktūrą, naudojančią alternatyvius ir atsinaujinančius šaltinius
3.3.1. uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo bei aplinkos išsaugojimo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą
3.3.2. uždavinys. Gerinti kraštovaizdžio apsaugą bei didinti jo patrauklumą
3.4.1. uždavinys. Vystyti miesto ir kaimo gyvenamąją aplinką, užtikrinti kitos viešosios infrastruktūros priežiūrą, atnaujinimą ir tinkamą naudojimą
3.4.2. uždavinys. Gerinti savivaldybės viešojo ūkio paslaugų kokybę ir infrastruktūrą

5.4. IV PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Kėdainių rajono savivaldybėje mažėja nusikalstamų veikų, gaisrų skaičius, yra vykdomos civilinės saugos prevencinės priemonės, pasirengimas mobilizacijai, veikia vaizdo stebėjimo sistema. Tačiau rajone mažėja ištirtų nusikalstamų veikų dalis, fiksuojamas mažėjantis, bet vis dar aukštas įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius. Pagrindinės grėsmės viešojo saugumo srityje yra gyventojų nepilietiškumas, abejingumas, neaiški, nuolat besikeičianti nacionalinė saugumo politika bei per rajono teritoriją einantis magistralės *Via Baltica* ruožas.

Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje yra diegiamos ir plėtojamos elektroninės paslaugos, nuolat atnaujinama techninė bei programinė įranga, kompiuterinio tinklo saugos politikos priemonės, interneto svetainės. Tačiau šiuolaikinė, inovatyvi informacinių technologijų bazė reikalauja nuolatinės priežiūros ir atnaujinimo, todėl ateityje reikės daugiau žmogiškųjų išteklių bei išlaidų. Taip pat labai svarbi tinkama ir savalaikė elektroninės informacijos sklaida gyventojams visose srityse.

*Siekiant **visuomenės saugumo** Kėdainių rajono savivaldybėje reikėtų didinti vaikų ir jaunimo užimtumą, vykdyti nusikalstamumo prevencijos ir kitas programas, formuoti saugią aplinką rajone, skatinti savanorystę. Siekiant **efektyvinti viešąjį valdymą** Kėdainių rajone, reikėtų vykdyti savivaldybės administracijos darbuotojų, politikų, Savivaldybės įstaigų darbuotojų ir vadovų mokymus, organizuoti kvalifikacijos kėlimą, gerinti informacinių technologijų bazę, diegti įvairias programas, atnaujinti savivaldybės ir įstaigų interneto tinklalapius, gerinti teikiamas elektronines paslaugas, siekti lygių teisių įgyvendinimo, korupcijos mažinimo, administracinės naštos mažinimo, vykdyti teritorinį, finansinį bei strateginį planavimą. Prie efektyvaus viešojo valdymo prisidėtų savivaldybės bei jos įstaigų ir institucijų valdomos IT infrastruktūros konsolidavimas, valdymo optimizavimas, kokybiško interneto tinklo plėtra, informacijos pateikimo elektroniniais kanalais didinimas, naudojant socialinius tinklus, tiesiogines transliacijas ir pan. Visa tai suponuotų galimybę **Kėdainiams tapti pažangiu e.miestu.***

*Siekiant **ugdyti pilietiškumą**, Kėdainių rajono savivaldybė turėtų plėtoti savanorišką veiklą, skatinti aktyviai veikti nevyriausybines, bendruomenines, jaunimo organizacijas, jaunimo neformalias grupes, plėtoti mobilų darbą su jaunimu, steigti atviras jaunimo erdves ar centrus, skatinti jaunimo verslumą, didinti jo užimtumą, taikant naujus, inovatyvius metodus, apskritai **didinti bendruomenės įtraukti** į valdymą, verslą, viešąsias paslaugas.*

Siekiant įgyvendinti IV prioritetą, yra numatyti 3 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 7 uždaviniai).

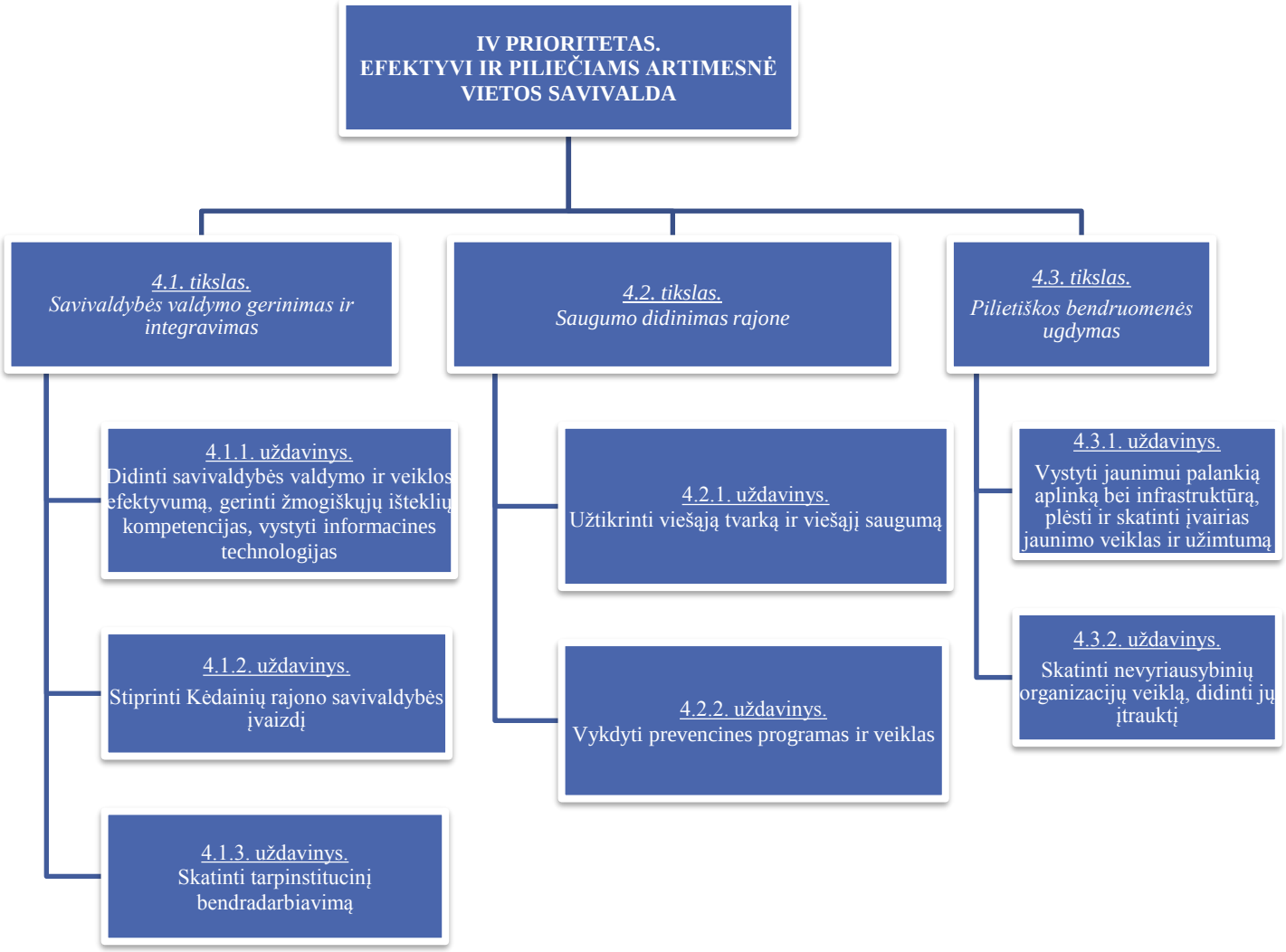
IV PRIORITETAS.
EFEKTYVI IR PILIEČIAMS ARTIMESNĖ VIETOS SAVIVALDA
4.1. tikslas.
Savivaldybės valdymo gerinimas ir integravimas
4.2. tikslas.
Saugumo didinimas rajone
4.3. tikslas.
Pilietiškos bendruomenės ugdymas
4.1.1. uždavinys.
Didinti savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą, gerinti žmogiškųjų išteklių kompetencijas, vystyti informacines technologijas
4.1.2. uždavinys.
Stiprinti Kėdainių rajono savivaldybės įvaizdį
4.1.3. uždavinys.
Skatinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą
4.2.1. uždavinys.
Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą
4.2.2. uždavinys.
Vykdyti prevencines programas ir veiklas
4.3.1. uždavinys.
Vystyti jaunimui palankią aplinką bei infrastruktūrą, plėsti ir skatinti įvairias jaunimo veiklas ir užimtumą
4.3.2. uždavinys.
Skatinti nevyriausybinių organizacijų veiklą, didinti jų įtrauktį

VI. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS

Kėdainių rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane iki 2030 metų yra numatyti 4 prioritetai, 14 tikslų, 36 uždaviniai ir 266 priemonės:

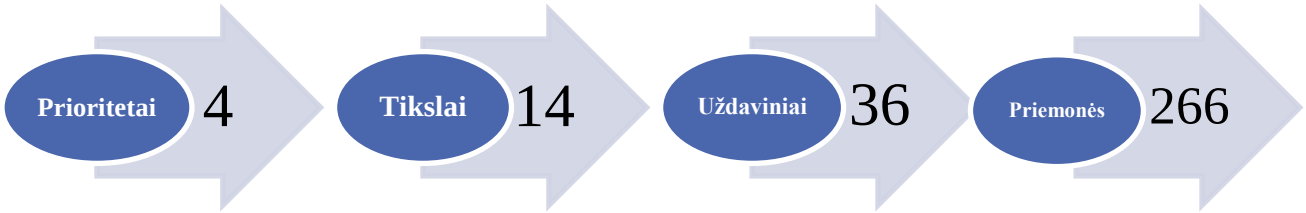

6.1. pav. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų prioritetų, tikslų ir uždavinių skaičius
Šaltinis: sudaryta autorių

Daugiausiai priemonių numatyta II prioritetui įgyvendinti (99 priemonės), I, III ir IV prioritetams numatytas panašus priemonių skaičius – atitinkamai 57, 56 ir 54.

6.1. lentelė. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė

Prioritetai	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
I prioritetas. Pažangi ekonomika	3	7	57
II prioritetas. Aukšta gyvenimo kokybė socialiai atsakingame rajone	4	13	99
III prioritetas. Modernus rajonas su darnia aplinka	4	9	56
IV prioritetas. Efektyvi ir piliečiams artimesnė vietos savivalda	3	7	54
IŠ VISO:	**14**	**36**	**266**

Šaltinis: sudaryta autorių

Kėdainių rajono savivaldybės strateginiam plėtros planui iki 2030 metų įgyvendinti bus naudojamos savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitos lėšos, kurios apima privačias lėšas, kitų finansavimo mechanizmų lėšas ir t. t.

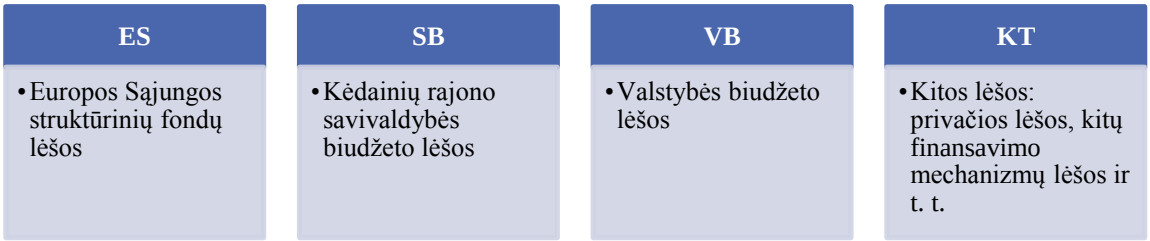

6.1. pav. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų finansavimo šaltiniai
Šaltinis: sudaryta autorių

Už Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2030 metų įgyvendinimą yra atsakingi Kėdainių rajono savivaldybės administracijos struktūriniai ir teritoriniai padaliniai, specialistai, Kėdainių rajono savivaldybės ugdymo įstaigos, Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba, Kėdainių profesinio rengimo centras, Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigos, Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, Kėdainių rajono sveikatos priežiūros įstaigos, Kėdainių visuomenės sveikatos biuras, Kėdainių rajono savivaldybės

nevyriausybinės organizacijos, bendruomeninės organizacijos, jaunimo organizacijos, Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančios vietos veiklos grupės, Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras, Kėdainių rajono savivaldybės asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos, Kėdainių rajono savivaldybės verslo įmonės, verslininkai, investuotojai, Kėdainių rajono savivaldybės melioracijos naudotojų asociacija, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Kėdainių r. konsultavimo biuras, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kėdainių skyrius, Kėdainių krašto ūkininkų sąjunga, Kėdainių rajono savivaldybės ūkininkai, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno klientų aptarnavimo departamento Kėdainių skyrius, Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiantys regioniniai parkai, šalies mokslo ir mokymo įstaigos, Kėdainių rajono savivaldybės trečiojo amžiaus universitetai, Kėdainių rajono savivaldybės meno mėgėjų kolektyvai, Kėdainių rajono savivaldybės daugiabučių namų bendrijų savininkai, Kėdainių rajono savivaldybės paskirti daugiabučių namų administratoriai, įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje, VĮ „Kauno regiono keliai“, AB „Lietuvos geležinkeliai“, UAB „Kėdainių vandenys“, Kėdainių rajono savivaldybės šilumos tiekėjai, Kauno regiono atliekų tvarkymo centras, Kėdainių rajono savivaldybėje atliekas tvarkančios įmonės, Kėdainių rajono policijos komisariatas, Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, Kėdainių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, kitos Kėdainių rajono savivaldybės įstaigos ir įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas, bei privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys.

Priemonių planas pateikiamas 1 priede.

VII. KĖDAINIŲ RAJONO STRATEGINIO PLĖTROS PLANO VERTINIMO RODIKLIŲ IR ĮGYVENDINIMO, STEBĖSENOS IR ATSISKAITYMO UŽ REZULTATUS TVARKA

Kėdainių rajono savivaldybės strateginio plėtros plano (toliau – KRSSPP) **vertinimo rodiklių bei įgyvendinimo, stebėsenos ir atsiskaitymo už rezultatus tvarka** – tai sisteminis aplinkos, susietos su patvirtinto strateginio plėtros plano įgyvendinimo metu atsirandančiais kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiais, stebėjimo ir vertinimo procesas, kurio metu parengiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos. Tvarkos tikslas – kontroliuoti strateginio plėtros plano vykdymą, vertinti įdiegtų priemonių poveikį rajono socialiniam ir ekonominiam gyvenimui, pagal poreikius pildyti ir koreguoti strateginį plėtros planą.

KRSSPP vertinimo rodiklių bei įgyvendinimo, stebėsenos ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos objektai – prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės ir projektai bei vertinimo rodiklių, pagal kuriuos yra vykdoma KRSSPP stebėsena, sistema. KRSSPP stebėsenos rezultatas – teikiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos tris kartus per įgyvendinimo laikotarpį (2022, 2026 ir 2031 m.), kurios rengiamos KRSSPP stebėsenos proceso metu; bei KRSSPP įgyvendinimo vertinimas (KRSSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių peržiūrėjimas), vykdomas vieną kartą per KRSSPP įgyvendinimo laikotarpį – 2026 m. kartu su tų metų KRSSPP tarpinės įgyvendinimo ataskaitos rengimu. KRSSPP įgyvendinimo ataskaitos forma pateikiama 4 priede.

Rengiant KRSSPP įgyvendinimo ataskaitas, iš visų KRSSPP nurodytų vykdytojų surenkama informacija apie priemonių įgyvendinimą. Už duomenų pateikimą Strateginio planavimo ir investicijų skyriui (toliau – SPIS) atsakingi Kėdainių rajono savivaldybės administracijos skyriai ir specialistai iki einamųjų metų kovo 31 d. pateikia reikiamus duomenis. SPIS parengia KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą iki einamųjų metų balandžio 30 dienos. Parengta KRSSPP ataskaita teikiama Kėdainių rajono savivaldybės Strateginio planavimo komisijai (SPK) svarstymui nuo einamųjų metų gegužės 1 iki gegužės 31 dienos. Vėliau KRSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama Kėdainių rajono savivaldybės tarybos komitetams svarstyti ir Kėdainių rajono savivaldybės tarybai tvirtinti einamųjų metų birželį.

KRSSPP vizija, prioritetai, tikslai ir uždaviniai turi būti peržiūrimi vieną kartą per strateginio plėtros plano įgyvendinimo laikotarpį. KRSSPP įgyvendinimo vertinimas atliekamas 2026 m., laikantis tų pačių terminų, kaip ir tų metų KRSSPP įgyvendinimo ataskaitos rengimas bei tvirtinimas.

KRSSPP keitimas ir papildymas – tai procedūra, kurios metu strateginio plėtros plano prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės yra papildomos naujomis arba pakeičiamos. KRSSPP priemonės bei jų pasiekimo indikatoriai gali būti keičiami pagal poreikį. Pasiūlymus dėl KRSSPP pakeitimo ar papildymo gali teikti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos nariai, Kėdainių rajono savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių vadovai, darbuotojai, socialiniai ekonominiai partneriai, kiti suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys. Pasiūlymai dėl KRSSPP pakeitimo ir papildymo pateikiami raštu SPIS pagal poreikį. Pateikti pasiūlymai apsvarstomi Kėdainių rajono savivaldybės tarybos komitetuose. KRSSPP pakeitimus ir papildymus tvirtina Kėdainių rajono savivaldybės taryba. KRSSPP keitimo ir papildymo forma pateikta 5 priede.

Išsamus KRSSPP stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos proceso aprašymas, KRSSPP koregavimo / papildymo tvarka bei vykdymo terminai pateikiami 6.1 lentelėje.

6.1. lentelė. ***KRSSPP įgyvendinimo procedūros ir vykdymo terminai***

Eil. Nr.	Procedūros	Vykdytojai	Vykdymo terminai Pradžia	Pabaiga	Periodiš-kumas
1.	*KRSSPP įgyvendinimo ataskaitos rengimas* 1.1. Kėdainių rajono savivaldybės administracijos skyriai, atsakingi už duomenų pateikimą, teikia duomenis Strateginio planavimo ir investicijų skyriui. 1.2. Strateginio planavimo ir investicijų skyrius parengia KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą. 1.3. KRSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama svarstyti Strateginio planavimo komisijai. 1.3. KRSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama svarstyti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos komitetams ir tvirtinti Tarybai. 1.4. Parengta ir patvirtinta ataskaita skelbiama savivaldybės interneto svetainėje www.kedainiai.lt.	KRSA skyriai, atsakingi už duomenų pateikimą SPIS SPIS, SPK SPIS, KRS tarybos komitetai, KRS taryba SPIS	Einamųjų metų sausio 1 d. Einamųjų metų balandžio 1 d. Einamųjų metų gegužės 1 d. Einamųjų metų birželio 1 d. Einamųjų metų birželio 1 d.	Einamųjų metų kovo 31 d. Einamųjų metų balandžio 30 d. Einamųjų metų gegužės 31 d. Einamųjų metų birželio 30 d. Einamųjų metų birželio 30 d.	Tris kartus per laikotarpį (2022, 2026 ir 2031 m.)
2.	*KRSSPP peržiūrėjimas, įgyvendinimo vertinimas* 2.1. KRSSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių įvertinimas bei koregavimas 2.2. Koreguoti KRSSPP vizija, prioritetai, tikslai ir uždaviniai teikiami svarstyti Strateginio planavimo komisijai 2.3. Koreguotas KRSSPP teikiamas svarstyti Kėdainių rajono savivaldybės tarybos komitetams ir tvirtinti Tarybai. 2.4. Parengtas ir patvirtintas KRSSPP skelbiamas savivaldybės interneto svetainėje www.kedainiai.lt.	KRSA skyriai, SPIS SPIS, SPK SPIS, KRS tarybos komitetai, KRS taryba SPIS	Einamųjų metų sausio 1 d. Einamųjų metų gegužės1 d. Einamųjų metų birželio 1 d. Einamųjų metų birželio 1 d.	Einamųjų metų balandžio 30 d. Einamųjų metų gegužės 31 d. Einamųjų metų birželio 30 d. Einamųjų metų birželio 30 d.	Vieną kartą per laikotarpį (2026 m.)
3.	*KRSSPP keitimas / papildymas* Savivaldybės tarybos narių, administracijos padalinių, socialinių ekonominių partnerių ir kitų subjektų raštu pateikti pasiūlymai dėl KRSSPP keitimo / papildymo teikiami Strateginio planavimo komisijai, savivaldybės komitetams svarstymui, savivaldybės Tarybai tvirtinti.	KRSA skyriai, SPIS	Pagal poreikį	Pagal poreikį	Pagal poreikį

Šaltinis: sudaryta autorių

KRSSPP vertinimo rodiklių bei įgyvendinimo, stebėsenos ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos apraše numatyta **dviejų** lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo rodiklių sistema, kuria naudojantis kontroliuojamas KRSSPP priemonių įgyvendinimas:

1) **efekto arba vizijos rodikliai** parodo KRSSPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir artėjimą prie vizijos (žr. 2 priedą);
2) **rezultato arba prioritetų / tikslų vertinimo rodikliai** rodo ilgalaikius KRSSPP įgyvendinimo rezultatus (žr. 3 priedą).

Sudarant rodiklių sistemą, atskaitos tašku imami 2018 m. duomenys (švietimo duomenims fiksuoti – 2018–2019 mokslo metai). Jei pildymo metu duomenys už 2018 metus dar neskelbiami, vertinami 2017 m. (švietimo duomenims – 2017–2018 mokslo metai). Kiekvienam vertinimo rodikliui yra nurodomas duomenų šaltinis, atsakinga už duomenų pateikimą institucija, atskaitos taškas (2018 m. arba 2017 m. duomenys, jei pildymo metu 2018 m. duomenys dar neskelbiami), ir jei rodiklis yra kiekybinis (apskaičiuojamas), tuomet nurodoma jo apskaičiavimo formulė. Kiekvienam vertinimo rodikliui yra nurodoma siekiamybė 2030 m. (planuojama reikšmė).

Efekto arba vizijos vertinimo rodiklių bei rezultato arba prioritetų/ tikslų vertinimo rodiklių pasiekiamumas tikrinamas ir pristatomas tris kartus per KRSSPP įgyvendinimo laikotarpį – 2022 m. (rodikliai bus vertinami už 2021 arba 2020 metus), 2026 m. (rodikliai bus vertinami už 2025 arba 2024 metus) ir 2031 m. (rodikliai bus vertinami už 2030 arba 2029 metus). Pildant KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą, pasiekta vertinimo rodiklio reikšmė bus vertinama už praėjusius metus arba prieš tai buvusius metus, jei duomenys pildymo metu už praėjusius metus dar neskelbiami.

PRIEDAI

1 priedas. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų priemonių planas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA				
1.1. tikslas. Ekonominį augimą skatinančios verslo aplinkos plėtra				
1.1.1. uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas sumanios pramonės ir logistikos srities verslų atsiradimui, plėtrai bei investicijų pritraukimui				
1.1.1.1.	Parengti Kėdainių rajono plėtros/ investicijų pritraukimo galimybių studiją/ planą	Parengta galimybių studija/ planas	2020–2030	Kėdainių rajono savivaldybės administracija (toliau – KRSA)
1.1.1.2.	Plėsti Kėdainių laisvosios ekonominės zonos (toliau – LEZ) teritoriją ir pritaikyti ją sumanios pramonės bei logistikos veiklai, sukuriant ir (arba) plečiant inžinerinę infrastruktūrą	Išplėstas Kėdainių LEZ Sukurta, išplėsta ir (arba) atnaujinta Kėdainių LEZ inžinerinė infrastruktūra	2021–2030	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.3.	Esamų ar apleistų buvusių pramonės teritorijų, kitos paskirties teritorijų Kėdainių rajone paruošimas, sukuriant ir (arba) plečiant inžinerinę infrastruktūrą, pritaikant sumanios pramonės ir logistikos veiklai	Paruoštų teritorijų skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.4.	Sutvarkyti, pritaikyti ir plėsti kitą verslui svarbią bei investicijų pritraukimui palankią infrastruktūrą Kėdainių rajone	Įrengtos ir (arba) atnaujintos infrastruktūros skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.5.	Kurti, skatinti kurti ir (arba) plėsti verslo centrus, verslo inkubatorius, kūrybines dirbtuves, kultūros ir kūrybines industrijas Kėdainių rajono savivaldybėje	Įkurtų ir (arba) išplėstų verslo centrų, verslo inkubatorių, kūrybinių dirbtuvių, kultūros ir kūrybinių industrijų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, VšĮ Kėdainių turizmo ir verslo informacijos centras (toliau – Kėdainių TVIC), KRS nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO), KRS bendruomeninės organizacijos (toliau – BO), privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.6.	Kurti ir plėtoti verslo klasterius Kėdainių rajono savivaldybėje	Įkurtų ir (arba) išplėstų verslo klasterių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS asocijuotos verslo struktūros
1.1.1.7.	Vystyti ir viešinti patrauklius verslui žemės sklypus, esančius Kėdainių rajone	Suformuotų žemės sklypų skaičius (vnt.) Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.2. uždavinys. Gerinti verslo paramos bei informavimo sistemą				
1.1.2.1.	Teikti finansinę paramą verslą pradedantiems ar sunkumų patiriantiems SVV subjektams Kėdainių rajone per Savivaldybės smulkiojo verslo rėmimo programą	SVV subjektų, kuriems suteikta finansinė parama, skaičius per metus (vnt.)	2020–2030	KRSA
1.1.2.2.	Teikti techninę ir metodinę pagalbą Kėdainių rajono savivaldybės verslininkams, verslo įmonėms, asmenims, ketinantiems pradėti verslą, investuotojams	Verslininkų, verslo įmonių, asmenų, ketinančių pradėti verslą, investuotojų, kuriems suteikta techninė ir metodinė pagalba, skaičius (vnt./ asmenys) Išleistų leidinių, straipsnių, lankstinukų skaičius (vnt.) Išsiųstų elektroninių naujienlaiškių skaičius (vnt.) Pateikta informacija Kėdainių rajono savivaldybės, kitų savivaldybės įstaigų interneto svetainėse (kartai per metus) Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros
1.1.2.3.	Nuolat vertinti, atnaujinti bei taikyti mokesčių lengvatas pagal tuo metu galiojančius teisės aktus bei kitas finansines skatinimo priemones Kėdainių rajono investuotojams, verslo įmonėms ir verslininkams	Įvertinta ir (arba) atnaujinta mokesčių lengvatų/ mokestinių paskatų teikimo tvarka Verslo įmonių ir (arba) verslininkų, investuotojų, kuriems suteiktos lengvatos, skaičius (vnt./ asmenys)	2020–2030	KRSA, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno klientų aptarnavimo departamento Kėdainių skyrius (toliau – Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk.)
1.1.2.4.	Gerinti Kėdainių TVIC veiklą	Įsigyta ir (arba) atnaujinta Kėdainių TVIC informacinių technologijų bazė Nuolat atnaujinama ir prižiūrima Kėdainių TVIC interneto svetainė Atnaujinta Kėdainių TVIC infrastruktūra	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC
1.1.2.5.	Vykdyti rinkodarines priemones, pristatant Kėdainių rajono verslą, verslo plėtojimo ir investavimo į rajoną galimybes	Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.) Bendrų Kėdainių rajono savivaldybės administracijos ir verslo atstovų misijų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros, KRS verslo įmonės, verslininkai, ūkininkai
1.1.2.6.	Skatinti Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančias verslo įmones ir verslininkus teikti informaciją apie rajone plėtojamą veiklą, produktus ir paslaugas	Verslo įmonių ir verslininkų, pristatančių savo veiklą internetinėje erdvėje, produktus bei paslaugas, skaičius (vnt./ asmenys)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros, KRS verslo įmonės, verslininkai, ūkininkai

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.2.7.	Skatinti didelės ir vidutinės apimties sumanios pramonės ir logistikos projektų įgyvendinimą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje, teikiant „žaliojo koridoriaus“ principu taikomas investuotojo įsikūrimo procedūras	„Žaliojo koridoriaus“ principu taikomos investuotojo įsikūrimo procedūros pritaikymas ir diegimas savivaldybės administracijoje ir jai pavaldžiose įstaigose Įgyvendintų didelės ir vidutinės apimties projektų, kuriems taikytos „žaliojo koridoriaus“ principu taikomos investuotojo įsikūrimo procedūros, skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros
1.1.2.8.	Išnaudoti kontaktų paieškos užsienyje mechanizmą, siekiant pritraukti investuotojus, konkrečių paslaugų ir (arba) prekių užsakovus į Kėdainių rajoną	Pritrauktų investuotojų, paslaugų ir (arba) prekių užsakovų skaičius (asmenys)	2021–2030	KRSA, KRS įstaigos ir įmonės, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk., Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų Kėdainių filialas (toliau – KPPAR Kėdainių filialas)
1.1.2.9.	Teikti informavimo ir konsultavimo paslaugas verslo, verslininkystės klausimais Kėdainių rajono jaunimui	Bendrojo ugdymo mokyklų, verslo, verslininkystės klausimais, skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS įstaigos ir įmonės, KRS NVO, KRS JO, Užimtumo tarnybos prie LR S, SADM KKAD Kėdainių sk., bendradarbystės centras “Spiečius“ (toliau – Spiečius)
1.1.3. uždavinys. Plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, gyventojų verslumą bei ekonominį mobilumą				
1.1.3.1.	Skatinti ir plėtoti viešojo bei privataus sektorių partnerystę Kėdainių rajone	Pasirašytų bendradarbiavimo sutarčių skaičius (vnt.) Parengtų ir įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros, verslo įmonės, verslininkai
1.1.3.2.	Stiprinti savivaldybės administracijos, Kėdainių TVIC ir verslą vienijančių asociacijų bendradarbiavimą	Įgyvendintų bendrų veiklų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros, KRS verslo įmonės, verslininkai
1.1.3.3.	Organizuoti ir viešinti verslumą skatinančius, gerąją verslo patirtį viešinančius renginius Kėdainių rajone	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Sėkmingo verslo pavyzdžių pristatymo skaičius per metus (vnt.) Suorganizuotų Geriausių rajono metų verslo atstovų konkursų ir nominacijų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros, KRS verslo įmonės, verslininkai, KRS ugdymo įstaigos, KPPAR Kėdainių filialas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.3.4.	Skatinti verslo iniciatyvas Kėdainių rajone	Paskatintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Spiečius
1.1.3.5.	Skatinti ir organizuoti Kėdainių rajono savivaldybės verslo įmonių darbuotojų ir vadovų, verslininkų mokymus	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk.
1.1.3.6.	Skatinti Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių įmonių dalyvavimą šalies, Europos ir pasaulio verslo tinkluose/ asociacijose/ struktūrose	Verslo įmonių, dalyvaujančių šalies, Europos, pasaulio verslo tinkluose/ asociacijose/ struktūrose, skaičius (vnt.) Verslo įmonių, pasinaudojusių šalies, Europos, pasaulio verslo tinklų/ asociacijų/ struktūrų paslaugomis ir pagerinusių gamybos ar paslaugų teikimo technologiją, skaičius (vnt.) Verslo įmonių, pasinaudojusių šalies, Europos, pasaulio verslo tinklų/ asociacijų/ struktūrų paslaugomis ir sukūrusių naują produktą ar paslaugą, skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS verslo įmonės, verslininkai, KPPAR Kėdainių filialas
1.1.3.7.	Skatinti Kėdainių rajono verslo subjektus versle naudoti ekologines inovacijas	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Surengtų vizitų, siekiant susipažinti su gerosios praktikos pavyzdžiais, skaičius (vnt.) Verslo subjektų, savo veikloje 100 procentu naudojančių atsinaujinančius ir alternatyvius energijos šaltinius (*„renewables“*), skaičius (vnt.) Verslo subjektų , kurių šalutiniai produktai verčiami kitų pramonės įmonių žaliavomis ar energijos šaltiniu (*„zero waste“*), skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS verslo įmonės, verslininkai, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Kėdainių r. konsultavimo biuras (toliau – LŽŪKT Kėdainių r. KB)
1.1.3.8.	Palaikyti ir skatinti „jauno verslo“, laisvųjų profesijų, nuotoliniu būdu dirbančių gyventojų „ekosistemas“, tinklaveiką Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Veikiančių tradicinių verslo bendradarbystės centrų („spiečių“) skaičius (vnt.) Veikiančių naujo tipo verslo bendradarbystės formų („hubai“) skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, KRS įstaigos ir įmonės, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk., verslo skatinimo institucijos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Kultūros, švietimo, kitų savivaldybės valdomų pastatų, kuriose netradicinės ir (arba) nenaudojamos erdvės būtų išnaudojamos nuotoliniu būdu dirbančių gyventojų poreikiams, skaičius (vnt.) Verslo įmonių, verslininkų pasinaudojusių naujų formų aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis (parama savarankiškam užimtumui; priemonės pašalinant perteklinius ribojimus (tikslinės grupės amžius, juridinio asmens forma ir t.t.), skaičius (vnt.)		
1.1.3.9.	Skatinti Kėdainių rajono jaunimo ekonominį verslumą	Individualių veiklos ir verslo liudijimų, išduotų jauniems žmonėms (iki 29 m.) nemokamai, skaičius (vnt.) Skiriama parama jaunimo verslumo projektams programoms, iniciatyvoms Sukurtas jaunimo verslumo skatinimo fondas	2021–2030	KRSA
1.2. tikslas. Kaimo plėtra bei investicijos į verslumo plėtotę kaime				
1.2.1. uždavinys. Sudaryti sąlygas inovatyvaus žemės ūkio vystymui				
1.2.1.1.	Organizuoti ir skatinti organizuoti Kėdainių rajono savivaldybės žemės ūkio veiklą vykdančių asmenų mokymus	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020–2030	KRSA, LŽŪKT Kėdainių r. KB, Kėdainių krašto ūkininkų sąjunga (toliau – KKŪS)
1.2.1.2.	Konsultuoti Kėdainių rajono asmenis ūkininkavimo, melioracijos, žemės ūkio technikos registravimo ir kitais su žemės ūkiu susijusiais klausimais	Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, LŽŪKT Kėdainių r. KB
1.2.1.3.	Rekonstruoti, remontuoti ir (arba) atnaujinti valstybei nuosavybės teise priklausančią melioracijos infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Rekonstruotų, remontuotų ir (arba) atnaujintų sausinimo sistemų plotas (ha), griovių ilgis (km), įrenginių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
1.2.1.4.	Rekonstruoti, remontuoti ir (arba) atnaujinti valstybei nuosavybės teise priklausančią hidrotechninius statinius Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Rekonstruotų, remontuotų ir (arba) atnaujintų hidrotechninių statinių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.2.1.5.	Skatinti Kėdainių rajono savivaldybės juridinius asmenis rekonstruoti, remontuoti ir (arba) atnaujinti melioracijos statinius	Rekonstruotų, remontuotų ir (arba) atnaujintų sausinimo sistemų plotas (ha), griovių ilgis (km), įrenginių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KKŪS, KRS melioracijos naudotojų asociacijos, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.6.	Skatinti specializuotų žemės ūkių kūrimąsi ir (arba) sunkumų patiriančių specializuotų žemės ūkių veiklą Kėdainių rajone	Paskatintų specializuotų žemės ūkių skaičius (vnt.) Įkurtų specializuotų žemės ūkių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KKŪS, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.7.	Skatinti ekologiškų žemės ūkių kūrimąsi ir (arba) sunkumų patiriančių specializuotų žemės ūkių veiklą Kėdainių rajone	Paskatintų ekologiškų žemės ūkių skaičius (vnt.) Įkurtų ekologiškų žemės ūkių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KKŪS, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.8.	Skatinti netradicinių žemės ūkių kūrimąsi ir (arba) sunkumų patiriančių specializuotų žemės ūkių veiklą Kėdainių rajone	Paskatintų netradicinių žemės ūkių skaičius (vnt.) Įkurtų netradicinių žemės ūkių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KKŪS, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.9.	Vykdyti rinkodarines priemones, pristatant galimybes investuoti į Kėdainių rajono žemės ūkio sektorių	Susitikimų, kuriuose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Parodų ir mugių, kuriose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių jose skaičius (asmenys) Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KKŪS, Kėdainių TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS asocijuotos verslo struktūros, KRS ūkininkai, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2. uždavinys. Plėtoti alternatyvias veiklas kaime				
1.2.2.1.	Skatinti alternatyvias žemės ūkiui veiklas Kėdainių rajone	Paskatintų veiklų skaičius (vnt.) Įkurtų veiklų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.2.	Skatinti plėtoti amatus Kėdainių rajone	Paskatintų veiklų skaičius (vnt.) Įkurtų veiklų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.3.	Skatinti vietinio maisto sistemų atsiradimą ir plėtojimą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Vietinio maisto sistemų (konkrečioje vietovėje gaminamų, perdirbamų ir vartojamų maisto produktų) skaičius (vnt.) Ūkio subjektų, dalyvaujančių vietinėse maisto sistemose, skaičius (vnt.) Sutvarkytos ir pritaikytos infrastruktūros vietinėms maisto sistemoms skaičius (vnt.) Taikytų marketinginių ir rinkodaros priemonių vietinėms maisto sistemoms skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, KRS BO, KRS VVG, KRS ūkininkai, įstaigos, viešojo maitinimo įmonės, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3. tikslas. Turizmo paslaugų plėtra, kultūros ir gamtos paveldo įveiklinimas				
1.3.1. uždavinys. Vystyti bei įvairinti turizmo paslaugų infrastruktūrą, gerinti jų kokybę ir prieinamumą				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.3.1.1.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti viešąją rekreacijos ir aktyvaus poilsio paslaugų infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų viešosios rekreacijos ir aktyvaus poilsio objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.2.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti pažintinio turizmo paslaugų infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų pažintinio turizmo objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS teritorijoje veikiantys nacionaliniai ir regioniniai parkai, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.3.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti vandens turizmo paslaugų infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų vandens turizmo objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.4.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti sveikatingumo ir (arba) reabilitacijos paslaugų infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų sveikatingumo ir (arba) reabilitacijos paslaugų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, VšĮ Kėdainių ligoninė
1.3.1.5.	Skatinti kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti kaimo turizmo paslaugų infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų kaimo turizmo objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS kaimo turizmo sodybų savininkai, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.6.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti viešąją kultūrinio turizmo infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų kultūrinio turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.7.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti viešąją konferencinio turizmo infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų konferencinio turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.8.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti viešąją oreivystės turizmo infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų oreivystės turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.9.	Įrengti ir (arba) sutvarkyti stovyklavietes, kempingus, apžvalgos aikšteles Kėdainių rajone	Įrengtų ir (arba) atnaujintų stovyklaviečių, kempingų, apžvalgos aikštelių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.10.	Tvarkyti ir prižiūrėti Kėdainių rajono savivaldybės turizmo bei rekreacijos objektus, pritaikyti juos asmenims su negalia	Sutvarkytų ir prižiūrėtų turizmo bei rekreacijos objektų skaičius (vnt.) Turizmo ir rekreacijos objektų, pritaikytų asmenų su negalia poreikiams, skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.3.1.11.	Plėsti ir (arba) atnaujinti Kėdainių rajono savivaldybės turistinių ir rekreacinių objektų ženklinimo sistemą	Pastatytų informacinių stendų, kelio ženklų skaičius (vnt.) Įrengtų nuorodų, informacijos terminalų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS teritorijoje veikiantys nacionaliniai, regioniniai parkai
1.3.1.12.	Sukurti Kėdainių rajono turizmo paslaugų bei produktų rinkodaros programą ir įgyvendinti jos priemones	Sukurta programa Parengtas Kėdainių TVIC strateginis plėtros planas Parodų, mugių, kuriose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių jose skaičius (asmenys) Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS įstaigos bei organizacijos užsiimančios turizmo veikla, KRS NVO
1.3.1.13.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti žvejams ir medžiotojams skirtą turizmo paslaugų infrastruktūrą Kėdainių rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų žvejams ir medžiotojams skirtos turizmo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai				
1.3.2.1.	Plėsti ir (arba) atnaujinti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros bei gamtos paveldo objektų ženklinimo sistemą	Pastatytų informacinių stendų, kelio ženklų skaičius (vnt.) Įrengtų nuorodų, informacijos terminalų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
1.3.2.2.	Sutvarkyti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros paveldo objektus, dvarus ir dvarų teritorijas, sakralinius objektus ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai	Sutvarkytų ir pritaikytų kultūros paveldo objektų skaičius (vnt.) Sutvarkytų ir pritaikytų dvarų ir dvarų teritorijų skaičius (vnt.) Sutvarkytų ir pritaikytų sakralinio paveldo objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.3.	Sutvarkyti Kėdainių rajono savivaldybės gamtos paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai	Sutvarkytų ir pritaikytų gamtos paveldo objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, regioniniai ir nacionaliniai parkai, veikiantys KRS teritorijoje
1.3.2.4.	Atlikti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros paveldo bei gamtos paveldo objektų tvarkybos ir (arba) konservavimo darbus	Atliktų tvarkybos darbų skaičius (vnt.) Atliktų konservavimo darbų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
1.3.2.5.	Įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės programą, skirtą laisvės kovoms įamžinti	Įgyvendintų programos priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.3.2.6.	Vykdyti informacijos apie Kėdainių rajono savivaldybės gamtos ir kultūros paveldo objektus sklaidą šalyje ir už šalies ribų	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, Kėdainių TVIC, Kėdainių krašto muziejus, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.7.	Ugdyti Kėdainių rajono savivaldybės BUM moksleivių patriotiškumą savo kraštui	BUM mokyklose vykusių Kėdainių krašto istorijos pamokų skaičius (vnt.) ir jose dalyvavusių mokinių skaičius (asmenys)	2020–2030	KRSA, KRS BUM
1.3.2.8.	Įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės bažnyčių rėmimo programą	Įgyvendinta programa	2020–2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
II PRIORITETAS. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME RAJONE				
2.1. tikslas. Besimokančios visuomenės ugdymas				
2.1.1. uždavinys. Tobulinti ugdymo(-si) infrastruktūrą, aplinką ir materialinę bazę, diegti inovacijas				
2.1.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų vidaus ir išorės infrastruktūrą	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose atnaujinta vidaus ir išorės infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos
2.1.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono bendrojo ugdymo mokyklų (toliau – BUM) vidaus ir išorės infrastruktūrą	BUM, kuriose atnaujinta vidaus ir išorės infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS BUM
2.1.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo įstaigų infrastruktūrą	Neformaliojo vaikų švietimo įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS neformaliojo vaikų švietimo įstaigos
2.1.1.4.	Steigti universalius daugiafunkcius centrus Kėdainių rajone	Įsteigtų universalių daugiafunkcių centrų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
2.1.1.5.	Plėsti ir skatinti vaikų ir jaunimo poilsio dienos ir stacionarių stovyklų, edukacinių programų (ypač vasaros laikotarpiu) organizavimą Kėdainių rajone	Veikiančių įstaigų, įmonių ir asociacijų, kurios teikia vaikų ir jaunimo dienos ir stacionarių stovyklų, edukacinių programų paslaugas vaikams ir jaunimui, skaičius (vnt.) Suorganizuotų vaikų ir jaunimo dienos ir stacionarių stovyklų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Parengtų ir įgyvendintų programų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.1.6.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų materialiąsias bei edukacines aplinkas	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėstos materialiosios bei edukacinės aplinkos, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos
2.1.1.7.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų materialiąsias bei edukacines aplinkas	Bendrojo ugdymo mokyklų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėstos materialiosios bei edukacinės aplinkos, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS BUM
2.1.1.8.	Atnaujinti ir (arba) plėsti materialiąsias bei edukacines aplinkas Kėdainių rajono neformalaus vaikų švietimo įstaigose	Neformalaus vaikų švietimo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėstos materialiosios bei edukacinės aplinkos, skaičius	2020-2030	KRSA, KRS neformalaus vaikų švietimo įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.1.1.9.	Tobulinti mokinių pavėžėjimo paslaugas Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įsigytų ir (arba) atnaujintų transporto priemonių skaičius (vnt.) Maršrutų, pritaikytų mokinių poreikiams, skaičius (vnt.) Pavežamų mokinių dalis nuo bendro besimokančiųjų skaičiaus (procentai)	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.1.10.	Atnaujinti ir (arba) plėsti informacinių technologijų bazes ir (arba) elektronines paslaugas Kėdainių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėstos informacinių technologijų bazės, skaičius (vnt.) Atnaujintų ir (arba) sukurtų ugdymo įstaigų internetinių svetainių skaičius (vnt.) Įdiegtų naujų ir (arba) patobulintų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.) Sukurtas bendras ugdymo įstaigų valdymo sistemos kompiuterinis tinklas	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.1.11.	Skatinti steigti privačias ugdymo įstaigas Kėdainių rajone	Įsteigtų privačių ugdymo įstaigų skaičius (vnt).	2020-2030	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.1.12.	Parengti ir įgyvendinti švietimo įstaigų tinklo pertvarkos planą	Parengtas ir įgyvendintas pertvarkos planas	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2. uždavinys. Plėtoti kokybišką, visiems prieinamą, tęstinę švietimo sistemą rajone				
2.1.2.1.	Tobulinti Kėdainių rajono savivaldybės mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų kompetencijas ir kvalifikaciją	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Kėdainių ŠPT), KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.2.	Gerinti sąlygas motyvuotiems, o ypač jauniems, pedagogams dirbti Kėdainių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	Sukurta pedagogų pritraukimo į rajoną, jų motyvacijos sistema Pedagogų, pasinaudojusių taikytomis priemonėmis, lengvatomis, skaičius (asmenys) Pradėjusių dirbti asmenų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS BUM
2.1.2.3.	Plėtoti ir vykdyti gerai besimokančių ir aukštus rezultatus pasiekusių Kėdainių rajono savivaldybės mokinių skatinimą	Atnaujinta, išplėtota sistema Mokinių, kuriems pritaikytos skatinimo priemonės, skaičius (asmenys)	2020–2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.4.	Sukurti ir vykdyti pedagogų skatinimo sistemą Kėdainių rajone	Sukurta sistema	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Pedagogų, kuriems pritaikytos skatinimo priemonės, skaičius (asmenys)		
2.1.2.5.	Plėtoti švietimo, socialinės, psichologinės ir specialiosios pagalbos teikimą Kėdainių rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams bei jų tėvams (globėjams)	Įsteigtų socialinio pedagogo, socialinio darbuotojo, psichologo pareigybių skaičius (vnt.) arba suburtų specialistų komandų skaičius (vnt.) Suteiktų psichologo, socialinio pedagogo, socialinio darbuotojo konsultacijų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių ŠPT, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.6.	Informuoti visuomenę apie ugdymo galimybes ir prieinamumą Kėdainių rajone	Išspausdintų straipsnių spaudoje, išleistų leidinių, publikuotų pranešimų internete ir žiniasklaidoje skaičius (kartai per metus) Sukurta internetinė platforma apie teikiamas ugdymo ir neformaliojo švietimo paslaugas	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos, Kėdainių ŠPT
2.1.2.7.	Gerinti ir plėtoti sąlygas Kėdainių rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams popamokiniam užimtumui, didinti vaikų neformaliojo ugdymo prieinamumą	Ugdymo įstaigų, kuriose vykdomos NVŠ veiklos, skaičius (vnt.) Laisvųjų mokytojų, dirbančių pagal NVŠ programas, skaičius (asmenys) Vaikų, dalyvaujančių NVŠ programose, dalis nuo visų ugdytinių skaičiaus (proc.) Įkurtų visos dienos mokyklų / klasių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.2.8.	Skatinti ugdymo įstaigų vykdomus projektus Kėdainių rajono savivaldybėje	Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.3. uždavinys. Siekti žemės ūkio, sumanios pramonės, logistikos ir turizmo krypčių profesinio orientavimo, skatinti mokymąsi visą gyvenimą				
2.1.3.1.	Diegti specializuotas neformaliojo švietimo programas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose bei BUM Kėdainių rajone	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose įdiegtos specializuotos neformaliojo švietimo programos, skaičius (vnt.) BUM, kuriose įdiegtos specializuotos neformaliojo švietimo programos, skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, KRS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos, KRS BUM
2.1.3.2.	Prisidėti prie ugdymo programų pritaikymo Kėdainių rajono savivaldybės specializacijai profesinio mokymo įstaigoje	Pritaikytų profesinio mokymo programų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų profesinio mokymo programų skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, Kėdainių profesinio rengimo centras (toliau – KPRC)

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.1.3.3.	Steigti ir įveiklinti gamtos, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo atviros prieigos centrus ir (arba) užtikrinti jų tinklaveiką Kėdainių rajono savivaldybėje, bendradarbiaujant su šalies mokslo ir mokymo įstaigomis	Įsteigtų ir (arba) veikiančių atviros prieigos centrų skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, KRS įstaigos, KPRC, šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.4.	Taikyti tikslinį profesinį žemės ūkio, sumanios pramonės ir logistikos, turizmo krypčių orientavimą, perkvalifikavimą ir aktyvios darbo rinkos politikos priemones Kėdainių rajono savivaldybėje, bendradarbiaujant su šalies mokslo ir mokymo įstaigomis	Taikytų profesinio orientavimo priemonių skaičius (vnt.) Taikytų profesinio perkvalifikavimo priemonių skaičius (vnt.) Taikytų aktyvios darbo rinkos politikos skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, KRS įstaigos, KPRC, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk., šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.5.	Sukurti ir (arba) prisidėti kuriant dualinio profesinio mokymo sistemą Kėdainių rajono savivaldybėje, bendradarbiaujant su verslo įmonėmis, verslininkais, investuotojais	Sukurta dualinio profesinio mokymo sistema (vnt.) Investuotojų, verslo įmonių ir verslininkų, dalyvaujančių dualinėje profesinio mokymo sistemoje, skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, KPRC, verslo įmonės, įstaigos
2.1.3.6.	Informuoti ir konsultuoti visuomenę apie Kėdainių rajono savivaldybėje vykdomą profesinį orientavimą ir perkvalifikavimą	Sukurta informavimo ir konsultavimo sistema Įgyvendintų viešinimo sistemų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos, KPRC, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk., šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.7.	Skatinti ir įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą sistemą Kėdainių rajono savivaldybėje	Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.) Įgyvendintų neformaliojo švietimo ir mokymosi visą gyvenimą priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos, KPRC, Kėdainių trečiojo amžiaus universitetas (toliau – Kėdainių TAU), KRS NVO, KRS VVG
2.2. tikslas. Kultūrinės ir kūrybinės veiklos skatinimas, gyventojų įtraukimas				
2.2.1. uždavinys. Įveiklinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai				
2.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų materialinę ir edukacinę aplinkas	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta materialinė ir (arba) edukacinė aplinka, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų informacinių technologijų aplinką bei elektronines paslaugas	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų aplinka, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Pagerintų ir (arba) naujai suteiktų kultūros elektroninių paslaugų skaičius (vnt.) Atnaujintų ir (arba) sukurtų kultūros įstaigų interneto svetainių skaičius (vnt.)		
2.2.1.4.	Pritaikyti Kėdainių rajono savivaldybės viešąsias erdves kultūros poreikiams	Sukurtų kultūrinių erdvių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.2. uždavinys. Sudaryti sąlygas dalyvauti kultūrinėje bei kūrybinėje veikloje, kultūros vartojime				
2.2.2.1.	Įgyvendinti įvairias rinkodaros priemones, skirtas Kėdainių rajono savivaldybės kultūros, kultūros paslaugų bei organizuojamų renginių informacijos sklaidai	Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.) Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.2.	Organizuoti, skatinti ir finansuoti vietinius, regioninius, nacionalinius bei tarptautinius kultūros renginius, programas ir projektus Kėdainių rajone bei dalyvauti juose	Suorganizuotų ir (arba) lankytų kultūros renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Suorganizuotų ir (arba) lankytų kultūrinių susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų projektų, programų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.3.	Skatinti bei sudaryti sąlygas Kėdainių rajono savivaldybės meno mėgėjų kolektyvų, atskirų menininkų veiklai	Paskatintų meno mėgėjų kolektyvų, menininkų skaičius (vnt./asmenys)	2020-2030	KRSA
2.2.2.4.	Skatinti tradicinius amatininkus, tautodailininkus ir kitus menininkus Kėdainių rajone	Surengtų parodų, edukacinių programų, mugių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Sertifikuotų amatininkų skaičius (asmenys) ir amatų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.5.	Puoselėti etninę kultūrą Kėdainių rajone	Surengtų renginių, ekspedicijų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Užfiksuotų Etninės kultūros vertybių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.6.	Tobulinti ir plėsti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros paslaugas, siekiant didinti jų prieinamumą	Patobulintų kultūros paslaugų skaičius (vnt.) Asmenų, besinaudojančių kultūros paslaugomis, dalis nuo visų gyventojų skaičiaus (procentai)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.2.2.7.	Kelti Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų vadovų, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikaciją, plėtoti jų kompetencijas, vykdyti jų perkvalifikavimą	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (vnt.) Kvalifikaciją kėlusių, persikvalifikavusių kultūros įstaigų vadovų, kultūros ir meno darbuotojų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.2.8.	Skatinti jaunų, motyvuotų, profesionalių kultūros specialistų pritraukimą į Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigas ir sukurti jų motyvavimo sistemą	Pradėjusių dirbti kultūros specialistų skaičius (asmenys) Sukurta motyvacinė sistema	2020-2030	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.3. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas ir stiprinimas				
2.3.1. uždavinys. Modernizuoti ir optimizuoti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą				
2.3.1.1.	Skatinti atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų vidaus ir išorės infrastruktūrą	Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta vidaus ir išorės infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.1.2.	Skatinti atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų medicininę įrangą, materialinę aplinką	Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta medicininė įranga ir materialinė bazė, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.1.3.	Optimizuoti Kėdainių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų veiklą, teikiant mobilias sveikatos priežiūros paslaugas	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose optimizuota jų veikla, skaičius (vnt.) Įsigytų automobilių, reikalingų mobilioms sveikatos priežiūros paslaugoms teikti, skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, KRS PSPC
2.3.1.4.	Plėtoti elektronines sveikatos priežiūros paslaugas, skatinti jų naudojimą ir prieinamumą bei atnaujinti ir (arba) plėsti informacinių technologijų bazes Kėdainių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose	Sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių elektronines paslaugas, skaičius (vnt.) Teikiamų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.) Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų bazė, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.1.5.	Skatinti įrengti, atnaujinti ir (arba) plėsti sveikatos priežiūros kabinetus Kėdainių rajon savivaldybės BUM	BUM, kuriose įrengti, atnaujinti ir (arba) išplėsti sveikatos priežiūros kabinetai, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS BUM
2.3.2. uždavinys. Siekti gyventojų sveikatos išsaugojimo, gerinant sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.3.2.1.	Gerinti sveikatos priežiūros paslaugas, diegti naujas bei didinti jų prieinamumą Kėdainių rajone	Naujų teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų skaičius (vnt.) Pagerintų/patobulintų/išplėstų sveikatos priežiūros paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, Kėdainių visuomenės sveikatos biuras (toliau – VSB)
2.3.2.2.	Trumpinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų laukimo eiles Kėdainių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose	Dienų, kuriomis sutrumpinta laukimo trukmė, skaičius (d.)	2021-2030	KRSA, KRS pavaldžios sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.2.3.	Spręsti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemas Kėdainių rajono savivaldybėje, diegiant/pritaikant kompleksinį sveikatos priežiūros sistemos specialistų planavimo modelį	Įdiegtas/pritaikytas kompleksinio sveikatos priežiūros sistemos specialistų planavimo modelis	2021-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, Kėdainių VSB
2.3.2.4.	Rengti ir kurti paskatų sistemą Kėdainių rajono savivaldybėje, siekiant pritraukti bei išlaikyti sveikatos priežiūros specialistus (gydytojus rezidentus, šeimos gydytojus ir kt.) rajono sveikatos priežiūros įstaigose	Sukurta paskatų sistema (planas/programa) Atvykusių dirbti sveikatos priežiūros įstaigų specialistų skaičius (asmenys) Paskatintų sveikatos priežiūros specialistų skaičius (asmenys)	2021-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, Kėdainių VSB
2.3.2.5.	Atlikti sveikatos priežiūros teikiamų paslaugų, poreikių bei prieinamumo monitoringą ir analizę Kėdainių rajono savivaldybėje	Parengtų analizių/tyrimų skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, Kėdainių VSB
2.3.2.6.	Vystyti Kėdainių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų bendradarbiavimą, kurti ir įgyvendinti bendras visuomenės sveikatos stiprinimo programas	Įgyvendintų bendrų projektų, veiklų skaičius (vnt.) Įgyvendintų sveikatos priežiūros programų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, Kėdainių VSB
2.3.2.7.	Diegti jaunimui palankų sveikatos priežiūros paslaugų modelį Kėdainių rajono savivaldybėje	Įdiegtas modelis	2020-2030	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, Kėdainių VSB, KRS JO
2.3.3. uždavinys. Sudaryti sąlygas gyventojams stiprinti sveikatą, kurti ir plėtoti su sveikatos stiprinimu susijusias paslaugas				
2.3.3.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių VSB infrastruktūrą, materialinę bazę	Įsigytos įrangos, priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB
2.3.3.2.	Organizuoti ir vykdyti su visuomenės sveikatinimu ir sveikatos stiprinimu susijusias prevencines priemones ir programas Kėdainių rajone	Įgyvendintų priemonių, programų skaičius (vnt.) Priemonės, programose dalyvavusių asmenų skaičius	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.3.3.3.	Organizuoti ir vykdyti Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų sveikatos stiprinimą skatinančius renginius, mokymus, prevencinių programų sklaidą, propaguoti sveiką gyvenseną, skatinti bendruomenės sveikatinimo iniciatyvas bei didinti gyventojų motyvaciją gyventi sveikai	Suorganizuotų sveikatos ugdymo ir mokymo renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.) Įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.) Įgyvendintų informacinių/sklaidos priemonių skaičius (vnt.) ir informuotų asmenų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.3.4.	Organizuoti ir didinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų visuomenės sveikatos priežiūros prieinamumą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančiose ugdymo įstaigose	Mokinių, priskirtų vienam specialistui, skaičius Kėdainių rajono savivaldybės teritorijose (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS teritorijoje veikiančios ugdymo įstaigos, Kėdainių VSB
2.3.3.5.	Organizuoti ir vykdyti Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną	Stebėtų visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB
2.3.3.6.	Skatinti Kėdainių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos ir kompetencijos kėlimą	Apmokytų asmens sveikatos priežiūros įstaigų specialistų skaičius (asmenys) Apmokytų visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų specialistų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.3.7.	Vykdyti vaikų ir suaugusių visuomenės sveikatos /sveikos gyvensenos tyrimus Kėdainių rajone	Atliktų tyrimų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.3.4. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę				
2.3.4.1.	Atlikti poreikių tyrimą dėl Kėdainių rajono savivaldybės sporto bei fizinio aktyvumo infrastruktūros poreikių ir plėtros	Atliktas tyrimas	2020-2030	KRS
2.3.4.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės sporto infrastruktūrą	Atnaujintos ir (arba) naujai įrengtos lauko/vidaus sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių sporto centras (toliau – Kėdainių SC), privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, KRS NVO
2.3.4.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti sporto infrastruktūrą prie Kėdainių rajono savivaldybės ugdymo įstaigų	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) įrengta sporto infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.3.4.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti sporto inventorių Kėdainių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintas ir (arba) išplėstas sporto inventorius, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Ugdymo įstaigos, kurios nuomavosi sporto inventorių, skaičius (vnt.)		
2.3.4.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti bendruomeninę fizinio aktyvumą infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vaikų sporto ir (arba) žaidimo aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų ir (arba) atnaujintų sporto aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų lauko treniruoklių skaičius (vnt.) Įrengtų fizinio aktyvumo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.3.4.6.	Skatinti ir plėtoti neįgaliųjų, senjorų kūno kultūrą ir sportą, pritaikant Kėdainių rajono sporto bazes specialiesiems poreikiams	Sporto bazių, pritaikytų specialiesiems poreikiams, skaičius (vnt.) Sportuojančių neįgaliųjų skaičius (asmenys) Sportuojančių senjorų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS SC, KRS sporto organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.4.7.	Skatinti Kėdainių rajono sporto organizacijas, sporto komandas ir sportininkus, sporto veiklos projektus ir programas	Paskatintų sporto organizacijų skaičius (vnt.) Paskatintų sporto komandų skaičius (vnt.) Paskatintų sportininkų skaičius (asmenys) Įgyvendintų projektų, programų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS SC, KRS sporto organizacijos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
2.3.4.8.	Skatinti sporto renginių organizavimą Kėdainių rajone bei dalyvavimą juose	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų sporto renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS SC, KRS sporto organizacijos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.3.4.9.	Didinti sportinės veiklos žinomumą Kėdainių rajone	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS SC, KRS sporto organizacijos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.3.4.10.	Vystyti įvairias, taip pat ir netradicines, gyventojų poreikius atitinkančias sporto šakas Kėdainių rajone	Vystytų sporto šakų skaičius (vnt.) ir sportuojančių jose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS SC, KRS sporto organizacijos
2.3.4.11.	Sudaryti sąlygas sporto specialistų pritraukimui į Kėdainių rajono savivaldybės sporto įstaigas ir organizacijas	Pradėjusių dirbti sporto specialistų skaičius (asmenys) Sporto organizacijų, kuriose pradėjo dirbti nauji specialistai, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS SC, KRS sporto organizacijos, KRS ugdymo įstaigos
2.3.4.12.	Skatinti Kėdainių rajono savivaldybės sporto specialistų kvalifikacijos ir kompetencijų kėlimą	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS SC, KRS sporto organizacijos, KRS ugdymo įstaigos
2.4. tikslas. Aukštos socialinės atsakomybės užtikrinimas rajone				
2.4.1. uždavinys. Modernizuoti socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūrą, optimizuoti jų tinklą				
2.4.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų išorės ir vidaus infrastruktūrą	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta išorės ir vidaus infrastruktūra skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.4.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų materialinę aplinką	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kurios atnaujinta ir (arba) išplėsta materialinė aplinka, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.4.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų informacinių technologijų aplinką bei elektronines paslaugas	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų aplinka / elektroninės paslaugos, skaičius (vnt.) Įdiegtų ir (arba) pagerintų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.4.2. uždavinys. Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti socialinių paslaugų ir jų tiekėjų įvairovę				
2.4.2.1.	Kurti, plėsti ir gerinti socialines bei slaugos paslaugas institucijose asmenims su negalia ir jų šeimoms Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.2.	Kurti, plėsti ir gerinti integralias socialines ir slaugos paslaugas ir jų prieinamumą asmens namuose asmenims su negalia ir jų šeimoms Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.3.	Kurti, plėsti ir gerinti bendruomenines socialines paslaugas asmenims su negalia ir jų šeimoms Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.4.2.4.	Kurti, plėsti ir gerinti socialines bei slaugos paslaugas institucijose pagyvenusio ir senyvo amžiaus asmenims Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.5.	Kurti, plėsti ir gerinti integralias socialines bei slaugos paslaugas asmens namuose pagyvenusio ir senyvo amžiaus asmenims Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.6.	Kurti, plėsti ir gerinti stacionarias paslaugas ir jų prieinamumą socialinę riziką patiriantiems asmenims ir jų šeimoms Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.7.	Kurti, plėsti ir gerinti nestacionarias paslaugas ir jų prieinamumą socialinę riziką patiriantiems asmenims ir jų šeimoms Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.8.	Kurti, plėsti ir gerinti stacionarias ir nestacionarias paslaugas ir gerinti jų prieinamumą vaikams, netekusiems tėvų globos Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.9.	Kurti, plėsti ir gerinti kitas socialines paslaugas Kėdainių rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ir (arba) pagerintų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Įkurtų vaikų dienos centrų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.10.	Skatinti Kėdainių rajono savivaldybėje socialines paslaugas teikiančių darbuotojų kompetencijų bei kvalifikacijos kėlimą	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.4.2.11.	Rengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planą	Parengtų ir įgyvendintų planų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
2.4.2.12.	Skatinti savanorystę socialinių paslaugų teikimo srityje Kėdainių rajone	Savanoriškai dirbančių asmenų skaičius (asmenys) ir organizacijų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.3. uždavinys. Gerinti socialinę aplinką ir skatinti socialinę integraciją				
2.4.3.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės socialinio būsto fondą	Įsigytų socialinių būstų skaičius (vnt.) Pagerintų, pritaikytų socialinių būstų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
2.4.3.2.	Pritaikyti Kėdainių rajono savivaldybės viešuosius pastatus ir aplinką specialiųjų poreikių turintiems asmenims	Viešųjų pastatų ir teritorijų, pritaikytų specialiųjų poreikių turintiems asmenims, skaičius (vnt.) ir specialistų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.4.3.3.	Pritaikyti Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje esančius gyvenamuosius būstus ir gyvenamąją aplinką specialiųjų poreikių turintiems asmenims	Pritaikytų gyvenamųjų būstų skaičius (vnt.) Teritorijų, kuriose pritaikyta gyvenamoji aplinka specialiųjų poreikių turintiems asmenims, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
2.4.3.4.	Skatinti bendruomeninius socialinių inovacijų projektus Kėdainių rajono savivaldybėje, skirtus socialinei integracijai ir socialinės atskirties mažinimui	Paskatintų bendruomeninių socialinių inovacijų projektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.3.5.	Diegti ir (arba) pritaikyti specializuotas programas, skirtas institucinę patirtį turinčių grupių (vaikų globos namų auklėtinių, laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų, neįgaliųjų, priklausomybes besigydančių asmenų ir kt.) integracijai į visuomenę Kėdainių rajono savivaldybėje	Įdiegtų/pritaikytų ir įgyvendintų programų skaičius (vnt.) Institucinę patirtį turinčių asmenų, integruotų į visuomenę, skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk.
2.4.3.6.	Plėsti Kėdainių atviro jaunimo centro, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių veiklą, pradedant teikti socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ir (arba) švietimo sistemą, visuomeninį gyvenimą paslaugas	Pradėtų teikti naujų paslaugų jaunimui skaičius (vnt.) Įstaigų, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių, pradėjusių teikti naujas paslaugas jaunimui, skaičius (vnt.) Jaunų, socialinę atskirtį patiriančių asmenų, kurie integravosi ar grįžo į darbo rinką ir (arba) švietimo įstaigą, skaičius (asmenys)	2021-2030	KRSA, KRS įstaigos, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk.
2.4.3.7.	Diegti ir (arba) pritaikyti ir įteisinti socialinio verslo modelius Kėdainių rajono savivaldybėje, taikant kompleksines priemones (paramą, viešųjų pirkimų rezervavimą, mokestines lengvatas ir kt.)	Įdiegtų, pritaikytų ir įteisintų socialinio verslo modelių skaičius (vnt.) Įmonių, įstaigų ir organizacijų, kurioms pritaikytos socialinio verslo kompleksinės priemonės, skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS privatūs juridiniai ir fiziniai asmenys, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.3.8.	Rengti ir įgyvendinti emigrantų grąžinimo programą Kėdainių rajono savivaldybėje	Parengta ir įgyvendinta programa Grįžusių emigrantų skaičius (asmenys)	2021-2030	KRSA, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk.
2.4.3.9.	Rengti ir įgyvendinti imigrantų integracijos programą Kėdainių rajono savivaldybėje	Parengta ir įgyvendinta programa Įdarbintų imigrantų skaičius (asmenys)	2021-2030	KRSA, Užimtumo tarnybos prie LR SADM KKAD Kėdainių sk.
2.4.4. uždavinys. Kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.4.4.1.	Organizuoti globėjų (rūpintojų), įtėvių paiešką, atranką, mokymus, skatinti globą šeimoje Kėdainių rajone	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Parengtų globėjų (rūpintojų) ir įtėvių skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS privatūs fiziniai asmenys
2.4.4.2.	Sudaryti sąlygas sunkumus patiriančioms Kėdainių rajono savivaldybės šeimoms ir vienišiems tėvams gauti kompleksinę pagalbą kuo arčiau gyvenamosios vietos	Suteiktų kompleksinių paslaugų skaičius (vnt.) Kompleksines paslaugas gavusių asmenų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA,KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO
2.4.4.3.	Didinti Kėdainių rajono savivaldybės šeimų, kurių vaikai yra patekę į laikinąją globą, socialinį aktyvumą	Vaikų, sugrįžusių į biologines šeimas, skaičius (vnt.) Įsidarbinusių asmenų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.4.4.4.	Skleisti informaciją apie Kėdainių rajono savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas šeimai	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRS, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.4.5.	Stiprinti galimybes ir motyvaciją Kėdainių rajono savivaldybės šeimoms, globojančioms tėvų globos netekusius vaikus	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRS, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
III PRIORITETAS. MODERNUS RAJONAS SU DARNIA APLINKA				
3.1. tikslas. Rajono susisiekimo infrastruktūros gerinimas, užtikrinant gyventojų darnų judumą bei mobilumą				
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą				
3.1.1.1.	Atlikti Kėdainių rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių, gatvių ir dviračių takų inventorizaciją	Atlikta inventorizacija	2020–2030	KRSA
3.1.1.2.	Atnaujinti ir (arba) įrengti Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje esančias gatves, kelius, privažiavimo kelius, asfaltuoti žvyrkelius	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų gatvių, kelių, privažiavimo kelių ilgis (km) Asfaltuotų žvyrkelių ilgis (km)	2020–2030	KRSA, VĮ „Kauno regiono keliai“
3.1.1.3.	Prioritetine tvarka atnaujinti ir (arba) įrengti Kėdainių rajono savivaldybės transporto infrastruktūrą, susijusią su stambių investicinių projektų pritraukimu (panaudojant Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – KPPP) lėšas)	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų transporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA
3.1.1.4.	Atnaujinti ir (arba) statyti naujus tiltus Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) naujai pastatytų tiltų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, VĮ „Kauno regiono keliai“
3.1.1.5.	Atnaujinti ir (arba) įrengti automobilių stovėjimo aikšteles Kėdainių rajono savivaldybės teritorijos viešosiose erdvėse	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų automobilių stovėjimo aikštelių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.1.1.6.	Atnaujinti ir (arba) įrengti Kėdainių rajono savivaldybės įstaigų, įmonių ir organizacijų kiemus	Įstaigų, įmonių ir organizacijų, kuriuose atnaujinti ir (arba) įrengti kiemai, skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įstaigos, įmonės ir organizacijos
3.1.1.7.	Atnaujinti ir (arba) išplėsti Kėdainių rajono savivaldybės daugiabučių gyvenamųjų namų kiemus	Daugiabučių gyvenamųjų namų, kuriuose atnaujinti ir (arba) įrengti kiemai, skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS daugiabučių namų bendrijų savininkai (toliau – DNBS), KRS paskirti daugiabučių namų administratoriai
3.1.1.8.	Pritaikyti Kėdainių rajono savivaldybės gatvių, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių, automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūrą neįgaliesiems	Pritaikytos infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įstaigos ir įmonės, KRS DNBS
3.1.1.9.	Vystyti Kėdainių rajono savivaldybės aplinkkelių infrastruktūrą	Įrengtų aplinkkelių ilgis (km)	2020–2030	KRSA, VĮ „Kauno regiono keliai“
3.1.2. uždavinys. Įrengti darnaus judumo sistemų funkcionavimui būtiną fizinę bei intelektinę infrastruktūrą				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.1.2.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti bevariklio transporto priemonių infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų pėsčiųjų takų ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų dviračių takų ilgis (km) Atnaujintos ir (arba) naujai įrengtos kitos bevariklio transporto priemonių infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.1.2.2.	Įsigyti ekologiškas viešojo transporto priemones Kėdainių rajono savivaldybėje	Įsigytų ekologiškų transporto priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas
3.1.2.3.	Plėsti elektromobilių įkrovimo stotelių tinklą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų elektromobilių įkrovimo stotelių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įstaigos ir įmonės, KRS verslo įmonės, verslininkai
3.1.2.4.	Įrengti privataus ir viešojo transporto jungties aikšteles (*Park and Ride, Bike and Ride)* bei diegti dviračių dalijimosi sistemas (*Bike sharing*) Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų privataus ir viešojo transporto jungties aikštelių skaičius (vnt.) Įdiegta dviračių dalijimosi sistema	2021–2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.2.5.	Atnaujinti ir (arba) diegti saugaus eismo priemones bei intelektines transporto sistemas Kėdainių rajone	Atnaujintų ir (arba) įdiegtų saugaus eismo priemonių skaičius (vnt.) Modernizuotų šviesoforinių sankryžų/ pėsčiųjų perėjų/ sankryžų skaičius (vnt.) Įdiegtų kitų intelektinių transporto sistemų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.1.2.6.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės keleivių vežimo sistemos infrastruktūrą	Atnaujinta/ rekonstruota autobusų stotis ir aptarnavimo techninė bazė Įrengtų ir (arba) atnaujintų autobusų stotelių skaičius (vnt.) Įsigytų naujų viešojo transporto priemonių skaičius (vnt.) Autobusų stotelių, pritaikytų visiems gyventojams, skaičius (vnt.) Viešojo transporto priemonių, pritaikytų visiems gyventojams, skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas
3.1.2.7.	Atnaujinti Kėdainių miesto darnaus judumo planą	Atnaujintas planas	2020–2030	KRSA
3.1.3. uždavinys. Gerinti rajono gyventojų mobilumą				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.1.3.1.	Skatinti gyventojų mobilumo paslaugas ir produktus, intelektinių transporto sistemų ir inovatyvių technologijų kūrimą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Sukurtų mobilumo paslaugų ir produktų skaičius (vnt.) Įdiegta elektroninė bilietų pardavimo sistema Įdiegta keleivių apskaitos sistema Įdiegtų intelektinių transporto sistemų ir inovatyvių technologijų, skirtų gyventojų mobilumui pagerinti, skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, KRS įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas
3.1.3.2.	Skatinti alternatyvias pavėžėjimo iniciatyvas, kompensuojančias tradicinio viešojo transporto trūkumą Kėdainių rajono savivaldybėje	Naujai teikiamų alternatyvių pavėžėjimo paslaugų skaičius (vnt.) Naudojamų kolektyvinių transporto priemonių kaimiškose teritorijose skaičius (vnt.) Naudojamo socialinio taksi (skirto socialiai pažeidžiamų gyventojų grupėms) skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2. tikslas. Inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas, užtikrinant jos efektyvumą bei darną su gamtine aplinka				
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą				
3.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandens tiekimo ir (arba) buitinių nuotekų tvarkymo tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandens kokybės gerinimo ir (arba) buitinių nuotekų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, UAB „Kėdainių vandenys“
3.2.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti paviršinių nuotekų infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų paviršinių nuotekų tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų paviršinių nuotekų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, UAB „Kėdainių vandenys“
3.2.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti dumblo tvarkymo infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) įrengtų įrenginių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, UAB „Kėdainių vandenys“
3.2.1.4.	Inventorizuoti vandens tiekimo tinklus ir vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybėje	Inventorizuotų vandens tiekimo tinklų ilgis (km) Inventorizuotų nuotekų tvarkymo tinklų ilgis (km)	2020–2030	KRSA, UAB „Kėdainių vandenys“
3.2.1.5.	Inventorizuoti paviršinių nuotekų surinkimo tinklus ir valymo įrenginius Kėdainių rajono savivaldybėje	Inventorizuotų paviršinių nuotekų tinklų ilgis (km) Inventorizuotų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, UAB „Kėdainių vandenys“

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.2.1.6.	Rekonstruoti ir (arba) išplėsti Kėdainių miesto nuotekų valyklą	Rekonstruotų ir (arba) išplėstų objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, UAB „Kėdainių vandenys“
3.2.2. uždavinys. Vystyti rajono viešąją energetinę infrastruktūrą, naudojančią alternatyvius ir atsinaujinančius šaltinius				
3.2.2.1.	Modernizuoti Kėdainių rajono daugiabučių gyvenamųjų namų pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą bei skatinant atsinaujinančios energetikos naudojimą	Modernizuotų daugiabučių namų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS DNSB, KRS paskirti daugiabučių namų administratoriai
3.2.2.2.	Modernizuoti Kėdainių rajono savivaldybės viešuosius pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą bei skatinant atsinaujinančios energetikos naudojimą	Modernizuotų viešųjų pastatų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
3.2.2.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą, naudojant energiją taupančias priemones	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šviestuvų skaičius (vnt.) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų apšvietimo tinklų ilgis (km) Apšviestų gatvių, kelių ilgis (km)	2020–2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
3.2.2.4.	Modernizuoti Kėdainių rajono savivaldybės šilumos ūkį	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šilumos tinklų ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šilumos įrenginių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS šilumos tiekėjai
3.2.2.5.	Plėtoti ir skatinti ekologinių inovacijų atsiradimą ir naudojimą Kėdainių rajono savivaldybės įstaigose ir įmonėse	Savivaldybės įstaigų ir įmonių, savo veikloje 100 procentu naudojančių atsinaujinančius ir alternatyvius energijos šaltinius (*„renewables“*), skaičius (vnt.)	2021–2030	KRSA, KRS šilumos tiekėjai, KRS įstaigos ir organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3. tikslas. Aplinkos kokybės gerinimas ir kraštovaizdžio išsaugojimas				
3.3.1. uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo bei aplinkos išsaugojimo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosaugini švietimą				
3.3.1.1.	Modernizuoti Kėdainių rajono atliekų tvarkymo sistemą	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.) Įgyvendintas Zabieliškio sąvartyno nuotekų pirminis (autonominis) valymas	2020–2030	KRSA, Kauno regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – KRATC)
3.3.1.2.	Tvarkyti ir (arba) plėsti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą Kėdainių rajone	Įrengtų ir (arba) išplėstų antžeminių bendro naudojimo atliekų konteinerių aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų pusiau požeminių/ požeminių bendrojo naudojimo atliekų konteinerių aikštelių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRATC

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Įsigytų ir (arba) atnaujintų bendro naudojimo konteinerių skaičius (vnt.) Įsigytų individualių antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių skaičius (vnt.)		
3.3.1.3.	Atnaujinti Kėdainių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles ir parengti bei įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo planą	Atnaujintos taisyklės Parengtas ir įgyvendintas planas	2020–2030	KRSA
3.3.1.4.	Įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės aplinkos monitoringo programą	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.3.1.5.	Teikti informaciją Kėdainių rajono gyventojams atliekų tvarkymo, taršos, aplinkos išsaugojimo klausimais	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Įsigytų priemonių, susijusių su visuomenės informavimu ir ekologiniu švietimu, skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRATC, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS ugdymo įstaigos
3.3.1.6.	Organizuoti įvairius renginius, skatinančius tausoti aplinką, skatinti aplinkos apsaugos iniciatyvas Kėdainių rajono savivaldybėje	Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Paskatintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS ugdymo įstaigos, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.1.7.	Įgyvendinti paramos asbesto turintiems gaminiams šalinti iš viešojo naudojimo ir gyvenamųjų pastatų programą	Įgyvendinta programa	2020–2030	KRSA, NMA ir kitos konsultuojančios institucijos
3.3.1.8.	Vykdyti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB, AB „Lietuvos geležinkeliai“, VĮ „Kauno regiono keliai“
3.3.2. uždavinys. Gerinti kraštovaizdžio apsaugą bei didinti jo patrauklumą				
3.3.2.1.	Tvarkyti ir (arba) kurti Kėdainių rajono savivaldybės parkus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus bei kitus kraštovaizdžio elementus	Sutvarkytų ir (arba) įkurtų parkų, žaliųjų ir apsaugos zonų, kitų kraštovaizdžio elementų, želdynų plotas (ha)	2020–2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.2.2.	Naikinti invazinius augalus ir gyvūnus Kėdainių rajone	Tvarkomas plotas (ha)	2020–2030	KRSA
3.3.2.3.	Tvarkyti ir (arba) likviduoti Kėdainių rajono bešeimininkius, apleistus pastatus ir statinius bei aplink juos esančias teritorijas	Sutvarkytų ir (arba) likviduotų pastatų ir statinių skaičius (vnt.) Sutvarkytų teritorijų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.3.2.4.	Tvarkyti ir (arba) likviduoti Kėdainių rajono bešeimininkius vandens gręžinius	Sutvarkytų ir (arba) likviduotų vandens gręžinių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.3.2.5.	Valyti praeityje užterštas teritorijas Kėdainių rajono savivaldybėje	Sutvarkytų teritorijų plotas (ha)	2020–2030	KRSA
3.3.2.6.	Valyti užterštus vandens telkinius bei gerinti jų vandens kokybę	Sutvarkytų vandens telkinių plotas (ha)	2020–2030	KRSA
3.3.2.7.	Tvarkyti, formuoti, atkurti Kėdainių rajono kraštovaizdį ir (arba) jo elementus	Sutvarkytų ir (arba) suformuotų ir (arba) atkurktų kraštovaizdžio elementų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros vystymas ir plėtra				
3.4.1. uždavinys. Vystyti miesto ir kaimo gyvenamąją aplinką, užtikrinti kitos viešosios infrastruktūros priežiūrą, atnaujinimą ir tinkamą naudojimą				
3.4.1.1.	Kompleksiškai vystyti Kėdainių rajono savivaldybės miesto gyvenamąsias teritorijas	Įgyvendintų Kėdainių rajono savivaldybės miesto gyvenamųjų teritorijų kompleksinės plėtros projektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.4.1.2.	Kompleksiškai vystyti Kėdainių rajono savivaldybės kaimo gyvenamąsias teritorijas	Įgyvendintų Kėdainių rajono savivaldybės kaimo gyvenamųjų teritorijų kompleksinės plėtros projektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.4.1.3.	Sudaryti sąlygas naujų daugiabučių gyvenamųjų namų statybai	Pastatytų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.1.4.	Atnaujinti ir sutvarkyti Kėdainių rajono savivaldybės viešąsias erdves, jas pritaikant gyventojų poreikiams, rekreacijai, užtikrinant pritaikymą neįgaliųjų poreikiams	Sutvarkytų viešųjų erdvių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.1.5.	Atlikti pagal poreikį Kėdainių rajono savivaldybės nenaudojamo turto modernizavimą ir priežiūros kontrolę, pritaikant bendruomeniniams, verslo ir neįgaliųjų poreikiams	Sutvarkytų, modernizuotų, pritaikytų pastatų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įmonės ir įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.1.6.	Įrengti ir (arba) sutvarkyti maudymosi vietas, paplūdimius Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Sutvarkytų ir (arba) įrengtų maudyklų, maudymosi vietų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.1.7.	Parengti Kėdainių rajono savivaldybės nenaudojamo turto valdymo strategiją	Parengta strategija	2020–2030	KRSA
3.4.2. uždavinys. Gerinti savivaldybės viešojo ūkio paslaugų kokybę ir infrastruktūrą				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.4.2.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kėdainių rajono savivaldybės kapinių teritorijas ir jų teikiamas paslaugas	Atnaujintų ir išplėstų kapinių skaičius (vnt.) Išplėstas kolumbariumas	2020–2030	KRSA
3.4.2.2.	Užtikrinti ir plėtoti gyvūnų gerovės ir laikymo infrastruktūrą Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Patobulintos ir (arba) naujai įrengtos infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS privatūs fiziniai asmenys
3.4.2.3.	Įgyvendinti priemones, mažinančias bešeimininkių gyvūnų skaičių Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA
3.4.2.4.	Užtikrinti tinkamą Kėdainių rajono savivaldybės viešojo ūkio paslaugų teikimą	Prižiūrimų kelių, gatvių ilgis (km) Prižiūrimų bendro naudojimo teritorijų plotas (ha) Įsigytų naujų įrankių, inventoriaus, įrangos skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
IV PRIORITETAS. EFEKTYVI IR PILIEČIAMS ARTIMESNĖ VIETOS SAVIVALDA				
4.1. tikslas. Savivaldybės valdymo gerinimas ir integravimas				
4.1.1. uždavinys. Didinti savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą, gerinti žmogiškųjų išteklių kompetencijas, vystyti informacines technologijas				
4.1.1.1.	Organizuoti Kėdainių rajono savivaldybės administracijos darbuotojų ir politikų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA
4.1.1.2.	Organizuoti Kėdainių rajono savivaldybės įstaigų ir organizacijų darbuotojų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.3.	Diegti ir (arba) atnaujinti kokybės vadybos sistemas Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	Įstaigų ir organizacijų, kuriose įdiegta ir (arba) atnaujinta kokybės vadybos sistema, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.4.	Kurti, tobulinti ir prižiūrėti Kėdainių rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų interneto svetaines, socialinių tinklų paskyras, mobiliąsias programėles	Įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujintos interneto svetainės, socialinių tinklų paskyros, mobiliosios programėlės, skaičius (vnt.) Sukurtų, patobulintų ir prižiūrimų paskyrų, programėlių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.5.	Diegti ir (arba) atnaujinti Kėdainių rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų informacines sistemas bei kompiuterinę įrangą, plėsti teikiamas elektronines paslaugas	Įdiegtų ir (arba) atnaujintų informacinių sistemų/ kompiuterinės įrangos skaičius (vnt.) Išplėstų/ naujai sukurtų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.6.	Diegti ir prižiūrėti belaidį interneto ryšį Kėdainių rajono savivaldybės viešosiose erdvėse	Įdiegtas belaidis viešasis internetas	2020-2030	KRSA
4.1.1.7.	Užtikrinti sisteminį viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimą Kėdainių rajono savivaldybėje	Atliktų veiklos efektyvumo tyrimų skaičius (vnt.) Supaprastintų/sutrumpintų procesų dalis (procentas) Viešųjų ir administracinių paslaugų, kurioms pakeisti/pritaikyti jų teikimo būdai, skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.8.	Skatinti gyventojus naudotis Kėdainių rajono savivaldybės teikiamomis viešosiomis elektroninėmis paslaugomis	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Elektroninių viešųjų paslaugų dalis (procentas) Suorganizuotų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.9.	Įgyvendinti lygias galimybes užtikrinančias priemones Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.1.1.10.	Įgyvendinti korupcijos prevencijos priemones Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.11.	Įgyvendinti administracinės naštos mažinimo priemones Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.12.	Plėsti ir tobulinti vieno langelio principu veikiančias viešąsias paslaugas Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje	Išplėstų/ patobulintų viešųjų paslaugų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.1.1.13.	Nuolat informuoti ir konsultuoti Kėdainių rajono savivaldybės gyventojus, bendruomenę ir socialinius-ekonominius partnerius Savivaldybės valdymo klausimais	Suorganizuotų susitikimų (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.) Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Atliktų apklausų/tyrimų skaičius (vnt.)	2020–2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO
4.1.1.14.	Atlikti gyventojų poreikių ir Kėdainių rajono savivaldybės lygiu teikiamų viešųjų paslaugų tyrimus bei apklausas, identifikuojant optimalų viešųjų paslaugų teikimo lygmenį bei apimtis	Atliktų apklausų/tyrimų skaičius (vnt.) Atliktų e-apklausų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.1.1.15.	Gerinti Kėdainių rajono savivaldybės administracijos darbo aplinką ir užtikrinti darbo saugą	Įsigytos įrangos, inventoriaus, baldų, transporto priemonių skaičius (vnt.) Įsigytų darbo saugos priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.1.1.16.	Diegti/pritaikyti/kurti/keisti teisinę bazę Kėdainių rajono savivaldybėje, atsižvelgiant į nacionaliniuose teisės aktuose ir strateginiuose dokumentuose priimtus pakeitimus	Įdegtų/pritaikytų/sukurtų/ pakeistų teisės aktų skaičius (vnt.)	2021-2030	KRSA
4.1.1.17.	Organizuoti ir užtikrinti savivaldybės bei valstybės perduotų funkcijų įgyvendinimą Kėdainių rajono savivaldybėje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.1.1.18.	Rengti ir (arba) atnaujinti Kėdainių rajono savivaldybės teritorijų planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų bei žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.1.1.19.	Plėsti Kėdainių rajono savivaldybės geoinformacinę sistemą (toliau – GIS)	Išplėsta GIS	2020-2030	KRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.1.1.20.	Rengti ir (arba) atnaujinti Kėdainių rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų finansinio ir strateginio planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų dokumentų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.2. uždavinys. Stiprinti Kėdainių rajono savivaldybės įvaizdį				
4.1.2.1.	Parengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės įvaizdžio formavimo strategiją	Parengta ir įgyvendinta strategija	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.2.2.	Plėtoti organizacinę kultūrą Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose ir organizacijose	Parengta programa Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.2.3.	Skleisti, viešinti informaciją apie Kėdainių rajoną nacionaliniuose ir tarptautiniuose leidiniuose, interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, atstovauti Kėdainių r. sav. reprezentaciniuose renginiuose, mugėse	Publikuotų straipsnių, pranešimų skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Reprezentacinių renginių/mugių, kuriuose atstovauta, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.2.4.	Nuolat teikti duomenis regioninio, nacionalinio lygmens institucijoms, prisidėti prie visuotinių erdvinių duomenų platformų kūrimo ir plėtros	Nuolatinis duomenų ir informacijos teikimas (duomenų platformoms „Sumanūs regionai“, „Globali Lietuva“, kt.)	2020-2030	KRSA
4.1.2.5.	Gerinti Kėdainių rajono savivaldybės administracijos komunikavimo ir įvaizdžio formavimo funkcijas	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.1.2.6.	Parengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės komunikacijos strategiją	Įgyvendinta strategija	2020-2030	KRSA
4.1.3. uždavinys. Skatinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą				
4.1.3.1.	Plėtoti Kėdainių rajono savivaldybės tarptautinį bendradarbiavimą	Naujų užsienio partnerių skaičius (vnt.) Įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir lankytų susitikimų, renginių skaičius (vnt.) bei dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
4.1.3.2.	Skatinti Kėdainių rajono jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių, su jaunimu dirbančių organizacijų bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą su savivaldybės administracija, savivaldybės įstaigomis, kitomis šalies bei užsienio įstaigomis/organizacijomis, įgyvendinant jaunimo politiką Savivaldybėje	Įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir lankytų susitikimų, renginių skaičius (vnt.) bei dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, šalies ir užsienio JO

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.1.3.3.	Plėtoti Kėdainių rajono savivaldybės įstaigų, NVO, BO ir socialinių bei ekonominių partnerių bendradarbiavimą tarpusavyje, su kitomis šalies bei užsienio įstaigomis ir organizacijomis	Įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir lankytų susitikimų, renginių skaičius (vnt.) bei dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
4.2. tikslas. Saugumo didinimas rajone				
4.2.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą				
4.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti stebėjimo sistemą ir kitas saugumo priemones Kėdainių rajone	Įrengtų vaizdo stebėjimo kamerų skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų saugumo priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių rajono policijos komisariatas (toliau – Kėdainių PK), KRS įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO
4.2.1.2.	Modernizuoti Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos infrastruktūrą	Atnaujintų gaisrų gesinimo automobilių skaičius (vnt.) Atnaujintų patalpų skaičius (vnt.) Atnaujintos materialinės bazės skaičius (vnt./kompl.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba (toliau – Kėdainių rajono SPT)
4.2.1.3.	Organizuoti priešgaisrinių vandens telkinių priežiūrą ir užtikrinti kitas gaisrui gesinti būtinas priemones Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir prižiūrimų privažiavimų prie priešgaisrinių vandens telkinių skaičius (vnt.) Pritaikytų gaisrui gesinti vandens hidrantų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių rajono SPT, UAB „Kėdainių vandenys“
4.2.1.4.	Rengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo planą	Parengtas ir įgyvendintas planas	2020-2030	KRSA
4.2.1.5.	Atnaujinti gyventojų perspėjimo sistemos infrastruktūrą Kėdainių rajone	Atnaujintų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.2.1.6.	Pritaikyti Kėdainių rajono savivaldybės viešuosius pastatus kolektyvinių apsaugos statinių (toliau – KAS) funkcijai	Pritaikytų viešųjų pastatų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA
4.2.1.7.	Įkurti ir eksploatuoti slėptuvę, skirtą savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro veiklai vykdyti Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje	Įkurta slėptuvė Aprūpintas operacijų centras	2020-2030	KRSA
4.2.2. uždavinys. Vykdyti prevencines programas ir veiklas				
4.2.2.1.	Vykdyti ir skatinti nusikalstamumo ir savižudybių prevencines priemones, programas Kėdainių rajono savivaldybėje	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos, Kėdainių PK, Kėdainių VSB, KRS NVO, KRS BO

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.2.2.2.	Vykdyti ir skatinti prevencines priemones ir programas, skirtas priklausomybėms mažinti Kėdainių rajone	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS ugdymo įstaigos, Kėdainių PK, Kėdainių VSB, KRS NVO, KRS BO
4.2.2.3.	Kurti ir įgyvendinti saugios kaimynystės iniciatyvas Kėdainių rajono savivaldybėje	Naujai sukurtų saugios kaimynystės grupių skaičius (vnt.) Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių PK, Kėdainių VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
4.2.2.4.	Rengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės ekstremalių situacijų prevencijos priemonių planą	Parengtas ir įgyvendintas planas	2020-2030	KRSA
4.2.2.5.	Šviesti visuomenę ir skleisti informaciją Kėdainių rajono savivaldybėje priešgaisrinės saugos, civilinės saugos, ekstremaliųjų situacijų prevencijos ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Suorganizuotų mokymų, kursų, seminarų, renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, Kėdainių PK, Kėdainių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (toliau – Kėdainių PGT), Kėdainių VSB, KRS ugdymo įstaigos
4.2.2.6.	Vykdyti ir skatinti patyčių, smurto artimoje aplinkoje bei ugdymo įstaigose prevencines priemones, programas Kėdainių rajono savivaldybėje	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, Kėdainių VSB, Kėdainių PK, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS JO
4.2.2.7.	Plėtoti policijos rėmėjų ir ugniagesių savanorystę Kėdainių rajone	Policijos rėmėjų skaičius (asmenys) Ugniagesių savanorių skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, Kėdainių PK, Kėdainių rajono SPT, Kėdainių PGT
4.3. tikslas. Pilietiškos bendruomenės ugdymas				
4.3.1. uždavinys. Vystyti jaunimui palankią aplinką bei infrastruktūrą, plėsti ir skatinti įvairias jaunimo veiklas ir užimtumą				
4.3.1.1.	Steigti atviruosius jaunimo centrus (toliau – AJC), atvirąsias jaunimo erdves (toliau – AJE) Kėdainių rajone	Įsteigtų AJC skaičius (vnt.) Įsteigtų AJE skaičius (vnt.) Unikalių lankytojų skaičius (asmenys) Įgyvendintų AJC ir AJE projektų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
4.3.1.2.	Skatinti Kėdainių rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų nuolatinę ir ilgalaikę programinę veiklą, jaunimo veiklos projektus, jaunimo iniciatyvas	Įgyvendintų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, jaunimo veiklos projektų/ programų skaičius (vnt.) Paskatintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės
4.3.1.3.	Didinti Kėdainių rajone savivaldybės jaunimo darbuotojų ir rajone su jaunimu dirbančių asmenų skaičių, gerinti jų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų ir renginių skaičius (vnt.) bei dalyvių juose skaičius (asmenys) Įdarbintų jaunimo darbuotojų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, Jaunimo reikalų taryba (toliau – JRT), JO, su jaunimu dirbančios organizacijos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.3.1.4.	Gerinti jaunimo informavimą ir konsultavimą Kėdainių rajone	Įkurtas Kėdainių jaunimo informavimo ir konsultavimo centras Sukurta ir veikianti jaunimo informavimo sistema Jaunuolių, gavusių informavimo ir konsultavimo paslaugas, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS įstaigos
4.3.1.5.	Plėtoti jaunimo savanorystę Kėdainių rajone ir skatinti jaunimą užsiimti savanoriška veikla	Parengtas ir patvirtintas jaunimo savanoriškos veiklos organizavimo ir finansavimo Savivaldybėje aprašas pagal Jaunimo savanoriškos tarnybos modelį, patvirtiną LR SADM Akredituotų savanorius priimančių įstaigų ir organizacijų skaičius (vnt.) Jaunuolių savanorių skaičius (asmenys) Paskatintų jaunų asmenų savanorių skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS JO, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS įstaigos ir organizacijos
4.3.1.6.	Plėtoti mobilų darbą, atvirąjį darbą ir darbą gatvėje su jaunimu Kėdainių rajone	Parengta ir patvirtinta savivaldybės AJC ir AJE finansavimo tvarka Parengta ir patvirtinta savivaldybės mobiliojo darbo su jaunimu finansavimo tvarka Parengta ir patvirtinta savivaldybės darbo su jaunimu gatvėje finansavimo tvarka Veikiančių AJC ir AJE skaičius (vnt.) Įstaigų, organizacijų, vykdančių mobilų darbą su jaunimu, skaičius (vnt.) Įstaigų, organizacijų, vykdančių darbą su jaunimu gatvėje, skaičius (vnt.) Finansuotų ir įgyvendintų projektų skaičius (vnt.) ir jaunuolių, dalyvavusių projektuose, skaičius (asmenys) Paslaugų gavėjų skaičius (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS įstaigos ir organizacijos
4.3.2. uždavinys. Skatinti nevyriausybinių organizacijų veiklą, didinti jų įtraukti				
4.3.2.1.	Skatinti nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų plėtrą Kėdainių rajone	Paskatintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.3.2.2.	Skatinti bei inicijuoti Kėdainių rajono nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų vykdomus projektus ir programas socialinio, pilietinio, kultūros paveldo pažinimo, etninės kultūros puoselėjimo, užimtumo bei verslumo srityse, didinant jų įtrauktį	Įgyvendintų projektų ir programų skaičius (vnt.) Paskatintų NVO ir BO skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių skaičius juose (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
4.3.2.3.	Organizuoti ir skatinti Kėdainių rajono nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų lyderių, narių mokymus	Suorganizuotų mokymų, kursų seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių skaičius juose (asmenys)	2020-2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO
4.3.2.4.	Rengti ir įgyvendinti Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių vietos plėtros strategijas	Parengtų ir įgyvendintų strategijų skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS VVG
4.3.2.5.	Kurti/ pritaikyti paskatų sistemą Kėdainių rajono savivaldybėje, užtikrinančią nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninių organizacijų teikiamų paslaugų kokybės gerėjimą bei naujų mišrių viešųjų paslaugų atsiradimą	Sukurta/ pritaikyta paskatų sistema NVO, BO, kurios teikia viešąsias paslaugas, skaičius (vnt.) NVO, BO, kurioms perduotos viešosios paslaugos, skaičius (vnt.)	2020-2030	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS privatūs ir juridiniai asmenys, KRS įstaigos

2 priedas. Efekto (vizijos vertinimo) rodikliai

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
1	Kėdainių rajono savivaldybės tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	70,7[188]	80,0	TUI 1-am gyventojui Kėdainių r. sav., padalintos iš TUI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
2.	Kėdainių rajono savivaldybės verslumo lygio rodiklio santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	52,4	Didėjantis	Kėdainių rajono savivaldybės verslumo lygio rodiklis, padalintas iš šalies verslumo lygio rodiklio ir padaugintas iš 100
3.	Kėdainių rajono savivaldybės bendrosios žemės ūkio produkcijos, tenkančios 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	319,7[189]	Nemažėjantis	Bendroji žemės ūkio produkcija Kėdainių r. sav. 1-am gyventojui, padalinta iš bendrosios žemės ūkio produkcijos 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
4.	Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių kooperatyvų, žemės ūkio kooperatyvų ir kooperatyvinių bendrovių skaičius (vienetai)	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	8	Didėjantis	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyriaus pateikiami duomenys
5.	Kėdainių rajono savivaldybėje pramonės veiklose veikusių ūkio subjektų dalies nuo visų veikiančių ūkio subjektų santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	85,2	100,0 (atitinka šalies vidurkį)	Pramonės veiklose Kėdainių r. sav. veikusių ūkio subjektų skaičiaus santykis su visų Kėdainių r. sav. ūkio subjektų skaičiumi, padalintas iš pramonės veiklose šalyje veikusių ūkio subjektų skaičiaus santykio su visų šalies ūkio subjektų skaičiumi ir padaugintas iš 100
6.	Kėdainių rajono savivaldybėje apsilankiusių turistų skaičius per metus (tūkst. asmenų/ per metus) (vertinami Kėdainių TVIC apsilankę turistai)	Kėdainių TVIC	Kėdainių TVIC	9,2	20,0	Kėdainių TVIC pateikiami duomenys
7.	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kėdainių rajone (metai) ir santykis su šalies rodikliu (procentai)	HISIC	KRSA gydytojas	74,0/ 97,8[190]	100,0 (atitinka šalies vidurkį)	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kėdainių r. sav. padalinta iš šalies vidutinės gyvenimo trukmės ir padauginta iš 100

[188] 2017 m. duomenys.
[189] 2017 m. duomenys
[190] 2017 m. duomenys

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
8.	Kėdainių rajono savivaldybės nedarbo lygio (registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis) santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	107,1	100,0 (atitinka šalies vidurkį)	Nedarbo lygis Kėdainių r. sav., padalintas iš nedarbo lygio šalyje ir padaugintas iš 100
9.	Kėdainių rajono savivaldybės bendro vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	96,2	100,0 (atitinka šalies vidurkį)	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Kėdainių r. sav., padalintas iš vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio šalyje ir padaugintas iš 100

3 priedas. Rezultato (prioritetų/ tikslų vertinimo) rodikliai

I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
1.1. tikslas. Ekonominį augimą skatinančios verslo aplinkos plėtra	Kėdainių rajono savivaldybės materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	62,7[191]	70,0	MI 1-am gyventojui Kėdainių r. sav., padalintos iš MI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
	Kėdainių rajono savivaldybės statybos darbų apimčių, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Statybos ir turto skyrius	76,8	85,0	Statybos darbų apimtys, tenkančios 1-am Kėdainių r. sav. gyventojui, padalintos iš šalies statybos darbų apimčių, tenkančių 1-am gyventojui ir padaugintas iš 100
1.2. tikslas. Kaimo plėtra bei investicijos į verslumo plėtotę kaime	Kėdainių rajono savivaldybės gyvulininkystės žemės ūkio produkcijos dalis nuo bendrosios žemės ūkio produkcijos (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	22,5[192]	Didėjantis	Gyvulininkystės žemės ūkio produkcija Kėdainių r. sav., padalinta iš bendrosios žemės ūkio produkcijos ir padauginta iš 100
	Ekologinių ūkių, turinčių VšĮ „Ekoagrus“ sertifikatą, skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje (vienetai)	http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	29	40	http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas pateikiami duomenys
	Naujai įkurtų alternatyvių žemės ūkio veiklai verslų Kėdainių rajono savivaldybės kaimo teritorijose skaičius per laikotarpį (vienetai)	Kėdainių rajono vietos veiklos grupė	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	19	Kėdainių rajono vietos veiklos grupės pateikiami duomenys

[191] 2017 m. duomenys
[192] 2017 m. duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
1.3. tikslas. Turizmo paslaugų plėtra, kultūros ir gamtos paveldo įveiklinimas	Kėdainių rajono savivaldybėje apsilankiusių užsienio turistų skaičiaus dalis nuo visų apsilankiusių turistų skaičiaus, procentai (vertinami Kėdainių TVIC apsilankę turistai)	Kėdainių TVIC	Kėdainių TVIC	23,9[193]	35,0	Kėdainių TVIC pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybėje naujai sutvarkytų, įrengtų ir pritaikytų lankymui savivaldybės kultūros ir gamtos paveldo objektų bei teritorijų skaičius (vienetai)	KRSA Architektūros ir urbanistikos skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	KRSA Architektūros ir urbanistikos skyrius, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	Ne mažiau kaip 5 objektai/teritorijos per laikotarpį	KRSA Architektūros ir urbanistikos skyriaus ir KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenys

[193] 2017 m. duomenys

II PRIORITETAS. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME RAJONE

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
2.1. tikslas. Besimokančios visuomenės ugdymas	Atnaujintų Kėdainių rajono savivaldybės švietimo įstaigų skaičius (vienetai)	KRSA Švietimo skyrius	KRSA Švietimo skyrius	-	Ne mažiau kaip 10 objektų per laikotarpį	KRSA Švietimo skyriaus pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybės 1−6 metų vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme, dalis nuo bendro 1−6 metų vaikų skaičiaus (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Švietimo skyrius	74,2	85,0	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Mokinių, dalyvavusių Kėdainių rajono savivaldybės BUM ugdyme, dalis nuo bendro vaikų skaičiaus (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas Švietimo valdymo informacinė sistema	KRSA Švietimo skyrius	98,8	100,0	Vaikų, Kėdainių r. sav. lankančių BUM , skaičius padalintas iš Kėdainių r. sav. vaikų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Mokinių, dalyvavusių Kėdainių rajono savivaldybės neformaliojo švietimo veiklose, dalis nuo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus (procentai)	Švietimo valdymo informacinė sistema	KRSA Švietimo skyrius	60,6	70,0	Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenų bazės rodiklis
2.2. tikslas. Kultūrinės ir kūrybinės veiklos skatinimas, gyventojų įtraukimas	Atnaujintų Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigų skaičius (vienetai)	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	-	Ne mažiau kaip 3 objektai per laikotarpį	KRSA Sporto ir kultūros skyriaus pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybės meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos nacionalinis kultūros centras	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	21	Nemažėjantis	Kėdainių r. sav. meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, padalintas iš Kėdainių r. sav. gyventojų sk. ir padaugintas iš 1000
	Kėdainių rajono savivaldybės kultūros įstaigose vykusių kultūros renginių skaičius/ lankytojų ir dalyvių, tenkančių	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	1 520/ 2 600	Nemažėjantis	Lietuvos nacionalinio kultūros centro pateikiami duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
	1 000-iui gyventojų, juose skaičius (vienetai/ asmenys)					
	Kėdainių rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose per metus apsilankiusių fizinių asmenų / virtualių lankytojų skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų (asmenys/vienetai)	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka (Kėdainių VB)	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	Fizinių asmenų – 4 872 Virtualių lankytojų – 1 893	Fizinių asmenų – nemažėjantis Virtualių lankytojų – didėjantis	Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Kėdainių VB pateikiami duomenys
2.3. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas ir stiprinimas	Atnaujintų Kėdainių rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų skaičius (vienetai)	KRSA Savivaldybės gydytojas	KRSA Savivaldybės gydytojas	-	Ne mažiau kaip 3 objektai per laikotarpį	KRSA Savivaldybės gydytojo teikiama informacija
	Apsilankymų pas gydytojus skaičiaus vienam gyventojui Kėdainių rajone santykis su šalies vidurkiu (procentai)	HISIC	KRSA Savivaldybės gydytojas	96,8	Nedidėjantis	Apsilankymų pas gydytojų skaičius vienam gyventojui Kėdainių rajone padalintas iš šalies apsilankymų pas gydytojus vienam gyventojui vidurkio ir padauginta iš 100
	Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų, dalyvavusių sveikatos prevencinėse programose, dalis nuo planuotų patikrinti asmenų skaičiaus (procentai)	Kauno TLK	KRSA Savivaldybės gydytojas	55,0	61,0	Kauno TLK pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybės sporto organizacijose sportuojančių gyventojų dalis, lyginant su bendru Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų skaičiumi (procentai)	Lietuvos sporto statistikos metraštis, Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	4,2[194]	5,5	Kėdainių r. sav. sporto organizacijose sportuojančių gyventojų skaičius, padalintas iš Kėdainių r. sav. gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100

[194] 2017 m. duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
	Kėdainių rajono savivaldybės sporto varžybų, sporto ir sveikatinimo renginių skaičius/dalyvių juose skaičius (vienetai/ asmenys)	Lietuvos sporto statistikos metraštis	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	875/ 30433[195]	Didėjantis	Lietuvos sporto statistikos metraščio duomenys
	Atnaujintų sporto/ sveikatingumo infrastruktūros objektų skaičius (vienetai)	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	KRSA Kultūros ir sporto skyrius	-	Ne mažiau kaip 3 objektai per laikotarpį	KRSA Sporto ir kultūros skyriaus pateikiami duomenys
2.4. tikslas. Aukštos socialinės atsakomybės užtikrinimas rajone	Atnaujintų Kėdainių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų skaičius (vienetai)	KRSA Socialinės paramos skyrius	KRSA Socialinės paramos skyrius	-	Ne mažiau kaip 3 objektai per laikotarpį	KRSA Švietimo ir kultūros skyriaus pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybės šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų (šeimos)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Socialinės paramos skyrius	4,6[196]	Mažėjantis	Kėdainių r. sav. socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius, padalintas iš Kėdainių r. sav. gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1000
	Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius Kėdainių rajono savivaldybėje (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Socialinės paramos skyrius	122[197]	Didėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Asmenų (šeimų), buvusių Kėdainių rajono savivaldybės sąraše socialiniam būstui nuomoti, skaičius metų pabaigoje, asmenys (asmenys ir šeimos)	KRSA Socialinės paramos skyrius	KRSA Socialinės paramos skyrius	92[198]	Mažėjantis	KRSA Socialinės paramos skyriaus pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono eilėje laukiančių socialinio būsto asmenų vidutinė laukimo trukmė (metai)	KRSA Socialinės paramos skyrius	KRSA Socialinės paramos skyrius	1 metai 6 mėnesiai	Sutrumpėjusi	KRSA Socialinės paramos skyriaus pateikiami duomenys

[195] 2017 m. duomenys
[196] 2017 m. duomenys
[197] 2017 m. duomenys
[198] 2017 m. duomenys

III PRIORITETAS. MODERNUS RAJONAS SU DARNIA APILINKA

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
3.1. tikslas. Rajono susisiekimo infrastruktūros gerinimas, užtikrinant gyventojų darnų judumą bei mobilumą	Kėdainių rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalis nuo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Statybos ir turto skyrius	16,7[199]	20,0	Kėdainių r. sav. kelių su patobulinta danga ilgis, padalintas iš Kėdainių r. sav. vietinės reikšmės kelių ilgio ir padauginta iš 100
	Kėdainių rajono savivaldybėje įrengtų naujų dviračių ir/ ar pėsčiųjų takų ir/ar trasų ilgis (kilometrai)	KRSA Statybos ir turto skyrius	KRSA Statybos ir turto skyrius	29[200]	40	KRSA Statybos ir turto skyriaus pateikiami duomenis
	Įsigytos naujos ir (arba) naudojamos ekologiškos viešojo transporto priemonės Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje ir (arba) įstaigose (vienetai)	KRSA Bendrasis skyrius	KRSA Bendrasis skyrius	-	*5*	KRSA Bendrojo skyriaus pateikiami duomenis
	Kėdainių rajono savivaldybėje vykusių kelių eismo įvykių, kuriuose sužeisti arba žuvo žmonės, skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Viešosios tvarkos skyrius	43	Mažėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
3.2. tikslas. Inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas, užtikrinant jos efektyvumą bei darną su gamtine aplinka	Lietaus nuotėkio plotas Kėdainių rajono savivaldybėje, iš kurio surenkamam paviršiniam (lietaus) vandeniui tvarkyti įrengta ir (arba) rekonstruota infrastruktūra (hektarai)	UAB „Kėdainių vandenys“	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	75	105	UAB „Kėdainių vandenys“ pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (procentai)	UAB „Kėdainių vandenys“	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	72,0	95,0	UAB „Kėdainių vandenys“ pateikiami duomenys

[199] 2017 m. duomenys
[200] 2017 m. duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
	Kėdainių rajono savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (procentai)	UAB „Kėdainių vandenys“	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	65,0	75,0	UAB „Kėdainių vandenys“ pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybėje įrengtų energiją taupančių šviestuvų dalis nuo bendro šviestuvų skaičiaus (procentai)	KRSA Statybos ir turto skyrius	KRSA Statybos ir turto skyrius	8,7[201]	30,0	Kėdainių r. sav. energiją taupančių šviestuvų skaičius, padalintas iš visų rajono šviestuvų skaičiaus ir padauginta iš 100
	Kėdainių rajono savivaldybėje renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius (užbaigta renovacija) (vienetai)	UAB „Kėdainių butai“	KRSA Statybos ir turto skyrius	34	44	KRSA Statybos ir turto skyriaus pateikiami duomenys
3.3. tikslas. Aplinkos kokybės gerinimas ir kraštovaizdžio išsaugojimas	Rūšiuojamų komunalinių atliekų dalis Kėdainių rajono savivaldybėje nuo viso surinktų atliekų kiekio per metus (procentai)	Paskirti atliekų tvarkytojai	KRSA Bendrasis skyrius	75,0	Ne mažiau 90,0 procentų	Paskirtų atliekų tvarkytojų pateikiami duomenys
	Iki reikalaujamų normų išvalomų centralizuotai surenkamų ūkio, buities ir gamybos nuotekų dalis Kėdainių rajono savivaldybėje (procentai)	UAB „Kėdainių vandenys“	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	131,0	120,0	UAB „Kėdainių vandenys“ pateikiami duomenys *(daugiau nuotėkų išvaloma dėl infiltracijos, kritulių, polaidžio vandens)*
	Kėdainių rajono savivaldybės aplinkosaugos monitoringo programos įgyvendinimas per įgyvendinimo laikotarpį (vienetai)	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyrius	Parengta programa	Pateiktos ir patvirtintos metinės ataskaitos	KRSA Žemės ūkio ir aplinkosaugos skyriaus pateikiami duomenys
3.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros vystymas ir plėtra	Labai gerai ir gerai įvertinusių Kėdainių rajono savivaldybės administracijos seniūnijų darbą gyventojų dalis (procentai) (apklausos būdu)	KRSA seniūnijos	KRSA seniūnijos	-	60,0	KRSA seniūnijų organizuojamos apklausos tris kartus per laikotarpį (kartu su teikiamomis SPP įgyvendinimo ataskaitomis) duomenys

[201] 2017 m. duomenys

IV PRIORITETAS. EFEKTYVI IR PILIEČIAMS ARTIMESNĖ VIETOS SAVIVALDA

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
4.1. tikslas. Savivaldybės valdymo gerinimas ir integravimas	Kėdainių rajono savivaldybės gerovės indekso santykis su šalies savivaldybių vidurkiu (procentai)	Vilniaus politikos analizės institutas	KRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	137,7	Nemažėjantis	Kėdainių r. sav. gerovės indeksas, padalintas iš savivaldybių indekso vidurkio ir padaugintas iš 100
	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos specialistų ir vadovų, dalyvavusių kvalifikacijos kėlimo kursuose, seminaruose, renginiuose, dalis nuo bendro savivaldybės administracijos specialistų ir vadovų skaičiaus (procentai)	KRSA Teisės ir personalo skyrius	KRSA Teisės ir personalo skyrius	-	100	KRSA Teisės ir personalo skyriaus pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje įdiegtas tarptautinės vadybos arba jį atitinkantis standartas (atitinka arba neatitinka)	KRSA Bendrasis skyrius	KRSA Bendrasis skyrius	Neatitinka	Atitinka	KRSA Bendrojo skyriaus pateikiami duomenys
	Suteiktų elektroninių paslaugų Kėdainių rajono savivaldybės administracijoje skaičius per metus (vienetai)	KRSA Bendrasis skyrius	KRSA Bendrasis skyrius	6 282	Didėjantis	KRSA Bendrojo skyriaus pateikiami duomenys
4.2. tikslas. Saugumo didinimas rajone	Užregistruotų Kėdainių rajono savivaldybėje nusikalstamų veikų, tenkančių 100 000-ių gyventojų, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Informatikos ir ryšių departamentas prie LR VRM	KRSA Viešosios tvarkos skyrius	116,5	Mažėjantis	Užregistruotos nusikalstamos veikos, tenkančios 100 tūkst. gyv. Kėdainių r. sav., padalintos iš užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 100 tūkst. gyv. šalyje ir padauginta iš 100
	Stebėjimo vietų viešosiose Kėdainių rajono savivaldybės erdvėse skaičius (vienetai)	KRSA Viešosios tvarkos skyrius	KRSA Viešosios tvarkos skyrius	30	Didėjantis	KRSA Viešosios tvarkos skyriaus pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybėje vykusių gaisrų skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA vyr. specialistas civilinei ir priešgaisrinei saugai	292	Mažėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Kėdainių rajono savivaldybėje modernizuotų gyventojų perspėjimo sirenų skaičius (vienetai)	KRSA vyr. specialistas civilinei	KRSA vyr. specialistas civilinei ir priešgaisrinei saugai	10	22	KRSA vyr. specialisto civilinei ir priešgaisrinei saugai pateikiami duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m.)	Paaiškinimas (formulė)
		ir priešgaisrinei saugai				
	Atnaujintų Kėdainių rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos infrastruktūros objektų skaičius (vienetai)	KRSA vyr. specialistas civilinei ir priešgaisrinei saugai	KRSA vyr. specialistas civilinei ir priešgaisrinei saugai	-	Ne mažiau 3 objektai per laikotarpį	KRSA vyr. specialisto civilinei ir priešgaisrinei saugai pateikiami duomenys
4.3 tikslas. Pilietiškos bendruomenės ugdymas	Kėdainių rajono savivaldybėje veikiančių vietos veiklos grupių parengtų ir įgyvendintų strategijų skaičius (vienetai)	KRS VVG	KRSA vyr. specialistas (nevyriausybinių organizacijų koordinatorius)	-	Ne mažiau kaip 2 strategijos	Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių pateikiami duomenys
	Įgyvendintų projektų pagal Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių vietos plėtros strategijas skaičius (vienetai)	KRS VVG	KRSA vyr. specialistas (nevyriausybinių organizacijų koordinatorius)	-	Ne mažiau kaip 70 projektų	Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybėje naujai įkurtų AJE ir AJC skaičius (vienetai)	KRSA vyr. specialistas (jaunimo reikalų koordinatorius)	KRSA vyr. specialistas (jaunimo reikalų koordinatorius)	AJE – 5, AJC – 0	Ne mažiau kaip 3 objektai per laikotarpį	KRSA jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikiami duomenys
	Kėdainių rajono savivaldybės jaunimo organizacijų, su jaunimu dirbančių organizacijų ir neformalių jaunimo grupių vykdytų veiklų, projektų skaičius (vienetai)	KRSA vyr. specialistas (jaunimo reikalų koordinatorius)	KRSA vyr. specialistas (jaunimo reikalų koordinatorius)	5	Po 5-6 projektus kasmet	KRSA jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikiami duomenys

4 priedas. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų įgyvendinimo ataskaitos forma

VIZIJOS VERTINIMO (EFEKTO) RODIKLIAI

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2017 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m. arba 2029 m.)	Pasiekta tarpinė reikšmė (2022 m. arba 2021 m.)	Pasiekta tarpinė reikšmė (2025 m. arba 2024 m.)	Pasiekta galutinė reikšmė (2030 m. arba 2029 m.)	Paaiškinimai, pastabos
Nurodomas eilės numeris	*Nurodomas vertinimo rodiklio pavadinimas iš galiojančio KRSSPP*	*Nurodomas duomenų šaltinis iš galiojančio KRSSPP*	*Nurodomi atsakingos už duomenų pateikimą institucijos iš galiojančio KRSSPP*	*Nurodoma galiojančio KRSSPP vertinimo rodiklio atskaitos taško reikšmė*	*Nurodoma galiojančio KRSSPP vertinimo rodiklio planuota reikšmė (siekiamybė)*	*Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant tarpinę KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą*	*Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant tarpinę KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą*	*Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant galutinę KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą*	*Paaiškinama, kodėl nepasiekta/ viršyta planuota vertinimo rodiklio reikšmė*

PRIORITETŲ/ TIKSLŲ VERTINIMO (REZULTATO) RODIKLIAI

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2017 m.)	Planuojama reikšmė (2030 m. arba 2029 m.)	Pasiekta tarpinė reikšmė (2022 m. arba 2021 m.)	Pasiekta tarpinė reikšmė (2025 m. arba 2024 m.)	Pasiekta galutinė reikšmė (2030 m. arba 2029 m.)	Paaiškinimai, pastabos
Nurodomas KRSSPP tikslo kodas ir pavadinimas	*Nurodomas vertinimo rodiklio pavadinimas iš galiojančio KRSSPP*	*Nurodomas duomenų šaltinis iš galiojančio KRSSPP*	*Nurodomi atsakingos už duomenų pateikimą institucijos iš galiojančio KRSSPP*	*Nurodoma galiojančio KRSSPP vertinimo rodiklio atskaitos taško reikšmė*	*Nurodoma galiojančio KRSSPP vertinimo rodiklio planuota reikšmė (siekiamybė)*	*Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant tarpinę KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą*	*Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant tarpinę KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą*	*Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant galutinę KRSSPP įgyvendinimo ataskaitą*	*Paaiškinama, kodėl nepasiekta/ viršyta planuota vertinimo rodiklio reikšmė*

5 priedas. Kėdainių rajono strateginio plėtros plano iki 2030 metų keitimo/ papildymo forma

1. _____ savivaldybės _____ metų strateginio plėtros plano priemonių sąrašo (*pažymėti reikiamą*):

1.1. koregavimas ☐

Koreguojamos priemonės kodas ir pavadinimas:

_____.

1.2. papildymas nauja priemone ☐

Siūlomos priemonės kodas ir pavadinimas:

_____.

1.3. esamos priemonės išbraukimas ☐

Siūlomos išbraukti priemonės kodas ir pavadinimas:

_____.

2. Pasiūlymą pateikusio asmens vardas, pavardė, darbovietė, pareigos:

_____.

3. Priemonės koregavimo / papildymo / išbraukimo poreikio trumpas pagrindimas

_____.

4. Priemonės aprašymas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
Nurodomas KRSSPP priemonės kodas	*Nurodomas KRSSPP priemonės pavadinimas*	*Nurodomas KRSSPP priemonės pasiekimo indikatorius*	*Nurodomas KRSSPP priemonės pasiekimo laikas*	*Nurodomas institucija (-os), atsakinga (-os) už KRSSPP priemonės įgyvendinimą*

_____ _____ _____

(vardas, pavardė) data parašas

A.V.